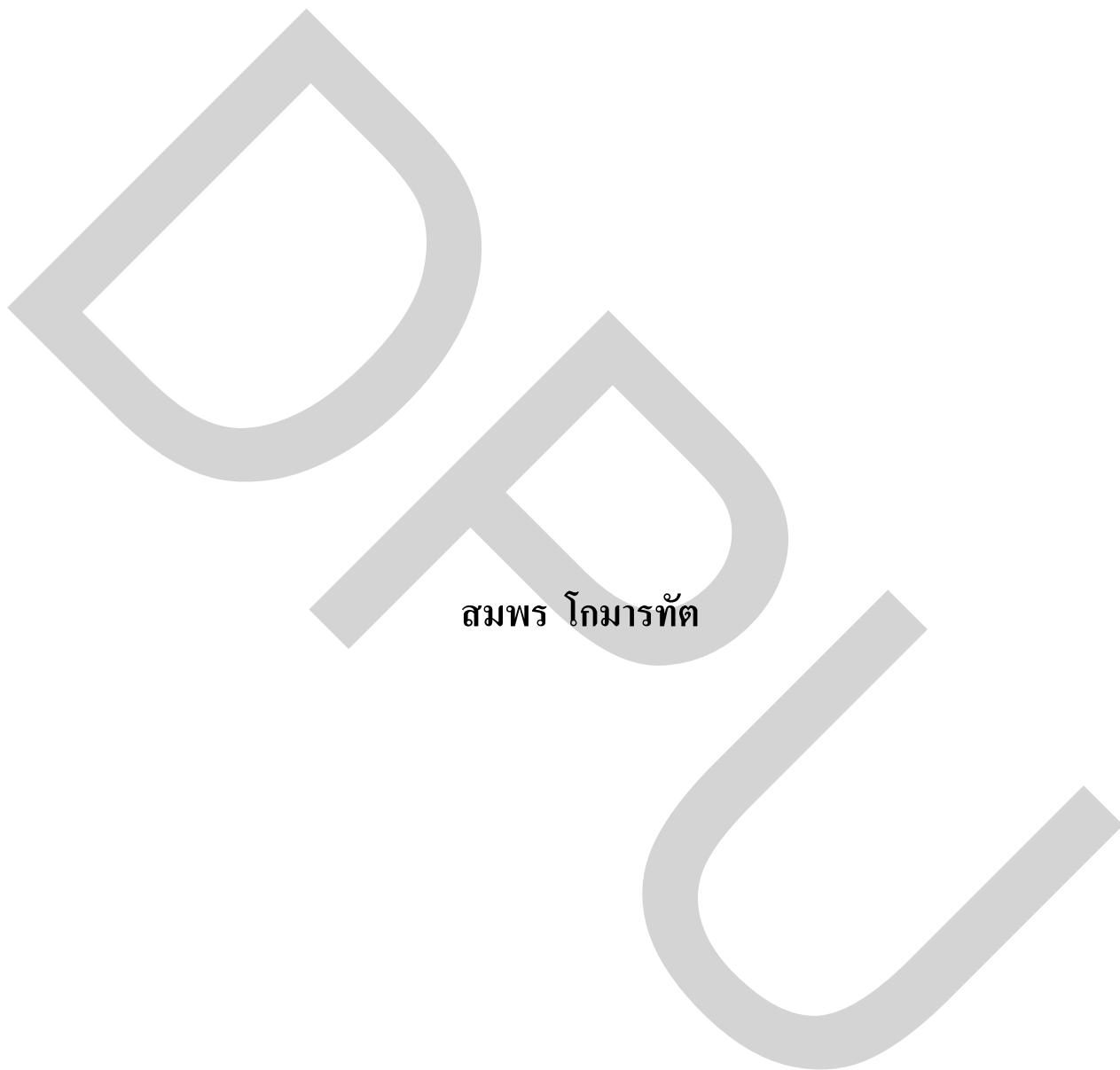

รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา
เพื่อธุรกิจนำเที่ยว

สมพร โกมารทัต

คู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2555

**A Model of the Japanese Language Program Management for Tourism
Business in Higher Education Level**

SOMPORN GOMARATUT

**A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Doctor of Philosophy Program in Education Management
Department of Education Management
Collage of Education Sciences, Dhurakij Pundit University**

2012

กิตติกรรมประกาศ

คุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี จากความกรุณาอย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.กล้าทองขาว อาจารย์ที่ปรึกษาคุณฉันทิพนธ์ และศาสตราจารย์ ดร.บุญเสริม วิสกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ข้อคิด และกำลังใจตลอดระยะเวลาการทำงานวิจัยทุกขั้นตอน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสัมมนาคุณฉันทิพนธ์ และคณะกรรมการสอบคุณฉันทิพนธ์ ประกอบด้วย ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ วงศ์โสธร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ ที่ได้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อคุณฉันทิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการสนทนากลุ่ม (Focus group) ประเมินรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

ขอขอบพระคุณทุกแหล่ง ทุกที่ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามที่เป็นข้อมูลสำคัญในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และผู้มีพระคุณที่สละเวลาให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์อันเป็นข้อมูลสำคัญยิ่งในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากความกรุณาที่ผู้วิจัยได้รับจากผู้มีพระคุณตามที่ได้กล่าวมาแล้วล้วนแต่เป็นกำลังใจ กำลังความคิด ที่จะลืมไม่ได้คือ มหาคุณฉันทิพนธ์ธุรกิจบัณฑิตยสถานบันการศึกษที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานมาเป็นเวลากว่า 20 ปี ที่สนับสนุนกำลังใจ ทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณหัวหน้า อาจารย์ ดร.เสนห์ เดชะวงศ์ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาต่างประเทศฯ ในความกรุณาแปลบทความเป็นภาษาอังกฤษ ขอขอบคุณทุกกำลังใจจากหัวหน้าหมวดวิชาฯ และเพื่อนร่วมงานในหมวดวิชาฯ ทุกคน และเพื่อนๆ ทุกคนใน มธบ.

ท้ายสุดนี้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรัก ความห่วงใย ความช่วยเหลือ กำลังใจ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น คำปรึกษา แรงผลักดัน และอื่นๆ อีกมากมายจาก รองศาสตราจารย์ชัชชัย โกมารทัต ผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างมิลืมเลือน

สมพร โกมารทัต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ด
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ประเด็นปัญหาการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.6 นิยามศัพท์.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา.....	11
2.2 การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นและโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา.....	15
2.3 การพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมการศึกษา.....	25
2.4 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา.....	87
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว.....	112
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ.....	118
2.7 สรุปผลการศึกษาวรรณกรรม.....	120
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	124
3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	124
3.2 ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	127
3.3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	129

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	133
3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	135
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	136
4 ผลการศึกษา.....	138
4.1 ผลการศึกษาจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ.....	139
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	182
4.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	202
4.4 การพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า.....	206
5 สรุปผลการศึกษา.....	224
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	224
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	233
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	240
บรรณานุกรม.....	242
ภาคผนวก.....	253
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ.....	254
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	259
ภาคผนวก ค ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือวิจัย.....	286
ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบความเที่ยงเครื่องมือวิจัย.....	296
ภาคผนวก จ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่น เพื่อธุรกิจนำเข้า KEP to S&C Model.....	305
ประวัติผู้เขียน.....	316

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ชื่อหลักสูตร คณะที่รับผิดชอบและมหาคณบดี ที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับปริญญาตรี.....	17
2.2 มหาคณบดีที่เปิดสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยว.....	20
2.3 องค์ประกอบและรายละเอียดการจัดการ โปรแกรมการศึกษา.....	36
3.1 ประชากรและตัวอย่างที่แบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัย.....	127
4.1 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับความต้องการ บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวของกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต.....	140
4.2 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม.....	141
4.3 คุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว.....	142
4.4 คุณลักษณะด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ ที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่น ในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว.....	143
4.5 คุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญาของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่น ในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว.....	143
4.6 คุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบต่อบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว.....	144
4.7 คุณลักษณะทางทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่น ในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว.....	145
4.8 คุณลักษณะด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา ของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว.....	146

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.9 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่น ในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว.....	146
4.10 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม.....	147
4.11 การเปรียบเทียบคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ กับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน.....	149
4.12 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์.....	150
4.13 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์.....	151
4.14 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ด้านทักษะทางปัญญาที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์.....	152
4.15 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์.....	153
4.16 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขการสื่อสารและ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์.....	154
4.17 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ด้านการวางแผน การจัดการและการพัฒนาที่ผู้ประกอบการ ธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์.....	155
4.18 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ด้านบุคลิกภาพที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์.....	156
4.19 คำร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็น ต่อปรัชญาที่เหมาะสมของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	159

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.20 คำร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ที่มีความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมของ โปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	161
4.21 คำร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็น ต่อรูปแบบหลักสูตรที่เหมาะสมของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	162
4.22 คำร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ที่มีความคิดเห็นต่อเนื้อหาสาระของหลักสูตร โปรแกรมภาษาญี่ปุ่น เพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	163
4.23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเห็น ที่มีต่อกระบวนการพัฒนาและการประเมินหลักสูตร.....	164
4.24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเห็น ที่มีต่อการจัดบุคลากรสอนใน โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	166
4.25 คำร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็น ต่อหลักการจัดการเรียนการสอนของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	171
4.26 คำร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็น ต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ โปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	172
4.27 คำร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็น ต่อรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	174
4.28 ค่าความถี่ของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็น ต่อวิธีการสอนที่เหมาะสมกับ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	174
4.29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเห็น ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ โปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	176
4.30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเห็น ที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	178

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเห็น ที่มีต่อการจัดตั้งอำนาจความสะดวกของโปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า.....	180
4.32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเห็น ที่มีต่อประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า.....	181
4.33 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับปรัชญาของโปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า.....	183
4.34 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตร.....	184
4.35 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับเนื้อหาสาระหลักสูตร.....	185
4.36 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับปรัชญาของโปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า.....	187
4.37 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของโปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า.....	188
4.38 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตร ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า.....	190
4.39 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสาระหลักสูตร ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า.....	191
4.40 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า.....	193
4.41 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดบุคลากรสอน ของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า.....	196
4.42 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า.....	198
4.43 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจการนักศึกษา ของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า.....	200

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.44 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	202
4.45 รายงานการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการ โปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	213
4.46 ผลการประเมินเพื่อรับรองรูปแบบการจัดการ โปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว.....	221

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	42
3.1	126
3.2	132
4.1	139
4.2	140
4.3	149
4.4	149
4.5	206
4.6	207
4.7	208
4.8	212
4.9	214
4.10	215
4.11	220
4.12	223
5.1	230
5.2	231
5.3	232

หัวข้อคุณนิพนธ์	รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว
ชื่อผู้เขียน	สมพร โกมารทัต
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.กฉา ทองขาว
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ศาสตราจารย์ ดร.บุญเสริม วิสกุล
สาขาวิชา	การจัดการการศึกษา
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ ศึกษาสาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว และพัฒนารูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ตัวอย่างที่ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณจากการสอบถาม ประกอบด้วย หัวหน้าหรือเลขานุการสาขาภาษาญี่ปุ่นและอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาญี่ปุ่นระดับปริญญาตรีในสถาบันของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ และเจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงานของบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตจบภาษาญี่ปุ่นทำงาน 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย หัวหน้าหรือเลขานุการสาขาภาษาญี่ปุ่นจากสถาบันอุดมศึกษาหรืออาจารย์ที่สอนวิชาภาษาญี่ปุ่นที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว และเจ้าของหรือผู้จัดการบริษัทนำเที่ยวที่มีบัณฑิตจบภาษาญี่ปุ่นทำงาน และ 3) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ และสาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและประมวลผลการศึกษา 2) ขั้นการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมผลการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์และสร้างรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว 3) ขั้นการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อตรวจสอบ ประเมิน ปรับปรุงและรับรองรูปแบบ

ผลการวิจัย พบดังนี้

1. คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามกรอบคุณวุฒิ อุดมศึกษาเรียงลำดับตามความสำคัญมากที่สุดและรองลงไป ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการวางแผน การจัดการและการพัฒนา ด้านคุณธรรมจริยธรรมและ

2. สารระจัดการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าเที่ยว พบว่า

2.1 ประสิทธิภาพของการจัดการโปรแกรมเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ มีคุณธรรม และความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าเที่ยว ที่สนองความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในและต่างประเทศ

2.2 จุดมุ่งหมายของการจัดการโปรแกรมคือ มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถหรือศักยภาพในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าเที่ยว เข้าใจมารยาทและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม สามารถประกอบอาชีพได้อย่างชำนาญ และมีสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

2.3 การจัดหลักสูตรของโปรแกรม หลักสูตรต้องเน้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าเที่ยว เน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ การแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ สาระหลักสูตรเน้นการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 5 ด้าน ด้วยการปฏิบัติจริงจนเกิดทักษะและสมรรถนะตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ การพัฒนาและประเมินหลักสูตรต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของสังคม

2.4 การจัดบุคลากรสอนในโปรแกรมการศึกษา จะต้องมีการวางแผนงานบุคคล จากฐานของปริมาณและคุณภาพของงานตามเป้าหมายของหลักสูตร การสรรหาคณาจารย์ต้องเน้นความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ตรง การพัฒนาคณาจารย์เน้นการเพิ่มพูนความรู้ที่ทันสมัย ทันโลก ทันเหตุการณ์ การประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรเน้นการพัฒนาคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง

2.5 การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรม เน้นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจจนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจนำเข้าเที่ยวอย่างชำนาญ รวมถึงมีการปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน วิธีการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมและพฤติกรรมความคิด เน้นการใช้สถานการณ์จำลอง การบรรยายเชิงอภิปราย เน้นบทบาทสมมติ จัดทัศนศึกษา และการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง

2.6 การจัดกิจการนักศึกษาของโปรแกรม ต้องมีการปฐมนิเทศนักศึกษา และปัจฉิมนิเทศโดยรุ่นพี่หรือผู้มีประสบการณ์ทางภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรม ควรจัดอาจารย์ที่ปรึกษา จัดทุนการศึกษา จัดการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ จัดการดูแลเรื่องวินัยและ

2.7 การจัดตั้งอำนาจความสะดวกของโปรแกรม เน้นความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความน่าสนใจ ความทันสมัย ความหลากหลาย ความเพียงพอ ความสะดวกในการใช้ และความปลอดภัย ไม่ควรเน้นสื่อเพื่อการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงอย่างเดียว แต่การบรรยายของผู้สอนที่มีประสบการณ์ยังสำคัญมาก ไม่ควรยกเลิกการสอนโดยวิธีการบรรยาย

2.8 การกำกับติดตาม/ประเมินผลโปรแกรมเน้นการดำเนินการตามกระบวนการ ตั้งแต่ขั้น การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข

3. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว โดยการนำคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์มาประมวลกับผลการวิเคราะห์สาระการจัดการโปรแกรม ทำให้ได้รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อการนำเที่ยว ชื่อว่า “KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management for Tourism Business” หรือ “รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา ที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยว”

Dissertation Title	A Model of the Japanese Language Program Management for Tourism Business in Higher Education Level
Author	Somporn Gomaratur
Dissertation Advisor	Associate Professor Dr. Kla Tongkow
Co- Dissertation Advisor	Professor Dr. Boonserm Weesakul
Department	Educational Management
Academic Year	2011

ABSTRACT

This dissertation aims to study qualifications of desirable graduates in Japanese language, to study program management in Japanese language for tourism business, and to develop a model of the Japanese language program management for tourism business in higher education level.

The samplings used in the study are divided into 3 groups; 1) those giving quantities information are heads/secretaries and teachers of Japanese language in undergraduate level from state and private educational institutes and owners or managers and staff of inbound travel companies having their staff with a degree in Japanese language. 2) Those providing qualitative information consist of heads, secretaries or teachers responsible for Japanese for Tourism Business in higher education institutes and owners or managers of travel companies for inbound Japanese tourists, and 3) experts.

Three research procedures are set up; 1) a quantitative study is used to obtain data in desirable qualification of graduates in Japanese language for tourism business and contents of program management in Japanese language for tourism business but data analysis and conclusion, 2) a qualitative study with in-depth interview is used to support the results obtained from the quantitative study in order to analyze, synthesize and create a model of Japanese program management for tourism business, and 3. Focus group to investigate, assess and improve the model.

The results of the study are found that:

1. The level of desirable qualifications of Japanese graduates according to Thai Qualifications framework for Higher Education(TQF:HEd) is run from maximum to minimum in subject knowledge and occupation skills, inter-personal skills and responsibility, cognitive skills, personality, planning, management and development, ethics and moral, numerical analysis, communication and information technology skills .

2. In the contents of program management in Japanese language for tourism business;

2.1 The program philosophy is to produce graduates accomplished with knowledge, characters and ability in using Japanese language in tourism business according to the demand of local and international markets.

2.2 The aim of Japanese program management is to produce graduates accomplished with knowledge, characters, ability in using Japanese language in tourism business, understanding in cross-culture, skillfully occupational performance, and having potential for demand of both local and international markets.

2.3 The curriculum should be focused on knowledge in Japanese language for tourism business, learning experience, problem solving, and training. The curriculum contents should be focused on 5 qualifications in learning framework starting from practice to skillful proficiency. Curriculum development and assessment should be based on the requirement of society.

2.4 Teaching staff management in the program should be planned from quantity and quality of work according to the curriculum purpose. Teaching staff recruitment should be based on subject knowledge, ability and direct experience. The staff development should be focused on modern technology, current situations and accurate information. The work assessment should be based on work quality development continually.

2.5 The program management should be emphasized on suitability and advantage the learners should achieve. The learners should have knowledge, understanding and ability in using Japanese language in tourism business skillfully. The learners should be implanted with desirable attitude, value and morality. The teaching method should be based on activities, thinking, dummy situations, discussion, role-plays, field trip and part-time working.

2.6 Students' affair management should have orientation and farewell meeting by former students or those having direct experience in Japanese language for tourism business. Students should be provided with advisors, scholarships, education and career supervision, discipline and personality training. Extra activities, such as academics, sports, recreation, public work and Thai and Japaneseernity, cultural activities should be arranged for students.

2.7 The program facility management should be focused on benefit, suitability, interest, variety, sufficiency, facility in use and safety. Modern media and technology should be used in teaching and learning in parallel with a lecture of experienced teachers.

2.8 The program assessment and evaluation should be started from plan, do, check and improve.

3. The “KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management” for development of program management in Japanese language for tourism business is obtained from the integration between desirable qualifications of graduates in Japanese language and content analysis in Japanese language program. This model emphasizes development in knowledge, ethics, and potential in order to accomplish the learners in skills and efficiency in tourism business.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ในส่วนของเศรษฐกิจซึ่งเป็นตัวชี้วัดตัวสำคัญของความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงของประเทศนั้น ในหลายประเทศเดิมที่เป็นประเทศเกษตรกรรม ต่อมาความเจริญของเครื่องจักร เครื่องกล เทคโนโลยีมีมากขึ้น โลกเกิดการปฏิวัติเปลี่ยนเป็นเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ส่วนในบางประเทศที่ไม่สามารถเปลี่ยนประเทศของตนเป็นประเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ เพราะปัจจัยบางประการ ประเทศเหล่านั้นหันมองสิ่งที่มีในประเทศของตน เช่น ธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยว และสิ่งต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศตน เป็นต้น โดยจัดการสิ่งดีๆ ที่มีอยู่ในประเทศของตนให้มีมูลค่า เป็นสินค้า ขายเพื่อทำรายได้ให้แก่ประเทศ จนยุคปัจจุบันสินค้าประเภทการท่องเที่ยว แพร่ขยายเติบโตในมูกว้างขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจโลก ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับของโลกว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการพัฒนาสถาบันหลักของสังคมโลก ทั้งด้านการพัฒนา ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนา กล่าวคือ เมื่อมีการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก็จะเกิดการพัฒนาความเจริญหลากหลายด้านตามเข้าไปถึงแหล่งนั้น ชุมชนนั้น สังคมนั้น ความเจริญที่ว่าคือ ระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม โรงแรม ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ด้านสังคมในระดับท้องถิ่นเกิดการกินดี อยู่ดี มีความสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท ทำให้คนรักถิ่นเกิด ในระดับประเทศ การท่องเที่ยวเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม สร้างความสัมพันธ์ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเจ้าของบ้านและผู้มาท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ทำให้มีการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน ทำให้ผลผลิตมวลรวมของประเทศมีมูลค่าสูงขึ้น เมื่อประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ประเทศได้รับรายได้ในรูปแบบภาษีอากรต่างๆ ทำให้มีเงินในรูปงบประมาณกลับมาใช้พัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้รวดเร็วขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีความสำคัญต่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของประเทศให้เป็นที่ยอมรับ

รู้จักของสังคมโลก (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 20) ดังนั้นเมื่อการท่องเที่ยวมีความสำคัญ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงใช้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาประเทศกันอย่างกว้างขวาง และกำหนดเป็นนโยบายมีการส่งเสริมอย่างจริงจัง (ปรีชา แดงโรจน์, 2544: 30)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการขยายตัวในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างไปสู่การผลิตเพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ในปัจจุบัน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจัดว่าเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศไทย สร้างชื่อเสียง สร้างรายได้เข้าประเทศอย่างมหาศาล จากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยปี 2551 รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปีหนึ่งๆ ประมาณห้าแสนล้านบาท มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยประมาณสิบล้านคน ในจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในไทยมากเป็นอันดับต้นๆ คือ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น จากรายงานสถิติการท่องเที่ยวในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นจนสูงเป็นอันดับสอง จากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2551 นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นมีจำนวน 1,193,313 คน คิดเป็น 8.63% ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวประเทศไทย และระยะเวลาการพักเฉลี่ยมากถึง 8 วันต่อคน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551) ที่สำคัญก็คือ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเป็นนักท่องเที่ยวระดับที่มีกำลังซื้อสูงที่สุดในโลก แต่อุปสรรคสำหรับการมาท่องเที่ยวในต่างแดนของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นคือ ไม่ถนัดในการพูดภาษาอังกฤษ และเกือบร้อยละ 80 ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ ในขณะที่เดียวกันประชาชนคนไทยที่เป็นเจ้าบ้านก็พูดภาษาญี่ปุ่นไม่ได้ หรือพูดได้ไม่ดีหรือพูดได้ไม่มาก (เตือนใจ ต้นงามตรง, 2537) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศที่สำคัญมากภาษาหนึ่ง ควรส่งเสริมให้ประชาชนคนไทยเรียนภาษาญี่ปุ่นมากๆ เมื่อนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นมาเที่ยวประเทศที่เจ้าบ้านพูดภาษาญี่ปุ่นได้ ก็จะอบอุ่นใจต้องการมาเที่ยวมากขึ้น ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ประเทศก็จะมีเศรษฐกิจดีขึ้น

การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย เริ่มเมื่อมีการติดต่อค้าขายกับประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ในปี พ.ศ. 2034-พ.ศ. 2072 (เพ็ญศรี คุ้ม, 2542: 91) การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเริ่มในประเทศไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลญี่ปุ่นเข้ามามีบทบาทด้านต่างๆ กล่าวคือในปี พ.ศ. 2477 ญี่ปุ่นได้ตั้งสถาบันการศึกษาภาษาญี่ปุ่นชื่อ Kokusaibunkashinkookai ขึ้น และต่อมาสถาบันนี้ได้วิวัฒนาการเป็นเจแปนฟาวด์เดชั่นในปัจจุบัน เริ่มแรกการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเกิดขึ้นจากความต้องการและความพยายามของฝ่ายประเทศญี่ปุ่น ส่วนฝ่ายไทยเริ่มการสอนภาษาญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2478 ที่โรงเรียนวัดบพิตรภิมุขโดยอาจารย์ชาวไทยคือ อาจารย์ ม.ร.ว. นักษัตร ลดาวัลย์ จากนั้นในปี พ.ศ. 2481 ทางฝ่ายญี่ปุ่นได้เปิดโรงเรียน

สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยแห่งแรก ที่ท่าช้าง กรุงเทพฯ สังกัดสถาบันวัฒนธรรมญี่ปุ่น-ไทย สอนโดยอาจารย์ชาวญี่ปุ่น ชื่ออาจารย์ ทซุโซ เบียวโต และเมื่อมีผู้สนใจเรียนมากก็ได้ขยายสาขาไปที่ถนนนเรศ ผู้สอนคือปรมาจารย์ด้านภาษาญี่ปุ่น ผู้แต่งตำรา Nihongo Shoho อาจารย์ชิโนะบุ ชูซูกิ ต่อมาในปี พ.ศ. 2485 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มสอนภาษาญี่ปุ่น สอนโดยพระยาพระเทพปริดา (จำเริญ สวัสดิชูโต) และจากนั้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็เปิดสอน ภาษาญี่ปุ่นโดยรับช่วงต่อจากนักเรียนที่เรียนจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาฯ แต่ก็สอนได้เพียง 1 ปี ต้องยุติการสอนเพราะขาดครูสอน เนื่องจากครูที่สอนได้รับคำสั่งไปประจำสถานทูตไทยใน ประเทศญี่ปุ่น ดังนั้นการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในช่วงปี พ.ศ. 2477 – พ.ศ. 2488 เกิดจากอิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจทำให้ในช่วงดังกล่าวเป็นช่วงที่ภาษาญี่ปุ่นเป็นที่นิยม ต่อมาความนิยมลดลง เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่สอง อาจารย์ชาวญี่ปุ่นที่สอนถูกส่งตัวกลับประเทศญี่ปุ่น ภาษาญี่ปุ่น จึงเริ่มซบเซาลง พอหลังสงครามโลกครั้งที่สอง อาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาญี่ปุ่นได้รับเชิญไป ศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่น เมื่อบุคคลเหล่านั้นสำเร็จการศึกษากลับมาประเทศไทย ได้ก่อตั้งสมาคม นักเรียนเก่าญี่ปุ่นขึ้นในปี พ.ศ. 2494 และในปี พ.ศ. 2507 สมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่นได้เปิดโรงเรียน สอนภาษาญี่ปุ่นขึ้น โดยได้รับเงินอุดหนุนกิจกรรมผ่านมูลนิธิญี่ปุ่น (พนิดา ฟูคูฮาระ และคณะ, 2534) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 เป็นต้นมา ประเทศญี่ปุ่นฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ สำหรับประเทศไทย การศึกษาภาษาญี่ปุ่นได้เริ่มอย่างจริงจังอีกครั้งในปี พ.ศ. 2508 ที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเรียนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเป็น แห่งแรกขึ้นโดยความสนับสนุนช่วยเหลือเรื่องตำราเรียน อุปกรณ์การสอน และผู้สอนจากกระทรวง การต่างประเทศของประเทศญี่ปุ่น ต่อมาปีพ.ศ. 2509 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นแห่งที่สอง และในปีพ.ศ. 2512 สำนักข่าวสารญี่ปุ่น (Japan Information Service) ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐบาลญี่ปุ่น โดยการสนับสนุนจากสถานทูตและมูลนิธิญี่ปุ่น ได้เปิด สอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อเป็นการบริการ และเผยแพร่ภาษาญี่ปุ่นแก่บุคคลทั่วไปที่สนใจ

ในระดับอุดมศึกษาการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นได้เริ่มสอนอย่างเป็นทางการตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2508 และมีหลักสูตรต่างๆ คือ ที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และที่คณะ อักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนถึงปี พ.ศ. 2530 การศึกษาภาษาญี่ปุ่นระดับต่างๆ เริ่ม ชัดเจนขึ้น การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นได้กระจายไปยังส่วนภูมิภาค และขยายลงมาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย และตอนต้นตามลำดับ จนถึงปัจจุบันประเทศไทยมีสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่น จำนวน 385 สถาบัน ในจำนวนดังกล่าวสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับปริญญาตรีหลายแห่ง แบ่งโปรแกรมออกเป็น 3 ลักษณะ คือ การจัดการสอนโปรแกรมวิชาเอก วิชาโท และเลือกเสรี ใน ส่วนของโปรแกรมวิชาเอกเป็นวิชาเอกที่เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น การสอนภาษาญี่ปุ่น และภาษาญี่ปุ่น

ธุรกิจ ปัจจุบันเปิดสอนในระดับปริญญาตรีทั้งภาครัฐและเอกชนมีจำนวน 38 แห่ง ในระดับบัณฑิตวิทยาลัยจำนวน 3 แห่ง เป็นหลักสูตรภาษาญี่ปุ่น ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ และญี่ปุ่นศึกษา จากเอกสารหลักสูตรของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในปัจจุบันยังไม่มีโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จะมีเพียงแคเป็นรายวิชาจัดสอนเพียง 2-3 รายวิชา คือ ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการโรงแรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว และภาษาญี่ปุ่นสำหรับมัคคุเทศก์เท่านั้น ในขณะที่องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว 6 ประการ คือ ธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารและบันเทิง ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก จากองค์ประกอบดังกล่าวธุรกิจนำเที่ยวเป็นองค์ประกอบหนึ่งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากในปัจจุบันนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยผ่านธุรกิจนำเที่ยว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2549, น.3)

ธุรกิจนำเที่ยว (Tourism Business) ตามความหมายในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 หมายถึง ธุรกิจเกี่ยวกับการนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวโดยจัดให้มีบริการหรืออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ธุรกิจนำเที่ยวจัดเป็นองค์ประกอบหลักของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นตัวกลางประสานงานระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจต่างๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และมีน้ำหนักในการคำนวณผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) อยู่ในระดับต้นๆ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากเป็นอันดับสองคือ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นจะเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยโดยผ่านธุรกิจนำเที่ยวเพราะธุรกิจนำเที่ยวเป็นตัวแทนในการติดต่อสื่อสารทางภาษา เมื่อมองการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาของไทย พบว่า ยังไม่มีรูปแบบการจัดโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมเลย ด้วยเหตุนี้รูปแบบการจัดโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นรูปแบบใหม่จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เป็นแนวการปฏิบัติแนวใหม่ เป็นนวัตกรรมของการจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศในประเทศไทย สถาบันอุดมศึกษาไทยควรผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นให้ได้ตรงตามความต้องการของธุรกิจ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจะมีงานรอ ได้รายได้ตรงตามวุฒิหรือสูงกว่า บัณฑิตได้ทำงานตรงตามสาขาวิชาที่จบ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเกิดความพึงพอใจ เพราะประเทศเจ้าของบ้านสื่อสารภาษาญี่ปุ่นได้ ทำให้มาท่องเที่ยวประเทศไทยมากขึ้น มีรายได้เข้าประเทศมากขึ้น การเงิน และเศรษฐกิจภายในประเทศมีอัตราการไหลเวียนมากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงขึ้น

เมื่อการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมความก้าวหน้าของประเทศชาติ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่ารูปแบบการจัดโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า จะเป็นแนวทางนำไปสู่เป้าหมายทำให้สถาบันต่างๆมีแนวคิดในการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตคือนายจ้างและผู้ประกอบการ ตลอดจนทำให้บัณฑิตที่จบการศึกษาได้ทำงานตรงวุฒิการศึกษา ส่งผลให้ได้รับรายได้ตรงหรืออาจสูงกว่าวุฒิการศึกษาที่แสดงถึงคุณภาพของบัณฑิต สะท้อนให้เห็นการจัดการศึกษาที่ดี ที่สามารถสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพให้กับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัด โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเข้า

1.2 ประเด็นปัญหาการวิจัย

1. คุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามที่เสนอแนะของผู้ใช้บัณฑิตเป็นอย่างไร
2. คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่พึงประสงค์ตามที่เสนอแนะของผู้ใช้บัณฑิตเป็นอย่างไร
3. สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้ามีลักษณะอย่างไร
4. รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเข้าควรมีลักษณะอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามที่เสนอแนะของผู้ใช้บัณฑิต
2. คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่พึงประสงค์ตามที่เสนอแนะของผู้ใช้บัณฑิต
3. ศึกษาสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า
4. พัฒนารูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเข้า

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเข้า ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัยนี้ แบ่งตามการเก็บข้อมูลการวิจัย ดังนี้
  - 1.1 ประชากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

1.1.1 หัวหน้าหรือเลขานุการสาขาภาษาญี่ปุ่นและอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกระดับปริญญาตรี ทั้งของรัฐ และเอกชนทั่วประเทศ 33 แห่ง

1.1.2 เจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่งานสำรองการจอง (Reservation) เจ้าหน้าที่งานรับโทรศัพท์ (Operator) มัคคุเทศก์ (guide) เป็นต้นของบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงานมีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล

1.2 ประชากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

1.2.1 ตัวแทนจากสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่น และตัวแทนจากบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงานมีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล

1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ข้อคิดเห็นประเมินและรับรองรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการจัดการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาญี่ปุ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

2. ตัวแปรในการวิจัยรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ประกอบด้วย

2.1 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

2.1.1 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นปัจจุบัน

2.1.2 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์

2.2 สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ได้แก่ สาระเกี่ยวกับ

2.2.1 ปรัชญา

2.2.2 จุดมุ่งหมาย

2.2.3 การจัดหลักสูตร

2.2.4 การจัดบุคลากรสอน

2.2.5 การจัดการเรียนการสอน

2.2.6 การจัดกิจการนักศึกษา

2.2.7 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

2.3 รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

3. พื้นที่ศึกษา การวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับปริญญาตรี และบริษัทนำเที่ยวที่มีบัณฑิตสำเร็จการศึกษาภาษาญี่ปุ่นทำงานที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4. งานวิจัยเรื่องนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการจัดการ โปรแกรมการศึกษาเฉพาะที่เป็นงานวิชาการที่ประกอบด้วย ปรัชญา จุดมุ่งหมาย การจัดหลักสูตร การจัดบุคลากรสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจการนักศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเท่านั้น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้นวัตกรรมคือรูปแบบการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยที่สนองตอบตลาดแรงงานธุรกิจนำเที่ยว
2. สถาบันการศึกษาได้แนวทางการผลิตบัณฑิตเพื่อให้ตรงตามความต้องการของนายจ้าง ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ประกอบการ
3. สถาบันอุดมศึกษาสามารถใช้รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประยุกต์เพื่อจัดการ โปรแกรมภาษาต่างประเทศภาษาอื่นๆ ได้

1.6 นิยามศัพท์ (ศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้)

คุณลักษณะบัณฑิต หมายถึง คุณสมบัติของบัณฑิตที่ปรากฏตามการรับรู้ของสถานประกอบการและตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Thai Qualifications Framework for Higher Education :TQF)

คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่น หมายถึง คุณสมบัติของบัณฑิตที่จบการศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นที่ปรากฏตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณสมบัติของบัณฑิตที่จบการศึกษา โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Thai Qualifications Framework for Higher Education : TQF) และตามการรับรู้ของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์

สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว หมายถึง กระบวนการดำเนินการเกี่ยวกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นที่ค้ำึงถึงปัจจัยนำเข้า ซึ่งหมายถึงผู้เข้าศึกษาในโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว กระบวนการจัดโปรแกรมหมายถึง รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา และผลที่ได้ก็คือคุณลักษณะบัณฑิต โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ประกอบด้วย

ปรัชญาและจุดมุ่งหมาย หมายถึง หลักแห่งความคิดในการจัดโปรแกรมการศึกษาแบบผสมผสานเชิงบูรณาการ โดยมุ่งสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้มีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานธุรกิจนำเที่ยว

การจัดหลักสูตร หมายถึง การกำหนดรูปแบบหลักสูตร สาระหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

รูปแบบหลักสูตร หมายถึง ลักษณะของหลักสูตรในโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว
สาระหลักสูตร หมายถึง ลักษณะในภาพรวมของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

การจัดบุคลากรสอน หมายถึง การจัดคณาจารย์หรือผู้สอนเพื่อทำหน้าที่สอนและบริหารจัดการโปรแกรม เป็นกระบวนการที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างฝ่ายทรัพยากรบุคคลและโปรแกรมวิชา ในการวางแผน การสรรหา การคัดเลือก การพัฒนา และการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรสอนในโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการจัดการเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการจัดการเรียน และการจัดรูปแบบการสอน วิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สนองความต้องการของตลาดแรงงานธุรกิจนำเที่ยว

การจัดกิจการนักศึกษา หมายถึง การจัดการกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองทั้งปัญญา จิตใจ อารมณ์ และบุคลิกภาพที่สนองความต้องการของตลาดแรงงานธุรกิจนำเที่ยว

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การจัดการสื่อการเรียนการสอน อันได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือช่วยการสอน เทคโนโลยีทางการสอนที่ใช้ประกอบการสอนและจัดให้บริการเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สนองความต้องการของตลาดแรงงานธุรกิจนำเที่ยว

การกำกับติดตามและการประเมินผล หมายถึง กระบวนการควบคุมดูแลตรวจสอบและประเมินค่าและตัดสินความสำเร็จของโปรแกรมการศึกษาให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ

รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว หมายถึง โครงสร้างองค์ประกอบของสาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่แสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วย ปรัชญา จุดมุ่งหมาย การจัดหลักสูตร การจัดบุคลากรสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักศึกษา และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

ผู้เข้าศึกษาในโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว หมายถึง ผู้จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าที่เคยเรียนหรือไม่เรียนเคยภาษาญี่ปุ่น

ธุรกิจนำเที่ยว หมายถึง สถานที่ประกอบธุรกิจการให้บริการด้านนำเที่ยวหรือบริษัทนำเที่ยว (Travel Agent) ที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล

โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา หมายถึง หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี

บัณฑิตภาษาญี่ปุ่น หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

ผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง ตัวแทนของบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทยที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงาน (Inbound Tour) ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ที่ประกอบด้วยเจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่งานสำรองการจอง (Reservation) เจ้าหน้าที่งานรับโทรศัพท์ (Operator) มัคคุเทศก์ (guide) เป็นต้น

ผู้ผลิตบัณฑิต หมายถึง อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาญี่ปุ่น หัวหน้าหรือเลขานุการสาขาภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกระดับปริญญาตรีทั้งของรัฐ และเอกชนทั่วประเทศ

สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สถานที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของรัฐและเอกชนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจ
นำเที่ยว ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเป็นขั้นตอน

- 2.1 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 2.2 การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นและ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา
- 2.3 การพัฒนารูปแบบการจัดการ โปรแกรมการศึกษา
  - 2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
  - 2.3.2 แนวคิดเรื่องการจัดการ โปรแกรมการศึกษา
  - 2.3.3 โครงสร้างการจัดการ โปรแกรมการศึกษา
  - 2.3.4 องค์ประกอบหรือสาระการจัดการ โปรแกรมการศึกษา
    - 2.3.4.1 ปรัชญาและจุดมุ่งหมายการจัดการ โปรแกรมการศึกษา
    - 2.3.4.2 การจัดหลักสูตร
    - 2.3.4.3 การจัดบุคลากรสอน
    - 2.3.4.4 การจัดการเรียนการสอน
    - 2.3.4.5 การจัดกิจกรรมนักศึกษา
    - 2.3.4.6 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
    - 2.3.4.7 การกำกับติดตามและประเมินผล
- 2.4 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
  - 2.4.1 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ระดับปริญญาตรี
  - 2.4.2 มาตรฐานคุณวุฒิสถา/สาขาวิชา
  - 2.4.3 คุณลักษณะของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่พึงประสงค์ภายในประเทศ
และต่างประเทศ
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวและความสำคัญ
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
- 2.7 สรุปการวิเคราะห์วรรณกรรม

2.1 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีดังนี้

2.1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวด 3 และหมวด 4 ได้กำหนดให้มีระบบการศึกษา และแนวการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีผลทำให้ทบวงมหาวิทยาลัยต้องมีการปฏิรูปการเรียนการสอน และจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและประเทศชาติ ด้วยเหตุดังกล่าวส่งผลให้หลักสูตรระดับอุดมศึกษาต้องมีลักษณะหลากหลาย สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล การพัฒนาเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนให้ทันต่อเหตุการณ์ และสนองความต้องการของบุคคลและสังคม โดยพัฒนาทั้งหลักสูตรที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ วิชาชีพขั้นสูง การค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาสังคม

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ทำให้ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับอุดมศึกษา มีดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2544, น.7-8)

1. ให้มีการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความเป็นอุดมศึกษาเพื่อมวลชน
2. ให้มีการประกันคุณภาพทุกหลักสูตร โดยพัฒนาตัวบ่งชี้มาตรฐานคุณภาพหลักสูตรตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548
3. กระบวนการเรียนรู้ การค้นคว้าและวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้ภาษาที่มีประสิทธิภาพ การนำเสนอที่ทันสมัย
4. การบริหารจัดการหลักสูตรการขออนุมัติหลักสูตรต้องกำหนดเป็นนโยบายและแนวทางปฏิบัติ สถาบันอุดมศึกษาต้องสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
5. การส่งเสริมการวิจัยให้ความสำคัญกับการวิจัยในสถาบัน การจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการวิจัย
6. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เป็นสากลหรือนานาชาติ
7. ความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตการใช้สถาบันที่มีความพร้อมเป็นแกนนำในการจัดทำหลักสูตร มีระบบประกันคุณภาพหลักสูตร และมีระบบการตรวจสอบและติดตามประเมินผลหลักสูตร เพื่อเป็นการประกันว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามที่ต้องการ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาไว้ในมาตราต่างๆ ดังนี้

มาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดผู้เรียนเป็นความสำคัญ กล่าวคือ ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 24 กำหนดว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนจากประสบการณ์จริง การปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา

มาตรา 30 กำหนดว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

2.1.2 แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2565) เป็นแผน 15 ปี เป้าหมาย คือ เพื่อยกระดับคุณภาพอุดมศึกษา เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงาน และพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทยโดยใช้กลไกธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษาบนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลายและเอกภาพเชิงระบบ

2.1.3 กรอบแนวคิดเชิงนโยบายอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กล่าวว่า มหาวิทยาลัยต้องเร่งรัดปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาต่างๆ ที่เป็นความต้องการของประเทศให้มีคุณภาพทัดเทียมระดับนานาชาติ ปรับปรุงมาตรฐานหลักสูตรและการเรียนการสอนที่สนับสนุนต่อการสร้างคุณลักษณะให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์เป็น ปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ทันสมัย นอกจากนี้ยังกล่าวว่า มหาวิทยาลัยในฐานะเป็นองค์กรที่สำคัญของสังคม จึงต้องมีบทบาทในการนำประเทศด้านต่างๆ ดังนี้

1. พัฒนาคนให้เป็นมันสมองของชาติ เพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ
2. สร้างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพในระดับกลางและระดับสูงของประเทศ
3. ให้การศึกษาเพื่อสร้างอาชีพ และเป็นคนดีมีคุณภาพของประเทศ

4. สร้างคุณภาพและความเป็นเลิศในการผลิตบัณฑิต โดยให้ความสำคัญกับการผลิตและพัฒนากำลังคนต้องเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจเอกชน โดยให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการทำงานในสถานประกอบการจริง และให้มีการประเมินประสบการณ์ทำงานเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียน

2.1.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิรูปอุดมศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 จากเอกสารต่างๆ ของยูเนสโกและจากเอกสารการประชุมของคณะกรรมการการจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาและจากการประชุมอื่นๆ (อ้างถึงใน พงษ์เดช สารการ, 2549, น. 13-16) สรุปได้เป็นประเด็นดังนี้

2.1.4.1 หลักสำคัญของอุดมศึกษาไทยในอนาคต คือ การจัดการอุดมศึกษาเพื่อมหาชน ทั้งนี้เนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ในมาตรา 10 ว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลชาวไทยมีโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ผลของการบังคับใช้มาตรานี้จะทำให้ผู้จบมัธยมศึกษาที่มีความปรารถนาที่จะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา

2.1.4.2 เพื่อให้การจัดการอุดมศึกษาเพื่อมหาชนสัมฤทธิ์ผล รัฐจะต้องจัดอุดมศึกษาให้เกิดความหลากหลายในด้านต่างๆ เช่น ประเภท ระดับ หลักสูตร วิธีการให้การศึกษา รวมทั้งการถ่ายโอนหน่วยกิต และการรับรองประกาศนียบัตร เพื่อให้คนได้มีโอกาสเลือกตามความต้องการ

2.1.4.3 พันธกิจหลักของอุดมศึกษา คือ การพัฒนาตัวบุคคลให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย ความรู้ความคิด จิตใจ บุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม

2.1.4.4 เน้น “การเรียนรู้” มากกว่า “การสอน” ยึดผู้เรียนเป็นหลักสำคัญ สอนให้นักศึกษารู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิพากษ์ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ ให้มีจิตใจและมีทักษะที่จะประกอบอาชีพ

2.1.4.5 ควรปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์

2.1.4.6 ปรับหลักสูตรและการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะสอดคล้องกับเรื่องราวที่เป็นปัญหาที่ต้องเผชิญในสังคม

2.1.4.7 ในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ควรจะต้องให้บุคคลภายนอก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะ หรือเข้ามาช่วยในการตัดสินใจและรับผิดชอบกิจการอุดมศึกษา

2.1.4.8 ควรมีเกณฑ์และมาตรฐานเชิงคุณภาพสำหรับหลักสูตร การสอน บุคลากร ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา บุคลากรเสริม รวมทั้งระบบบริหารของสถาบัน

2.1.4.9 สถาบันอุดมศึกษาควรจัดการความร่วมมือในรูปของเครือข่ายในสาขาที่เกี่ยวข้องกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งมีการเปรียบเทียบคุณภาพ (Benchmarking) ในแต่ละสาขาวิชาที่เป็นเครือข่ายกัน

นอกจากนี้ Chickenring and Gamson (1991, pp. 13-23) ได้เสนอหลักสำคัญ 7 ประการในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนี้ 1) ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคณะวิชาคับนักศึกษา (Encourages student-faculty contact) 2) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างนักศึกษา (Encourages cooperation among students) 3) ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Encourages active learning) เช่น การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การเรียนโดยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การเรียนจากกรณีศึกษา โดยผู้สอนเป็นผู้จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา 4) ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักศึกษาทันที (Gives prompt feedback) เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ประเมินความรู้ความสามารถของตนเองให้นักศึกษาเกิดกำลังใจในการเรียนและเกิดความเข้าใจจุดด้อยของตนเองเพื่อหาทางแก้ไข 5) การจัดเวลาเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน (Emphasizes time and task) จะทำให้การเรียนของผู้เรียนและการสอนของอาจารย์เกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล 6) ผู้สอนควรตั้งเกณฑ์ความคาดหวังการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับสูงที่ผู้เรียนสามารถทำได้ (Communicates high expectations) เพื่อเป็นการท้าทายความสามารถของผู้เรียน 7) ยอมรับความสามารถและวิธีการเรียนที่แตกต่างกันของนักศึกษาแต่ละคน (Respects diverse talented and ways of learning) ควรจัดการเรียนการสอนที่เสริมจุดเด่นและซ่อมจุดด้อยของผู้เรียนแต่ละคน

Ramsden (2003, pp. 93-99) ได้อธิบายหลักสำคัญ 6 ประการในการสอนที่มีประสิทธิภาพในระดับอุดมศึกษาสามารถสรุปเป็นประเด็นดังนี้ 1) การอธิบายที่ดีของผู้สอนและการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ (Interest and explanation) 2) ความเอาใจใส่ผู้เรียนและการให้เกียรติผู้เรียนและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน (Concern and respect for students and students learning) 3) การประเมินผลผู้เรียนที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีการสอนและการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน (Appropriate assessment and Feedback) 4) มีเป้าหมายการศึกษาที่ชัดเจนและท้าทายสติปัญญาของผู้เรียนและมีความสุขในการเรียน (Clear goals and intellectual challenge) 5) การให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของการเรียนรู้โดยมีผู้สอนเป็นผู้ควบคุมชี้แนะเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Independence control and engagement) 6) ผู้สอนต้องรู้จักและเรียนรู้ผู้เรียน (Learning from students) ซึ่งการรู้จักและเรียนรู้ผู้เรียนจะทำให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาตอนใดและสามารถแก้ไขและให้ข้อมูลที่ถูกต้อง

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องมีเป้าหมาย คือ มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะทางวิชาการและวิชาชีพ มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและประเทศชาติ ดังนั้นหลักสูตรระดับอุดมศึกษาควรมีความหลากหลายในลักษณะสหวิทยาการเชิงบูรณาการ และเน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อสร้างสรรค์หรือความรู้ที่ต่อยอดของศาสตร์ต่างๆ ส่วนการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) เช่น การศึกษาด้วยตนเอง การเรียนจากกรณีศึกษา การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) การเรียนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (Research Based Learning) ผู้สอนต้องสนใจและเอาใจใส่การเรียนรู้ของผู้เรียน จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมกระบวนการคิด ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของนักศึกษา การประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนควรเน้นเรื่องความรู้ ความคิด ความสามารถในการผลิตงานที่สร้างสรรค์ มากกว่าเน้นความรู้จากตำราและการสอนของผู้สอนฝ่ายเดียว

2.2 การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นและโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา

ความสัมพันธ์ของประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น เริ่มขึ้นเมื่อมีการติดต่อค้าขายกันตั้งแต่ สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ในปี พ.ศ. 2034-พ.ศ. 2072 (เพ็ญศรี ติก, 2542, น. 91) ในขณะนั้น การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นยังไม่ชัดเจน ยังไม่มีหลักฐานปรากฏที่ชัดเจน

การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย เริ่มมีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นอย่างชัดเจนในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยรัฐบาลญี่ปุ่นเข้ามามีบทบาทด้านต่างๆ กล่าวคือในปี พ.ศ. 2477 ญี่ปุ่นได้ตั้งสถาบันการศึกษาภาษาญี่ปุ่นชื่อ Kokusaibunkashinkookai ขึ้น และต่อมาสถาบันนี้ได้พัฒนาการเป็นเจแปนฟาวด์เคชั่นในปัจจุบัน โดยเริ่มแรกการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเกิดขึ้นจากความต้องการและความพยายามของฝ่ายประเทศญี่ปุ่น ส่วนฝ่ายไทยเริ่มการสอนภาษาญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2478 ที่โรงเรียนวัดบพิตรพิมุขโดยอาจารย์ชาวไทย คืออาจารย์ ม.ร.ว.นักรัตน์ ลดาวัลย์ จากนั้นในปี พ.ศ. 2481 ทางฝ่ายญี่ปุ่นได้เปิดโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยแห่งแรก ที่ท่าช้าง กรุงเทพฯ สังกัดสถาบันวัฒนธรรมญี่ปุ่น-ไทย สอนโดยอาจารย์ชาวญี่ปุ่น ชื่ออาจารย์ ทซุโซ เบียวโต และเมื่อมีผู้สนใจเรียนมาก ก็ได้ขยายสาขาไปที่ถนนนเรศ ผู้สอนคือปรมาจารย์ด้านภาษาญี่ปุ่นชื่ออาจารย์ชิโนะบุ ชูซุกิผู้แต่งตำรา Nihongo Shoho ต่อมาในปีพ.ศ. 2485 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มสอนภาษาญี่ปุ่น สอนโดยพระยาพระเทพปริดา (จำเริญ สวัสดิชูโต) ต่อมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นโดยรับช่วงต่อจากนักเรียนที่เรียนจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาฯ แต่สอนได้เพียง 1 ปี ต้องยุติการสอนเพราะขาดครูสอน เนื่องจากครูที่สอนได้รับคำสั่งไปประจำสถานทูตไทย

ในประเทศญี่ปุ่น ในช่วงปี พ.ศ. 2477–พ.ศ. 2488 เนื่องจากอิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจทำให้ในช่วงดังกล่าวภาษาญี่ปุ่นเป็นที่นิยมมาก ต่อมาความนิยมลดลงเมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่สอง อาจารย์ชาวญี่ปุ่นที่สอนถูกส่งตัวกลับประเทศญี่ปุ่น ภาษาญี่ปุ่นจึงเริ่มซบเซาลง พอหลังสงครามโลกครั้งที่สอง อาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาญี่ปุ่นได้รับเชิญไปศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่น เมื่อบุคคลเหล่านั้นสำเร็จการศึกษากลับมาประเทศไทย ได้ก่อตั้งสมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่นขึ้นในปี พ.ศ. 2494 และในปี พ.ศ. 2507 สมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่นได้เปิดโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นขึ้น โดยได้รับเงินอุดหนุนกิจกรรมผ่านมูลนิธิญี่ปุ่น (พนิดา ฟูกูฮาระ และคณะ, 2534) ต่อมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 เป็นต้นมา เศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่นฟื้นตัวขึ้น การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยได้เริ่มอย่างจริงจังอีกครั้งจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2508 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยความสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทย ได้เริ่มสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเรียนระดับปริญญาตรีเป็นแห่งแรก โดยได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนตำราเรียน อุปกรณ์การสอน และผู้สอนจากกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น ต่อมาปี พ.ศ. 2509 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดสอนเป็นแห่งที่สอง และในปี พ.ศ. 2512 สำนักข่าวสารญี่ปุ่น (Japan Information Service) ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐบาลญี่ปุ่น โดยการสนับสนุนจากสถานทูตและมูลนิธิญี่ปุ่น ได้เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อเป็นการบริการ และเผยแพร่ภาษาญี่ปุ่นแก่บุคคลทั่วไปที่สนใจเป็นต้นมา

การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษา เริ่มอย่างจริงจังอย่างเป็นทางการที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และที่คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนถึงปี พ.ศ. 2530 การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นระดับต่างๆ เริ่มชัดเจนขึ้น การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นได้กระจายไปยังส่วนภูมิภาค และขยายลงมาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และตอนต้นตามลำดับ จนถึงปัจจุบันประเทศไทยมีสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นจำนวน 385 แห่งและจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น 78,802 คน (เจแปนฟาวน์เดชั่น, 2009)

การจัดโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย จำแนกได้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

1. ระดับปริญญาตรี จัดสอนเป็น โปรแกรม วิชาเอก วิชาโท และวิชาเลือกเสรี

1.1 การจัดสอนเป็นวิชาเอก มีหลักสูตรหรือโปรแกรมวิชาที่มีจุดเน้นในลักษณะใกล้เคียงกัน คือ หลักสูตรวิชาภาษาญี่ปุ่น หลักสูตรวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ หลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่น ซึ่งปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับปริญญาตรี มี 33 แห่ง (ที่มา <http://www.wikipedia.org>. การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 ชื่อหลักสูตร คณะที่รับผิดชอบและมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับปริญญาตรี

ชื่อหลักสูตร	คณะที่รับผิดชอบ	มหาวิทยาลัย
อักษรศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะอักษรศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อักษรศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะอักษรศาสตร์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะศิลปศาสตร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยบูรพา
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะศิลปศาสตร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพ
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คณะที่รับผิดชอบ	มหาวิทยาลัย
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะศิลปศาสตร์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน สุนันทา
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุษุขา
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ	คณะศิลปศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชิงราช
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะศิลปศาสตร์	มหาวิทยาลัยรังสิต
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ	คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ	คณะศิลปศาสตร์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คณะที่รับผิดชอบ	มหาวิทยาลัย
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะศิลปศาสตร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏการจันบุรี
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่น	คณะศิลปศาสตร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ	คณะศิลปศาสตร์	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาข้างต้น มีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน คือ ผลิตผู้เรียนให้มีความรู้ความชำนาญในการใช้ภาษาญี่ปุ่น การใช้ภาษาญี่ปุ่นเชิงธุรกิจ เรียนรู้วัฒนธรรม และวรรณคดีญี่ปุ่น เป้าหมายคือ ผลิตบัณฑิตเพื่อประกอบอาชีพในตลาดแรงงานที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น หรือศึกษาในระดับปริญญาที่สูงขึ้น

1.2 การสอนเป็นวิชาโทหรือวิชาเลือกเสรี มหาวิทยาลัยหลายแห่งที่สอนโปรแกรมวิชาเอกขณะเดียวกันก็เปิดสอนเป็นวิชาโทโดยกำหนดหน่วยกิตในฐานะเป็นวิชาโทประมาณ 15-20 หน่วยกิตขึ้นอยู่กับคณะวิชาของมหาวิทยาลัยนั้นๆ บางมหาวิทยาลัยสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาโทในสาขาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ได้แก่ สาขาการท่องเที่ยว สาขาการโรงแรม สาขาการจัดการ สาขาธุรกิจระหว่างประเทศ เป็นต้น เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตเพชรบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เป็นต้น นอกจากนี้บางมหาวิทยาลัยเปิดสอนเป็นวิชาเลือกเสรีบริการนักศึกษาต่างสาขาวิชาที่สนใจเรียน

2. ระดับปริญญาโท ในปัจจุบันมีการเปิดสอน 3 สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น และสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหา-

บัณฑิตสาขาญี่ปุ่นศึกษา และมหาวิทยาลัยนเรศวร เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาญี่ปุ่นศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกันคือเพื่อผลิตผู้ที่มีความรู้ทางภาษา วรรณคดี วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง สังคมญี่ปุ่น สร้างองค์ความรู้ทางภาษาญี่ปุ่น ค้นคว้า วิจัย เผยแพร่ ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพ

3. ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนแห่งแรกและแห่งเดียว คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนหลักสูตรอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัย และสาขาวิชาชีพ เพื่อพัฒนาเป็นอาจารย์ นักวิชาการ ผลิตงานวิจัยด้านภาษาญี่ปุ่น สร้างองค์ความรู้ใหม่ พัฒนางานวิจัยให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับสากล

จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย พบว่า ยังไม่ปรากฏมหาวิทยาลัยที่เปิดสอน โปรแกรมวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จะมีแต่มหาวิทยาลัยที่สอนวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว ภาษาญี่ปุ่นสำหรับมัคคุเทศก์ ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการโรงแรม เป็นต้น จากงานวิจัยของ Yasumasa Mori (2010) ได้ศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว ในรายวิชาเลือกบังคับสังกัดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น มหาวิทยาลัยของรัฐ 1 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 แห่ง มหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง พบว่า มหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นที่เกี่ยวข้องธุรกิจนำเที่ยวดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยว

ชนิดของมหาวิทยาลัย	ชื่อมหาวิทยาลัย	วิชาภาษาญี่ปุ่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยรัฐ	มหาวิทยาลัยศิลปากร	ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยวและบริการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา	1. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว 1 2. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว 2
	พระนคร	1. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว 1 2. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว 2
	สวนดุสิต	1. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว 1 2. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว 2

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ชนิดของมหาวิทยาลัย	ชื่อมหาวิทยาลัย	วิชาภาษาญี่ปุ่นที่เกี่ยวข้องกับ ธุรกิจการท่องเที่ยว
	อุบลราชธานี	1. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว 1 2. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว 2
	วไลยอลงกรณ์	1. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว 1 2. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว 2
มหาวิทยาลัยเอกชน	ธุรกิจบัณฑิต	1. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการโรงแรม 2. ภาษาญี่ปุ่นสำหรับมัคคุเทศก์
	เกษมบัณฑิต	1. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยวและการ บิน 2. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการโรงแรม
มหาวิทยาลัยเอกชน	สยาม	1. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจโรงแรม 2. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจท่องเที่ยว
	ศรีปทุม	1. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว 2. ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการโรงแรม

แต่เมื่อศึกษาหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นของต่างประเทศที่มีผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษามาก 5 อันดับ คือ จีน เกาหลี ใต้หวัน อเมริกา และไทย (เจแปนฟาวเดชั่น, 2009) พบว่า มหาวิทยาลัย Kyung Hee ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนของประเทศเกาหลีมีโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี วัตถุประสงค์ของโปรแกรมคือเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถภาษาญี่ปุ่นตามคุณสมบัติที่ตลาดแรงงานด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต้องการ การเรียนการสอนเน้นการเรียนและฝึกกับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในสถานการณ์ต่างๆ ([http, น. //www.kyunhee.edu.](http://www.kyunhee.edu))

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศยังไม่มียงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว งานวิจัยที่ปรากฏส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นดังต่อไปนี้

เดือนใจ ตันงามตรง (2537) ได้นำเสนอรายงานการวิจัย เรื่อง “ความต้องการและการใช้ภาษาญี่ปุ่นของภาคเอกชนในระดับบริหาร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการและ

นโยบายเกี่ยวกับการใช้ภาษาญี่ปุ่นในภาคธุรกิจ และเพื่อศึกษาขอบเขตและปริมาณการใช้ภาษาญี่ปุ่นในหน่วยงานธุรกิจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้จัดการฝ่ายบุคคลจำนวน 128 คน ซึ่งประจำอยู่ในบริษัทประเภทนำเข้าส่งออกสินค้าญี่ปุ่น บริษัทผลิตสินค้าร่วมกับญี่ปุ่น ผู้แทนจำหน่ายสินค้าญี่ปุ่น และธุรกิจบริการ (โรงแรม การท่องเที่ยว และการธนาคาร) ผลการวิจัยพบว่าภาษาญี่ปุ่นมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารค่อนข้างมาก และทักษะที่จำเป็นที่สุดสำหรับผู้บริหารคือ ทักษะการฟัง และทักษะการพูด เพราะผู้บริหารต้องสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวญี่ปุ่น และต้องมีการสนทนาประจำวันทั่วไป นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องใช้ทักษะการฟังค่อนข้างมากเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ในด้านนโยบายการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในภาคธุรกิจ บริษัทส่วนหนึ่ง (52 %) ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นปัจจัยร่วมในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน แต่อย่างไรก็ตามบริษัทเอกชนส่วนใหญ่เคยส่งเสริมและมีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ทางภาษา บริษัทเอกชนยังต้องการบุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่นเพิ่มอีกเป็นจำนวนมาก กล่าวคือต้องการบุคลากรที่มีความรู้ทางภาษาญี่ปุ่นในระดับต้นด้านทักษะการพูด ฟัง อ่าน เขียน แปล และแปลคำ นอกจากรู้ภาษาญี่ปุ่นบริษัทก็ยังต้องการบุคคลที่มีความสามารถระดับสูงในด้านการอ่าน แปล และการแปลคำภาษาญี่ปุ่นอีกด้วย การใช้ภาษาญี่ปุ่นในหน่วยงานธุรกิจส่วนใหญ่เป็นการใช้แบบครั้งคราวและทักษะที่ต้องใช้มากที่สุดคือ ทักษะการพูดและการฟัง ทั้งนี้เพื่อการสนทนาในการสังคม การประชาสัมพันธ์ การรับคำสั่ง และการสนทนาเรื่องงาน นอกจากนี้ต้องการบุคคลที่มีทักษะในการแปลในระดับมาก สำหรับทักษะการเป็นล่ามให้คู่สนทนาและเป็นล่ามในที่ประชุมมีความต้องการเป็นครั้งคราว

สุณีย์รัตน์ เพียรเจริญสุข (2547, น. 85-98) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้งานบัณฑิตภาควิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้างานโดยตรงของบัณฑิตจำนวน 29 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิตและคุณสมบัติที่ผู้ว่าจ้างงานต้องการ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ 2) ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านอื่นๆ ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติของบัณฑิตตามความเป็นจริงอยู่ในเกณฑ์ดี โดย คุณสมบัติได้รับการประเมินในเกณฑ์ดีมาก ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน การปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กร ความตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย คุณสมบัติที่ไม่เป็นไปตามที่ผู้ว่าจ้างงานต้องการ 5 อันดับ ได้แก่ ความสามารถในการวางแผน ความสามารถในการพูด นำเสนองาน ทักษะล่ามภาษาญี่ปุ่น ความเป็นผู้ใหญ่ และความเป็นผู้นำ

เจแปนฟาวเดชั่น (2009) แปลและเรียบเรียงผลการสำรวจสภาพการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ โดยเจแปนฟาวเดชั่น ผลการสำรวจ พบว่า มีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นใน

ต่างประเทศรวมทั้งสิ้น 127 ประเทศ มีผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นทั่วโลกประมาณ 2, 350, 000กว่าคน ซึ่งไม่รวมผู้ที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่นทางทีวี อินเทอร์เน็ตและเรียนส่วนตัว ในจำนวนผู้เรียนดังกล่าวเป็นผู้เรียนที่อยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกมากกว่า 60% ประเทศที่มีจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ประเทศเกาหลี (37.9%) ประเทศจีน (16.5%) ประเทศออสเตรเลีย (16.2%) ประเทศอเมริกา (5.9%) ไต้หวัน (5.5%) ผู้เรียนของประเทศไทยมีจำนวน 54, 884 คน (2.3%) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะวิชาเอกและวิชาเลือกทั่วโลกมีทั้งสิ้น 2, 341 แห่ง มีจำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 541, 474 คน ประเทศที่มีผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษามาก 5 อันดับ คือ จีน เกาหลี ไต้หวัน อเมริกา และไทย ซึ่งมีจำนวน 22, 273 คน วัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาญี่ปุ่นของประเทศต่างๆ ไม่ค่อยแตกต่างกัน คือ วัตถุประสงค์หลัก คือ ต้องการรู้วัฒนธรรมญี่ปุ่น ต้องการสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่น สนใจภาษาญี่ปุ่น เพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย สอบเทียบวุฒิ และเพื่อทำงานในอนาคต ส่วนปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่น คือ ขาดตำราที่เหมาะสม ขาดข้อมูลเกี่ยวกับตำราและวิธีการสอน ขาดอุปกรณ์เครื่องช่วยสอน

พัชรพร แก้วกฤษฎาภักดิ์ (2551, น. 132-159) ได้ศึกษาวิจัยดัชนีบ่งชี้คุณภาพหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเพื่อศึกษาตัวบ่งชี้คุณภาพด้านการเรียนการสอนที่แสดงถึงมาตรฐานคุณภาพหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นชั้นปีที่ 4 เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และกลุ่มอาจารย์ที่เกี่ยวข้องในระดับผู้บริหาร คือ รองคณบดีฝ่ายวิชาการของคณะศิลปศาสตร์ และหัวหน้าภาควิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ระดับลึก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยจากแบบสอบถามซึ่งเก็บข้อมูลจากนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น พบว่า นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในระดับดีมากต่อดัชนีบ่งชี้วิชาพื้นฐาน และความคิดเห็นระดับปานกลางต่อตัวบ่งชี้ในเรื่องความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่น ผลการวิจัยจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ดัชนีบ่งชี้คุณภาพการบริหารเน้นเรื่องการพัฒนาบุคลากรวิชาการ และการควบคุมการทำงานให้สอดคล้องกับหลักสูตร ดัชนีบ่งชี้คุณภาพแผนการสอนเน้นเรื่องบุคลากรจบตรงสาขา มีประสบการณ์ในการสอน ดัชนีบ่งชี้คุณภาพกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนจะเน้นเรื่อง การประยุกต์การทำกิจกรรมให้หลากหลาย และการนำภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน สำหรับดัชนีบ่งชี้คุณภาพการประเมินผู้สอนเน้นการใช้แบบประเมินผู้สอนทั้งในวิชาบรรยายและปฏิบัติ ด้านวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตร

เปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งอื่น พบว่า หลักสูตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์บ่งบอกความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รายวิชาที่ลดหลั่นตามภูมิปัญญาการเรียนรู้ แต่ละวิชามีการจัดแบ่งกลุ่มกัน อีกทั้งมีลักษณะครอบคลุมความสนใจและทักษะต่างๆ

Mori (2010) ได้วิจัยศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยวในรายวิชาเลือกบังคับสังกัดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ เพื่อตรวจสอบประมวลการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยวและการออกแบบหลักสูตรรายวิชา เพื่อตรวจสอบตำราเรียนของรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยวว่าเนื้อหาครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ มีความครบถ้วนเหมาะสมที่จะใช้เป็นสื่อหลักในการเรียนการสอนหรือไม่ และศึกษาผลของการใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า ประมวลการสอนและหลักสูตรที่ได้ทำขึ้นสนับสนุนธุรกิจ โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของฉาก สถานที่ และสถานการณ์ทั่วไปที่ใช้ 2) เนื้อหาที่สอน ผู้สอนกำหนดเองโดยเน้นการสื่อสารในสถานการณ์เป็นหลัก เมื่อศึกษาผลการใช้เอกสารประกอบการสอนนักศึกษามีความพึงพอใจกับเนื้อหาของรายวิชา เนื้อหาที่เรียน และตำราที่ใช้ แต่ระดับของคำศัพท์และไวยากรณ์มีความเห็นว่า ค่อนข้างยาก

เจแปนฟาวนด์เดชั่น (2552) ได้สำรวจแนวโน้มการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นทั่วโลก ผลการสำรวจพบว่า ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 ถึงปี พ.ศ. 2552 จำนวนสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นทั่วโลกเพิ่มขึ้น 13 เท่า จำนวนผู้สอนเพิ่มขึ้น 12.2 เท่า จำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้น 28.7 เท่า จำนวนที่เพิ่มขึ้นเป็นอัตราส่วนของประเทศในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาก เมื่อเรียงลำดับประเทศที่มีผู้เรียนเป็นจำนวนมากในทุกระดับ อันดับที่ 1 เกาหลี อันดับที่ 2 จีน อันดับ 3 อินโดนีเซีย อันดับ 4 ออสเตรเลีย อันดับที่ 5 ไต้หวัน อันดับที่ 6 สหรัฐอเมริกา อันดับ 7 ไทย อันดับ 8 เวียดนาม อันดับ 9 ฮองกง อันดับ 10 แคนาดา วัตถุประสงค์ของการเรียน คือ เพื่อการสื่อสารและเข้าใจวัฒนธรรมของญี่ปุ่น สำหรับในประเทศไทยมีผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น 79, 000 คน จำนวนผู้เรียนระดับมัธยมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับ 3 ปีก่อน (พ.ศ. 2549) ประมาณ 35% แต่จำนวนสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นลดลงจาก 3 ปีก่อน (พ.ศ. 2549) คิดเป็น 0.6%

Masahito and Tomohito (2010, pp. 51-61) ได้ศึกษาคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับไคด์ภาษาญี่ปุ่นในเขตกรุงเทพฯ โดยการสัมภาษณ์ไคด์อาชีพที่มีประสบการณ์ ผลการศึกษาพบว่า คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับไคด์ภาษาญี่ปุ่นคือ การพูดภาษาญี่ปุ่นเพื่ออธิบายเกี่ยวกับ โปรแกรมการเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยว และภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์ที่จำเป็นต่างๆ การออกเสียงภาษาญี่ปุ่นที่ชัดเจน กลยุทธ์การสื่อสารและการใช้ภาษาสุภาพ (~です、~ます) รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยและสามารถวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างไทยกับญี่ปุ่นได้

สรุป การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเริ่มอย่างจริงจังและต่อเนื่องมาจนปัจจุบันตั้งแต่มีการก่อตั้งสมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่นในปี พ.ศ.2494 และเปิดโรงเรียนสอนในปี2507 การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเกิดขึ้นจากความต้องการทางการค้าขายไทยกับญี่ปุ่นเนื่องจากคนญี่ปุ่นที่เข้ามาติดต่อส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษ ความต้องการแรงงานภาษาญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ นอกจากความสัมพันธ์ด้านการค้าขายแล้วการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยของชาวญี่ปุ่นก็เพิ่มมากขึ้นทุกปีและมากเป็นอันดับสอง ภาษาญี่ปุ่นจึงกลายเป็นภาษาที่จำเป็นของตลาดแรงงานของไทย ในปัจจุบันการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษามีสถาบันที่เปิดสอนทั้งของรัฐและเอกชนมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับความต้องการของตลาดแรงงานจากงานวิจัยที่กล่าวไว้ข้างต้นที่ว่าการผลิตแรงงานภาษาญี่ปุ่นยังไม่เพียงพอและยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานเท่าที่ควร

2.3 การพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมการศึกษา

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

2.3.1.1 ความหมายของรูปแบบ

คำว่า รูปแบบ แปลมาจากคำภาษาอังกฤษ คำว่า “model” ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ นานา เช่น แบบแผน แบบจำลอง วงจร แบบ เป็นต้น ไม่ว่าภาษาไทยจะแปลว่าอะไรก็ตามก็จะใช้ความหมายที่มาจาก คำว่า “model” ในเรื่องของความหมายมีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ได้แก่

Willer (1967, p. 15) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการสร้างความคิดรวบยอดของชุดปรากฏการณ์ โดยวิธีการทางเหตุผลที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนในความหมาย ความสัมพันธ์และข้อเสนอของระบบรูปร่างที่เกี่ยวข้อง

Smith et al. (1980) (อ้างถึงในประสิทธิ์ เขียวศรี, 2544, น. 114) ได้ให้ความหมายของแบบจำลองว่า หมายถึง การย่อปรากฏการณ์จริงให้เล็กลง เพื่อใช้ทำความเข้าใจข้อเท็จจริงปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ โดยจัดวางแบบแผนให้เข้าใจง่ายขึ้น แบบจำลองไม่ใช่ข้อเท็จจริงแต่เป็นตัวแทนของความจริงหรือปรากฏการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น

Bardo and Hartman (1982, p. 70) กล่าวว่า รูปแบบคือสิ่งที่เราพัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายลักษณะสำคัญของพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้เข้าใจง่าย องค์ประกอบของรูปแบบจะมีอะไรบ้าง บาร์โดและฮาร์ทแมน กล่าวว่า ไม่มีข้อกำหนดขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบที่ต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้นๆ

สโตนเนอร์และแวงเกิล (Stoner and Wankel, 1986, น. 12) ให้ความหมายของรูปแบบว่าเป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์เพื่อทำให้เราเข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้นๆ ได้ง่ายขึ้น

Daft (1992, p. 20) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง ตัวแบบอย่างง่ายที่ใช้เป็นเครื่องมืออธิบายมิติหรือปรากฏการณ์ที่สำคัญๆ ขององค์การ

Keeves (1988, p. 559) กล่าวว่า รูปแบบ คือการแสดงโครงสร้างเพื่อใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร

พิณสุดา สิริธรังสี (2545, น. 10) กล่าวว่า รูปแบบ เป็นการจำลองภาพในอุดมศึกษาที่นำไปสู่การอธิบายคุณลักษณะสำคัญของปรากฏที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจที่ไม่มีองค์ประกอบตายตัวหรือรายละเอียดทุกแง่มุม โดยผ่านกระบวนการทดสอบอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความแม่นยำและเชื่อถือได้

อุทัย บุญประเสริฐ (2516, น. 31) ได้กล่าวถึงความหมายของรูปแบบว่าเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

สวัสดิ์ สุขนธรังสี (2520, น. 206) ได้กล่าวถึงรูปแบบว่า หมายถึง ตัวแทนที่สร้างขึ้นเพื่ออธิบายพฤติกรรมของลักษณะบางประการของสิ่งที่เป็นจริงอย่างหนึ่ง

อุทุมพร จามรมาน (2541, น. 22) กล่าวว่า โมเดล หมายถึง โครงสร้างของความเกี่ยวข้องของหน่วยต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ดังนั้น โมเดลจึงน่าจะมีมากกว่า 1 มิติ หลายตัวแปรและตัวแปรต่างมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์หรือเชิงเหตุและผล

ทิสนา แคมมณี (2545, น. 218) ได้กล่าวถึงความหมายของรูปแบบว่าเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น คำอธิบายเป็นแผนผังไดอะแกรมหรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น เป็นสิ่งที่บุคคลสร้างขึ้นจากความคิด ประสบการณ์ การใช้อุปมาอุปมัย หรือจากทฤษฎีและหลักการต่างๆ ได้ แต่รูปแบบไม่ใช่ทฤษฎี

2.3.1.2 ประเภทของรูปแบบ

Smith et al (อ้างถึงในประสิทธิ์ เขียวศรี, 2544, น. 115) ได้กล่าวถึงรูปแบบเชิงเอกลักษณ์ ซึ่งหมายถึง รูปแบบเชิงข้อความในการอธิบาย เช่น คำพรรณนาลักษณะงาน)

บุช (Bush, 1986, น. 19) ได้แบ่งรูปแบบการจัดการศึกษาออกเป็น 5 รูปแบบ คือ รูปแบบปกติ (Normal model) รูปแบบประชาธิปไตย (Democratic Model) รูปแบบทางการเมือง (Political Model) รูปแบบจิตพิสัย (Subjective model) และรูปแบบคลุมเครือที่ตีความได้หลายอย่าง (Ambiguity)

Keeves (1997, pp. 386-387) (อ้างถึงในทิสนา แคมณี, 2545, น. 2-3) ได้แบ่งรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป รูปแบบลักษณะนี้ใช้มากทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ สังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์

2. รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางการใช้ภาษาพูดและเขียน รูปแบบลักษณะนี้ใช้มากทางด้านศึกษาศาสตร์

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematic Model) รูปแบบนี้ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Casual Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆ ของสภาพการณ์หรือปัญหาใดๆ รูปแบบด้านศึกษาศาสตร์มักจะเป็นรูปแบบนี้เป็นส่วนใหญ่

5. รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางแผนผังไดอะแกรม กราฟ เป็นต้น

จากข้อความข้างต้นเรื่องประเภทของรูปแบบทางด้านศึกษาศาสตร์มักจะเป็นรูปแบบเชิงเหตุผลซึ่งสอดคล้องกับทิสนา แคมณี (2545, น. 5)

2.3.1.3 ลักษณะของรูปแบบ

Keeves (1998, p. 560) และพลสุข หิงคานนท์ (2540, น. 53) ได้กล่าวว่า ลักษณะรูปแบบที่ก่อให้เกิดประโยชน์จะมีลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์ของตัวแปรแบบมีโครงสร้าง
2. มีลักษณะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลและสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

3. มีโครงสร้างหรือกลไกเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ในเชิงเหตุผลได้ชัดเจน

4. นำไปสู่การสร้างแนวความคิดใหม่ หรือความสัมพันธ์ใหม่ของปรากฏการณ์ที่ศึกษา

5. มีความสอดคล้องระหว่างรูปแบบและทฤษฎีของเรื่องที่จะนำรูปแบบดังกล่าวไป

อธิบาย

6. รูปแบบควรมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์

นอกจากนี้ ทาคาโอะ มียากาวะ (1986, p. 15) กล่าวว่าคุณลักษณะที่ดีของรูปแบบควรมีลักษณะดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่านั้น ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบรวมๆ

2. รูปแบบควรนำไปสู่การพยากรณ์ผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้น ต้องถูกยกเลิกไป

3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน

4. รูปแบบควรนำไปสู่การสร้างแนวความคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ของเรื่องที่ศึกษาได้

5. รูปแบบในเรื่องใดจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้นๆ

2.3.1.4 องค์ประกอบของรูปแบบ

ในเรื่องขององค์ประกอบของรูปแบบก็มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้

Gezels and Guba (1957) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบโดยมองถึงการดำเนินการขององค์กร มี 2 องค์ประกอบ คือ

1. สถาบัน (Institution) เป็นระบบของสังคมที่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นแนวทาง และมีการนำเอาแนวปฏิบัติมาใช้อย่างสม่ำเสมอ สถาบันแบ่งออกเป็นบทบาท (Role) และความคาดหวัง (Expectation) หมายถึงลักษณะของตำแหน่งหน้าที่และสภาพซึ่งอยู่ภายใต้สถาบัน และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้สวมบทบาท ส่วนความคาดหวังเป็นเรื่องของเกณฑ์มาตรฐานของสังคมหรือสถาบันที่มุ่งหวังจะได้รับจากผู้สวมบทบาท บทบาทที่สมบูรณ์ควรกำหนดความสัมพันธ์กับบทบาทอื่นๆ ภายในสถาบัน การกำหนดงานในแต่ละหน้าที่เป็นไปในรูปของการจัดลำดับ โดยกำหนดให้บทบาทหนึ่งมีบทบาทต่อเนื่องไปกับอีกบทบาทหนึ่งต่อไปเรื่อยๆ จนทำให้การดำเนินงานของสถาบันบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. บุคคล (Individual) สถาบันจะดำเนินการไปไม่ได้หากไม่มีองค์ประกอบด้านบุคคล ส่วนประกอบย่อยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของสถาบันอยู่ 2 ประการ คือ บุคลิกภาพ (Personality) และความต้องการ (Need Disposition) บุคลิกภาพของบุคคลมีความสำคัญต่อการวางตัว การสวมบทบาท ความต้องการในการทำงาน ส่วนความต้องการเป็นแนวโน้มในการพยายามทำตัวให้เหมาะสม และปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่แน่นอนของแต่ละคน

Brown and Moberg (1980, pp. 16-17) กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบตามแนวคิดเชิงระบบองค์การ คือ สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี โครงสร้าง กระบวนการบริหารจัดการและการตัดสินใจสั่งการ

ในขณะที่ Bush (1986, p. 19) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบที่สอดคล้องกับของ Brown และ Moberg แต่มีมุมมองที่แตกต่างออกไปบ้าง และองค์ประกอบของบุชก็ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณารูปแบบขององค์การทางการศึกษา 4 ประการ คือ เป้าหมาย โครงสร้างองค์การ สภาพแวดล้อม และภาวะผู้นำ

องค์ประกอบที่กำหนดในรูปแบบนั้น Keeves (1997, pp. 386-387) (อ้างถึงในทิสนา แคมมณี, 2545, น. 218) ได้กล่าวว่า รูปแบบโดยทั่วไปควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้
2. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์ของเรื่องนั้นได้
3. รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้
4. รูปแบบควรจะประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural relationships) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (Associative relationships)

อุทัย บุญประเสริฐ (2516, น. 32) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบว่ารูปแบบเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีข้อคิดที่ต้องใช้ให้ถูกต้องกับงานในแต่ละลักษณะจึงไม่อาจจะกำหนดให้เป็นเกณฑ์แน่นอนตายตัวได้

ในขณะที่ ทิสนา แคมมณี (2545, น. 5-7) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการสอนนั้นๆ
2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้นๆ
4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.3.1.5 การพัฒนารูปแบบ

การพัฒนารูปแบบ หมายถึง กระบวนการในการสร้างหรือการพัฒนารูปแบบที่มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้และสรุปเป็นขั้นตอนการพัฒนารูปแบบดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2533, น. 3-5; สมาน อัสวภูมิ, 2537, น. 87; พูลสุข หิงคานนท์, 2540, น. 87; Willer, 1986, p. 83; รุ่งนภา จิตโรจน์รักษ์, 2548, น. 16)

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบ มีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐาน รวมถึงองค์ประกอบ สภาพจริงโดยอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ และระบุปัญหาและความต้องการ 2) สร้างรูปแบบเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบ ทดสอบรูปแบบ หมายถึง ตรวจสอบความเหมาะสม ความตรงของรูปแบบและการยอมรับ ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการประมวลความคิดเห็นจากการตรวจสอบ (ซึ่งอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์) และเปรียบเทียบรูปแบบกับองค์ประกอบและภารกิจจริง

ขั้นตอนที่ 3 ทบทวนและปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้สมบูรณ์

ในขณะที่ Albert and Khedourri (1985) (อ้างถึงในทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง, 2545, น. 99-100) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างรูปแบบไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนรวบรวมปัญหา (Problem Formulation) เพื่อให้ได้ปัญหาที่แท้จริง
2. ขั้นตอนพัฒนารูปแบบ (Model Construction) ขั้นตอนนี้เกิดจากการได้รวบรวมปัญหาต่างๆ แล้ว ในการสร้างรูปแบบต้องพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้างรูปแบบ ต้องรู้ถึงลักษณะเฉพาะที่ต้องการของผลผลิต ต้องรู้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นและควรคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างและความสนใจของผู้ใช้ เมื่อสร้างรูปแบบเสร็จแล้วต้องพิจารณาว่าครอบคลุมตัวแปรหรือไม่และมีความบกพร่องในตัวแปรใดบ้าง

3. การทดสอบรูปแบบ (Testing the Model) เมื่อสร้างรูปแบบเสร็จก็ควรมีการทดสอบโดยพิจารณาถึงความตรงตามสถานการณ์จริง (Valid) และการนำไปทดลองใช้ ซึ่งมี 2 ลักษณะคือ ทดลองย้อนหลัง (Retrospective Evaluation) โดยใช้กับข้อมูลในอดีต และการทดลองใช้ปฏิบัติในปัจจุบัน (Pretest)

4. การทำให้สำเร็จ (Implementation) เมื่อผ่านการทดสอบแล้วควรนำไปใช้ให้เกิดความสำเร็จ

5. การพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัย (Model Updating) แม้ว่าจะรูปแบบได้นำไปใช้จริงได้อย่างประสบความสำเร็จแต่ก็ควรมีการปรับปรุงประยุกต์ให้เหมาะกับองค์กรและการเปลี่ยนแปลงจากภายในและภายนอกองค์กรด้วย

2.3.1.6 การประเมินรูปแบบ

การประเมินรูปแบบหรือการทดสอบรูปแบบก็มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการตรวจสอบรูปแบบนั้นๆ ว่ามีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพียงตรง เชื่อถือได้เพียงใด

Joint Committee on Standards for Educational Evaluation (Maduas, Scriven, & Stufflebeam, 1983, pp. 399-402) (อ้างถึงในรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์, 2548, น. 19-20) ได้เสนอแนวทางการประเมินรูปแบบดังนี้

1. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ เป็นลักษณะการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง
2. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ เป็นลักษณะการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ
3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม เป็นลักษณะการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและคุณธรรม
4. มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม เป็นลักษณะการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้เนื้อหาครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

Eisner (1976, pp. 192-193) ได้เสนอแนวคิดในการประเมินรูปแบบโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีวิธีการแตกต่างจากการดำเนินการเชิงวิทยาศาสตร์หรือเชิงปริมาณ เนื่องจากการศึกษาในบางเรื่องต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าตัวเลขที่นำมาพิจารณาสรุป ดังนั้นจึงได้เสนอแนวทางการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

1. การประเมินจะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยต่างๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจรรณญาของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน
2. รูปแบบการประเมินที่เป็นความเฉพาะทางในเรื่องที่จะประเมินโดยที่พัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ในวงการอุดมศึกษา ซึ่งนิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางสูง
3. รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒินั้นเพียงกรรมและมีคุณพินิจที่ดี มาตรฐานและเกณฑ์มาจากประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒินั้นๆ

4. เป็นรูปแบบที่ยอมรับให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามความต้องการและความถนัดของแต่ละคน ตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญ การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูลและวิธีการนำเสนอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ สมาน อัสวภูมิ (2537, น. 8-9) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐานประกอบการสร้างรูปแบบ 2) การสร้างรูปแบบ 3) การประมวลผลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด และ 4) การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์

สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ (2539, น. 9) ได้ทำการวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การในสำนักงานศึกษาจังหวัด โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบของแนวคิดสำหรับการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์การ ระบบงาน และการประยุกต์การบริหารคุณภาพแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การ ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบรูปแบบระบบบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเป็นรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การที่สมบูรณ์ และขั้นตอนที่ 6 สรุปและนำเสนอรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพแบบ มุ่งคุณภาพทั้งองค์การในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และจัดทำรายงานผลการวิจัย

สุทัศน์ ขอบคำ (2540, น. 14-15) ได้พัฒนารูปแบบเรื่อง รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาทฤษฎี ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ ได้แก่ 1) การศึกษาทฤษฎีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา 2) ศึกษาสภาพการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการไปสู่จังหวัด 3) ศึกษาแนวคิดการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการไปสู่จังหวัดของผู้บริหารการศึกษาและนักวิชาการ 4) ศึกษารูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของต่างประเทศ และ 5) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีต่อการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการไปสู่จังหวัด และขั้นตอนที่ 2 ขั้นการพัฒนา เป็นการนำเอาผลการศึกษาจากขั้นตอนที่หนึ่งมาสังเคราะห์สร้างรูปแบบจำลองการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) สร้างรูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา 2) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่

สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1 3) ปรับปรุงรูปแบบ 4) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และ 5) ปรับปรุงรูปแบบ

วัลลภา จันทร์เพ็ญ (2544, น. 256) ได้กำหนดองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา มีจำนวน 7 องค์ประกอบคือ

1. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน
2. หลักการของรูปแบบ
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
4. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ
5. ขั้นตอนการประเมินกิจกรรม
6. การนำรูปแบบไปใช้
7. ผลที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ

สรุป รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่พัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายองค์ประกอบ รายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบรวมถึงโครงสร้างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยผ่านกระบวนการทดสอบอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความมั่นคงและเชื่อถือได้ ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย คือ 1) การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐานของการสร้างรูปแบบ 2) การสร้างรูปแบบ 3) การประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 4) การปรับปรุงแก้ไข ขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบ การประเมินที่นิยมใช้มากคือ การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เกณฑ์การประเมินรูปแบบ 4 ด้าน คือ ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม

2.3.2 แนวคิดการจัดการโปรแกรมการศึกษา

2.3.2.1 ความหมายของการจัดการ มีผู้ให้ความหมายมากมายดังนี้

Gibson (1992, p. 5) ให้คำจำกัดความของการจัดการว่า หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลดำเนินการเพื่อประสานกิจกรรมของบุคคลอื่นให้บรรลุผลสำเร็จในสิ่งที่บุคคลคนเดียวไม่สามารถกระทำได้โดยลำพัง

Quotationspage (2007) ได้ให้ความหมายการจัดการว่า หมายถึง “การนำความคิดมาใช้แทนการใช้กำลังและกล้ามเนื้อ การนำความรู้มาใช้แทนการใช้นิสัยความเคยชินและความเชื่อ และการใช้ความร่วมมือแทนการใช้กำลังบังคับ”

Bovee et al (1995, p. 5) กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการของเป้าหมายขององค์กรที่ทำให้บรรลุผลสำเร็จด้วยการวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

Drucher (1979) ได้กล่าวถึงการจัดการว่าเป็นการทำในสิ่งต่างๆ ลุล่วง สำเร็จได้โดยอาศัยการดำเนินงานของตน

เซอวิโอแวนนี และคณะ (Sergiovanni and others, 1992, น. 60) ได้ให้ความหมายว่าการจัดการ คือ กระบวนการทำงานกับบุคคลอื่นๆ ให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Robbins and Coulter (2005, p. 6) ได้ให้ความหมายการจัดการว่า หมายถึง กระบวนการในการประสานกิจกรรมการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยอาศัยการทำงานร่วมกันหรือโดยบุคคลอื่น (The process of coordinating work activities so that they are completed efficiently and effectively with and through other people.)

Robbins and Delenzo (2004) ได้ให้คำจำกัดความการจัดการว่า หมายถึง กระบวนการที่ทำงานกิจกรรมต่างๆ สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลด้วยคนและทรัพยากรขององค์กร ซึ่งองค์ประกอบเกี่ยวข้องกับการจัดการได้แก่ กระบวนการ (Process) ประสิทธิภาพ (efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness) กระบวนการในความหมายของการจัดการของ Robbins หมายถึง การวางแผน การจัดองค์การ การโน้มนำองค์กร และการควบคุม

ในขณะที่ปรัชญา เวสารัชช์ (2545, น. 2-3) กล่าวถึง การจัดการ หมายถึง การดำเนินการบางสิ่งบางอย่างโดยมีเป้าหมายที่มุ่งบรรลุอย่างชัดเจน มีการกำหนดรูปแบบ กระบวนการ มีการจัดองค์การ มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบชัดเจน มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ผู้ดำเนินการเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้เกิดผลตามเป้าหมายที่กำหนด

จรัส สุวรรณเวลา (2542, น. 78-79) กล่าวถึง การจัดการงานที่ดีจะทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบความสำเร็จ การบริหารจัดการต้องมีหลักการ โครงสร้าง กระบวนการ

2.3.2.2 ความหมายของโปรแกรมการศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้คำจำกัดความไว้มากมายดังนี้

Guralnik (1984, p. 1127) ได้ให้ความหมายของโปรแกรม (Program) ไว้หลายความหมายแต่มีความหมายหนึ่งที่เป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ โปรแกรม หมายถึง ชุดกิจกรรมที่เสนอแผนการศึกษาหรือการอบรมพร้อมกับระบุวัตถุประสงค์เฉพาะไว้ หรือการเสนอแผนของสถาบันการศึกษาที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งก็หมายถึง หลักสูตร (Curriculum) (Gove; 1981, 1812) หรืออาจหมายถึงแผนการเรียนที่สถานศึกษาจัดให้แก่นักศึกษาแต่ละคนได้ศึกษา

ประเสริฐ จริยากุล (2541) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมวิชาว่า หมายถึง หลักสูตร นักศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมนักศึกษา การบริหารและการจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

สมกุล ถาวรกิจ (2543) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมวิชาเกี่ยวกับรูปแบบมาตรฐาน โปรแกรมว่ามี 3 ความหมาย คือ

1. โปรแกรมวิชาเป็นสัญลักษณ์ของประชาคมในการดำเนินงานเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพในระดับมาตรฐาน

2. โปรแกรมวิชาเป็นพันธะหรือภารกิจที่ประกาศให้สาธารณชนรับทราบเกี่ยวกับกระบวนการผลิตบัณฑิตในแต่ละโปรแกรมวิชา ตั้งแต่การจัดการตัวป้อน กระบวนการผลิตและผลลัพธ์ โดยมีผู้รับผิดชอบกิจกรรม มีกระบวนการตรวจสอบ และประเมินผลคุณภาพ

3. โปรแกรมวิชา คือ การบริหารงานวิชาการที่มีเนื้อหาด้านหลักสูตร นักศึกษา การเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนานักศึกษา การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต ซึ่งจะดำเนินการโดยคณะกรรมการโปรแกรมวิชา

ในขณะที่ สุรพล พุฒคำ (2546, น. 29) ได้ให้ความหมายโปรแกรมวิชา หมายถึง หลักสูตรที่สถาบันการศึกษากำหนดเพื่อใช้เป็นแผนในการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน

การจัดการโปรแกรมการศึกษาหรือโปรแกรมวิชา มีองค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา ซึ่งคุณภาพนั้น ปรากฏออกในผลลัพธ์ คือ คุณภาพบัณฑิตที่มีคุณภาพทั้งความรู้ความสามารถออกไปปฏิบัติงานได้ตรงตามความต้องการของตลาดงาน การจัดโปรแกรมการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นมีผู้เสนอองค์ประกอบไว้มากมาย ได้แก่ Ashworth and Harvey และ Yarbrough (อ้างถึงใน สมกุล ถาวรกิจ, 2543) ; วันชัย ศิริชนะ (2539, น. 110) ; กฤษมันต์ วัฒนารงค์ (2539, น. 16– 18) ; สมกุล ถาวรกิจ (2543, น. 29-37) ซึ่งสรุปเป็นองค์ประกอบและรายละเอียดได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 องค์ประกอบและรายละเอียดการจัดการ โปรแกรมการศึกษา

องค์ประกอบ	รายละเอียด
1. ด้านสถาบัน	มีการกำหนดปรัชญาและนโยบายที่ชัดเจนและปฏิบัติได้ มีพันธกิจและวัตถุประสงค์ มีอัตราผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มีแผนภูมิโครงสร้างการบริหารของโปรแกรม
2. ด้านการบริหารจัดการ	มีแผนงานโครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกัน กำหนดแนวปฏิบัติการบริหารงาน กำหนดมาตรฐานและรายละเอียดของงาน การจัดสรรทรัพยากร มีระบบการบริหารและบริการที่ดี ยึดหลักการมีส่วนร่วมในการทำงานและกระจายการตัดสินใจ มีการกำหนดกลไก ควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อบริหารมาเพียงพอ
3. ด้านหลักสูตร	มีการกำหนดปรัชญา จุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกหลักสูตร มีการจัดการหลักสูตรอย่างมีระบบ มีหลักสูตรที่หลากหลาย สนองความต้องการของตลาดแรงงาน มีการกำหนดแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการใช้ และการพัฒนาหลักสูตรไว้อย่างเป็นระบบ มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร มีการจัดการประเมินหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
4. ด้านการเรียนการสอน	มุ่งให้ผู้มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของตลาดแรงงาน อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนที่ดี และมีวิธีการสอนที่น่าสนใจ เน้นการสอนโดยฝึกทักษะกับ สถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นจริง จัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ จัด อาคารสถานที่เรียนให้น่าเรียน มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกประจำในห้องเรียน มีสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีโครงการเสริมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การจัดการเรียน การสอนโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคคลภายนอก มีเครือข่าย การเรียนรู้ระหว่างสถาบันและนอกสถาบัน มีระบบการวัดผล ประเมินผลผู้เรียนอย่างสมเหตุสมผลและยุติธรรม มีการประเมินการสอนและนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	รายละเอียด
5. ด้านอาจารย์	อาจารย์มีคุณวุฒิ (ตรี โท เอก) ประสบการณ์ และตำแหน่งวิชาการ (ผศ. รศ. ศ.) ในสัดส่วนตามเกณฑ์การประเมิน สัดส่วนจำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาที่เหมาะสม สัดส่วนภาระงานสอน งานวิจัย งานบริการสังคม มีกระบวนการสรรหาและคัดเลือกอาจารย์อย่างเหมาะสม ส่งเสริมอาจารย์ให้ได้ศึกษาคุณงานด้านการสอน วิชาการและวิชาชีพ
6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ห้องสมุดขนาดและจำนวนเอกสารที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน มีบริการโสตทัศนอุปกรณ์และคอมพิวเตอร์พร้อมแหล่งสืบค้นออนไลน์ที่ทันสมัย รวดเร็ว และเพียงพอ ให้บริการที่สะดวกและรวดเร็ว มีการประเมินผลการให้บริการและนำผลมาปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง
7. ด้านกิจการนักศึกษา	มีแผนปฏิบัติงาน กิจกรรม เพื่อพัฒนานักศึกษา มีคณะกรรมการและหน่วยงานรับผิดชอบงานกิจการนักศึกษา มีระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ มีกิจกรรมเสริมวิชาการ วิชาชีพ มีความพร้อมในการช่วยเหลือนักศึกษา จัดงานสวัสดิการนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จัดบริการแนะแนวการศึกษา การอาชีพ และอื่นๆ
8. ด้านการเงินและงบประมาณ	มีแผนและวิธีการจัดสรรงบประมาณอย่างรัดกุม มีประสิทธิภาพ มีระบบบริหารการเงิน การบัญชีที่ดี จำนวนงบประมาณที่ได้รับต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาที่พอเพียง มีการประเมิน ปรับปรุงการจัดงบประมาณอย่างต่อเนื่อง
9. ด้านการวิจัย	มีทุนวิจัยทั้งภายในและภายนอก มีเครือข่ายผลงานวิจัย ส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิจัย มีงานวิจัยที่จัดพิมพ์และถูกอ้างอิง มีงานบริการวิชาการที่เป็นประโยชน์

ในขณะที่ Knowles (1970) (อ้างถึงในทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง, 2545, น. 84-87) กล่าวว่าหลักการจัดการของโปรแกรมการศึกษา แบ่งงานเป็น 2 ส่วนคือ

1. การจัดการทั่วไป ประกอบด้วย งานเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ การจัดองค์การบริหารภายใน การวางแผนหน่วยงาน งานธุรการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ และงานจัดทำงบประมาณและการจัดหาทุน

2. การจัดการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย งานการจัดทำระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ เช่น การลงทะเบียน การดำเนินการสอน การทำผลงานวิชาการ การพัฒนางานวิชาการ การบริหารหลักสูตร งานกิจการนักศึกษา เป็นต้น

จากข้อความข้างต้น การจัดโปรแกรมการศึกษาหรือ โปรแกรมวิชา เป็นภารกิจของงานวิชาการของสถาบัน ขอบข่ายงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดโปรแกรมการศึกษาหรือ โปรแกรมวิชา มีผู้กล่าวถึงดังต่อไปนี้

กิติมา ปริดีดิลก (2532, น. 58) กล่าวถึง ขอบข่ายงานโปรแกรมวิชาได้แก่ งานหลักสูตรและการสอน การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน และการวัดประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, น. 17-19) ได้เสนอแนวคิดว่าการบริหารงานโปรแกรมวิชาในสถาบันอุดมศึกษามีขอบข่ายดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน

2. การจัดดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี

3. การจัดบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดตั้งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

4. การวัดและการประเมินผลกระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2542, น. 10-11) ได้สรุปแนวการจัดการงานโปรแกรมวิชา ประกอบด้วยภารกิจ 3 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรและการสอน

2. ด้านการส่งเสริมและควบคุมงานวิชาการหมายถึงการส่งเสริมงานวิชาการให้แก่อาจารย์ให้มีความรู้และพัฒนาตนเอง และการควบคุมให้งานวิชาการมีมาตรฐาน

3. ด้านการกำกับกิจกรรมทางวิชาการหมายถึงการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ และงานกำกับกิจกรรมทางวิชาการให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ

Blake et al (1981, p. 30) ได้เสนอแนวคิดการบริหารจัดการวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยภารกิจดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติการดำเนินงานด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย
2. การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอน
3. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
4. การสร้างบรรยากาศการทำงานวิจัยที่มีคุณภาพของอาจารย์
5. การแสวงหาและจัดสรรงบประมาณ
6. การบริหารบุคลากรฝ่ายวิชาการ
7. งานกิจการนักศึกษา
8. งานเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกหน่วยงานและภายนอกมหาวิทยาลัย
9. งานด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, น. 17) ได้กล่าวว่า การจัดการโปรแกรมวิชาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการนั้นประกอบด้วยงานควบคุมหลักสูตรและการสอน การจัดห้องเรียน สื่อและอุปกรณ์การสอน การจัดผู้สอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การเผยแพร่งานวิชาการ การจัดทำสื่อการสอน การจัดห้องสมุด การนิเทศการสอน และการวัดประเมินผล

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, น. 23-24) กล่าวถึง งานจัดโปรแกรมวิชา ประกอบด้วยงานลักษณะเดียวกับงานบริหารวิชาการ อันได้แก่ งานหลักสูตร งานบุคคล งานกิจการนักศึกษา งานบริหารทั่วไป งานอาคารสถานที่ และงานชุมชนสัมพันธ์

จากขอบข่ายงานการจัดการโปรแกรมวิชาที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการบริหาร โปรแกรมวิชาที่สมกุล ทวารกิจ (2544, น. 6) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าเรียน คุณลักษณะของบัณฑิตและพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะบัณฑิตที่ต้องการ
2. จัดทำแผนรายวิชาตลอดหลักสูตรของโปรแกรมวิชา
3. เสนอชื่อและข้อมูลรายละเอียดของอาจารย์ วิทยากร อาจารย์พิเศษ และอาจารย์ที่ปรึกษาในโปรแกรมที่รับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริหารคณะ โดยคำนึงถึงคุณภาพทางวิชาการเป็นหลัก
4. จัดทำโครงการเพื่อขออนุมัติงบประมาณ
5. เสนอให้คณะจัดหาสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชา
6. รับผิดชอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพร่วมกับคณะเพื่อจัดหาอาจารย์นิเทศและแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

7. พัฒนาและกำกับดูแลกระบวนการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลให้เป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพทางวิชาการ
8. ให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง
9. ดำเนินการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาของโปรแกรมวิชา
10. ประสานงานกับคณะและหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกสถาบันเพื่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโปรแกรมวิชา
11. ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาในโปรแกรมวิชา
12. พัฒนาหลักสูตรของโปรแกรมวิชา
13. เผยแพร่ผลงานของอาจารย์และนักศึกษาในโปรแกรมวิชา
14. ดำเนินการอื่นๆ ที่มหาวิทยาลัยและคณะมอบหมาย

สรุปได้ว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานร่วมกันของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และเมื่อกล่าวถึงการจัดการ โปรแกรมการศึกษาหรือโปรแกรมวิชา จึงหมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโปรแกรมวิชาในการกำหนดแนวคิดและปรัชญา องค์กรประกอบและสาระหลักสูตร การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักศึกษา การจัดบุคลากร และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อเป้าหมาย คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพให้แก่ตลาดแรงงานและสังคม

2.3.3 โครงสร้างการจัดการโปรแกรมการศึกษา

การจัดการโปรแกรมการศึกษา ถือเป็นจัดการองค์การลักษณะหนึ่ง ซึ่งหมายถึง การจำแนกแยกแยะงาน การจัดกลุ่มงานให้เหมาะสมกับทรัพยากรและสถานการณ์ การมอบหมายงานตามหน้าที่ การจัดความสัมพันธ์ของงาน ดังนั้นการจัดการให้ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยทฤษฎีการจัดการองค์การ โดยเฉพาะการจัดโครงสร้างองค์การ ซึ่งผู้วิจัยจะเสนอแนวคิดการจัดองค์การที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

องค์การเป็นหน่วยงานทางสังคมที่สมาชิกมารวมตัวกันแล้วดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่องค์การกำหนดไว้ ในองค์การหรือหน่วยงานหนึ่งๆ จะกำหนดองค์ประกอบขององค์การไว้ 3 ประการ คือ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์การ (Organization Goal) โครงสร้างระบบงาน (Organization Structure) และกลไกการปฏิบัติงานขององค์การ (Organization Mechanism) (อุทัย บุญประเสริฐ, 2542, น. 8)

1. วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย (Organization Goal) ของการจัดโปรแกรมวิชา ตามที่ทราบกันแล้วว่าโปรแกรมวิชาจัดเป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์การทางการศึกษา ดังนั้น เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม

2. โครงสร้างระบบงาน (Organization Structure) การจัดการโปรแกรมวิชาเป็นกิจกรรมหนึ่งของคณะวิชาซึ่งคณะวิชาในฐานะเป็นองค์การแบบเป็นทางการ (Formal Organization) จำเป็นต้องมีการจัดองค์การซึ่งจะแสดงออกเป็นแผนภูมิโครงสร้างองค์การ แผนภูมิโครงสร้างจะบอกถึงสายการบังคับบัญชา การแบ่งงานภายในองค์การ และแสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่งงานต่างๆ ในองค์การ การจัดองค์การที่จะประยุกต์ใช้กับการจัดการโปรแกรมวิชาของงานวิจัยนี้ มีดังนี้ (Huse, 1980; Jones, 2001; ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และ คณะ, 2545; ทิพย์รัตน์ สีเพชร เหลือง, 2545, น. 84-85; สุรพล พุฒคำ, 2545, น. 32-33)

1) การจัดองค์การตามแนวตั้ง (Vertical Organization) เป็นการจัดที่นำกิจกรรมต่างๆ มาประสานเชื่อมโยงกันแล้วแบ่งออกเป็นหลายๆ ระดับ โดยยึดองค์ประกอบ 4 ประการคือ สายการบังคับบัญชา การมอบหมายงาน การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจ และขนาดของการจัดการ ในยุคแรกและส่วนใหญ่ของการจัดการโปรแกรมวิชาขององค์การการศึกษาเน้นการจัดการองค์การตามแนวตั้งในลักษณะปิรามิด

2) การจัดองค์การตามแนวนอน (Horizontal Organization) เป็นการจัดที่นำกิจกรรมต่างๆ มาประสานเชื่อมโยงกันแล้วแบ่งออกเป็นฝ่ายๆ ในแนวกว้าง มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ชัดเจน ลักษณะงานมีความชัดเจน การสื่อสารไม่ซับซ้อน

3) การจัดองค์การตามบทบาทหน้าที่ (Functional Organization) เป็นโครงสร้างองค์การที่มีพื้นฐานมาจากโครงสร้างสายการบังคับบัญชา (Hierarchical Structure) ที่มีลักษณะเป็นปิรามิด องค์การลักษณะนี้จะมีหน่วยงานย่อยที่มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน มีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสายการบังคับบัญชากับฝ่ายสนับสนุน กำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามความชำนาญเฉพาะ แบ่งเป็นกลุ่มวิชา โปรแกรมวิชาและอยู่ภายใต้หัวหน้าคนเดียว

4) การจัดองค์การตามผลผลิต (Product Organization) เป็นการจัดองค์การที่ต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันมาทำงานร่วมกัน มีการแยกองค์การออกเป็นแผนๆ มีหัวหน้ารับผิดชอบงานเป็นส่วนๆ

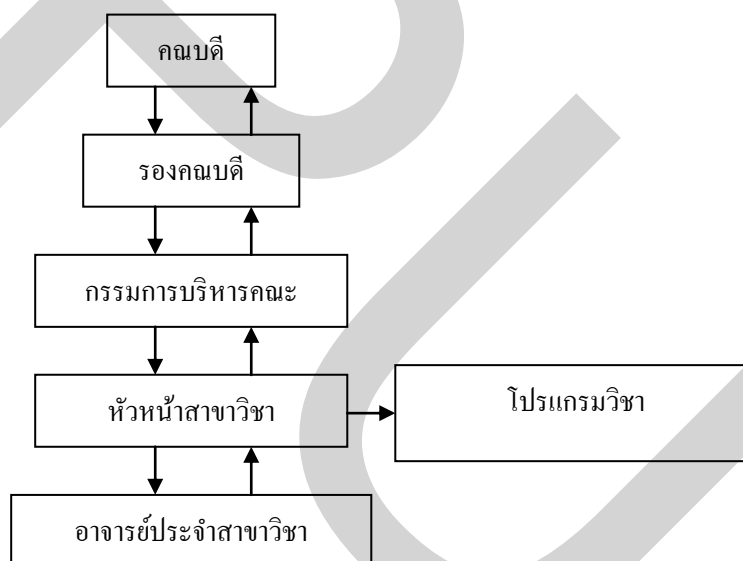
5) การจัดองค์การแบบเมตริกซ์ (Matrix Organization) เป็นการจัดองค์การในลักษณะแผนกแต่ขึ้นกับหน้าที่องค์การ โดยจะมีสายการบังคับบัญชาสองสายที่เกิดขึ้นพร้อมกัน คือ สายงานที่เป็นงานประจำ และสายงานที่เป็นโครงการ บุคคลที่อยู่ในองค์การแบบเมตริกซ์จะต้อง

รายงานงานต่างๆ ต่อผู้บังคับบัญชา 2 คน คนหนึ่งเป็นผู้บริหารตามสายบังคับบัญชาตามหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามแนวตั้งขององค์กร ส่วนอีกคนหนึ่งจะเป็นสายการบังคับบัญชาตามแผนกตามโครงการซึ่งอยู่ในแนวนอน

6) การจัดการองค์กรแบบผสม (Hybrid Organization) เป็นการนำรูปแบบการจัดการองค์กรในลักษณะต่างๆ มาผสมผสาน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงาน

3. กลไกการปฏิบัติงานขององค์กรการศึกษา หมายถึง บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานในองค์กร นอกจากกลไกการปฏิบัติงานจะขึ้นอยู่กับการจัดการองค์กร โครงสร้างองค์กรแล้วยังขึ้นกับองค์ประกอบต่อไปนี้

1) สายการบังคับบัญชา เป็นทิศทางของอำนาจหน้าที่จากระดับสูงสุดไปยังระดับต่ำสุดภายในองค์กร การติดต่อสื่อสาร การรายงานระหว่างพนักงานและผู้บริหารจากระดับล่างขึ้นสู่ระดับบน ดังนี้

ภาพที่ 2.1 สายการบังคับบัญชาระหว่างพนักงานและผู้บริหาร

ที่มา : สุรพล พุฒคำ (2544, น. 18-23)

2) การมอบหมายอำนาจหน้าที่ และการมอบหมายงานใน โปรแกรมวิชา ส่วนใหญ่จะเป็นการมอบอำนาจหน้าที่จากผู้บังคับบัญชาไปยังผู้ใต้บัญชา (Dessler, 1998, p. 675)

3) การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้การจัดการศึกษาให้ยึดการกระจายอำนาจ โดยผู้บังคับบัญชามอบอำนาจในการตัดสินใจให้กับหัวหน้าสาขาวิชาและคณาจารย์ในสาขาวิชา

สรุป การจัดโปรแกรมการศึกษา เป็นการจัดการองค์การลักษณะหนึ่งซึ่งหมายถึง การจำแนกแยกแยะงาน การจัดกลุ่มงานให้เหมาะสมกับทรัพยากรและเหตุการณ์ การมอบหมายงานตามหน้าที่ การจัดความสัมพันธ์ของงาน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย โครงสร้างระบบงาน และบทบาทและหน้าที่ในการปฏิบัติงานของ โปรแกรมการศึกษาหรือโปรแกรมวิชา กล่าวคือ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการจัดโปรแกรมการศึกษา หรือโปรแกรมวิชา ก็คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม การจัดโปรแกรมวิชาเป็นกิจกรรมหนึ่งของคณะวิชาซึ่งคณะวิชาในฐานะเป็นองค์การแบบเป็นทางการจำเป็นต้องมีโครงสร้างองค์การ ซึ่งโครงสร้างการจัดองค์การที่นิยมใช้ในการศึกษาคือ การจัดองค์การตามแนวดิ่ง การจัดองค์การตามแนวนอน การจัดการองค์การตามบทบาทหน้าที่ การจัดการองค์การแบบเมตริกซ์ และการจัดองค์การแบบผสม และบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานใน องค์การขึ้นอยู่กับ การจัดองค์การ โครงสร้าง สายการบังคับบัญชา การมอบหมายอำนาจหน้าที่

2.3.4 องค์ประกอบการจัดการโปรแกรมการศึกษา

จากความหมายและขอบข่ายงาน โปรแกรมวิชาที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่าการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจน่าเที่ยว ประกอบด้วย ปรัชญาโปรแกรมการศึกษา จุดมุ่งหมายโปรแกรม การจัดหลักสูตร การจัดบุคลากร การจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมนักศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งมีรายละเอียดสรุปไว้ดังนี้

2.3.4.1 ปรัชญาการจัดการโปรแกรมการศึกษา

ทุกวันนี้ไม่สามารถปฏิเสธการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกได้ มนุษย์ทุกคนต้องเรียนรู้เพื่อทำให้สามารถอยู่ได้ในสังคมโลกอย่างมีความสุข เมื่อโลกเปลี่ยนแปลงไป สังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ต่างก็เปลี่ยนแปลง เมื่อสิ่งเหล่านี้เปลี่ยนแนวคิดของผู้อาศัยอยู่ในโลกก็เปลี่ยนไปด้วย และเมื่อแนวคิดเปลี่ยนไป ปรัชญาการดำรงชีวิตก็เปลี่ยนตามด้วย เมื่อมองย้อนไปในอดีตราว 40 ปีก่อน สังคมโลกเป็นสังคมเกษตรกรรม จากนั้นก็เปลี่ยนเป็นสังคมอุตสาหกรรม สังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ สังคมแห่งการเรียนรู้ และมาจนถึงปัจจุบันเป็นสังคมแห่งปัญญา (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2541, น. 32) เมื่อพิจารณามุมมองของ ดร.วิชัย ต้นศิริ เพื่อต่อยอดการเปลี่ยนแปลง ท่านได้วาดภาพสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมแห่งปัญญาชน สังคมวิทยาศาสตร์ สังคมแห่งความเป็นพลเมืองดี และสังคมแห่งนักบุกเบิกทางเศรษฐกิจและการจัดการภาพของสังคมดังกล่าวจะส่งผลต่อเศรษฐกิจ ทำให้โครงสร้างของเศรษฐกิจชาติเปลี่ยน

จากระบบเศรษฐกิจแห่งชาติเป็นระบบเศรษฐกิจโลก การแข่งขันในเวทีการค้าโลก และระบบการผลิตเพื่อการตลาดเปลี่ยนเป็นการผลิตเพื่อการบริโภค เมื่อเป็นเช่นนี้ แนวคิดและปรัชญาการดำรงชีวิตตลอดจนการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

“ปรัชญา” มีความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ว่า เป็น “วิชาว่าด้วยหลักแห่งความรู้และความจริง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2531) ปรัชญามีบทบาทสำคัญมากต่อการจัดโปรแกรมการศึกษา ในการจัดโปรแกรมการศึกษาจำเป็นต้องมีการกำหนดปรัชญา เพราะปรัชญาช่วยพิจารณาและกำหนดแนวทางหรือเป้าหมายของโปรแกรมการศึกษา มีผู้ให้ความหมายปรัชญาการศึกษาไว้มากมายสามารถสรุปได้ว่า ปรัชญาการศึกษา หมายถึงแนวคิด อุดมคติ อุดมการณ์ แนวทางสูงสุดในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ดังนี้ คือ

1. ปรัชญาจิตนิยม (Idealism) ผู้ก่อกำเนิดแนวคิดหรือปรัชญานี้ คือ พลาโต (Plato) นักปราชญ์ชาวกรีก เป็นแนวคิดที่เน้นการพัฒนาจิตใจ และส่งเสริมการพัฒนาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ศิลปะต่างๆ การจัดการศึกษาตามแนวคิดนี้จึงเน้นด้านอักษรศาสตร์และศิลปะศาสตร์

2. ปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism) มุ่งให้ความรู้ที่เป็นจริงตามธรรมชาติและกฎเกณฑ์ตามธรรมชาติมุ่งสอนให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง และการสรุปกฎเกณฑ์จากข้อมูลข้อเท็จจริงที่ได้เรียนรู้

3. ปรัชญาสังคมนิยมวิทยา (Perennialism) แนวคิดของปรัชญากลุ่มนี้เชื่อว่าคนมีธรรมชาติเหมือนกันทุกคน ดังนั้นการศึกษาควรเป็นแบบเดียวกันสำหรับทุกคน (Kneller, 1964, pp. 107-111) (อ้างถึงในทิสนา แคมมณี, 2545, น. 26) การจัดการศึกษามุ่งการสอนให้ผู้เรียนจดจำ ใช้เหตุผล และตั้งใจกระทำสิ่งต่างๆ ผู้สอนใช้การบรรยายและการซักถามเป็นหลัก (ทิสนา แคมมณี, 2545, น. 26)

4. ปรัชญาพิพัฒน์นิยม (Progressivism) แนวคิดของปรัชญากลุ่มนี้ให้ความสนใจกับการกระทำ การลงมือปฏิบัติ การนำความคิดให้ไปสู่การกระทำ การจัดการศึกษาตามแนวคิดนี้คือ เน้นการปลูกฝังการเรียนรู้ ฝึกฝนอบรมจนผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเรียนรู้จากการคิด การกระทำ และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

5. ปรัชญาอัตนิยม (Existentialism) แนวคิดของปรัชญากลุ่มนี้ยึดตัวเองเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาตามแนวคิดกลุ่มนี้ คือ การให้ผู้เรียนมีเสรีภาพเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนอย่างอิสระ สอนให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองเป็นตัวของตัวเอง มุ่งการพัฒนาเป็นรายบุคคล ปรัชญาของกลุ่มนี้เป็นแนวคิดของการจัดการศึกษายุคใหม่

6. ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) แนวคิดของปรัชญากลุ่มนี้ยึดการศึกษาทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาของกลุ่มนี้มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้ตระหนักในบทบาท

หน้าที่ที่มีต่อสังคม การทำให้สังคมดีขึ้น การจัดการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม

เมื่อพิจารณาถึงปรัชญาการศึกษาไทยที่กำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 ซึ่งยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการต่างๆ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นให้เกิดบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการกำหนดเป้าหมายการศึกษาไทย คือ เก่ง ดี มีสุข เก่งหมายถึงคนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำรงชีวิต มีความสามารถเฉพาะทาง มีความคิดสร้างสรรค์ ดีหมายถึงคนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถทางด้านต่างๆ มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเอง มีสุขหมายถึง คนที่มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ในขณะที่ปรัชญาอุดมศึกษาไทยที่กำหนดปรัชญาว่า “สร้างบัณฑิตผู้เรื่องปัญญาและผู้มีจิตงาม” กล่าวคือ มุ่งสร้างผู้เรียนให้เป็นบัณฑิตซึ่งอุดมด้วยฐานสี่ คือ จิตใจ ปัญญา วิชาชีพ และวัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

ปรัชญาการศึกษาไทยในมุมมองของนักการศึกษาไทย ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2552, น. 81-92) กล่าวไว้มี 5 กลุ่ม คือ กลุ่มอุดมคตินิยม มุ่งให้การศึกษาเรื่องคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มปัญญานิยมมุ่งการสร้างคนให้มีความสามารถทางสติปัญญา คิดเป็นและสร้างผลงานได้ กลุ่มชุมชนนิยมมุ่งสร้างคนให้รู้จักและเข้าใจชุมชนของตนเอง กลุ่มปฏิบัตินิยมเน้นสร้างคนให้มีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน กลุ่มเทคโนโลยีนิยมมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างปัญญาชนป้อนสู่สังคมไทย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2541, น. 44; ไพพรรณ เกียรติโชคชัย, 2545, น. 52; เสน่ห์ จามริก, 2541, น. 170-192)) กล่าวคือ แนวคิดการจัดโปรแกรมการศึกษาต้องมีความสมดุลระหว่างทฤษฎีกับสภาพที่เป็นจริง โดยมีเป้าหมายการจัดโปรแกรมเพื่อสอนให้คิดเป็น วิเคราะห์เป็น และประยุกต์ใช้เป็น นั่นคือ การศึกษาเพื่อความรู้ (Knowledge) เพื่อสร้างทักษะ (Skills) และเพื่อสร้างคุณลักษณะ (Character) ที่ตลาดแรงงานและสังคมต้องการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและปรัชญาการจัดโปรแกรมการศึกษา กัลยา แม่นมินทร์ (2545) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาเพื่อส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวทางของโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย มีการดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอน คือ 1. การจัดตั้งทีมวิจัย 2. การทดลองเพื่อหาแนวทางการกำหนดรูปแบบ 3. การกำหนดรูปแบบที่เป็นต้นแบบของการจัดการศึกษา 4. การตรวจสอบรูปแบบ

5. การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา 6. การสรุปผลรูปแบบการจัดการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา ในเรื่องของหลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา ควรมุ่งเน้นการพัฒนานิสิตนักศึกษา คือ เก่งคิด เก่งคน และเก่งงาน

ชนกนารถ ชื่นเชย (2550) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟายจำนวน 3 รอบ และการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเรื่องของปรัชญาและหลักการของการศึกษาต่อเนื่อง คือเป็นการศึกษาเพื่อปวงชนตอบสนองการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อให้บริการแก่สังคมและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นการจัดการศึกษาให้กับบุคคลทุกกลุ่มชนชั้นและทุกระดับการศึกษาตามศักยภาพของผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บริการความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพเพื่อขยายโอกาสและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สรุปได้ว่า แนวคิดและปรัชญาการจัดโปรแกรมการศึกษา หมายถึง หลักแห่งความคิดในการจัดโปรแกรมการศึกษาแบบผสมผสานเชิงบูรณาการ โดยมุ่งสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้มีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานด้านธุรกิจนำเที่ยว แนวคิดและปรัชญาการจัดโปรแกรมการศึกษาควรยึดแนวคิดปรัชญาพื้นฐานทางการศึกษา แนวคิดปรัชญาการดำรงชีวิตของยุคนั้น ความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง แนวคิดปรัชญาของกฎหมายการศึกษาซึ่งหมายถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ รวมถึงแนวคิดของนักวิชาการทางการศึกษาของยุคต่างๆ เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยในการกำหนดแนวคิดและปรัชญาของการจัดโปรแกรมการศึกษาของสาขาวิชาและของระดับการศึกษานั้น

2.3.4.2 การจัดหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะเป็นตัวกำหนดหรือเป็นกรอบของแนวปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (ใจเอื้อ เชื้อรัตน์พงษ์, 2539, น. 1) คำว่า “หลักสูตร” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Curriculum มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

Tyler (อ้างถึงใน วราภรณ์ สุนาลัย, 2535, น. 2) กล่าวว่า หลักสูตรคือทุกสิ่งที่จะจัดขึ้นเพื่อเป็นการเรียนการสอนโดยอยู่ภายใต้การดูแลของสถานศึกษา

Hilda (อ้างถึงใน วราภรณ์ ศุนาลัย, 2535, น. 2) หลักสูตร คือ แผนการเรียนรู้ อันประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผล

Tanner (1980) หลักสูตร หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ที่สร้างขึ้นและพัฒนาอย่างเป็นระบบภายใต้การดูแลของสถานศึกษา

Hass (1983) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง การจัดวางแผนการศึกษาและการจัดประสบการณ์ที่มีอยู่ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียนภายใต้การดำเนินการของสถานศึกษา

Saylor and Alexander (1981) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า เป็นแผนที่จัดการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยมีสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับที่ทาบาคได้กล่าวไว้

Garcia (1983) ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตร (Curriculum) ว่าหมายถึง “จำนวนหน่วยเรียนทั้งหมด ที่สถาบันการศึกษาได้จัด และกำหนดการศึกษาและกิจกรรมไว้อย่างชัดเจน สำหรับการเสร็จสิ้นการศึกษานั้น รายวิชาหรือหัวข้อเรื่องที่ได้จัดไว้ในสถาบันการศึกษาเพื่อการสำเร็จในการเรียน คือ

1. หลักสูตรในรายวิชา อาจจะทำขึ้นสำหรับบทเรียนเดียวกันได้ เช่น แผนการเรียนประจำวัน

2. หลักสูตรสำหรับงานแต่ละหน่วย หลักสูตรชนิดนี้ต้องใช้เวลาานสำหรับดำเนินการเช่น แผนการเรียนที่จัดแบ่งเป็นหน่วย หรือแผนระยะยาว

3. หลักสูตรสำหรับหนึ่งเทอมหรือหนึ่งปี เช่น syllabus, course of study หรือ teachingguide”

การ์เซีย เห็นว่าหลักสูตรเป็นกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกเนื้อหาและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับสภาพของสถาบันการศึกษานั้นๆ

สำหรับในประเทศไทยมีนักการศึกษาให้ความหมายของหลักสูตรไว้มากมาย และสอดคล้องกับนักวิชาการต่างประเทศ ดังนี้

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2544, น. 1) ให้ความหมายของหลักสูตร (Curriculum) ว่า “หลักสูตร คือ แผนการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษา วิธีเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งหมายถึงการพิจารณาคัดเลือก จัดรวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ ตลอดจนการประเมินผล” พันัส หันนาภินทร (2521, น. 179) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า “หลักสูตรคือ ประสบการณ์ทางการศึกษาทุกอย่างที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการฝึกฝนอบรมในด้านต่างๆ อย่างดีที่สุด จนสามารถดำรงชีวิตในสังคมของตนได้อย่างมีความสุข” กาญจนา คุณารักษ์ (2527, น. 7) สรุปสาระสำคัญของหลักสูตรว่า หมายถึง “โครงการหรือแผน หรือข้อกำหนด อันประกอบด้วย

หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถ และรวมถึงลำดับขั้นของประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมด้วย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแปลความคิดไปสู่การปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน สังคม และโลกได้อย่างมีความสุข

สุมิตร คุณานุกร (2533) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ช่าง บัณฑิต (2542, น. 7) ที่กล่าวว่า หลักสูตร คือแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

เดือนใจ ดันงามตรง (2537, น. 9-10) ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรว่า “หลักสูตรเป็นกระบวนการจัดอย่างมีระบบ โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความต้องการ (needs analysis) เป็นอันดับแรก ต่อไปก็คือการออกแบบโครงสร้างรายวิชา (course) และจบลงด้วยการประเมินโครงการ (program evaluation) ”

เมื่อกล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร Taba Hilda (อ้างถึงใน วราภรณ์ สุนาลัย, 2535, น. 6) กล่าวว่าไว้ว่า หลักสูตรไม่ว่ารูปแบบใดควรมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชาและจำนวนสอนในแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. การประเมินผลหลักสูตร

แมคเนล (Mcneil, 1995, น. 3) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย จุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ และการประเมินผล ในขณะที่ Sowell (1996, p. 19) เพิ่มเติมเรื่องการจัดกลุ่ม เวลา และสถานที่ที่จัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งด้วย

ใจเอื้อ เชื้อรัตน์พงษ์ (2539, น. 35) กล่าวว่าองค์ประกอบหลักสูตรมี 4 ประการ คือ วัตถุประสงค์ (Objectives) เนื้อหาสาระ (Contents) กิจกรรมการเรียนการสอน (Activities) และการประเมินผล (Evaluations) ซึ่งก็สอดคล้องกับ วราภรณ์ สุนาลัย (2535, น. 5) มี 4 ประการเช่นกัน คือ วัตถุประสงค์ (Objectives) เนื้อหาสาระ (Contents) การนำหลักสูตรไปใช้ (Implementation) และการประเมินผล (Evaluations)

ในขณะที่ธารง บัวศรี (2542, น. 8-9) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรในลักษณะละเอียดไว้ดังนี้

1. เป้าหมายและนโยบายทางการศึกษา
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. รูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร
4. จุดประสงค์ของวิชา
5. เนื้อหา
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
8. การประเมินผล
9. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน

และสุรพล พุฒคำ (2545, น. 44) กล่าวถึง แนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรของโปรแกรมวิชาไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร
3. เนื้อหาสาระของหลักสูตร
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. ทรัพยากรที่นำไปใช้ในการดำเนินการตามหลักสูตร
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

ในเรื่องของกระบวนการจัดทำหลักสูตรของ Tabá Hilda (อ้างถึงในสังัด อุทรานันท์, 2532) มี 7 ขั้นตอนคือ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย การคัดเลือกเนื้อหาสาระ การกำหนดมาตรการในการวัดและประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

Lunenberg and Ornstein (1996, p. 419) กล่าวถึงการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรมี 3 ประการ คือ การวางแผน การนำไปใช้ และการประเมินผล ในขณะที่ Sowell (1996, p. 11) กล่าวว่า กระบวนการของหลักสูตร คือการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล

สุมิตร คุณานุกร (2533, น. 18) กล่าวถึงกระบวนการจัดทำหลักสูตร มีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

ในขณะที่วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, น. 7) กล่าวว่า ในการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ การพัฒนา การเผยแพร่ การใช้ และการปรับปรุง

เมื่อกล่าวถึงประเภทของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาวิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, น. 12-22) กล่าวถึงกระบวนการที่สนใจใหม่ในการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษามีดังนี้

1. หลักสูตรที่เน้นวิชาเป็นศูนย์กลาง (Subject Curriculum) เป็นหลักสูตรที่แบ่งแยกออกเป็นรายวิชาต่างๆ เป็นหลักสูตรที่นิยมใช้ในระดับอุดมศึกษา เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา สารและ ความรู้ของวิทยาการต่างๆ เป็นหลัก จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ใช้วิชาต่างๆ เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน เนื้อหาวิชาประกอบด้วย ความรู้ ความคิดรวบยอด ทักษะ กฎหลักเกณฑ์ โดยเรียงลำดับความยากง่าย การจัดการเรียนการสอนใช้วิธีบรรยายโดยมีผู้สอนเป็นศูนย์กลาง การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งในเรื่องความรู้และทักษะในวิชาต่างๆ

2. หลักสูตรแบบสัมพันธ์วิชาหรือหลักสูตรแบบสหสัมพันธ์ (Correlated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่นำเอารายวิชาต่างๆ ที่มีเนื้อหาสาระใกล้เคียงกันรวมกันเข้าเป็นหมวดวิชาเดียวกัน การจัดการเรียนการสอนยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง การวัดผลการเรียนรู้เน้นพัฒนาการด้านเชาว์ปัญญา

3. หลักสูตรแบบแกนกลาง (Core Curriculum) เป็นหลักสูตรที่รวบรวมเนื้อหาความรู้ และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา เข้าใจชีวิตและสังคม การวัดผลการเรียนรู้เน้นพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน

4. หลักสูตรบูรณาการ (Intergrated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่นำเอาเนื้อหาวิชาการศึกษาต่างๆ มาหลอมรวมกัน รวมประสบการณ์การเรียนรู้จากหลายๆ วิชามาจัดเป็นหมวดหมู่ของประสบการณ์ เป็นการบูรณาการเนื้อหาทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่ต่อเนื่อง การจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การวัดผลการเรียนรู้จะวัดพัฒนาการทุกๆ ด้าน

5. หลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เน้นความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก ที่สำคัญคือเน้นบทบาทของผู้เรียนในการเรียน การจัดหลักสูตรและการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยเน้นส่วนรวม คือ ร่างกาย อารมณ์ ความคิดและลักษณะเฉพาะของบุคคลให้เห็นคุณค่าของแต่ละบุคคล รวมทั้งการพัฒนาดนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การจัดการเรียนรู้ การวัดผลการเรียนรู้ต้องหลากหลาย

6. หลักสูตรแบบกิจกรรมและประสบการณ์ (Activity and Experience Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เน้นประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก เป็นหลักสูตรที่ยึด

หลักการเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์และประสบการณ์สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ การเรียนรู้ด้วยการกระทำ เน้นการแก้ปัญหา การวัดผลการเรียนรู้จะวัดพัฒนาการทุกๆ ด้าน

7. หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ (Competency-Based Curriculum) เป็นหลักสูตรที่จัดเน้นถึงเกณฑ์ความสามารถในด้านต่างๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีในแต่ละระดับการศึกษาและในแต่ละชั้นเรียน ทักษะและความสามารถในแต่ละชั้นเรียนจะกำหนดให้ต่อเนื่องกัน

8. หลักสูตรแบบสาขาวิชา (Discipline-Based Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เน้นความรู้ตามสาขาวิชาเป็นหลัก ผู้เรียนจะมีความรู้เฉพาะในสาขา

หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี เสริมศรี ไชยศรี และคณะ (2543, น. 1-3) ได้ทำวิจัยและสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ประเด็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หลักสูตรที่ดีควรมีจุดมุ่งหมาย 5 ประการ คือ

- 1) เพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมความเป็นคนสมบูรณ์ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะชีวิตและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีความรู้เฉพาะด้าน
- 2) มุ่งเตรียมพร้อมทางสติปัญญา ความสามารถ เพื่อเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รู้คุณค่าของความคิด วิชาการและสรรพสิ่งโดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความลึกซึ้งทางปัญญา และรู้จักใช้ความคิดขั้นสูง
- 3) ส่งเสริมทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคมข้อมูลข่าวสาร
- 4) ส่งเสริมการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 5) เพื่อพัฒนาความเป็นสากล ความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศในเชิงวิชาการ เนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถในการใช้ภาษาสากลในการติดต่อสื่อสาร และการแสวงหาความรู้

2. ประเด็นโครงสร้างหลักสูตร หลักสูตรควรประกอบด้วยมวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ (General Core Courses) มวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เพื่อนำไปประกอบวิชาชีพขั้นสูง (Concentration Areas) มวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ และมวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนกำหนดและดำเนินการเองเพื่อเสริมสร้างความสามารถพัฒนาจิตสำนึก และค่านิยมของตนเอง โครงสร้างหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาต้องมีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการประกอบด้วยหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือกเสรี และหมวดวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตแต่ละหมวด และหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรเป็นไปตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

3. ประเด็นการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดเนื้อหาสาระควรมีลักษณะยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกตามความสนใจทั้งเนื้อหาและกิจกรรม กิจกรรมการเรียน

การสอนควรเน้นวิชาความรู้กับชีวิตจริง รวมทั้งเน้นประสบการณ์ตรง กระบวนการคิด การเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ ควรใช้วิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. การประเมินหลักสูตร ควรมีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ และต้องอาศัยข้อมูลการประเมินจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5. รูปแบบการจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ควรจัดเนื้อหาสาระเป็นรายวิชา แต่ละรายวิชาอาจจัดเป็นแบบเน้นเฉพาะสาขาวิชาเดียว จัดประสบการณ์เรียนรู้ ในขณะเดียวกัน ควรสอดแทรกหลักสูตรที่มีลักษณะสหวิทยาการ หรือ บูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์แบบองค์รวม มีความรู้ที่หลากหลาย

6. รูปแบบการบริหารหลักสูตร ควรมีความหลากหลายเรื่องรูปแบบทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยมี 3 ประเด็น คือ 1) เวลาเรียน ต้องจัดให้มีทั้งแบบเต็มเวลา และไม่เต็มเวลาโดยมีการยืดหยุ่นในเวลาศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้ต้องการหาความรู้สามารถเข้าเรียนได้ 2) เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนหน่วยกิต หรือวิชาที่เรียนระหว่างสถาบัน 3) ใช้ระบบเทคโนโลยี การสอนแบบใหม่เพื่อช่วยให้เกิดความหลากหลายในการเข้าถึงการศึกษา ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เมื่อกล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรภาษาต่างประเทศ สมพร โกมารทัต (2548, น. 71-73) กล่าวว่า การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศไทยและประเทศ ญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนที่เน้นวิชาเอก วิชาโท หรือเป็นการเรียนการสอนแบบเลือกเสรี ก็ตาม ล้วนต้องมีหลักสูตรเป็นกรอบนำทางในการเรียนการสอนทั้งสิ้น หลักสูตรภาษาต่างประเทศ นั้นมีอยู่ด้วยกันมากมายหลายแบบ อัลเลน (Allen, 1987) แบ่งหลักสูตรภาษาตามลักษณะวิธีการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 แบบ คือ

1. หลักสูตรแบบวิเคราะห์โครงสร้าง (Structural-analytic) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้น ไวยากรณ์และลักษณะของภาษา ให้ความสำคัญที่การเรียนการสอนไปตามลำดับกฎเกณฑ์ของภาษา โดยมีสมมุติฐานว่าความสามารถในการสื่อสารขึ้นอยู่กับความรู้เบื้องต้นทางไวยากรณ์ ศัพท์ และกฎเกณฑ์ของการออกเสียง

2. หลักสูตรแบบวิเคราะห์เชิงประโยชน์ (Functional-analytic) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้น ลักษณะของข้อความ (discourse) ประกอบด้วย วิธีสอนแบบสื่อสารภายในกรอบบังคับ ใช้การฝึก โดยเน้นสื่อ หลักสูตรแบบนี้มีแนวคิดว่าการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และต้องการจูงใจให้ผู้เรียน เกิดความต้องการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนั้นจึงมีการจัดการสอนในห้องเรียนอย่างมีระบบ และเน้นความหมายในการสื่อสารเป็นหลัก

3. หลักสูตรแบบปราศจากการวิเคราะห์ (Non-analytic) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการใช้ภาษาที่ไม่ต้องมีการวิเคราะห์เลย เป็นภาษาแบบธรรมชาติ ใช้เทคนิคการสอนแบบทดลอง ถือว่าเป็นการสื่อสารอย่างเต็มรูปแบบ หลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดให้มีการปฏิบัติในรูปของการสื่อสารที่เหมือนจริงและเป็นธรรมชาติ ดังนั้นจึงลดการเน้นกระบวนการร่างหลักสูตร และเพิ่มจุดเน้นที่การพัฒนาวิธีการสอน การสอนในหลักสูตรประเภทนี้มีหลักการตรงกันข้ามกับการสอนแบบเดิม ซึ่งมีหลักการสอนโดยเริ่มจากหน่วยเล็กไปหาหน่วยใหญ่ การสอนตามหลักสูตรนี้มีแนวความคิดว่า ภาษาเป็นส่วนของการพัฒนาสังคมและพัฒนาตัวผู้เรียนเอง และมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ภาษาที่เรียนทั้งหมดไปใช้ได้จริงในสภาพต่างๆ ที่ต้องการ จึงไม่มีการแบ่งออกเป็นทักษะย่อยๆ และการจัดการเรียนการสอนจะเป็นแบบกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

นอกจากนี้ Noss and Rodger (1983) แบ่งหลักสูตรภาษาตามเนื้อหาออกเป็น 6 ประเภทคือ

1. หลักสูตรการแปล (The translation syllabus) มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การแปลความหมายของภาษาที่เรียนกับภาษาแม่

2. หลักสูตรเชิงพรรณนา (The descriptive or explanatory syllabus) มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การวิเคราะห์ การอธิบายเกี่ยวกับภาษาที่เรียนมากกว่าเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

3. หลักสูตรเชิงโครงสร้าง (The structural syllabus) มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การวิเคราะห์ไวยากรณ์ของภาษาที่เรียน และผู้เรียนจะต้องแสดงความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ในสภาพต่างๆ ของภาษาที่เรียนมา

4. หลักสูตรอิงสภาพการณ์ (The situational syllabus) คล้ายคลึงกับหลักสูตรเชิงโครงสร้าง แต่แตกต่างกันที่จุดเริ่มต้นและช่วงตอนกลางของหลักสูตร โดยจะเริ่มบทเรียนด้วยสภาพที่ต้องใช้ภาษามากที่สุดเป็นบทแรก แต่ในที่สุดก็ต้องครอบคลุมเนื้อหาไวยากรณ์ทั้งหมดเช่นเดียวกับหลักสูตรเชิงโครงสร้าง

5. หลักสูตรเชิงการสื่อสาร (The communicational syllabus) มุ่งเน้นที่การแลกเปลี่ยนการสื่อสารมากกว่าที่จะสนใจรูปของภาษาหรือสภาพการณ์

6. หลักสูตรอิงแนวคิด (The notional syllabus) มีจุดเน้นเกี่ยวกับการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าความคิดชนิดใดที่ผู้เรียนต้องการแสดงออกก่อน จะคล้ายคลึงกับหลักสูตรเชิงโครงสร้าง แต่จะแตกต่างกันในด้านการลำดับเนื้อหาไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรรูปแบบหรือลักษณะใดก็ตาม สิ่งสำคัญก็คือหลักสูตรนั้นควรเป็นหลักสูตรที่ดี วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, น. 3) กล่าวถึงหลักสูตรที่ดีว่า “ควร

จะต้องเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชีวิตที่เหมาะสมที่สุดต่อสภาพการณ์ต่างๆ ได้แก่

- ก. สภาพทางเศรษฐกิจ
- ข. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการศึกษา
- ค. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม
- ง. สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
- จ. สภาพทางการเมืองการปกครอง
- ฉ. สภาพทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และคุณธรรม”

บันลือ พุกกะวัน (2524, น. 58-63) ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรที่ดีว่าควรประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ พอสรุปได้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ต้องสนองความต้องการของสังคมและชาติ รวมทั้งมุ่งสร้างเสริมค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังต้องเน้นและส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามในหลายด้าน ตลอดจนสนองความต้องการของผู้เรียน

2. เนื้อหาของหลักสูตร ควรจะสอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิต ประสบการณ์ใกล้ตัวเมื่อเรียนแล้วสามารถไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเนื้อหาต้องมีความต่อเนื่อง เรียงตามลำดับความง่าย-ยาก มีความเป็นเอกภาพ

3. วัสดุหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู เอกสารสิ่งพิมพ์ สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่จะช่วยให้หลักสูตรมีความหมายและนำไปสู่การปฏิบัติได้มากยิ่งขึ้น

4. หลักสูตรที่ดีต้องนำไปสู่หลักปฏิบัติได้ดี ต้องมีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำที่จะให้ผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถประสบความสำเร็จได้ หลักสูตรควรยืดหยุ่นได้ในการปฏิบัติการสอน และควรกำหนดเนื้อหาให้สัมพันธ์กับเวลาที่ใช้สอน และควรเน้นในรูปแบบวัฒนธรรมกับขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นอย่างได้สัดส่วนกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตร สุรพล พุฒคำ (2544) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคกลางที่เหมาะสม การวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารโปรแกรมวิชาโดยสัมภาษณ์ประธานโปรแกรมวิชาของทุกคณะฯ ละ 1 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคกลางจำนวน 24 คน ตอนที่ 2 เป็นการศึกษาแบบการบริหารโปรแกรมวิชา โดยจัดสัมมนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ตอนที่ 3 เป็นการประเมินรูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชา ในเรื่องอำนาจหน้าที่ด้านหลักสูตร ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร

อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ (2549) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริม นิสิตนักศึกษาที่มีความสามารถสูงตามทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาร่างรูปแบบ ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริม นิสิตนักศึกษาที่มีความสามารถสูงตามทฤษฎีพหุปัญญาของ การ์ดเนอร์ในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอน ประกอบด้วย (1) หลักสูตรรายวิชาใน 3หมวดวิชา ได้แก่ รายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี (2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อพัฒนาในด้านเก่งคิด เก่งคน และ เก่งงานรวมทั้งการวัดประเมินผล

ประพันธ์ ภักดีกุล และคณะ (2549) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาของคณะ วิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การจัดประชุมกลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา บัณฑิต คณาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ และ สถานประกอบการผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ที่มี ประสิทธิภาพมี 5 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านการพัฒนานักศึกษา 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 5) ด้านภูมิสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม ในด้านวิชาการควรพัฒนา หลักสูตรใหม่ให้เพิ่มขึ้นและเป็นหลักสูตรที่เน้นภาคปฏิบัติที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ชนกนารถ ชื่นเชย (2550) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องใน สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ดำรง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟายจำนวน 3 รอบ และการประเมิน ประสิทธิภาพของรูปแบบ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน เป็นหลักสูตรที่จัดให้สอดคล้องกับความต้องการของ สังคมและชุมชนเพื่อสร้างช่องทางให้ผู้เรียนตามความสามารถและความสนใจ วิธีการจัดการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาในหลายลักษณะทั้งแบบในชั้นเรียนและการเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย

สรุป การจัดหลักสูตร หมายถึง การกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนหรือนักศึกษาต้องเรียนและมี ประสิทธิภาพทั้งในและนอกห้องเรียน องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ของหลักสูตร รูปแบบและโครงสร้าง และเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรเป็นกระบวนการประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของสังคม การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกและ

จัดเนื้อหาสาระ การนำหลักสูตร ไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตรรูปแบบ หรือประเภทของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือหลักสูตรที่ยึด เนื้อหาสาระและสาขาวิชาเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดกิจกรรมและ ประสบการณ์เป็นหลัก หลักสูตรที่ดีควรจะต้องเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชีวิต ที่เหมาะสมที่สุดต่อสภาพการณ์ต่างๆ และนำไปสู่การปฏิบัติได้

2.3.4.3 การจัดบุคลากร

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจ นำเที่ยว คำว่า “บุคลากร” หมายถึง คณาจารย์หรือผู้สอนที่มีส่วนร่วมดำเนินการจัดการ โปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว Paisey (1992, p. 69) กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอน คือบุคคลที่ทำให้ วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ วราภรณ์ สุนาลัย (2535, น. 62-63) กล่าวว่า หน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนคือ

1. มีความตั้งใจให้ความรู้แก่ผู้เรียน
2. สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน
3. รู้จักใช้เทคนิควิธีสอนหลายรูปแบบ
4. จัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับบทเรียน
5. สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน
6. เตรียมอุปกรณ์ที่ตรงตามเนื้อหาวิชา
7. ให้ความใกล้ชิดและเอาใจใส่ผู้เรียน
8. แนะนำแหล่งความรู้ต่างๆ ให้ผู้เรียน
9. เป็นที่ปรึกษาและแนะแนวเรื่องต่างๆ
10. ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

นอกจากหน้าที่ของผู้สอนดังกล่าวข้างต้น บทบาทของผู้สอนตามกระบวนทัศน์ใหม่ ของ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ ผู้สอนมีบทบาทสำคัญ (สุวิทย์ และอรทัย มูลคำ, 2543, น. 140-143) ดังนี้

1. เป็นผู้จัดการ (Manager of the Learning environment) ผู้สอนจะต้องดำเนินการจัด สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ ดังนี้
  - 1) มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย 2) ต้องคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน 3) ควรใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย 4) เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง 5) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 6) การเรียนรู้ร่วมกัน 7) การเรียนรู้

จากธรรมชาติ 8) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 9) การเรียนรู้แบบบูรณาการ 10) การเรียนรู้
 คู่คุณธรรม 11) ใช้กระบวนการจัดการ การคิด และบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ 12) ยึดผู้เรียนเป็น
 สำคัญ (ชาญชัย ยมคิษฐ์, 2548, น. 70-71)

2. เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator of Individual Development) ผู้สอนช่วยให้
 ผู้เรียนแต่ละคนเรียนรู้ตามที่คุณเรียนต้องการ ผู้สอนจึงต้องรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลและปรับวิธี
 เรียน วิธีสอนให้หลากหลาย เอาใจใส่ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็น
 ระยะเวลา ให้คำชี้แนะ เป็นที่ปรึกษาด้านวิชาการความรู้และวิชาชีพ

3. เป็นสื่อกลาง (Mediator) ผู้สอนมีหน้าที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งระหว่างครูกับ
 ผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน

อาจารย์ผู้สอนต้องมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ ดังนี้ คือ ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน
 ความรู้ในสาขาวิชาครู ความรู้เรื่องหลักสูตร ความรู้ในคุณลักษณะของผู้เรียน ความรู้ในเรื่องบริบท
 ทางการศึกษา ความรู้เรื่องจิตวิทยา ความรู้เรื่องปรัชญาการศึกษา (Shulman, 1987, น. 1-22) และ
 มีความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ คือ เข้าใจเรื่องเนื้อหาที่จะนำมาสอน คุณภาพของการเรียนรู้
 การจัดลำดับความต่อเนื่องของการเรียนรู้ และอัตราความเร็วของการเรียนรู้ (Paisey, 1992, น. 69)

เมื่อกล่าวถึงการจัดการอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นการจัดบุคลากร Kimbrough and Nunnery
 (1988, p. 44) Sergiovanni et al (1992, pp. 193-195) กล่าวว่า ประกอบด้วย การวางแผนบุคลากร
 การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุบุคลากร การประเมินบุคลากร การจัดสวัสดิการ การพัฒนา
 บุคลากร และการให้ผลตอบแทน (รุ่งนภา จิตโรจน์รักษ์, 2548, น. 24) การจัดบุคลากรเป็น
 กระบวนการที่เป็นหน้าที่ของฝ่ายทรัพยากรบุคคลขององค์กรหรือหน่วยงาน (ปริยาพร วงศ์อนุตร
 โรจน์, 2553, น. 169; Flippo, 1984) จากศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดบุคลากรในการศึกษาที่
 เกี่ยวกับโปรแกรมวิชาครูจะประกอบด้วยกระบวนการดังนี้

1. การวางแผน เป็นองค์ประกอบและกระบวนการแรกของการจัดการบุคลากร
 เป็นการกำหนดปริมาณและคุณภาพของบุคคลให้เพียงพอและสามารถที่จะปฏิบัติงานในองค์การให้
 สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร โดยมีขั้นตอนดังนี้ คือ สํารวจกำลังคนที่มีอยู่ในปัจจุบัน พยากรณ์
 กำลังคนกับงานซึ่งต้องวิเคราะห์ทั้งปริมาณและคุณภาพ ทำแผนความต้องการกำลังคนซึ่งเป็นแผน
 ล่วงหน้าเกี่ยวกับกำลังคนที่ต้องการ

2. การสรรหา เป็นการดำเนินการหลากหลายวิธีที่สร้างขึ้นเพื่อค้นหา ประกาศ ชักจูง จูงใจ
 บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณสมบัติเหมาะสมที่หน่วยงานหรือองค์กรต้องการเข้ามาทำงาน

3. การคัดเลือก เป็นการเลือกบุคคลเข้าทำงานในกระบวนการนี้มีขั้นตอนต่างๆ เช่น การจ่ายใบสมัคร การกรอกใบสมัคร การสัมภาษณ์ขั้นต้น การทดสอบความรู้ความสามารถ การสัมภาษณ์เข้าทำงาน การสอบประวัติเดิมของผู้สมัคร การตรวจสอบสุขภาพ และการจ้างงาน

4. การฝึกอบรมเพื่อการพัฒนา โปรแกรมวิชามีหน้าที่สำคัญอีกประการ คือ การพัฒนาบุคลากรเพื่อคงความสามารถในการทำงานกับองค์การตลอดไป โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษา การฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง บุคลากรทางการศึกษาต้องพัฒนาทั้งวิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอและต่อเนื่องเพื่อให้ความรู้ ความสามารถทันรู้ทันโลก และทันสมัย แนวทางการพัฒนาคุณจารย์ ได้แก่

4.1 การปฐมนิเทศอาจารย์ที่รับเข้าใหม่ แนวทางที่กระทำได้แก่ การจัดประชุมหรืออบรมอาจารย์ เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา เป้าหมายของหลักสูตร และผลการเรียนรู้ที่มุ่งหวัง การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องระเบียบของสถาบัน การเป็นอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา การเข้าร่วมฝึกปฏิบัติการสอนและเข้าร่วมสังเกตการณ์การสอนเพื่อศึกษากลยุทธ์การสอนและการวัดประเมินผล

4.2 การศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

4.3 การเข้าร่วมประชุม สัมมนาทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในสาขาวิชาการและการวิจัย

4.4 การผลิตผลงานทางวิชาการในรูปแบบตำรา เอกสารการสอน งานวิจัย และสนับสนุนส่งเสริมการดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

4.5 การฝึกประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้โดยการดูงานหรือปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการในประเทศและ/หรือต่างประเทศ

5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น การประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคล และการประเมินผลงานที่ปฏิบัติแล้ว การประเมินจะนำไปสู่การเลื่อนขั้น การขึ้นเงินเดือน การโยกย้ายงานหรือตำแหน่งงาน การลดขั้น การให้ออกจากงาน เป็นต้น บางหน่วยงานทางการศึกษายังมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้ค่าตอบแทนซึ่งหมายถึงโบนัส (Bonus) คล้ายๆ กับองค์การทางธุรกิจ หรือการให้รางวัล เช่นการประเมินผลงานเพื่อรับรางวัล เป็นต้น

ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน (2546, น. 31-39) ได้กล่าวถึง การบริหารงานบุคคลในอุดมศึกษา แนวใหม่ต้องเน้นการบริหารจัดการที่คล่องตัว แต่มีระบบการตรวจสอบดูแลและส่งเสริมบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งมีระบบความมั่นคงอย่างเพียงพอ กล่าวคือ

1. ต้องดำเนินการคัดเลือกอย่างกว้างขวางและเข้มข้น เพื่อให้ได้คนที่มีคุณภาพ ต้องจัดให้มีคณะกรรมการสรรหา

2. ปรับระบบการจ้างตลอดชีวิตเป็นการจ้างตามสัญญา ข้อตกลง เพื่อให้บุคลากรได้
เข้าใจระบบและการดำเนินการปฏิบัติงาน และการประเมินการปฏิบัติงาน

3. กำหนดหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนในสัญญาจ้างให้ชัดเจน

4. มีระบบการประเมินและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. กำหนดอัตราเงินเดือนให้เหมาะสมกับความสามารถและผลงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดบุคลากร สุรพล พุฒคำ (2544) ได้ศึกษารูปแบบ
การบริหารโปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
รูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคกลางที่เหมาะสม การวิจัย
แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารโปรแกรมวิชาโดย
สัมภาษณ์ประธานโปรแกรมวิชาของทุกคณะฯ ละ 1 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถาบันราชภัฏเขต
ภูมิศาสตร์ภาคกลางจำนวน 24 คน ตอนที่ 2 เป็นการศึกษารูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชา โดยจัด
สัมมนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ตอนที่ 3 เป็นการประเมินรูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชา
ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาในเรื่องการจัดบุคลากรกล่าวถึงอำนาจหน้าที่ใน
การพัฒนาและฝึกอบรมผู้ร่วมงาน การนำเสนอข้อมูลเพื่อพิจารณาความดีความชอบ การประเมินผล
การปฏิบัติงานของบุคลากร

อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ (2549) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมผลิต
นักศึกษาที่มีความสามารถสูงตามทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารอาจารย์
ในสถาบันอุดมศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาร่างรูปแบบ ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการ
จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมผลิตนักศึกษาที่มีความสามารถสูงตามทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ใน
เรื่องคุณลักษณะของอาจารย์ ประกอบด้วย คุณลักษณะทั่วไป คุณลักษณะเฉพาะของอาจารย์ที่
ปรึกษาทางวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหรือปริญญานิพนธ์ การคัดเลือกอาจารย์ผู้สอน

ประพันธ์ ภัคศิกุลและคณะ (2549) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาของคณะ
วิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การจัดประชุมกลุ่มย่อย
และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา บัณฑิต คณาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ และ
สถานประกอบการผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ที่มี
ประสิทธิภาพมี 5 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านการพัฒนานักศึกษา
4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 5) ด้านภูมิสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการที่เกี่ยวกับ
บุคลากรที่ทำหน้าที่สอนคณะควรเร่งพัฒนาและจัดหาอาจารย์ที่มีคุณวุฒิตรงตามสาขา ส่งเสริม
สนับสนุนให้อาจารย์ใช้วิธีการสอนที่เน้นทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มากกว่า
การท่องจำ พัฒนาหลักสูตรใหม่ให้เพิ่มขึ้นและเป็นหลักสูตรที่เน้นภาคปฏิบัติที่สอดคล้องกับ

ความต้องการของสังคม เปลี่ยนบทบาทอาจารย์จากผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้วางแผน จัดการเรียนรู้และให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษา

สรุป การจัดบุคลากร หมายถึง การจัดคณาจารย์ หรือผู้สอนเพื่อทำหน้าที่สอนและบริหารจัดการ โปรแกรมวิชา กล่าวคือ เป็นผู้ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน โดยผู้สอนต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ความรู้วิชาครู ความรู้เรื่องหลักสูตร ความรู้เรื่องจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษา ความรู้เรื่องศาสตร์การสอน การถ่ายทอดวิชาความรู้ การจัดบุคลากรขององค์การหรือหน่วยงานเป็นกระบวนการที่เป็นภารกิจของฝ่ายทรัพยากรบุคคลขององค์การหรือหน่วยงานนั้นๆ แต่การจัดบุคลากรทางการสอนนั้น โปรแกรมวิชาหรือสาขาวิชาต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการนั้นๆ กระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย การวางแผน โดยมีขั้นตอนดังนี้ คือ สำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน พยากรณ์กำลังคนกับงาน จัดทำแผนอัตรากำลัง กระบวนการนี้เป็นภารกิจของ โปรแกรมวิชา การสรรหาซึ่งมีหลากหลายวิธีการเพื่อสรรหาบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณวุฒิและประสบการณ์ตรงตามความต้องการของ โปรแกรมวิชา กระบวนการนี้เป็นหน้าที่โดยตรงของฝ่ายทรัพยากรบุคคลของหน่วยงาน การคัดเลือกเป็นกระบวนการเลือกบุคคลเข้าทำงานเริ่มจากการจ่ายใบสมัคร การกรอกใบสมัคร การสัมภาษณ์ขั้นต้น โดยปกติขั้นตอนส่วนนี้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายทรัพยากรบุคคล ส่วนขั้นตอนการทดสอบความรู้ความสามารถและการสัมภาษณ์เข้าทำงานเป็นภารกิจของ โปรแกรมวิชา กระบวนการสุดท้าย คือ การประเมินผลการปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น การประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคล และการประเมินผลงานที่ปฏิบัติแล้ว ซึ่งกระบวนการนี้เป็นภารกิจโดยตรงของ โปรแกรมวิชา

2.3.4.4 การจัดการเรียนการสอน

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัด โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยวนี้ จะกล่าวถึงภารกิจจัดการเรียนการสอน หลักการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยจะขออธิบายความหมายของการเรียนและการสอน ดังนี้

การเรียน หมายถึง การที่บุคคลศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือได้รับความรู้จากถ่ายทอดความรู้ไม่ว่าจะเป็นการสอน การพูดคุย การรับรู้จากสื่อต่างๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลซึ่งมีผลเนื่องจากการมีประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

การสอน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ การจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การฝึกให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาต่างๆ การแนะแนวทางแก่ผู้เรียนเพื่อให้ศึกษาหาความรู้ การสร้างหรือการจัด

สถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ กระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความคิดที่จะนำความรู้ไปใช้เกิดทักษะหรือความชำนาญที่จะแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้ผู้เรียน เพื่อที่จะให้เกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น การสอนจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ของงาม

ภารกิจการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน จัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกองค์ประกอบหนึ่ง การจัดการดำเนินการเป็นภารกิจที่สำคัญ มีผู้กล่าวถึงงานการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, น. 183) กล่าวถึง ภารกิจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การจัดประมวลการสอน เป็นหน้าที่ของผู้สอนในการจัดทำประมวลการสอนเป็นรายวิชา
2. การจัดแผนการเรียน ผู้สอนจะจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร กำหนดรายวิชาให้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย
3. การจัดตารางสอน สถานศึกษาบางแห่งผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดวิชา และวิชาที่จะเรียนในแต่ละวัน โดยกำหนดช่วงเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ขนาดของห้องเรียน จำนวนชั่วโมงที่สอนในแต่ละวิชา
4. การจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนทำได้หลายวิธี เช่น การจัดกลุ่มตามรายชื่อ จัดตามความสามารถ จัดตามกลุ่มสนใจ และการจัดแบบผสมผสาน เป็นต้น
5. การจัดผู้สอน ต้องพิจารณาความเหมาะสมและถูกต้อง วุฒิการศึกษา ความสนใจ ประสบการณ์ และความสามารถในการควบคุมห้องเรียน เป็นต้น
6. การสอนซ่อมเสริมเป็นการสอนในกรณีที่นอกเหนือจากการสอนปกติเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน การสอนซ่อมเสริมทำได้ 4 รูปแบบ คือ การสอนซ่อมเสริมก่อนการเรียน การสอน การสอนซ่อมเสริมขณะทำการสอน การสอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัว และการสอนซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียนเรียนเร็ว
7. การเลือกตำรา โดยทั่วไปตำราถือเป็นอุปกรณ์การสอนที่มีความสำคัญอย่างหนึ่ง ตำราแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ตำราเรียนหลักและตำราที่อ่านประกอบเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ผู้เขียนอาจเป็นอาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นหรือผู้ทรงคุณวุฒิ
8. คู่มือในงานวิชาการ เป็นเครื่องมือช่วยที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ เป็นการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการเพื่อจะได้ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

9. การจัดทำคู่มือนักศึกษา เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อแจกนักศึกษาใหม่ในวันปฐมนิเทศ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ทราบการปฏิบัติตนให้ถูกต้องระหว่างศึกษาอยู่

10. การจัดห้องควบคุมการเรียนการสอน เป็นห้องศูนย์กลางเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารสำหรับนักศึกษา เป็นศูนย์อำนวยความสะดวกด้านการเรียนการสอน เป็นต้น

สุรพล พุฒคำ (2545, น. 68-69) ได้กล่าวถึง งานการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การศึกษาและการทำความเข้าใจหลักสูตร การจัดทำประมวลการสอนรายวิชา การจัดทำแผนการเปิดรายวิชา การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดอาจารย์ผู้สอน การสอนซ่อมเสริม การเลือกตำราและเอกสารการสอน การจัดทำคู่มืองานวิชาการ การจัดทำคู่มือนักศึกษา การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การควบคุมดูแลการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การประเมินผลการเรียนการสอน

หลักการจัดการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจะต้องมีหลักการจัดการสอนตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีลักษณะดังนี้

1. การจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

2. มุ่งปลูกฝังและสร้างลักษณะที่พึงประสงค์ให้ผู้เรียน โดยเน้นความรู้ คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและบูรณาการความรู้ในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการฝึกทักษะและกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการรู้จักประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้และทักษะคณิตศาสตร์และภาษา ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

หลักการจัดการเรียนการสอนจากหลักการ ทฤษฎีต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้ (ชาญชัย ยมดิษฐ์, 2548, น. 93-95)

1. หลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centered Instruction) มีลักษณะดังนี้

- 1.1 ครูต้องเป็นแบบอย่าง
- 1.2 มีศิลปะการถ่ายทอดดี
- 1.3 มีความรู้ในเนื้อหาดี
- 1.4 มีการเสริมแรงหรือข้อมูลป้อนกลับ

- 1.5 ใช้สื่อประกอบการสอนได้อย่างดี
- 1.6 มีข้อมูลทันสมัย
- 1.7 มีการบูรณาการขั้นตอนการสอนได้ดี
- 1.8 มีศิลปะการสอนที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง
- 1.9 ใช้กระบวนการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
2. หลักการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered Instruction) มีลักษณะดังนี้
  - 2.1 ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นลำดับแรก
  - 2.2 ให้ผู้เรียนค้นข้อมูลและวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง
  - 2.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่
  - 2.4 ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย
  - 2.5 เรียนตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจที่สอดคล้องกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน
  - 2.6 ครูมีบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน
  - 2.7 จัดให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
  - 2.8 โยงการเรียนกับการใช้ชีวิตจริงเข้าด้วยกันในลักษณะบูรณาการ
  - 2.9 ให้ชุมชน สังคมมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน
  - 2.10 พัฒนาการคุณลักษณะผู้เรียนหลายๆ ด้านพร้อมๆ กัน
3. หลักการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน
  - 3.1 จัดการเรียนการสอนให้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล
  - 3.2 ให้ผู้เรียนมี โอกาสใช้ทักษะการคิด การจัดการในการแก้ไขปัญหา
  - 3.3 จัดการเรียนการสอน โดยการฝึกประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
  - 3.4 จัดการเรียนการสอน โดยเน้นสมรรถภาพการเรียนรู้หลายๆ ด้านอย่างสมดุลทั้งร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา
  - 3.5 จัดการเรียนการสอน โดยการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเรียนรู้้อย่างหลากหลาย
  - 3.6 จัดการเรียนการสอน โดยวิธีการหรือกระบวนการการสอนที่หลากหลาย
  - 3.7 ใช้การวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
  - 3.8 ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

4. หลักการจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีครู (Instruction without Teacher) เน้นผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ไม่มีหลักสูตรและครู เป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย (ทีศนา แคมมณี, 2545, น. 149)

รูปแบบการเรียนการสอน

การเรียนการสอนนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน การสอนที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา รูปแบบการเรียนการสอนที่แตกต่างกันจะช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้แตกต่างกัน Joyce and Weil (1996, pp. 16-17) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง การนำแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเรียนรู้และทฤษฎีการสอนมาจัดการเรียนการสอน โดยเกี่ยวข้องกับกระบวนการดังนี้ คือ ลำดับขั้นของการสอน (syntax) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (social system) ปฏิภิกิริยาของผู้สอนต่อพฤติกรรมของผู้เรียน (reaction) และสิ่งช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกในการสอน (support system) ในที่นี้ขอเสนอรูปแบบการเรียนการสอนของนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องการจัดโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของจอยส์และเวลล์ จัดรูปแบบการสอนเป็น 4 กลุ่ม คือ (Joyce and Weil, 1972, pp. 11-12)

1.1 รูปแบบที่มาจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เป็นรูปแบบที่เน้นความสัมพันธ์ในสังคมก่อให้เกิดการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนการสอนที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ คือ การค้นคว้าเป็นกลุ่ม การคิดแก้ปัญหาสังคม การสืบค้นทางสังคม การฝึกปฏิบัติ

1.2 รูปแบบที่มาจากกระบวนการคิด เป็นรูปแบบที่เน้นให้เกิดพฤติกรรมทางความคิด รูปแบบการเรียนการสอนที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ คือ การฝึกมโนทัศน์ การสอนอุปมาน การฝึกสืบเสาะหาความรู้ การเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

1.3 รูปแบบที่มาจากบุคคล เป็นรูปแบบที่เน้นพัฒนาการของบุคลิกภาพของบุคคล

1.4 รูปแบบที่มาจากกรปรับพฤติกรรม เป็นรูปแบบที่วิเคราะห์พฤติกรรมของคน โดยกำหนดสิ่งแวดล้อมให้

2. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของ Saylor, Alexander and Lewis (1981, pp. 271-293) จัดรูปแบบการสอนเป็น 5 กลุ่ม ตามจุดมุ่งหมายของการสอน ดังนี้

2.1 รูปแบบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เน้นการให้เนื้อหาวิชา รูปแบบการสอนที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ คือ การบรรยาย (Lecture) การอภิปรายซักถาม (Discussion) การฝึกสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Learning)

2.2 รูปแบบที่เกี่ยวกับสมรรถภาพและเทคโนโลยี เน้นการวางแผนการสอน รูปแบบการสอนที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ คือ การออกแบบระบบการสอน (Instructional System Design) บทเรียนโปรแกรม (Programmed Instruction) การฝึกฝนหรือฝึกทักษะ (Practice&Drill)

2.3 รูปแบบที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของมนุษย์และกระบวนการ เน้นกระบวนการที่ทำให้เกิดคุณลักษณะ รูปแบบการสอนที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ คือ บทบาทสมมุติ (Role Play) การจำลองสถานการณ์ (Simulation)

2.4 รูปแบบที่เกี่ยวกับหน้าที่ทางสังคมและกิจกรรม เน้นกิจกรรม รูปแบบการสอนที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ คือ กิจกรรมชุมชน (Community Activities) การค้นคว้าเป็นกลุ่ม (Group Investigation)

2.5 รูปแบบที่เกี่ยวกับความสนใจและความต้องการ เน้นการเรียนรู้อย่างอิสระของแต่ละบุคคล รูปแบบการสอนที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ คือ การศึกษาอย่างอิสระ (Independent Learning and Self-Instruction)

3. รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (1956) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

3.1 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นรูปแบบการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆ

3.2 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective Domain) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์

3.3 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho-Motor Domain) มุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการปฏิบัติทักษะต่างๆ จนสามารถกระทำได้อย่างเชี่ยวชาญ

4. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process Skills) รูปแบบที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการทางสติปัญญา การแสวงหาความรู้ กระบวนการคิดต่างๆ (ทิสนา แคมมณี, 2545, น. 248-249)

5. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ (Integration) เป็นรูปแบบที่พัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของผู้เรียนไปพร้อมๆ กัน โดยใช้การบูรณาการทั้งเนื้อหาและวิธีการ (ทิสนา แคมมณี, 2545, น. 255-256)

นอกจากรูปแบบการเรียนการสอนข้างต้นที่กล่าวไว้แล้ว หากจำแนกรูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้สอนและผู้เรียนเป็นฐานก็สามารถแบ่งได้ดังนี้ (บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กิณาวาส, 2527, น. 175-176)

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้สอนเป็นสำคัญ (Teacher-Centered) รูปแบบนี้ครูเป็นผู้สอน ผู้ถ่ายทอดความรู้ วางแผนการสอน ควบคุมเนื้อหา วัดผลและดำเนินการต่างๆ อย่าง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยยึดถือความคิดเห็นและความต้องการในการจัดการสอนของครูเป็นสำคัญ รูปแบบการสอนแบบนี้ ได้แก่ การสอนแบบสาธิต การสอนแบบบรรยาย เป็นต้น

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered) รูปแบบนี้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง วางแผนการเรียนเองโดยเน้นความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการสอนแบบนี้ ได้แก่ การสอนแบบอภิปราย การสอนแบบนิรนัย การสอนแบบทดลอง เป็นต้น

3. รูปแบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน (Co-Operative Group) รูปแบบนี้ผู้เรียนและผู้สอนจะร่วมกันจัดบทเรียน วางแผนค้นคว้าหาความรู้ การเรียนการสอนจะยึดกลุ่มเป็นหลัก รูปแบบการสอนแบบนี้ ได้แก่ การสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ การสอนแบบอภิปรายหมู่ เป็นต้น

4. รูปแบบการเรียนการสอนแบบไม่มีครู (Instruction without Teacher) เน้นผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ไม่มีหลักสูตรและครู เป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ได้แก่ การเรียนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ การเรียนทางไกล เป็นต้น

วิธีการสอน (Teaching Method) หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ด้วยวิธีต่างๆ ที่แตกต่างกันไป ตามองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญอันเป็นลักษณะเฉพาะหรือ ลักษณะเด่นที่ขาดไม่ได้ของวิธีนั้นๆ วารี ธีรจิตร (2534, น. 54) ให้ความหมายของคำว่าวิธีสอนไว้ว่า “คือการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาไปในทางที่พึงปรารถนา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โดยครูจะเป็นผู้รวบรวมความรู้ จัดความรู้ที่ง่ายและน่าสนใจต่อผู้เรียนเพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้มีโอกาสฝึกความรับผิดชอบ การรู้จักคิด วิธีเรียนและวิธีทำงาน ครูมีหน้าที่คอยแนะนำและช่วยเหลือในการวางแผนและการวัดผลร่วมกับนักเรียน โดยอาศัยวิธีทางวิทยาศาสตร์”

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของวิธีสอนก็คือ สอนอย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความคิดอย่างมีเหตุมีผล ลงมือปฏิบัติงานต่างๆ ได้ด้วยตนเอง รู้จักแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม พร้อมทั้งมีความสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับความเจริญก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยี ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วิธีสอนนั้นมีอยู่มากมายหลายประเภท แต่พอจะสรุปจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1. วิธีสอนแบบยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง 2. วิธีสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และ 3. วิธีสอนแบบยึดผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน (บำรุง กัลลัจเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์, 2527, น. 175-176)

1. วิธีสอนแบบยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Method) วิธีนี้ครูเป็นผู้สอน ผู้ถ่ายทอดความรู้ วางแผนการสอน ควบคุมเนื้อหา วัตถุประสงค์ และดำเนินการต่างๆ วิธีเพื่อให้เด็กมีความรู้ โดยยึดถือความคิดเห็นและความต้องการในด้านการจัดการสอนของครูเป็นสำคัญ วิธีสอนที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ วิธีสอนแบบสาธิต วิธีสอนแบบบรรยาย วิธีการสอนแบบปาฐกถา วิธีสอนแบบทบทวน และวิธีสอนแบบซักถาม เป็นต้น

2. วิธีสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Method) วิธีนี้นักเรียนหรือผู้เรียนจะเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง วางแผนบทเรียนเอง โดยเน้นความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำ แนะนำ คอยดูแลให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง วิธีสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ วิธีสอนแบบอภิปราย วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบหน่วย วิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ วิธีสอนแบบวิทยาศาสตร์ วิธีสอนแบบนิรนัย วิธีสอนแบบโครงการ วิธีสอนแบบบทบาทสมมุติ วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน และวิธีสอนแบบทดลอง เป็นต้น

3. วิธีสอนแบบยึดผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน (Co-Operative Group Method) วิธีนี้ผู้สอนและผู้เรียนจะร่วมกันในการจัดบทเรียน วางแผนค้นคว้าหาความรู้ สรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน การสอนแบบนี้จะถือเอากลุ่มเป็นหลัก ความเห็นของกลุ่มเป็นสำคัญ เน้นการทำงานเป็นพวกเป็นหมู่ วิธีสอนที่ยึดผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน ได้แก่ วิธีสอนแบบอภิปรายหมู่ วิธีสอนแบบแสดงบทบาท เป็นต้น

วิธีสอนนั้นมีนักการศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าไว้มากมาย ในที่นี้จะนำเสนอเฉพาะแบบอย่างวิธีสอนทั่วไปที่นิยมใช้มาก 15 แบบอย่างและที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยตรงอีก 5 แบบอย่าง รวมเป็น 20 แบบอย่างดังนี้

1. วิธีสอนแบบบรรยาย (Lecture Method) หมายถึงวิธีสอนที่ครูบอกเล่าหรืออธิบาย เนื้อหาต่างๆ หรือเรื่องราวต่างๆ ให้นักเรียนฟัง ไม่ว่าจะป็นระยะเวลาสั้นยาวเพียงใด โดยครูเป็นฝ่ายเตรียมการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่างๆ มา แล้วนักเรียนเป็นฝ่ายรับผลการศึกษานั้น โดยทั่วไปมักจะมีการสื่อความหมายทางเดียวคือ จากครูไปสู่ นักเรียน โดยนักเรียนมีโอกาสมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย (สุพิน บุญชูวงศ์, 2534, น. 46) ข้อดีของวิธีสอนแบบบรรยายคือใช้เวลาในการสอนน้อย ใช้กับผู้เรียนจำนวนมากได้ สอนสะดวกไม่ยุ่งยากมาก และถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้มาก ส่วนข้อจำกัดได้แก่ผู้เรียนมีบทบาทน้อยทำให้ขาดความสนใจในการฟังบรรยาย ถ้า

ผู้บรรยายไม่มีศิลปะดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนอาจไม่เข้าใจและเกิดความเบื่อหน่าย เป็นวิธีการสอนที่ไม่สนองความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล (ทศนาแจมมณี, 2545, น. 327)

2. วิธีสอนแบบสาธิต (Demonstration Method) หมายถึงวิธีสอนที่ผู้สอนใช้การสาธิตหรือการแสดงหรือนำสื่อที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้ผู้เรียนสังเกตแล้วให้ผู้เรียนซักถามอภิปราย แล้วสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการสาธิตของผู้สอน วิธีนี้เป็นวิธีช่วยให้ผู้เรียนทั้งชั้นได้เห็นการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหรือการปฏิบัตินั้นชัดเจนขึ้น ข้อดีของวิธีสอนแบบสาธิตคือ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเห็นสิ่งที่เรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม เข้าใจจดจำเรื่องที่สาธิตได้ดีและนาน ประหยัดเวลาอุปกรณ์และค่าใช้จ่าย สอนผู้เรียนได้ครั้งละจำนวนมาก ส่วนข้อจำกัดได้แก่ ถ้ากลุ่มผู้เรียนใหญ่อาจสังเกตเห็นการสาธิตไม่ชัดเจนไม่ทั่วถึง หากไม่ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามก็จะไม่เห็นพฤติกรรมของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมไม่ทั่วถึงไม่มากพอ ผู้เรียนไม่ได้ลงมือทำเองจึงอาจไม่เกิดความรู้ที่ลึกซึ้งเพียงพอ (ทศนาแจมมณี, 2545, น. 328-330)

3. วิธีสอนแบบทดลอง (Experiment Method หรือ Laboratory Method) หมายถึงวิธีสอนที่ผู้สอนและหรือผู้เรียนกำหนดปัญหาและสมมุติฐานในการทดลอง ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนและให้ผู้เรียนลงมือทดลองปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนด โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปอภิปรายผลการทดลองและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการทดลอง เป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนรายบุคคลหรือรายกลุ่มเกิดการเรียนรู้ โดยการเห็นผลประจักษ์ชัดจากการคิดและการกระทำของตนเอง ทำให้การเรียนรู้นั้นตรงกับความเป็นจริง (ทศนาแจมมณี, 2545, น. 331) ข้อดีของวิธีสอนแบบทดลองคือเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้กระทำจริง (Learning by Doing) ได้พิสูจน์ ทดสอบ ผ่านกระบวนการอย่างเป็นระบบผ่านประสาทสัมผัสหลายด้าน เรียนรู้จากของจริงทำให้จำได้นาน ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมมากเกิดความกระตือรือร้น ส่วนข้อจำกัดได้แก่มีค่าใช้จ่ายสูงเพราะต้องใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุ ยังมีผู้เรียนมากยิ่งสิ้นเปลืองมาก สอนได้ไม่ทันเวลาเพราะใช้เวลามากเนื่องจากกระบวนการขั้นตอนต้องใช้เวลา วิธีสอนแบบทดลองนั้นเดิมใช้กับการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ต่อมาได้มีความนิยมใช้ในหลากหลายวิชา เช่น คหกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์และภาษาศาสตร์ เป็นต้น วิธีสอนแบบทดลองแตกต่างกับวิธีสอนแบบสาธิตคือวิธีสอนแบบทดลอง นักเรียนเป็นผู้นำ ส่วนวิธีสอนแบบสาธิตนั้นครูเท่านั้นเป็นผู้สาธิตให้นักเรียนทั้งชั้นดู (บำรุง กัดัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์, 2527, น. 191-192)

4. วิธีสอนแบบอภิปราย (Discussion Method) หมายถึงวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ทั้งผู้สอน ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้นำเรื่องราวต่างๆ มาสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในบางครั้งอาจมีการซักถามหรือช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

ผู้เรียนกับผู้เรียน ส่วนใหญ่ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้คอยแนะนำดูแลหรืออาจเป็นผู้นำปัญหามาให้ผู้เรียนช่วยกันแก้ไข และฝึกฝนให้รู้จักคิด รู้จักฟัง รู้จักปฏิบัติ ผู้สอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกอันเป็นส่วนหนึ่งของการปลูกฝังประชาธิปไตย โดยสอนให้เป็นคนมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ข้อดีของวิธีสอนแบบอภิปรายคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าแสดง รู้จักค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง รู้จักเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี มีเหตุผล ชักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็น และส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน ส่วนข้อจำกัดได้แก่ อาจทำให้ยึดเยื้อสลับเปลืองเวลา ถ้าหัวข้ออภิปรายยากเกินไปและไม่รู้จักควบคุมเวลา ถ้าผู้ควบคุมการอภิปรายไม่สามารถควบคุมผู้อภิปรายให้อยู่ในขอบเขตได้ อาจทำให้เกิดความซ้ำซ้อนน่าเบื่อหรืออภิปรายผิดวัตถุประสงค์ไม่ได้ประโยชน์เต็มที่

5. วิธีสอนแบบอธิบาย (Expository Method) หมายถึงวิธีสอนที่ผู้สอนเป็นผู้อธิบายชี้แจงประเด็นเนื้อหาที่เรียนให้ผู้เรียนฟัง โดยการบอก อธิบายหรือแปลความหมายในเรื่องนั้นให้ผู้เรียนเข้าใจ วิธีการสอนแบบอธิบายนี้ยังมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลมาก โดยเฉพาะในการสอนภาษา การอธิบายคำศัพท์ อธิบายไวยากรณ์หรือเรื่องที่ยากแก่การเข้าใจเป็นต้น บารุง กลัดเจริญและฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2527, น. 188) กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนแบบอธิบายว่าในส่วนข้อดีคือ “เป็นวิธีสอนที่ประหยัดเวลาได้ดี ในช่วงระยะเวลาหนึ่งครูอาจจะสอนเนื้อหาวิชาได้มาก ซึ่งถ้าให้นักเรียนไปค้นคว้าหาความรู้เองอาจต้องเสียเวลาหลายชั่วโมงและเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดที่จะสอนให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้ง” ส่วนข้อจำกัดได้แก่ วิธีนี้อาจเหมาะสำหรับเนื้อหาบางวิชาหรือบางตอนบางช่วงของเนื้อหาวิชาเท่านั้น

6. วิธีสอนแบบนิรนัย (Deductive Method) หมายถึงวิธีสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้หลัก กฎ สูตร นิยาม เสียก่อน แล้วจึงให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าพิสูจน์หลัก กฎ สูตร นิยาม หรือความจริงเหล่านั้นกับกรณีที่เตรียมไว้ให้หรือกับตัวอย่างเฉพาะ อาจกล่าวอย่างสั้นๆ ได้ว่าเป็นการสอนจากกฎเกณฑ์ไปหาตัวอย่าง เช่นการสอนหลักภาษาเรื่องคำนามคืออะไร ครูอธิบายกฎเกณฑ์ว่าคำนามคืออะไรเสียก่อน คำนามคือคำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ แล้วครูก็นำเอารายชื่อคน สัตว์ สิ่งของซึ่งมีคำชนิดอื่นๆ เช่นคำกริยา คำวิเศษณ์ คำสรรพนาม ฯลฯ ไล่ปะปนไว้มาให้ให้นักเรียนช่วยกันตัดสินใจว่าอะไรคือคำนาม อะไรไม่ใช่คำนาม โดยเอากฎเกณฑ์เรื่องคำนามคืออะไรมาใช้เป็นหลักในการพิจารณารายชื่อเหล่านั้น (บารุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์, 2527, น. 179) วิธีสอนแบบนิรนัยเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลักการและสามารถนำหลักดังกล่าวไปใช้ได้ ข้อดีของวิธีสอนแบบนิรนัยคือ ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้รวดเร็วและไม่ยุ่งยาก ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำทฤษฎี/หลักการ ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ และผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องรอผู้เรียนที่เรียนช้ากว่า ส่วนข้อจำกัดได้แก่ ผู้สอนต้องเตรียมตัวอย่าง สถานการณ์ปัญหา

ที่หลากหลายมาให้ผู้เรียนได้ฝึกทำเสียเวลาเตรียมตัวมากกว่าปกติ เป็นวิธีสอนที่ขึ้นกับความสามารถของผู้สอนในการนำเสนอเพื่อ สอนทฤษฎี หลักการให้ผู้เรียนเข้าใจ ถ้าผู้สอนมีความสามารถไม่พอจะทำให้การเรียนมีอุปสรรคได้ ผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ช้าจะมีปัญหาตามไม่ทันเพื่อน (ทศนา แคมมณี, 2545, น. 336-337)

7. วิธีสอนแบบอุปนัย (Induction Method) หมายถึงวิธีสอนที่สอนจากส่วนย่อยไปหาส่วนรวม หรือสอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ หลักการ ข้อเท็จจริงหรือข้อสรุป โดยการให้นักเรียนได้ทำการศึกษา สังเกต ทดลอง เปรียบเทียบกรณีหรือตัวอย่างต่างๆ แล้วพิจารณาหากลักษณะที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน จากกรณีหรือตัวอย่างต่างๆ เหล่านี้ เพื่อจะนำมาเป็นข้อสรุป เช่น ในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ครูให้นักเรียนนำโลหะชนิดต่างๆ มาเผาจนร้อน แล้วให้นักเรียนสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโลหะเหล่านั้นในลักษณะที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน นักเรียนอาจจะสรุปจากผลการทดลองได้ว่า โลหะต่างๆ เมื่อถูกความร้อนเข้าจะขยายตัวเป็นต้น วิธีสอนแบบนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์แยกแยะข้อแตกต่าง และสัมพันธ์รายละเอียดที่เหมือนกันเข้าด้วยกัน ซึ่งจะนำไปสู่การสรุป การนิยาม การตั้งเป็นกฎเกณฑ์ หลักการหรือเป็นสูตรต่างๆ ขึ้น (บำรุงกลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์, 2527, น. 176-177) ข้อดีของวิธีสอนแบบอุปนัยคือ ช่วยให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จึงเกิดความเข้าใจและจดจำได้ดี ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้ และเป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งเนื้อหาความรู้และกระบวนการ ส่วนข้อจำกัดได้แก่ใช้เวลาค่อนข้างมาก ต้องอาศัยตัวอย่างที่ดี หากผู้สอนไม่สังเกตการสอนอาจไม่ประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนขาดทักษะในการคิดและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอาจไม่เกิดผลที่ต้องการ (ทศนา แคมมณี, 2545, น. 340)

8. วิธีสอนแบบแฮร์บาร์ต (Herbartian Five Formal Steps Method) หมายถึงวิธีสอนที่มีลำดับขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมหรือการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นลงมือสอนโดยผู้สอนนำความรู้ใหม่ๆ เนื้อหาสาระวิชาที่ต้องการสอนมาสอนให้ผู้เรียน ขั้นสัมพันธ์กันคือพยายามขยายขอบเขตของความรู้ให้กว้างขวางขึ้น พร้อมทั้งสอนในสิ่งที่สัมพันธ์กันและเกี่ยวข้องกัน ขั้นตั้งเป็นกฎเกณฑ์หรือขั้นสรุปเมื่อเรียนจบแต่ละบทเรียนผู้สอนและผู้เรียนร่วมมือกันสรุปประเด็นหรือตั้งเป็นกฎเกณฑ์ต่างๆ ขึ้น และขั้นสุดท้ายขั้นนำไปใช้คือลงมือปฏิบัติโดยการทำงาน ทำแบบฝึกหัดและทำการบ้านเป็นต้น วิธีสอนแบบแฮร์บาร์ตนั้นกล่าวกันว่าใช้ได้ผลดีในวิชาที่เกี่ยวกับภาษา วรรณคดี ประวัติศาสตร์ ฯลฯ (Home อ้างถึงในบำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์ 2527, น. 185) ข้อดีของวิธีสอนแบบแฮร์บาร์ต คือ ช่วยในการเชื่อมโยงความรู้ดั้งเดิมให้สัมพันธ์กับความรู้ใหม่ได้ดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสรุปสาระสำคัญของบทเรียนและตั้งเป็นกฎเกณฑ์ได้ ส่วนข้อจำกัดได้แก่

จิตความรู้ของผู้เรียนอยู่ในวงจำกัด ผู้เรียนขาดการส่งเสริมให้เกิดพัฒนาทางด้านอารมณ์และสังคม ไม่ค่อยคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

9. วิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing Method) หมายถึงวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ วารี ธีระจิตร (2534, น. 186) กล่าวถึงการแสดงบทบาทสมมติว่า หมายถึง “การสมมุติบทบาทและจัดสภาพการณ์ให้ผู้แสดงบทบาทได้แสดงความรู้สึก นึกคิด อารมณ์ จากสภาพการณ์ที่สมมุติขึ้น ซึ่งอาจจะเตรียมมาก่อนที่จะแสดงบทบาท หรือไม่ได้เตรียมมาก่อน ภายหลังจากแสดงบทบาทสมมุติจะต้องมีการสรุปผลของการแสดงบทบาทนั้นด้วย” ข้อดีของวิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมุติคือ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น ได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ผู้เรียนเข้าใจเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรม ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการเผชิญสถานการณ์ตัดสินใจและการแก้ปัญหา ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนมาก สนุกสนานและเรียนรู้ อย่างมีความหมายต่อผู้เรียน ส่วนข้อจำกัดได้แก่ใช้เวลาในการสอนมากต้องเตรียมการ จัดการอย่างรัดกุม จัดการไม่อาจเกิดความยุ่งยากสับสนได้ ต้องอาศัยความไวในการรับรู้ของผู้สอนหากผู้สอนขาดประสบการณ์อาจเกิดปัญหาได้

10. วิธีสอนแบบใช้เกม (Game Method) หมายถึงวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา ซึ่งอาจเป็นเกมแบบไม่ใช้อุปกรณ์ หรือเกมที่ต้องใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์เกม และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่นและผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปราย เพื่อสรุปการเรียนรู้ โดยผู้สอนเป็นผู้เตรียมการ ข้อดีของวิธีการสอนแบบใช้เกมคือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง สนุกสนาน เกิดการเรียนรู้จากการเล่น ผู้สอนไม่เหนื่อยแรงมาก ขณะสอน ส่วนข้อจำกัดได้แก่ ต้องใช้เวลามาก เตรียมการมาก และอาจเสียค่าใช้จ่ายซื้ออุปกรณ์ การเล่นเกมหากเป็นเกมประเภทคอมพิวเตอร์เกมหรือเกมที่ต้องมีอุปกรณ์ (ทิสนา เขมมณี, 2545, น. 363-367)

11. วิธีสอนแบบสถานการณ์จำลอง (Simulation Method) หมายถึงวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ภายใต้อการเตรียมการและควบคุมดูแลของผู้สอน ข้อดีของวิธีสอนแบบสถานการณ์จำลองคือทำให้ผู้เรียนเรียนเรื่องที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนได้ง่าย มีส่วนร่วมในการเรียนสูงมาก ได้ฝึกกระบวนการต่างๆ ในสถานการณ์จำลองที่เป็นประโยชน์ และการเรียนมี

ความสนุกสนาน ส่วนข้อจำกัดได้แก่ อาจมีค่าใช้จ่ายสูงเพราะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ตามสถานการณ์จริง ใช้เวลามากในการเรียนการสอน ใช้เวลาเตรียมการสอนมาก (ทศนา แจมมณี, 254, น. 368-371)

12. วิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center Method) หมายถึงวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มากขึ้น จากศูนย์การเรียนรู้หรือมุมการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนได้จัดเตรียมเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ใช้สื่อการสอนหลายๆ อย่างประสมกันเอาไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ปกติศูนย์การเรียนรู้จะมีหลายศูนย์ แต่ละศูนย์จะมีเนื้อหาสาระเบ็ดเสร็จในตัวเอง ผู้เรียนจะหมุนเวียนกันเข้าศูนย์ต่างๆ จนครบทุกศูนย์ โดยมีศูนย์สำรองไว้สำหรับผู้เรียนที่เรียนรู้เร็วและทำกิจกรรมเสร็จก่อนคนอื่น ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดเตรียมศูนย์การเรียนรู้ ให้คำแนะนำ ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อดีของวิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้คือ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ทราบผลการเรียนรู้ทันทีที่เรียนจบ และสามารถเรียนรู้เป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อยได้ ส่วนข้อจำกัดได้แก่ผู้สอนต้องใช้เวลาเตรียมการมาก และต้องใช้งบประมาณเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มาก (ทศนา แจมมณี, 2545, น. 372-375)

13. วิธีสอนแบบใช้กรณีตัวอย่าง (Case Method) หมายถึงวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนศึกษาจากเรื่องที่สมมุติขึ้นจากความจริง เช่น กรณีตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์ ข่าว เหตุการณ์จริง หรือจากโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร เป็นต้น แล้วตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น จากนั้นให้อภิปรายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ข้อดีของวิธีสอนแบบใช้กรณีตัวอย่าง คือผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ รู้จักแก้ปัญหา มีมุมมองกว้างขึ้น ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาจริงจากกรณีตัวอย่าง มีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนสูง ส่วนข้อจำกัดได้แก่ หากผู้เรียนมีมุมมองที่ไม่แตกต่างกัน การเรียนรู้อาจไม่กว้างเท่าที่ควร ความคิดในการแก้ปัญหาหมักเป็นไปตามเหตุผลที่ถูกที่ควรจากความคิดเท่านั้น ในทางปฏิบัติจริงอาจใช้ไม่ได้ก็เป็นได้ (ทศนา แจมมณี, 2545, น. 360-362)

14. วิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) หมายถึงวิธีสอนไม่ได้เรียนกับครู ไม่มีครูสอน ครูทำหน้าที่ชี้แนะ ติดตามผลการเรียนรู้ ผู้เรียนเรียนรู้จากบทเรียนสำเร็จที่ผู้สอนสร้างเนื้อหาที่เรียนไว้ เรียนด้วยตนเองตามความสามารถ ความต้องการ ความสนใจ และสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ได้ทันทีด้วยตนเอง

15. วิธีการเรียนออนไลน์ (Online Learning) คือวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่มีครูสอน ครูทำหน้าที่ผลิตบทเรียน ชี้แนะ ติดตามผลการเรียนรู้ ไม่มีชั้นเรียน ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ซีดีรอม การเรียนการสอนบนเว็บ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต หรือทางสัญญาณที่ทัศน คาวเทียม เป็นต้น

นอกจากวิธีการสอนทั่วไปที่นิยมใช้กันในปัจจุบันยังมีวิธีสอนภาษาต่างประเทศ เฉพาะที่นักการศึกษาบางท่านได้กล่าวไว้ดังนี้ (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532; สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535)

1. วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar-Translation Method) หมายถึงวิธีสอนที่ เน้นให้ผู้เรียนจำกฎเกณฑ์และข้อศัพท์เฉพาะต่างๆ ในไวยากรณ์ เช่น ให้ท่องจำคำจำกัดความของ คำนาม คำกริยา ให้ฝึกท่องการผันคำกริยา ให้ผู้เรียนท่องคำศัพท์ในภาษาที่เรียนจำนวนมากพร้อมคำ แปลในภาษาตน จากนั้นจะให้ผู้เรียนจำกฎเกณฑ์และคำศัพท์นั้นมาใช้โดยการแปลประโยคหรือ บทความจากภาษาของตนเป็นภาษาที่เรียน หรือจากภาษาที่เรียนกลับเป็นภาษาของตน วิธีนี้ผู้สอน ใช้วิธีบรรยาย อธิบายโดยใช้ภาษาของผู้เรียน การวัดผลวัดจากความจำในกฎเกณฑ์ต่างๆ และการ เรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ มีการทดสอบโดยการแปลจากภาษาหนึ่ง ไปสู่อีกภาษาหนึ่ง มุ่ง สอนไวยากรณ์เพื่อนำไปใช้แปลข้อความต่างๆ ข้อดีของวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล คือ ผู้เรียน ได้เรียนรู้วัฒนธรรมของภาษาต่างประเทศผ่านทางกฎไวยากรณ์และศัพท์ด้วย ประหยัดเวลาใน การสอนอธิบาย เพราะใช้ภาษาของผู้เรียนอธิบาย ผู้เรียนเข้าใจง่าย เรียนได้ครั้งละจำนวนมากๆ เพราะเป็นการสอนแบบบรรยาย ผู้เรียนจะมีความสามารถในการอ่านและการแปลดี ส่วนข้อจำกัดได้แก่ ผิดหลักธรรมชาติของภาษา เพราะไม่ได้เน้นทักษะการฟังและการพูด การอ่าน จะทำโดยการแปลจากภาษาที่เรียนเป็นภาษาของตนเอง ทำให้เสียเวลาและไม่ได้ความหมายที่ แท้จริง การเขียนจะทำโดยการแปลจากประโยคใน โครงสร้างของภาษาตน ไปเป็นลักษณะประโยค ของภาษาที่เรียน จึงอาจเกิดความสับสนในการใช้ภาษา การท่องจำกฎเกณฑ์ต่างๆ นำเบื่อหน่าย (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532, น. 32-33)

2. วิธีสอนแบบตรง (Direct Method) หมายถึง วิธีสอนที่เน้นการฟังและพูด ผู้เรียน ได้รับการฝึกให้เชื่อมโยงคำและวลีเข้ากับความหมาย โดยใช้ของจริงหรือการกระทำเป็นสื่อเสนอ ความหมาย เรียนรู้ความหมายต่างๆ ด้วยวิธีเชื่อมโยงโดยตรงกับภาษาที่เรียน โดยไม่ยอมใช้วิธีการ แปลเป็นภาษาของผู้เรียน เน้นการใช้ภาษาที่ต้องการเรียนเป็นสื่อในการสอนในห้องเรียน โดย เริ่มต้นจากการสอนระบบเสียง ผู้เรียนจะเริ่มต้นด้วยการฝึกเลียนเสียงและฝึกแยกเสียงก่อน จากนั้น ผู้เรียนจะได้ฝึกฟังความหมายในประโยค เช่น ประโยคคำถามคำตอบ โดยผู้สอนพยายามให้ผู้เรียน เข้าใจความหมายในประโยคด้วยการเชื่อมโยงคำกับของจริง ผู้เรียนจะเป็นผู้สรุปกฎเกณฑ์ของภาษา ด้วยตนเองหลังจากได้รับการฝึกโครงสร้างของภาษาจากการฝึกพูด จากนั้นอาจให้ผู้เรียนทำ แบบฝึกหัดกฎไวยากรณ์ ในการสอนอ่านนั้นจะนำเนื้อเรื่องที่ผู้เรียนได้ฝึกพูดปากเปล่ามาแล้ว มาให้ ผู้เรียนอ่าน ผู้เรียนจะฝึกอ่าน โดยการอ่านออกเสียงและพยายามหาความหมายของศัพท์จากบริบท การทดสอบ ความเข้าใจการอ่านกระทำโดยให้ผู้เรียนตอบคำถามและอภิปรายเนื้อเรื่องที่อ่าน โดยใช้ ภาษาที่เรียน สำหรับการสอนเขียนจะเริ่มจากการฝึกเขียนประโยคง่ายๆ ที่เคยฝึกพูดมาแล้วเช่นกัน

ต่อมาจึงให้ผู้เรียนฝึกเขียนสรุปเนื้อหาจากที่ได้อ่านหรือจากที่ได้อภิปรายปากเปล่ามาแล้ว วิธีสอนแบบนี้นิยมใช้ผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษานั้น หรือผู้ที่มีความสามารถใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา และผู้สอนเป็นผู้เตรียมการสอนทั้งหมด วิธีสอนแบบตรงนี้ใช้มากในโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศ (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532, น. 35-36) ข้อดีของวิธีสอนแบบตรง คือ จากการที่ต้องใช้ภาษาที่เรียนเป็นหลักในการสอน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเจ้าของภาษานั้น ช่วยให้ผู้เรียนฟังและพูดได้ดี ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ดีของการเรียน การอ่านและการเขียน ช่วยให้ผู้เรียนคุ้นกับภาษาที่เรียนได้เร็ว ส่วนข้อจำกัดได้แก่ หาผู้สอนเจ้าของภาษาต่างประเทศที่ชำนาญได้ยาก สิ้นเปลืองเวลาในการสอน เพราะการใช้ภาษาที่เรียนเป็นสื่อการสอนอาจเข้าใจความหมายคลาดเคลื่อนได้ ซึ่งต้องเสียเวลาอธิบายชี้แจงมากขึ้น การที่ผู้เรียนต้องสรุปกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ด้วยตนเอง อาจทำให้เข้าใจผิดได้ง่าย ใช้สอนได้แบบจำกัดผู้เรียน หากผู้เรียนมากผู้สอนจะไม่สามารถดูแลและฝึกได้อย่างทั่วถึง (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535, น. 53-54)

3. วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-Lingual Method) หมายถึง วิธีสอนที่มีแนวคิดที่ภาษา คือ ภาษาพูด การสอนภาษาจึงควรเริ่มจากการฟัง-พูด อันเป็นพื้นฐานไปสู่การอ่านและการเขียนตามลำดับ ใช้ภาษาต่างประเทศนั้นเป็นหลักในการเรียนการสอน มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศที่เรียนได้โดยการฝึกฟังและพูดภาษาที่เรียนนั้นซ้ำๆ จนเกิดเป็นนิสัย สามารถพูดได้เป็นอัตโนมัติ ไม่ต้องหยุดคิด โดยในขั้นต้นจะยังไม่ให้ผู้เรียนเห็นรูปเขียนของภาษา ผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาที่เรียนให้แก่ผู้เรียนได้เลียนแบบเสียงผู้สอน พูดตามแบบเสียงผู้สอนจนสามารถฟังเข้าใจ เน้นภาษาพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้สอนจัดเตรียมระดับความซับซ้อนของภาษาไว้ จากง่ายไปหายาก ฝึกฟังซ้ำ ฝึกพูดซ้ำ ถามตอบซ้ำ ฝึกท่องจำบทสนทนา ฝึกเปลี่ยนแปลงรูปประโยค ฝึกฟังในห้องปฏิบัติการทางภาษา เป็นต้น เนื่องจากภาษาที่ใช้ในบทสนทนาเป็นภาษาที่ใช้พูดจริงๆ จึงมีการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไปด้วย (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532, น. 37-38) ข้อดีของวิธีสอนแบบฟัง-พูด คือ เน้นภาคปฏิบัติ ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกภาษาตลอดเวลา ผู้เรียนได้ใช้ภาษาตามสภาพจริง เหมาะกับชีวิตประจำวันและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เป็นวิธีที่ไม่เน้นสติปัญญาหรือเหตุผลมากนัก เหมาะกับเด็กเล็กซึ่งเป็นวัยที่ชอบเลียนแบบ ส่วนข้อจำกัดได้แก่ การฝึกซ้ำๆ ทำให้เบื่อหน่าย และผู้เรียนอาจไม่เข้าใจความหมายของเรื่องที่กำลังพูด หากผู้สอนขาดความกระตือรือร้น ขาดการเตรียมการ ขาดสื่อการสอนมาช่วยกระตุ้น หรือขาดประสิทธิภาพ อาจทำให้การสอนวิธีนี้ไม่น่าสนใจ ไม่ประสบผลได้ (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535, น. 64-65)

4. วิธีการสอนแบบทฤษฎีการเรียนรู้ เน้นความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Code Learning Theory Method) หมายถึงวิธีสอนที่มีแนวคิดที่ภาษาเป็นระบบที่ว่าไปตามกฎเกณฑ์ ความเข้าใจ

และการแสดงออกทางภาษาขึ้นอยู่กับความเข้าใจกฎเกณฑ์ เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจรูปแบบของภาษาและความหมายแล้ว ก็จะสามารถใช้ภาษาได้ จุดมุ่งหมายของการสอนภาษาตามวิธีนี้อยู่ที่การพัฒนาความสามารถที่จะเข้าใจภาษาเป็นสำคัญ การเรียนภาษาต่างประเทศควรให้ผู้เรียนได้รู้ระบบกฎเกณฑ์ต่างๆ ของภาษาที่เรียนนั้นก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ การเลียนแบบและจดจำไม่ได้ช่วยให้เกิดความเข้าใจ สิ่งที่จะนำมาให้เรียนต้องมีความหมาย มีการจัดลำดับความง่ายยาก เน้นการเรียนรู้และเข้าใจระบบภาษาให้มากที่สุด การฝึกยังคงมีอยู่ แต่จะฝึกเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษาดีแล้ว เรียนรู้การใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เป็นจริง ผู้เรียนต้องคำนึงถึงภาษาคือการสื่อความหมาย ต้องสอนให้เข้าใจถึงความหมายของภาษาพูดหรือภาษาเขียน การสอนไม่จำเป็นต้องสอนเรียงลำดับจากฟัง พูด อ่าน และเขียน อะไรที่สอนแล้วได้ผลดีก็ควรใช้สิ่งนั้น เน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจภาษา (Competence) ก่อนจะแสดงออกทางภาษา (Performance) และควรหลีกเลี่ยงการเรียนแบบท่องจำ ขั้นตอนการสอนอาจเริ่มด้วยการอธิบายกฎไวยากรณ์เสียก่อน แล้วจึงให้อ่านข้อความ จากนั้นจึงทำแบบฝึกหัด ฝึกสนทนา และทำกิจกรรมตามลำดับ (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535, น. 65-68) ข้อดีของวิธีสอนแบบทฤษฎีการเรียนรู้เน้นความรู้ความเข้าใจ คือ ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้ ผู้เรียนได้มีการฝึกทักษะทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อมๆ กัน ส่วนข้อจำกัดได้แก่ การเรียนด้วยวิธีนี้ขึ้นอยู่กับสติปัญญาของผู้เรียน จะใช้ได้ผลดีกับเด็กเก่งมากกว่าเด็กอ่อน และผู้สอนต้องเตรียมตัวสอนมาอย่างดีจึงจะได้ผลดี

5. วิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia Method) หมายถึง วิธีสอนที่มีแนวคิดว่าสมองของมนุษย์นั้นเปี่ยมด้วยพลัง ผู้สอนจึงควรโน้มน้าวให้ผู้เรียนได้ใช้พลังสมองของตนอย่างเต็มที่ โดยขจัดความกลัวและข้อห้ามต่างๆ อันเป็นอุปสรรคในการเรียนภาษา ให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยความสนุกสนาน ผ่อนคลายทางจิต จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศสะดวกสบาย ไม่ตึงเครียด ความสนุกและการผ่อนคลายจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วและมีประสิทธิภาพ กิจกรรมทางภาษาเน้นการสอนเพื่อการสื่อสาร ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงในการใช้ภาษา เช่น การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ การใช้เพลงประกอบ การสร้างมโนภาพ การฟังบทสนทนาโดยมีดนตรีเบาๆ ประกอบ จะสามารถโน้มน้าวให้ผู้เรียนเรียนภาษาด้วยความสนุกสนานใจอย่างไม่รู้ตัว ไม่มีการบังคับผู้เรียน ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกังวล แต่จะใช้วิธีการชักชวน ชักนำด้วยกิจกรรมต่างๆ ผู้สอนมีบทบาทสำคัญสำหรับการสอนแบบนี้ ถ้าผู้เรียนไว้วางใจ เคารพผู้สอนและศรัทธา จะทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการเรียนยิ่งขึ้น (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535, น. 91-97) ข้อดีของวิธีสอนแบบชักชวน คือ ผู้เรียนรู้สึกสบายใจและพอใจที่จะเรียน ไม่มีความกลัวหรือกังวลว่าจะทำอะไรผิด ทำให้สามารถเรียนได้เร็ว และได้ผลดี ได้เรียนภาษาที่ใช้จริง เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไปด้วย

ส่วนข้อจำกัดได้แก่ เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเล็กมากกว่ากลุ่มใหญ่ ผู้สอนต้องมีความอดทน และมีความเชื่อในปรัชญาการสอนแบบชักชวน ผู้เรียนอาจมีความรู้ไม่ดีพอในเรื่องไวยากรณ์ เพราะวิธีสอนนี้เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย ไม่มุ่งเน้นเรื่องไวยากรณ์

กิจกรรมการเรียนการสอน

ในเรื่องของกิจกรรมการเรียนการสอน (Teaching Activities) หมายถึง การกระทำ การดำเนินการ การปฏิบัติการ ขณะที่กำลังทำการสอนหรืออาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมคือสาระทั้งหมดของการสอนก็ได้ ซึ่งต้องมีเป้าหมาย มีวัตถุประสงค์ มีการเตรียมการ มีสาระในการทำ มีขั้นตอน กระบวนการทำ มีการตรวจสอบว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ กิจกรรมการสอนเป็นเรื่องที่ต้องมีผู้สอน มีตัวกิจกรรม มีผู้เรียน มีสาระในการเรียนการสอน

กิจกรรมการสอนถือเป็นหัวใจที่สำคัญมากของกระบวนการการเรียนการสอนวิชาภาษา โดยเฉพาะการสอนภาษาต่างประเทศ เพราะกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือหรือสื่อที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนในชั่วโมงนั้น ในคาบนั้นหรือในเรื่องนั้น

วาริ ธิระจิตร (2530) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่าช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน ช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน ช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี ช่วยส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆ ช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ให้กว้างขวาง ช่วยส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียน

ช่วยส่งเสริมให้รู้จักการทำงานเป็นหมู่ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในเรื่องต่างๆ

สุมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ (2536) กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีไว้ดังนี้ คือ ควรเป็นไปเพื่อพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ผู้เรียน ควรเร้าให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วม ควรให้ออกาสผู้เรียนแสดงความสามารถของตนเอง ควรฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้และวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ควรจัดบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง

ในขณะที่ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2537) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1. ควรสอดคล้องและตอบสนองกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
2. ควรคำนึงถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

3. ต้องเป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้การสอนทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

4. ควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม หรือลงมือปฏิบัติอย่างทั่วถึง
5. ควรเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาเหมาะสม
6. ควรเป็นกิจกรรมที่มีหลายรูปแบบ
7. ควรเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนสามารถประเมินผลการปฏิบัติได้

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้คำจำกัดความของกิจกรรมการเรียนรู้การสอนไว้มากมาย (อากรณ ใจเที่ยง, 2540, น. 71; ธรรมรส โชติคุณุช, 2538, น. 75; ชาญชัย ยมดิษฐ์, 2548, น. 386) จึงขอสรุปว่า กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเป็นการปฏิบัติการของผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในรายวิชานั้นๆ

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีผู้กล่าวหลักการไว้มากมาย สามารถสรุปได้ดังนี้ (Ornstein & Lasley, 2000, pp. 54-56; อากรณ ใจเที่ยง, 2540, น. 72-73; ชาญชัย ยมดิษฐ์, 2548, น. 388-389)

1. ต้องสอดคล้องกับเป้าหมาย ทิศทาง และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และจุดประสงค์
2. มีการปฏิบัติกิจกรรมสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
3. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
4. พัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพรายบุคคลและกลุ่ม โดยรู้วิธีเรียนและลักษณะการเรียนรู้ของแต่ละคน
5. สร้างคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนค่านิยมที่ดีงาม
6. กิจกรรมต้องหลากหลายรูปแบบและวิธีการ และสอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน
7. สร้างความรู้ที่เกิดจากความสำเร็จจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
8. สอดคล้องกับความต้องการและสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
9. ฝึกปฏิบัติกิจกรรมจริงๆ ให้ได้คิด แก้ปัญหา และใฝ่รู้
10. ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
11. จัดให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกเวลา สถานที่ และโอกาส
12. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และหลักจิตวิทยา
13. จัดให้น่าสนใจ สนุก และมีความสุขในการเรียน
14. ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่
15. จัดให้มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน
16. จัดให้ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

17. มีการวัดผลและประเมินผลทุกกิจกรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สุรพล พุฒคำ (2544) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคกลางที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาในเรื่องการจัดการเรียนการสอน โปรแกรมวิชา มีอำนาจหน้าที่ที่ทำความเข้าใจกับหลักสูตร การจัดทำประมวลการสอนรายวิชา การจัดทำแผนการเปิดสอนรายวิชาตลอดหลักสูตร การจัดทำคู่มืองานทางวิชาการ และการควบคุมดูแลกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ประพันธ์ ภักดีกุล และคณะ (2549) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การจัดประชุมกลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา บัณฑิต คณาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ และสถานประกอบการผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพมี 5 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านการพัฒนานักศึกษา 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 5) ด้านภูมิสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม ในด้านวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นผู้นำ มีแผนจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ชัดเจนทุกปี

Alexander, Rusett, and Thomas (1991) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ของพนักงานในสถานประกอบการต่างๆ พบว่า ร้อยละ 80 ใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบลองผิดลองถูกในการปฏิบัติงาน โดยไม่มีรูปแบบที่กำหนดอย่างชัดเจน

สรุป การจัดการเรียนการสอน หมายถึงการดำเนินการเกี่ยวกับภารกิจการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดโปรแกรมการศึกษา งานการจัดการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการ ประกอบด้วยงานการศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตร การจัดทำแผนการเปิดรายวิชา การจัดอาจารย์ผู้สอน การจัดการเรียนตารางสอน การจัดทำประมวลการสอน การดูแลการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน การวัดประเมินผลการสอน หลักการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ส่วนรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ รูปแบบการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชา รูปแบบที่เน้นกิจกรรม รูปแบบเน้นการเรียนอย่างอิสระของแต่ละบุคคล รูปแบบที่เน้นพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน รูปแบบที่เน้นความสัมพันธ์ในสังคมก่อให้เกิดการเรียนรู้ และรูปแบบที่เน้นพัฒนาการของบุคลิกภาพของบุคคล

2.3.4.5 การจัดกิจกรรมนักศึกษา

กิจการนักศึกษา (Student Affairs) หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่กระทำอย่างเป็นระบบ เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และบุคลิกภาพ (กรณีกาพิริยะจินดา, 2547, น. 2) เป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งของสถาบันการศึกษา ในระดับอุดมศึกษามีรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ในระดับคณะมีรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ในระดับภาควิชาหรือโปรแกรมวิชาก็มีหัวหน้าภาค หรือหัวหน้าโปรแกรมเป็นผู้ดำเนินงานตามนโยบายและรับผิดชอบจัดกิจกรรมนักศึกษา (Student Activities) เพื่อให้ครอบคลุมพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักศึกษา เช่น กิจกรรมกีฬา เพื่อพัฒนาการเจริญเติบโตของร่างกาย ความสามัคคี กิจกรรมด้านอาสาพัฒนา เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับผิดชอบต่อชีวิต ฝึกความเสียสละ การทำงานร่วมกับคนอื่น และความมีวินัยในตนเอง กิจกรรมด้านศิลปะและพุทธศาสน์ประเพณี เป็นการฝึกเพื่อเตรียมพร้อมให้นักศึกษาสำนึกในความเป็นคนไทยที่ดี เป็นต้น (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2538, น. 58) งานกิจการนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทำให้นักศึกษาเป็นคนที่มีคุณภาพ และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปก็จะเป็นบัณฑิตที่มีความสามารถในการทำงานในวิชาชีพที่ศึกษามาสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในทุกสถานการณ์ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2538, น. 60)

ขอบข่ายของงานกิจการนักศึกษา

1. การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่และการจัดปัจฉิมนิเทศนักศึกษาที่จะจบการศึกษาจะกระทำเป็นประจำทุกปี การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่เพื่อให้นักศึกษาได้ทราบถึงสภาพแวดล้อมระบบการศึกษา และวัตถุประสงค์ของสถาบันการศึกษา นักศึกษาจะได้ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆ ด้านอื่นทำให้นักศึกษาสามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดปัจฉิมนิเทศให้นักศึกษาที่จะจบการศึกษาก่อนการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมออกไปประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียน และเป็นคนดีของสังคม

2. การจัดทุนการศึกษา ได้แก่ ทุนเรียนดี ทุนนักกีฬา ทุนขาดแคลนทุนทรัพย์ ทุนอาหารกลางวัน ทุนยืมชั่วคราว ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นต้น เพื่อช่วยนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ให้คำปรึกษานักศึกษาที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเงินสามารถศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษา

3. หอพักนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งจัดให้มีหอพักในสถาบันการศึกษาเพื่อความสะดวกสบายของผู้ปกครองและนักศึกษา จัดสิ่งแวดลอมที่ดีบริเวณหอพักให้เอื้อต่อการเรียนและการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม

4. การแนะแนวการศึกษาและอาชีพแก่นักศึกษาเพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบการศึกษาและสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษา ให้คำปรึกษาเมื่อนักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับ

การเรียน ร่างกาย จิตใจ แน่วแน่วสาขาเรียน แน่วแน่วอาชีพ บริการจัดหางานพิเศษให้นักศึกษา จัดหางานให้บัณฑิต เป็นต้น

5. บริการสุขภาพอนามัย การป้องกันโรค ส่งเสริมสุขภาพและรักษาโรคเบื้องต้นเมื่อมีอาการเจ็บป่วย เพื่อให้ นักศึกษามีสุขภาพอนามัยแข็งแรง สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

6. การบริการและสวัสดิการ คือบริการเรื่องกิจการทหารได้แก่ งานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน วิชาทหาร ผ่อนผันการเกณฑ์ทหาร ผ่อนผันการเรียกพล ผ่อนผันการเข้ารับราชการทหาร กองประจำการเพื่อลาศึกษาต่อของนักศึกษา บริการประกันอุบัติเหตุ บริการโรงอาหาร บริการทั่วไป ได้แก่ การทำตั๋วรถไฟราคาประหยัด การทำหนังสือขอลดราคาค่าโดยสารเครื่องบิน เป็นต้น

7. วินัยนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาประพฤติตามกฎระเบียบ พัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีวินัย ปัญหาวินัยนักศึกษา ได้แก่ การแต่งกายผิดระเบียบ การเล่นการพนัน การเสพยาของมีนเมา การทะเลาะวิวาท การทำลายทรัพย์สิน การลักขโมย การทุจริตในการสอบ การฝ่าฝืนระเบียบ เป็นต้น

8. กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่นักศึกษาร่วมกันจัดขึ้นเพื่อตอบสนอง ความต้องการของนักศึกษาในรูปชมรมบ้าง กลุ่มงานบ้าง ซึ่งไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยตรง สถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปให้การสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษามีอาจารย์ให้การดูแล ให้ คำปรึกษา กิจกรรมนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแบ่งตามลักษณะของกิจกรรมได้ 6 ประเภท คือ

- 1) กิจกรรมส่วนกลาง ได้แก่กิจกรรมที่เกี่ยวกับสโมสรนักศึกษาหรือองค์การนักศึกษา
- 2) กิจกรรมวิชาการ
- 3) กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ
- 4) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ ค่ายอาสาสมัคร ค่ายอาสาพัฒนา ค่ายอาสาพัฒนาชนบท
- 5) กิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม
- 6) กิจกรรมการเมือง

ดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่า กิจการนักศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการผลิตบัณฑิตให้มี คุณภาพ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงดำเนินการจัดการเกี่ยวกับกิจการนักศึกษาภายใต้เกณฑ์ มาตรฐานดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานกิจการนักศึกษา พ.ศ.2541 เป็นเกณฑ์มาตรฐานด้านกิจการนักศึกษาที่ จัดทำขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย โดยกำหนดภารกิจหลักของฝ่ายกิจการนักศึกษาต้อง ประกอบด้วย

1) จัดบริการต่างๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน การจัดบริการเพื่อให้บริการนักศึกษา

2) ส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การประเมินตนเอง การเลือก อาชีพ การพัฒนาสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะการใช้เทคโนโลยี

3) ศึกษาและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการศึกษาและการพัฒนานักศึกษา

4) ดำเนินกิจการที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา

ในมาตรฐานกิจการนักศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานแยกย่อยที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษา ซึ่งแต่ละงานเป็นงานที่เกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาซึ่งในมาตรฐานกิจการนักศึกษา พ.ศ. 2541 กำหนดไว้ 9 มาตรฐาน คือ มาตรฐานการจัดปฐมนิเทศนักศึกษา มาตรฐานงานวินัยนักศึกษา มาตรฐานงานกิจกรรมนักศึกษา มาตรฐานบริการหอพักนักศึกษา มาตรฐานการจัดจำหน่ายอาหาร มาตรฐานบริการแนะแนว มาตรฐานบริการนักศึกษาต่างชาติ มาตรฐานงานทุนการศึกษา มาตรฐานบริการอนามัย

2. การประกันคุณภาพอุดมศึกษา ดัชนีบ่งชี้คุณภาพของอุดมศึกษาองค์ประกอบหนึ่งคือ กิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา กล่าวคือ มหาวิทยาลัยต้องให้บริการกิจกรรมดังต่อไปนี้

1) การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียน เช่นการจัดสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การบริการด้านงานทะเบียน การบริการนักศึกษานานาชาติ เป็นต้น

2) การบริการด้านกายภาพที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักศึกษา เช่น หอพักนักศึกษา สภาพแวดล้อม ห้องเรียน สถานที่ออกกำลังกาย บริการอนามัย การจัดจำหน่ายอาหาร

3) การบริการด้านการแนะแนวและการให้คำปรึกษา

4) การบริการด้านข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและศิษย์เก่า เช่น ทุนกู้ยืมการศึกษา แหล่งทุนศึกษาต่อ การบริการจัดหางาน แหล่งข้อมูลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

5) การจัดโครงการเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาชีพแก่นักศึกษาในรูปแบบต่างๆ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดกิจการนักศึกษา สุรพล พุฒคำ (2544) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคกลางที่เหมาะสม พบว่ารูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาในเรื่องการจัดกิจการนักศึกษา กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ด้านกิจการนักศึกษา ได้แก่ การกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาที่จะเข้าศึกษาในโปรแกรมวิชา การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ การให้คำแนะนำแก่นักศึกษา การติดตามผลนักศึกษา การปัจฉิมนิเทศ การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้นักศึกษา การแก้ปัญหาวินัยของนักศึกษา และการจัดระบบการประเมินผลการศึกษา

ประพันธ์ ภัคดีกุลและคณะ (2549) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การจัดประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา บัณฑิต คณาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และสถานประกอบการผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาของคณะ

วิทยาศาสตร์ด้านการพัฒนานักศึกษา คณะควรเร่งพัฒนาบุคลิกภาพ จัดการเรียนการสอนและ กิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นผู้นำ มีแผนจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ชัดเจนทุกปี

สรุป การจัดกิจการนักศึกษา หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อกระตุ้น ให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองทั้งปัญญา จิตใจ อารมณ์และบุคลิกภาพ การจัดกิจการนักศึกษาใน ระดับอุดมศึกษามีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อทำให้นักศึกษาเป็นคนที่มีความรู้ และเมื่อสำเร็จ การศึกษาออกไปก็จะเป็นบัณฑิตที่มีความสามารถในการทำงานในวิชาชีพที่ศึกษามา สามารถ ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในทุกสถานการณ์ ขอบข่ายงานกิจการนักศึกษาได้แก่ งานการจัดปฐมนิเทศ นักศึกษาใหม่และการปัจฉิมนักศึกษาที่จบการศึกษา การจัดการศึกษา การแนะแนวการศึกษา และอาชีพ การดูแลเรื่องวินัย บริการสุขภาพอนามัยและสวัสดิการ การจัดกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมส่วนกลางที่เกี่ยวกับสโมสรหรือองค์การนักศึกษา กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมกีฬาและ นันทนาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมการเมืองโดย สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการจัดกิจการนักศึกษาภายใต้เกณฑ์มาตรฐานกิจการนักศึกษา พ.ศ. 2541 และเกณฑ์ตามดัชนีบ่งชี้คุณภาพของการประกันคุณภาพอุดมศึกษา

2.3.4.6 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดการ โปรแกรมการศึกษา ก็คือ การจัด สิ่งอำนวยความสะดวก สุรพล พุฒคำ (2545, น. 69) กล่าวว่าจากการศึกษาสิ่งอำนวยความสะดวกในการ เรียนการสอน ก็คือ สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือ โสตทัศนูปกรณ์ รวมไปถึง เทคโนโลยีทางการศึกษา และวิชัช วงษ์ใหญ่ (2537, น. 125) ได้กล่าวว่า สิ่งอำนวยความสะดวกเป็น สิ่งที่มีความจำเป็นต่อการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้อย่าง กว้างขวางและรวดเร็ว ดังนั้นในการวิจัยนี้ ความหมายของสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะกล่าวต่อไป จึงเป็นความหมายของสื่อการสอน อุปกรณ์การสอน และเทคโนโลยีทางการศึกษา หรือสิ่งที่ทำให้ ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้รวดเร็วและสะดวกขึ้น

มีนักการศึกษาให้คำจำกัดความของสื่อการสอนไว้มากมาย วิรุพห์ ลีลาพฤกษ์ (2525, น. 12) ให้คำอธิบายสื่อการสอน คือ เครื่องมือที่ช่วยในการเรียนการสอน ให้จดจำเร็ว ง่ายต่อการเรียนรู้ เช่น แผนภูมิ ภาพวาด รูปภาพ ภาพยนตร์ ของเขียนแบบ ของจำลอง เป็นต้น วัสดุใดที่เป็นสิ่ง กระตุ้นในกระบวนการเรียน โดยมีโสตสัมผัสและจักษุสัมผัส เช่น ทางโสตสัมผัส ได้แก่ แผ่นเสียง เครื่องขยายเสียง วิทยุ เทปบันทึกเสียง ส่วนทางจักษุสัมผัส ได้แก่ ภาพยนตร์ ภาพถ่าย กราฟฟิก ฯลฯ E.C.Dent (อ้างถึงใน วิรุพห์ ลีลาพฤกษ์, 2525, น. 13) กล่าวถึงความหมายของสื่อการสอนว่า หมายถึง วัสดุทั้งหลายที่นำมาใช้ในห้องเรียน หรือนำมาประกอบการสอนใดๆ ก็ตาม เพื่อช่วยให้ การเขียนและการพูดอธิบายนั้นเข้าใจแจ่มแจ้งขึ้น

ปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีทางการสื่อสารเจริญก้าวหน้าและมีบทบาทในสังคมมาก อุปกรณ์การสอนหรือ โสตทัศนอุปกรณ์ จึงมีการปรับเปลี่ยนความหมายให้กว้างขวางครอบคลุมอุปกรณ์ทางการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ นำมาเพื่อช่วยในการเรียนการสอน และนิยมเรียกเป็นคำใหม่ว่า สื่อการเรียนการสอน (Instructional Media) ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2533, น. 80) กล่าวถึงความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กิดานันท์ มลิทอง (2540, น. 79) กล่าวถึงความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึงสื่อชนิดใดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิดีโอ โทรทัศน์ วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ แผ่นภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพ ที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้ได้เป็นอย่างดี

ประเภทของอุปกรณ์การเรียนการสอนหรือสื่อการเรียนการสอน

เอดการ์ เดล (อ้างถึงใน กิดานันท์ มลิทอง, 2540, น. 80-83) ได้แบ่งสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 11 ประเภท โดยคำนึงถึงลักษณะของประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการใช้สื่ออย่างเป็นขั้นตอน จากการกระทำจริงหรือประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมไปสู่ประสบการณ์ที่เป็นนามธรรม ดังนี้

1. ประสบการณ์ตรง ได้แก่ ของจริง สถานการณ์จริง หรือการกระทำของตนเอง เช่น การจับต้อง และการเห็น เป็นต้น
2. ประสบการณ์รอง ได้แก่ สิ่งที่เกี่ยวข้องความเป็นจริงที่สุด ซึ่งอาจเป็นของจำลองหรือการจำลองก็ได้
3. ประสบการณ์นาฏกรรมหรือการแสดง ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติหรือการแสดงละคร เป็นต้น
4. การสาธิต ได้แก่ การแสดงหรือการกระทำประกอบคำอธิบาย เป็นต้น
5. การศึกษานอกสถานที่ ได้แก่ การเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ นอกห้องเรียน การเยี่ยมชมสถานที่ การสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ เป็นต้น
6. นิทรรศการ ได้แก่ การจัดแสดงสิ่งของต่างๆ การจัดป้ายนิเทศ เป็นต้น
7. โทรทัศน์ ได้แก่ โทรทัศน์การศึกษา โทรทัศน์การสอน โทรทัศน์วงจรเปิด โทรทัศน์วงจรปิด การถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ เทปโทรทัศน์ เป็นต้น
8. ภาพยนตร์ ได้แก่ ภาพเรื่องราวเหตุการณ์บนแผ่นฟิล์ม ซึ่งมีทั้งภาพและเสียง

9. การบันทึกเสียง วิทยุ และภาพนิ่ง ได้แก่ แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง วิทยุกระจายเสียง รูปภาพ สไลด์ ภาพวาด ภาพถ่าย ภาพเหมือนจริง เป็นต้น

10. ทักษะสัญลักษณ์ ได้แก่ แผนที่ แผนภูมิ แผนสถิติ เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แทนความเป็นจริงของสิ่งต่างๆ เป็นต้น

11. วจนสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวหนังสือในภาษาเขียน และเสียงของคำพูดในภาษาพูด เป็นต้น

โดแนลด์ พี อีลีย์ (Donald P. Ely, 1972, น. 36-43) จำแนกประเภทของสื่อการเรียนการสอนตามทรัพยากรการเรียนรู้ พอสรุปได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. คน ได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้แนะนำการศึกษา ผู้ช่วยสอน หรือผู้อำนวยการความสะอาดด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังหมายถึงคนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางเพื่อเชิญมาเป็นวิทยากรเสริมการเรียนรู้ เช่น ศิลปิน นักการเมือง นักธุรกิจ ช่างซ่อมเครื่องยนต์ เป็นต้น

2. วัสดุ ได้แก่ หนังสือ สไลด์ ฟิล์ม แผนที่ เกมคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์สารคดี เป็นต้น

3. อาคารสถานที่ ได้แก่ ตัวตึก ที่ว่าง สิ่งแวดล้อม ห้องสมุด หอประชุม สนามเด็กเล่น โรงงาน ตลาด สถานที่ทางประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ โรงแรม เป็นต้น

4. เครื่องมือและอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องถ่ายภาพเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ ตะปูลูกขว้าง เป็นต้น

5. กิจกรรม ได้แก่ การสอนแบบโปรแกรม เกมและการจำลอง การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น กิดานันท์ มลิทอง (2540, น. 102-109) สรุปประเภทของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. สื่อการสอนประเภทไม่ใช้เครื่องฉาย ได้แก่สิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือ ตำราเรียน คู่มือ เป็นต้น ของจริง ของตัวอย่าง ของจำลอง หุ่นจำลองขนาดเท่าหรือขยายของจริง วัสดุกราฟิก เช่น แผนภูมิ แผ่นภาพ โปสเตอร์ ภาพถ่าย ภาพเขียน การ์ตูน กระดานดำ กระดานขาว กระดานผ้าสำลี และกระดานแม่เหล็ก การศึกษานอกสถานที่

2. สื่อการสอนประเภทใช้เครื่องฉาย แบ่งออกเป็น ประเภทภาพนิ่ง ได้แก่ เครื่องฉายภาพ ทึบแสง แผ่นโปร่งใส สไลด์ ฟิล์มสทริป ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช ประเภทภาพเคลื่อนไหว ได้แก่ภาพยนตร์ โทรทัศน์วงจรเปิด โทรทัศน์วงจรปิด วิดิทัศน์

3. สื่อการสอนประเภทเครื่องเสียง ได้แก่ วิทยุ เทปบันทึกเสียง แผ่นเสียง แผ่นซีดี

4. สื่อเชิงโต้ตอบ (Interactive Media) แบ่งออกเป็นประเภทวัสดุ/อุปกรณ์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ บทเรียนการสอนใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (CAI) ซีดีรอม แผ่นวิดิทัศน์ (Videodisc / Laserdisc) และ e-learning ประเภทเทคนิควิธีการ ได้แก่ สื่อหลายมิติ (Hypermedia) แผ่นวิดิทัศน์เชิงโต้ตอบ (Interactive Video, Interactive Videodisc)

หลักการเลือกสื่อการเรียนการสอน สื่อนั้นต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน เลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ ให้ผลต่อการเรียนการสอนมากที่สุด เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ ความสนใจ ความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียน ต้องดึงดูดความสนใจ เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนอยากเรียน มีความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายในบทเรียน เป็นสื่อที่สะดวกในการใช้ มีวิธีการใช้ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป เป็นสื่อที่มีคุณภาพดี และราคาไม่แพงจนเกินไป (Davies, 1981, p. 192; ทศนีย์ สุขเมธี, 2532)

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดตั้งอำนวยความสะดวก สุรพล พุฒคำ (2544) ได้ศึกษารูปแบบการบริหาร โปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหาร โปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคกลางที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า อำนาจหน้าที่ในการจัดตั้งอำนวยความสะดวก ได้แก่ การจัดทำโครงการทางวิชาการงานสื่อการสอน และการประเมินสื่อการสอน

ประพันธ์ ภักดีกุลและคณะ (2549) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การจัดประชุมกลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา บัณฑิต คณาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ และสถานประกอบการผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพด้านภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์และสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมพัฒนภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์และสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อเป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา จัดสถานที่นอกชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษาจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรและนั่งพักผ่อน

ชนกนารถ ชื่นเชย (2550) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ดำเนินงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟายจำนวน 3 รอบ และการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ควรเน้นสื่อการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ

สรุป การจัดตั้งอำนวยความสะดวกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดการ โปรแกรมการศึกษา นักการศึกษาหลายท่านกล่าวว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน หรือ สื่อการสอน หมายถึง สิ่งที่ช่วยทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็ว ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดตั้งอำนวยความสะดวก หมายถึง การจัดสื่อการเรียนการสอน อันได้แก่ วัสดุอุปกรณ์

เครื่องช่วยการสอน เทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนหรือจัดให้บริการแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.4.7 การกำกับติดตามและประเมินผล

พจนานุกรมภาษาอังกฤษ-ไทยของ Longman (1987) ให้ความหมายของ “การกำกับติดตาม” (Monitoring) ว่า เป็นการเฝ้าสังเกตหรือเฝ้าระวังในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง อุทุมพร จามรمان (2542) กล่าวว่า การกำกับติดตาม หมายถึง กระบวนการควบคุมดูแลให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้โดยใช้ระบบรายงานกลับอย่างต่อเนื่อง และการกำกับติดตามมักจะใช้ควบคู่กับการประเมินผล (Evaluation) โดยการกำกับติดตามมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อปรับปรุงงานหรือโครงการ และชี้ให้เห็นจุดอ่อนที่สามารถจัดการแก้ไขได้ทัน ส่วนการประเมินผล (Evaluation) คือ การประเมินค่าและตัดสินความสำเร็จของงานหรือโครงการ (Appeal, 1999) กระบวนการกำกับติดตามจะดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ มีตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการ มีการกำหนดเป้าหมายการกำกับให้ชัดเจน มีการกำหนดเป้าหมายการกำกับให้ชัดเจน มีการกำหนดมาตรฐานและเกณฑ์ตัวบ่งชี้ และมีการประเมินผลควบคู่ไปกับการกำกับติดตาม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษา, 2541) หากมองให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2554 นิยามคำว่า การกำกับหมายถึง ดูแล ควบคุม การติดตาม หมายถึง ไปด้วย มาด้วย แสวงหาเพิ่มเติม และการประเมินหมายถึงการคาดเอา การคะเนเอา การกะเอา

APPEAL (1999) วัตถุประสงค์ของการกำกับติดตาม คือ เพื่อติดตามตรวจสอบการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนงานหรือโครงการที่กำหนดไว้ การกำกับมีลักษณะเฉพาะเจาะจง สามารถวัดได้ สามารถตรวจสอบผลได้ชัดเจน สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ เกิดผลชัดเจน มีเวลา กำหนดล่วงหน้า การกำกับติดตามที่ดีมีลักษณะ ดังนี้ คือ ควรมีการเตรียมการเป็นระยะๆ สามารถย้อนกลับได้ทันสถานการณ์ มีการบ่งชี้ปัญหาที่กำหนดวิธีการแก้ไข และการปฏิบัติ ควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเรียกลักษณะดังกล่าวว่า SMART คือ เฉพาะเจาะจง (Specific) สามารถวัดได้ (Measurable) สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ (Achievable/Attainable) ผลที่ได้ชัดเจน (Result-Oriented) มีเวลา กำหนดความสำเร็จนั้นๆ (Time-bound)

รูปแบบการกำกับติดตามทางการศึกษามีหลักการและแนวคิดต่างๆ ได้แก่ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษา, 2541; สาราญ กำจัดภัยและคณะ, 2547)

1. หลักการบริหารที่ยึดการทำงานเป็นระบบ ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ

กระบวนการวางแผน (Plan: P) กระบวนการปฏิบัติตามแผน (Do: D) กระบวนการตรวจสอบประเมินผล (Check: C) กระบวนการปรับปรุงแก้ไข (Action: A) ซึ่งเป็นวงจรควบคุมคุณภาพของชูฮาร์ต (Shewhart Cycle) และเดมिंग (Deming Cycle)

2. แนวคิดของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีแนวทางดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา

3. แนวคิดของการติดตามและประเมินโครงการแบบมีส่วนร่วม มีการดำเนินงานประเมิน 3 ระยะ คือ ประเมินการเตรียมโครงการ ประเมินการปฏิบัติงาน ประเมินผลสรุปของโครงการ

4. หลักการของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2541) กำหนดหลักการกำกับติดตามและประเมินผล 5 ประการ คือ หลักเอกภาพ (Unity) เป็นการกำกับติดตามเป็นระบบครบวงจร มีเอกภาพด้านนโยบาย กระบวนการ เครื่องมือในการประเมิน หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักความเสมอภาคและเป็นธรรม (Equity) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) และหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency&Effectiveness)

สรุป การกำกับติดตาม (Monitoring) หมายถึง กระบวนการตรวจสอบดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนหรือบรรลุเป้าหมายของงานหรือโครงการโดยมีการประเมินผล หมายถึง การประเมินค่าความสำเร็จของงานหรือโครงการอยู่ในกระบวนการที่เป็นระบบอันประกอบด้วย การวางแผน (Plan, น. P) การปฏิบัติงานตามแผน (Do: D) การตรวจสอบประเมินผล (Check: C) การปรับปรุงแก้ไข (Action: A)

2.4 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา

2.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF: HEd) หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ การแบ่งสาขาวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

หลักการสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545 ตลอดจนมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษา โดยมุ่งให้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการนำแนวนโยบายในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตร การปรับเปลี่ยนกลวิธีการสอนของอาจารย์ การเรียนรู้ของนักศึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้มั่นใจว่าบัณฑิตจะบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวังได้จริง โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. มุ่งเน้นที่มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcomes) ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพเพื่อให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจ มั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต โดยเริ่มที่ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา คือ กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังไว้ก่อน หลังจากนั้นจึงพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้บัณฑิตบรรลุถึงมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้นอย่างสอดคล้องและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบ

2. มุ่งที่จะประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไว้แล้วเข้าด้วยกันและเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกัน

3. มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาใดๆ ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ

คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาเริ่มต้นที่ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี) และสิ้นสุดที่ระดับที่ 6 ปริญญาเอก ดังนี้

ระดับที่ 1	อนุปริญญา (3 ปี)
ระดับที่ 2	ปริญญาตรี
ระดับที่ 3	ประกาศนียบัตรบัณฑิต
ระดับที่ 4	ปริญญาโท
ระดับที่ 5	ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง
ระดับที่ 6	ปริญญาเอก

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์การเข้าศึกษาต่อของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับคะแนนเฉลี่ยสะสมหรือเงื่อนไขอื่นเพื่อให้มั่นใจว่าผู้สมัครเข้าศึกษาต่อจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการศึกษาระดับที่สูงขึ้นและซับซ้อนยิ่งขึ้น

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ แบ่งเป็น 2 สาขาวิชา คือ 1) สาขาวิชาการ เน้นศาสตร์วิสุทธ์ทางด้านศิลปศาสตร์หรือด้านวิทยาศาสตร์ โดยมุ่งศึกษาสาระและวิธีการของ ศาสตร์สาขาวิชานั้นๆ เป็นหลักไม่ได้สัมพันธ์โดยตรงกับการประกอบอาชีพ การเรียนในสาข วิชาการควรจะพัฒนาความสามารถที่สำคัญทั้งในการทำงานและการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน 2) สาขาวิชาชีพซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาในลักษณะของศาสตร์เชิงประยุกต์ เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้และ ทักษะระดับสูงซึ่งจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ และนำไปสู่การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ สาขาวิชาชีพควรเกี่ยวข้องกับความเข้าใจ การวิจัยและความรู้ทางทฤษฎีในสาขา/สาขาวิชาและสาขา/ สาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง และพัฒนาความสามารถในการคิดและการแก้ไขปัญหาที่ เหมาะสมกับทุกสถานการณ์

กรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ นักศึกษาพัฒนาขึ้น ในตนเองจากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้าน คุณธรรมจริยธรรม (Ethics and Moral) ด้านความรู้ (knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพ โดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้าน คุณธรรมและจริยธรรม เช่น การมีวินัย การมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต การเสียสละ การเป็นแบบอย่างที่ดี การเข้าใจผู้อื่นและเข้าใจโลก เป็นต้น

(2) ด้านความรู้

มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนักรู้หลักการและทฤษฎี ในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับหลักสูตรวิชาการมีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้ เฉพาะด้านในสาขาวิชาและตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อ ยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติจะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

(3) ด้านทักษะทางปัญญา

สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่นๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพสำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

(4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา มีความกตริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ

(5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

ดังนั้นผู้สำเร็จการศึกษาระดับที่ 2 ปริญญาตรี โดยทั่วไปจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

(1) ความรู้ที่ครอบคลุม สอดคล้อง และเป็นระบบในสาขา/สาขาวิชาที่ศึกษาตลอดถึงความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง

(2) ความสามารถที่จะตรวจสอบปัญหาที่ซับซ้อนและพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์จากความเข้าใจที่ลึกซึ้งของตนเองและความรู้จากสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำแนะนำแต่เพียงเล็กน้อย

(3) ความสามารถในการค้นหา การใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ และแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ตลอดจนการเลือกใช้กลไกที่เหมาะสมในการสื่อสารผลการวิเคราะห์ต่อผู้รับข้อมูลข่าวสารกลุ่มต่างๆ

(4) ในกรณีของหลักสูตรวิชาชีพ สิ่งสำคัญ คือ ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในวิชาชีพนั้นๆ

(5) ในกรณีของหลักสูตรวิชาการที่ไม่มุ่งเน้นการปฏิบัติในวิชาชีพ สิ่งสำคัญ คือ ความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลงานวิจัยต่างๆ ในสาขา/สาขาวิชานั้น ความสามารถในการแปลความหมาย การวิเคราะห์ และประเมินความสำคัญของการวิจัยในการขยายองค์ความรู้ในสาขา/สาขาวิชา

นอกจากมาตรฐานตามกรอบคุณวุฒิปริญญาตรีดังกล่าวข้างต้น จำريญรัตน์ เจือจันทร์ (2543, น. 52) กล่าวว่า ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาควรมีคุณสมบัติตามมาตรฐานวิชาการ ดังนี้

1. มาตรฐานทางวิชาการ เป็นทักษะทางวิชาการ (Academic Standards as Academic Skills) กล่าวคือ นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องมีทักษะด้านการวิเคราะห์ วิจัย และสามารถผสมผสานงานวิชาการอย่างเป็นระบบ

2. มาตรฐานด้านวิชาการ (Academic Standards as Academic Discipline) กล่าวคือนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องพัฒนาความเข้าใจรูปแบบการแสวงหาความรู้ นอกเหนือจากการเรียนรู้ด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว ซึ่งถือว่าการมีระเบียบวินัยทางวิชาการ

3. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนที่ดี (Academic Standards as good Pedagogy) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนในลักษณะการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และนักศึกษากับนักศึกษา โดยที่นักศึกษาไม่ได้รับความรู้ในระดับการเรียนรู้เท่านั้น แต่เป็นการสร้างความก้าวหน้าให้แก่นักศึกษา

4. มาตรฐานคุณธรรมด้านวิชาการ (Academic Standards as Academic Virtues) เป็นลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในทางวิชาการ (Academic Discipline) กับทักษะทางวิชาการ (Academic Skills) ครอบคลุมถึงการเห็นคุณค่าและมีความเข้าใจด้านคุณค่า การแสวงหาวินัยที่มีระบบ การเห็นคุณค่าและสามารถนำคุณค่านั้นมาบูรณาการและปฏิบัติเพื่อให้เกิดความมีเสรีภาพทางวิชาการ

2.4.2 มาตรฐานคุณวุฒิสภาหรือสาขาวิชา

เมื่อการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นการดำเนินการในระยะแรกเสร็จสมบูรณ์ การดำเนินการในระยะที่ 2 เป็นการนำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิไปสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสภาหรือสาขาวิชาในแต่ละระดับคุณวุฒิที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552

มาตรฐานคุณวุฒิสภาหรือสาขาวิชา (มคอ.1) หมายถึง กรอบที่กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชาหนึ่ง ซึ่งกำหนดคุณลักษณะของ

บัณฑิตในสาขา/สาขาวิชานั้น ปริญญา และองค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาที่จำเป็นจะต้องมีในหลักสูตรสาขา/สาขาวิชาและระดับคุณวุฒินั้นๆ เพื่อเป็นหลักประกันว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ในสาขา/สาขาวิชาและระดับคุณวุฒิเดียวกันจะมีผลการเรียนรู้ไม่น้อยกว่าที่กำหนด เนื้อหาสาระในมาตรฐานคุณวุฒิสาขาหรือสาขาวิชา (มคอ.1) ประกอบด้วย

1. ชื่อสาขาวิชา
2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา
3. ลักษณะของสาขา/สาขาวิชา
4. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ กล่าวคือ ลักษณะของบัณฑิตที่คาดหวังเมื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่กำหนด
5. มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตสาขา/สาขาวิชา มีมาตรฐาน 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
6. องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง
7. โครงสร้างหลักสูตร
8. เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชา
9. กลยุทธ์การสอนและการประเมินผลการเรียนรู้
10. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้
11. คุณสมบัติผู้เข้าศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนรู้
12. คณาจารย์และบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน
13. ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ
14. แนวทางการพัฒนาคณาจารย์
15. การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
16. การนำมาตรฐานคุณวุฒิสู่การปฏิบัติ
17. การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพ
18. คณะผู้จัดทำ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการท่องเที่ยว สาขาวิชาการท่องเที่ยวเป็นสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ที่มีลักษณะสำคัญ คือ การบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพที่ทันสมัย เน้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การวางแผน การพัฒนา การบริหาร การบริการ การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ การตลาด การวิจัย ภาษาต่างประเทศ

กฎหมาย และการอนุรักษ์ความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เมื่อบัณฑิตที่จบการศึกษาในสาขาวิชานี้สามารถประกอบอาชีพในการให้บริการ การปฏิบัติงาน และการบริหารในหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรม และธุรกิจบริการอื่นๆ ตลอดจนสามารถขยายองค์ความรู้ให้สูงขึ้นโดยการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นจนถึงระดับปริญญาเอก

บัณฑิตที่จบการศึกษาด้านวิชาการท่องเที่ยวพึงมีคุณลักษณะที่ตรงกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตบริการและความรับผิดชอบต่อสังคมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

2. มีความรอบรู้ทางวิชาการ และทักษะทางวิชาชีพในศาสตร์ทางการท่องเที่ยว มีความสามารถในการปฏิบัติงาน การให้บริการ และบริหารจัดการเทียบเท่ากับมาตรฐานสมรรถนะทางวิชาชีพในภูมิภาคอื่นของโลก

3. มีทักษะการวิเคราะห์สถานการณ์ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ เหตุผลและวิจารณญาณอย่างเหมาะสมเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ

4. มีบุคลิกภาพดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในทุกระดับได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้และทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

5. มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 1 ภาษา รวมทั้งสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม

6. มีความรู้และความสามารถในการใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา

ดังนั้นบัณฑิตในสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรมจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.1 มีความซื่อสัตย์ สุจริต และสามารถจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ที่ได้รับกับจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

1.2 มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพและแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติและการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ

1.3 มีความรับผิดชอบในหน้าที่ เป็นสมาชิกที่ดีและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการพัฒนา มีภาวะผู้นำ และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น

1.4 มีวินัยในการทำงาน และปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับขององค์กรและสังคม

2. ด้านความรู้

2.1 มีความรู้ในสาขาวิชาการท่องเที่ยว ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างกว้างขวาง เป็นระบบ เป็นสากล และทันสมัยต่อสถานการณ์โลก

2.2 มีความรู้ที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3 มีความรู้ในกระบวนการ และเทคนิคการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาและต่อยอดองค์ความรู้ในงานอาชีพ

3. ด้านทักษะทางปัญญา

3.1 มีความสามารถประมวล และศึกษาข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและความขัดแย้ง รวมทั้งหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ทั้งเชิงกว้างและเชิงลึก

3.2 มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ไปใช้ประโยชน์ในการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม และการปฏิบัติงานจริงตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

3.3 มีความสามารถประยุกต์ใช้นวัตกรรมจากภาคธุรกิจ และจากศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาทักษะการทำงานให้เกิดประสิทธิผล

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 มีความสามารถในการปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่และบทบาทของตนในกลุ่มงานได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ร่วมงานและแก้ไขปัญหาในกลุ่ม

4.2 มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง และตรงตามมาตรฐานสากล

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสรุปประเด็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 มีความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์และวัฒนธรรม

5.3 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร รู้จักเลือกรูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับเรื่องและผู้ฟังที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 มีความสามารถในการใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการประมวล การแปลความหมาย และการวิเคราะห์ข้อมูล

2.4.3 คุณลักษณะของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่พึงประสงค์ภายในประเทศและต่างประเทศ

คุณลักษณะของผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่พึงประสงค์ภายในประเทศ มี นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ในลักษณะต่างๆ ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ ดังนี้

จรัส สุวรรณเวลา (2545, น. 54–56) กล่าวถึงคุณลักษณะของบัณฑิตไทยที่พึงประสงค์มี ดังนี้

1. มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพแต่ละวิชาชีพ
2. มีความสามารถในการหาความรู้เพิ่มเติมและความเป็นนักวิชาการไว้ตลอดไป
3. มีความสามารถทางภาษา โดยเฉพาะภาษาต่างประเทศ
4. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสารสนเทศ
5. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต
6. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ คัดวิพากษ์ คิดสร้างสรรค์
7. มีความสามารถที่จะพัฒนาและปรับตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
8. มีค่านิยมที่ถูกต้องสมฐานะทั้งด้านสังคมและมนุษยธรรม

ในขณะที่ Bloom (1956) จำแนกคุณลักษณะบัณฑิตไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้หรือสติปัญญา (Cognitive Domain) คือ บัณฑิตต้องมีความรู้ความเข้าใจ เนื้อหาสาระทางวิชาการพื้นฐานตามสาขาวิชาที่ได้รับการศึกษาและเพียงพอที่จะประกอบอาชีพตาม สาขาที่บัณฑิตจบ

2. ด้านเจตคติหรือความรู้สึกนึกคิด (Affective Domain) ครอบคลุมด้านจิตใจ ค่านิยม คุณค่า ความรับผิดชอบ และลักษณะนิสัยต่างๆ

3. ด้านทักษะ (Psychomotor Domain) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงาน ตามวิชาชีพได้

จากคุณลักษณะบัณฑิตทั้ง 3 ด้านของบลูม ไพทอร์ย สีนลาร์ตัน และคณะ (2552, น. 67–76) ได้ศึกษาเอกสารของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งเอกสารแนวคิดของผู้นำทางการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต สามารถประมวลคุณลักษณะของบัณฑิต ในระดับปริญญาตรี และคุณลักษณะบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่พึงประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะบัณฑิตด้านความรู้หรือสติปัญญา (Cognitive Domain)

1.1 มีความรู้ทางวิชาการพื้นฐานตามสาขาวิชาที่ได้รับการศึกษาและเพียงพอต่อการประกอบอาชีพที่มีความสามารถตอบสนองความต้องการของโลกในฐานะเป็นสมาชิกของโลก (Citizenship)

1.2 มีความรู้ทันสมัย ทันเทคโนโลยี

1.3 สามารถปรับตัวทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งในระดับภูมิภาคและระดับสากล

1.4 รู้จักใฝ่รู้ แสวงหาความก้าวหน้า พัฒนาความรู้ด้วยการวิจัย ขยันหมั่นเพียร กระตือรือร้น มีทักษะในการชี้นำตนเอง

1.5 มีความรู้ลึก สามารถจัดระบบองค์ความรู้ เชื่อมโยงและบูรณาการความรู้ทั้งในสาขาวิชาที่ตนศึกษาและสาขาวิชาอื่นๆ เพื่อมาประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ

1.6 มีความลึกซึ้งทางปัญญา สามารถบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างเหมาะสม

1.7 มีความรู้พื้นฐานและมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

1.8 มีความรู้เรื่องโลก (Globalization) และรู้จักท้องถิ่นของตนเอง (Localization)

1.9 มีความเชี่ยวชาญเข้าถึงแก่นความรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้และอธิบายความรู้ใหม่

1.10 มีสมรรถภาพทางปัญญา มีความเป็นเลิศทางวิชาการ สามารถสร้างทฤษฎีและนำไปปฏิบัติได้ และมีความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development)

1.11 มีนวัตกรรมเพื่ออนาคต สามารถทำวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับระดับนโยบายและการวางแผนงานของชาติ สามารถนำความรู้มาพัฒนาประเทศ

1.12 มีสติปัญญา คิดเป็น สามารถจัดระบบความคิด สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบและอย่างเป็นกระบวนการคิดได้อย่างมีวิจารณญาณ

1.13 รู้จักตัดสินใจเลือกสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดในสถานการณ์ต่างๆ รู้จักไตร่ตรองหาเหตุผลกล่าววิพากษ์วิจารณ์

1.14 มีความสามารถในการกำหนดประเด็นปัญหาที่ซับซ้อนและแก้ไขปัญหาทั้งของตนเองและสังคมได้ สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ และสามารถประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย

1.15 มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ และยืดหยุ่นในการประยุกต์ใช้ความรู้

1.16 สามารถคิดใหม่ได้อย่างทันสมัยเห็นการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์ มีโลกทัศน์กว้างไกล

1.17 เข้าใจปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สังคมไทยและสังคมโลก เข้าใจปัจจุบันและอนาคตมีความสามารถในการวางแผน กำหนดยุทธศาสตร์ มีทัศนคติที่เป็นสากล สามารถคิดไปข้างหน้าและคิดได้เอง

1.18 แสดงความสามารถในการคิดรวบยอด และแสวงหาความรู้ใหม่ตามมาตรฐานระดับนานาชาติและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ สามารถทำความเข้าใจส่วนยอดของความรู้ให้สอดคล้องกับปัญหาที่ยังไม่รู้และสามารถตกผลึกทางความคิด

2. คุณลักษณะบัณฑิตด้านเจตคติหรือความรู้สึกนึกคิด (Affective Domain)

2.1 มีคุณธรรมจริยธรรม มีศีลธรรม กตัญญูทศเวที ซื่อสัตย์ โปร่งใส มีสัจจะ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

2.2 มีความรับผิดชอบ มีมโนธรรม และจิตสำนึก ปฏิบัติตนตามคำสอนของศาสนา มีเจตคติที่ดี

2.3 มีจิตใจที่งดงามอันเนื่องมาจากศิลปะและวรรณกรรม มีสุนทรียะ ศิลปะ และดนตรี

2.4 เป็นแบบอย่างที่ดี ผดุงไว้ซึ่งความเป็นธรรมและถูกต้อง

2.5 ลดละเลิกอบายมุขทั้งต่อตนเองและสังคม เอาหลักธรรมศาสนามาใช้ในชีวิตได้

2.6 ยึดถือหลักธรรมรัฐ (Good Governance) สามารถครองตน มีอารมณ์มั่นคง มีความเชื่อมั่น มีเอกลักษณ์ มีวุฒิภาวะ รอบคอบ มีวินัย ขยัน ประหยัด อดทน มีความเพียร รู้จักหน้าที่ของตน

2.7 ไร่แรงแจ่มใสและมีชีวิตชีวา มีความสามารถในการชื่นชมในความสำเร็จของผู้อื่น

2.8 มีความภาคภูมิใจในฐานะพลเมืองที่มีคุณค่า มีความเป็นไท รักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมอันดีงามของชาติ

2.9 รู้จักเลือกจุดหมายปลายทางของชีวิต มีความสามารถในการเรียนรู้ในวิถีชีวิต

2.10 ผดุงไว้ซึ่งความเป็นธรรมและความถูกต้องของสังคมตามระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรของท้องถิ่น

2.11 สามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น เป็นที่ปรารถนาของสังคม สามารถชักจูงชักนำคนอื่น ให้เกิดความตระหนักต่อปัญหา สามารถชักนำให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของ คุณธรรมในการดำเนินชีวิตในสังคมและสามารถชี้นำสังคมได้

2.12 ต้องช่วยตัวเองได้และเป็นที่พึ่งของผู้อื่น

2.13 ต้องสร้างระบบสังคมมาควบคุมจรรยาบรรณ อุดมคติ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ห่วงใยสังคม เอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ มีเมตตาต่อผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

2.14 นำความรู้มารับใช้สังคม

3. คุณลักษณะบัณฑิตด้านทักษะ (Psychomotor Domain)

- 3.1 สามารถปฏิบัติงานได้ตามวิชาชีพ เป็นผู้ปฏิบัติอย่างมืออาชีพ
  - 3.2 มีสมรรถนะสากล (Global Competencies)
  - 3.3 มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบวิชาชีพ สามารถนำความรู้ในเชิงทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติ
  - 3.4 มนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานเป็นทีมกับผู้อื่นได้ เป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น
  - 3.5 มีความสามารถในการบริหารจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีและสารสนเทศสมัยใหม่มาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม
  - 3.6 สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ มีแนวคิดของความเป็นผู้ประกอบการ และสัมพันธ์ภาพผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจากสถานประกอบการ มีทักษะการนำเสนอ และนำความรู้ที่ได้รับใช้สังคมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ
  - 3.7 สามารถปรับปรุงตนเอง พัฒนางานให้มีคุณภาพ
  - 3.8 เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และแสวงหาวิธีการใหม่ๆ ที่ดีขึ้น เช่น ความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์ และสารสนเทศ (Information Literacy) มีความสามารถในการปรับตัว และประสานงานกับองค์กรต่างๆ ได้ทั้งในสภาวะการณ์ปกติหรือที่มีความซับซ้อนสูง และมีทรัพยากรอย่างจำกัด
  - 3.9 มีนวัตกรรม สามารถสร้างงานใหม่ มีความคิดริเริ่มในการประกอบการ มีลักษณะเป็นผู้ผลิตไม่ใช่ผู้ใช้
  - 3.10 สร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ สามารถพัฒนางานวิจัยทั้งวิจัยบริสุทธิ์และประยุกต์ได้อย่างต่อเนื่อง
  - 3.11 นำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาเป็นวิธีการ ความคิด และแนวทางใหม่ๆ
  - 3.12 มีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Active Learning) และทำได้ด้วยตนเอง
  - 3.13 มีความเชี่ยวชาญชำนาญการ และปฏิบัติงานได้อย่างแม่นยำ มีความสามารถและความชำนาญในการทำงานในท้องถิ่นของตนเองและมีความสามารถระดับโลก (Global)
- นอกจากนี้ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2552) ได้ประมวลคุณลักษณะของบัณฑิตจากแนวคิดของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม คือ
1. กลุ่มอุดมคตินิยม คุณลักษณะของบัณฑิตในกลุ่มนี้เน้นคุณลักษณะของบัณฑิตที่เป็นอุดมคติของมนุษย์ คือ คุณธรรมจริยธรรม เป็นฐานสำคัญ อุดมคติ และความเชื่อต่างๆ ที่เป็น

องค์ประกอบของความเป็มนมนุษย์ที่สมบูรณ์ การผลิตบัณฑิตตามกลุ่มอุดมคตินิยมเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพปัญหาและแสวงหาทางออกที่เหมาะสม

2. กลุ่มปัญญานิยม คุณลักษณะของบัณฑิตในกลุ่มนี้เน้นคุณลักษณะในเชิงความสามารถทางปัญญาและการนำปัญญาไปใช้ได้อย่างเหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม คือ เรียนรู้วิชาการสาระที่กว้างขวางเป็นจริง ตรงต่อสภาพของสังคม และมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ รู้จักประเมิน รู้จักประยุกต์ใช้ นำไปสู่การสร้างความรู้และวิชาการใหม่

3. กลุ่มชุมชนนิยม คุณลักษณะของบัณฑิตกลุ่มนี้เน้นบัณฑิตที่รู้และเข้าใจชุมชนและสังคมที่ตนอยู่เข้าใจเหตุที่มา สภาพการณ์และปัญหาของชุมชน มีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคม การเรียนรู้จึงเน้นการเรียนรู้ในชุมชน กระบวนการสร้างองค์ความรู้จะต้องสร้างขึ้นจากรากฐานของชุมชน สถานที่ศึกษาไม่ใช่สถาบันการศึกษา คือ มหาวิทยาลัย บัณฑิตต้องเข้าไปมีส่วนร่วมของชุมชนด้วย (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2540, น. 69; เสน่ห์ จามริก, 2545, น. 35; เสรี พงศ์พิศ, 2547, น. 12)

4. กลุ่มปฏิบัตินิยม คุณลักษณะของบัณฑิตในกลุ่มนี้เน้นคุณสมบัติที่สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของงาน มีความรู้พื้นฐานที่ครบถ้วนรอบด้าน และนำไปใช้ประยุกต์ในงานได้จริง นอกจากนี้ต้องมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาคุณธรรม และภาษาต่างประเทศ (นงเยาว์ ชัยเสรี, 2530, น. 109) และประกอบ คุปรัตน์ (2546) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของคนทำงานยุคใหม่ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการประกอบอาชีพ 2) ความรอบรู้ทันโลก ทันเหตุการณ์ 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถทำในสิ่งใหม่ได้ 5) ความสามารถในการสื่อสารยุคใหม่ 6.) ความเป็นพลเมืองดีของสังคม 7) สนใจ ขวนขวาย หาความรู้ 8) มีความเป็นผู้นำ

ประกอบ คุปรัตน์ (2546) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาบัณฑิต โดยเน้นที่การฝึกงาน การทำงานตามวิชาชีพ การทำโครงการ การทำงานเป็นทีม และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโอพาร์ ไชยประวัติ (2547) ที่ว่าในระดับอุดมศึกษาควรจัดการเรียนการสอนให้มีบริบทที่คล้ายคลึงกับการทำงานจริง ให้ได้เรียนรู้และฝึกฝนขณะที่ยังศึกษาอยู่ การศึกษาควรอยู่ในสภาพการจำลองธุรกิจ

สรุปว่าแนวคิดตามกลุ่มปฏิบัตินิยม จึงเน้นความสามารถในการปฏิบัติได้ ทำงานได้ ตรงตามวิชาชีพที่บัณฑิตเรียนรู้มา ตลอดจนสามารถเรียนรู้ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของงานและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

5. กลุ่มเทคโนโลยีนิยม คุณลักษณะของบัณฑิตในแนวคิดกลุ่มนี้เน้นที่ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ของการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้า การทำงาน และการพัฒนางาน

ให้ก้าวหน้า เน้นการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีผสมผสานในลักษณะสื่อประสม (ชัยงค์ พรหมวงศ์, 2519, น. 24) เช่น สื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ จนพัฒนาเป็นระบบอุดมศึกษาทางไกล (วิจิตร ศรีสอาด, 2529, น. 19) และมาจนถึงปัจจุบันการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาโดยเฉพาะการเรียนการสอนการศึกษาผ่าน internet หรือ e-learning ซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลาย

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2549) ได้ออกประกาศเรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษามี 3 ด้าน ได้แก่ ระบบมาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ในด้านมาตรฐานคุณภาพบัณฑิต ระบุว่า

1. บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงาน และสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

2. บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม

3. บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายจิตใจ มีการดูแล เอาใจใส่ รักษาสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

คุณลักษณะของผู้จบการศึกษาปริญญาตรีภายใต้กรอบมาตรฐานคุณภาพของประเทศต่างๆ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมคุณลักษณะของผู้จบการศึกษาปริญญาตรีภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิของประเทศต่างๆ ไว้ดังนี้

1. ประเทศไอซ์แลนด์

จากข้อมูลของ National Qualifications Authority of Iceland 2003 (อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และ สมสุข ธีระพิจิตร, 2552, น. 19) กล่าวว่า คุณสมบัติของผู้จบการศึกษาปริญญาตรีของประเทศไอซ์แลนด์ คือ มีความรู้เฉพาะในหลายๆ ด้าน มีทักษะเฉพาะด้าน สร้างสรรค์ทักษะมาใช้ในการทำงานในบริบทต่างๆ เป็นผู้นำในการกำหนดความต้องการในการเรียนและมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแสดงออกถึงมุมมองส่วนบุคคลที่แตกต่างจากผู้อื่น

2. ประเทศฮ่องกง

จากข้อมูล Hongkong Education and Manpower Bureau 2002 (อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และสมสุข ธีระพิจิตร, 2552, น. 20-21) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้จบการศึกษาปริญญาตรีของประเทศฮ่องกง คือ 1) ความรู้และทักษะทางปัญญาสามารถสร้างความคิดผ่านการวิเคราะห์ของข้อมูลและแนวคิด สั่งการ ทักษะที่มีความกว้าง สร้างสรรค์ และมีความเป็นเฉพาะด้าน ระบุและวิเคราะห์ปัญหาและข้อถกเถียง วิเคราะห์สร้างแบบและประเมินผลข้อมูลกว้าง วิเคราะห์ประเมินผล

และสังเคราะห์ความคิด ใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายในการตัดสินใจ 2) กระบวนการสร้างความคิดผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลและแนวคิด ผึกฝนการตัดสินใจ การวางแผนการทำงานด้านเทคนิค การบริการ การดำเนินการและกระบวนการ 3) การประยุกต์ใช้ทำงานเกี่ยวกับการวางแผนการออกแบบ ทักษะทางเทคนิคและการบริหาร มีความรับผิดชอบและสร้างความสำเร็จโดยส่วนบุคคลและกลุ่ม ทำงานภายใต้การแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ 4) การสื่อสารด้วย IT และตัวเลข ใช้ทักษะประจำวันและทักษะพิเศษ การนำเสนอแผนเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับประเด็นที่ซับซ้อน มีการใช้เครื่องมือ IT เพื่อสนับสนุนงาน แปลผล ใช้และประเมินข้อมูลด้านตัวเลขและกราฟเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้

3. ประเทศมาเลเซีย

จากข้อมูล Adhoc Inter Agency Meeting 2003 (อ้างถึงใน ไพฑูรย์สินลารัตน์ และ สมสุขธีระพิจิตร, 2552, น. 21-22) คุณลักษณะของผู้จบการศึกษาปริญญาตรีของประเทศมาเลเซีย มีลักษณะ 6 กลุ่ม คือ 1) ความรู้ (Knowledge) รู้ซับซ้อนเป็นระบบเชิงวิชาการ 2) ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills) เทคนิคการวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปใช้ในการทำงานได้ 3) ทักษะการปฏิบัติ (Psychomotor Skills) ทักษะการฝึกฝนที่เกี่ยวข้องกับวินัย 4) การจัดการสารสนเทศ การสื่อสารและทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต 5) ลักษณะส่วนบุคคลทางวิชาชีพ และความรับผิดชอบ ผึกฝนความรับผิดชอบส่วนตัวและการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ซับซ้อน มีจรรยาบรรณเป็นมืออาชีพ สรุปว่าคุณลักษณะของผู้จบการศึกษาปริญญาตรีของประเทศมาเลเซีย คือ การทำงานในสถานการณ์ต่างๆ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสามารถตัดสินใจในสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้

4. ประเทศออสเตรเลีย

คุณลักษณะของผู้จบปริญญาตรีของออสเตรเลีย คือ การได้มาซึ่งความรู้ ระบบ หลักการ และทักษะการสื่อสารเพื่อการแก้ไขปัญหา การพัฒนาทักษะทางวิชาการและทัศนคติที่จำเป็นต่อการวิจัย ความเข้าใจและการประเมินข้อมูลใหม่ๆ การพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์และนำความรู้ไปใช้ การสร้างฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสร้างทักษะการปฏิบัติสัมพันธ์ที่เหมาะสมในการทำงานและศึกษาต่อ (Australian Qualifications Framework Advisory Board, 2003) <http://www.agf.edu.au/theeleve.htm>

สรุปได้ว่าคุณลักษณะของผู้จบปริญญาตรีของประเทศต่างๆ ข้างต้น ประกอบด้วยคุณลักษณะพื้นฐานจำเป็น 7 ประการ คือ

1. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี
2. มีความรู้ทันสมัย ใฝ่รู้ พัฒนาความรู้ขึ้นได้

3. มีความสามารถในการจัดระบบความคิด คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้

4. มีความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารและใช้เทคโนโลยีได้ดี

5. มีความสามารถในการบริหารจัดการ และทำงานเป็นทีมได้

6. มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคม

7. มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ

นอกจากคุณลักษณะผู้จบปริญญาตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่ต้องคำนึงแล้ว คุณลักษณะของบัณฑิตปริญญาตรีที่บริษัทหรือหน่วยงานและสังคมต้องการก็มีนักการศึกษากล่าวไว้หลายท่านดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, น. 3) สังคมต้องการบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ที่มีลักษณะดังนี้

1) มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร มีความคิดวิจารณ์ญาณ
2) มีความสามารถติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 3) มีค่านิยมในการตัดสินใจและสามารถอธิบายได้ 4) เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เป็นระบบ 5) เป็นผู้แก้ปัญหาเป็นด้วยสันติวิธี 6) สามารถจัดการกับอารมณ์ ควบคุมความเครียดรวมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2537, น. 73-80) กล่าวว่า การทำงานในปัจจุบันต้องอาศัยความรู้ด้านต่างๆ เป็นเครื่องมือสำคัญ ความรู้ที่จำเป็น กล่าวไว้ 4 ด้าน คือ

1. ความรู้พื้นฐานซึ่งหมายถึงวิชาแกนของสาขานั้นๆ ที่บัณฑิตเรียน นายจ้างมุ่งหวังที่จะได้พนักงานที่มีพื้นฐานที่แน่น ต้องรู้จริงในสาขาวิชาที่เรียน รู้จริง หมายถึง รู้ลงไปถึงแก่นหลักการสำคัญของวิชานั้นๆ และสามารถประยุกต์หลักการในงานที่ทำได้

2. ความรู้สำหรับการทำงานหรือประกอบอาชีพ ความรู้ที่เรียนในวิชาชีพนั้นยังไม่เพียงพอสำหรับการทำงาน ต้องขวนขวายหาความรู้อื่นๆ อีกหลายด้าน ความรู้นั้นมีอะไรก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานที่บัณฑิตต้องการทำ เช่น ความรู้เรื่องการทำธุรกิจ ความรู้ด้านการบริหารจัดการ ความรู้ด้านเศรษฐกิจและการเงิน ความรู้ด้านสถิติ และความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ หมายถึง ความรู้ภาษาอังกฤษ และความรู้ภาษาต่างประเทศที่ 2 หมายถึง ภาษาจีน หรือภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น

3. ความรู้ทางจิตวิญญาณ หมายถึง มีเมตตากรุณา มีศีลธรรมไม่เบียดเบียนคนอื่น พร้อมให้อภัยไม่เอาเปรียบผู้อื่น เป็นต้น

4. ความรู้เกี่ยวกับชีวิตและสังคม หมายถึง สามารถวางแผนชีวิตให้ตนเองใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

เมื่อมีการกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติระดับอุดมศึกษาแล้ว กระบวนการต่อไปที่มีความสำคัญมาก คือ กระบวนการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ และความต้องการของหน่วยงานและสังคม กระบวนการผลิตบัณฑิตมีองค์ประกอบและกิจกรรมหลายประการ นักวิชาการและพัฒนาการศึกษาได้ให้แนวคิดหลักไว้ดังต่อไปนี้

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2552, น. 43-64) ได้กล่าวถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต มีองค์ประกอบหลัก 4 เรื่อง คือ หลักสูตรการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักศึกษาและการจัดสภาพแวดล้อม

1. หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือปริญญาบัณฑิต โดยทั่วไปมีองค์ประกอบ 2 ส่วนหลัก คือ หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) หลักสูตรวิชาชีพ (Specialized or Professional Education) และหลักสูตรวิชาเลือก (Exploration Education) ทั้ง 3 ส่วนเป็นองค์ประกอบเพื่อพัฒนาบัณฑิตให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ กล่าวคือ หลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป มุ่งสร้างบัณฑิตให้เป็นคนดี มีความรับผิดชอบในสังคม หลักสูตรวิชาชีพมุ่งพัฒนาให้มีความสามารถทำงานได้ตามสาขาและวิชาชีพที่ได้เรียนหลักสูตรวิชาเลือก มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามถนัดและความสนใจให้กว้างขวางขึ้นสำหรับการจัดหลักสูตร ได้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและอุดมศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดการศึกษาไว้ดังนี้ คือ ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้มีปริญญาและวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้นๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม มีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม (สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา, 2543, น. 19) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และคณะกรรมการการปฏิรูปอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น. 15-16; 2544, น. 106-108) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร โดยกำหนดสถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและธุรกิจอุตสาหกรรม สารของหลักสูตรมุ่งพัฒนาบัณฑิตอย่างสมดุลทั้งความรู้ ความสามารถ และความดีงาม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูง การศึกษาวิจัยหรือพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม การจัดการเรียนรู้ต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนหรือต่อการรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (Life long) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรก็ต้องชัดเจน เสริมศรี ไชยศรี และสุรพล บัวพิมพ์ (2543) ได้กล่าวถึงหลักสูตรที่ดีมีจุดมุ่งหมาย 5 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความเป็นคนสมบูรณ์ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะชีวิตและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งความรู้เฉพาะด้าน

2) มุ่งเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความลึกซึ้งทางปัญญาและรู้จักใช้ความคิดขั้นสูง 3) ส่งเสริมทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคม 4) ส่งเสริมการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น 5) เพื่อพัฒนาความเป็นสากล ความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติประเทศเชิงวิชาการ นอกจากนี้เสริมศรี ไชยศรี (2543) ยังกล่าวถึงโครงสร้างหลักสูตรควรประกอบด้วยมวลความรู้และมวลประสบการณ์ ซึ่งทั้ง 2 อย่าง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรที่ชัดเจนอยู่ภายในเกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด มีการกำหนดสัดส่วนหรือจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาแกน รายวิชาบังคับ วิชาเลือกให้ชัดเจนส่วนการจัดเนื้อหาของหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดประสบการณ์เรียนรู้หรือเนื้อหา สาระเป็นรายวิชา (Courses) รายวิชาสหวิทยาการ โปรแกรมสหวิทยาการ จัดเป็นโมดูล (Modules) อาจจัดเป็นหน่วยย่อยหรือจัดผสมผสานระหว่างรายวิชาและโมดูลต่างๆ โดยเน้นการเรียนแบบบูรณาการ ประสบการณ์ชีวิตจริงและการเตรียมทำงานจากประสบการณ์ตรง อาจขอความร่วมมือจากสมาคมวิชาชีพเพื่อช่วยสอนและดูแลคุณภาพการสอน

2. การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี

ตามแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2551-2565 ของสถาบันอุดมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดกรอบนโยบายการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ดังนี้

1. ส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้ของเยาวชนและนักศึกษาในรูปแบบของทักษะชีวิต ทักษะสังคม (Socialization) โดยปรับรูปแบบและเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพสังคม

2. บูรณาการกิจกรรมนอกหลักสูตรและชีวิตจริงเข้ากับหลักสูตร เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะ และมีความท้าทายต่อนักศึกษาและต่ออาจารย์มากกว่าการสอนจากตำราอย่างเดียว

3. จัดให้มีระบบวัดผลงาน (KPI) ของอาจารย์ทางด้านการดูแลนักศึกษา ทั้งทางวิชาการ กิจกรรมนอกหลักสูตร และจริยธรรม

4. เพิ่มความเข้มข้นและประสิทธิภาพของการเรียนรู้ของนักศึกษาทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของต่างประเทศ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์และเตรียมความพร้อมสำหรับบัณฑิตในสภาวะโลกาภิวัตน์

5. จัดให้มีการเรียนการสอนและกิจกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางด้านการสื่อความ การตัดสินใจ การนำ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม ความอดทน คุณธรรม ฯลฯ ทั้งนี้การศึกษาในระบบ “ศิลปศาสตร์” จะเป็นกลไกสำคัญ

6. กำหนดให้ส่วนกลางและมหาวิทยาลัยมีการให้บริการทางการแนะแนวอาชีพและแนะแนวทางด้าน “การอาชีพและการมีงานทำ (career counseling) ” แก่นักศึกษาและบัณฑิตเพื่อ

เป็นการให้ข้อมูล ทั้งในรูปของศูนย์ข้อมูลอาชีพ การให้คำปรึกษา การจัดนิทรรศการและ โอกาสที่ผู้ประกอบการจะมาให้ข้อมูลและแนะนำตัวระหว่างกัน

7. ให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้บนฐานการทำงานในภาคการผลิตและภาคสังคม (work-based/community-based education) เช่น สหกิจศึกษา ในภาคการผลิตและภาคสังคม โดยอาจารย์มีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด เก็บเกี่ยวประสบการณ์จริงในลักษณะการจัดการเรียนรู้บนฐานการทำงานของอาจารย์เอง เพื่อนำประสบการณ์ไปต่อยอด วิจัย และสอนนักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

8 จัดให้มีการจัดทำ Tracer Study ทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระบบอุดมศึกษา โดยรวม เพื่อติดตามผลการประกอบอาชีพของบัณฑิตอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตและตัวบัณฑิตเอง เพื่อใช้ประกอบการปรับปรุงคุณภาพการศึกษารวมทั้งวางแผนอุดมศึกษาอย่างมีระบบ

9. ส่งเสริมความหลากหลาย (diversity) และ mobility ของนักศึกษาต่างวัย ต่างภูมิหลังวัฒนธรรมและสังคม ต่างเผ่าพันธุ์ โดยการจัดโควตากลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การแลกเปลี่ยนนักศึกษาภายในประเทศและกับต่างประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศกลุ่มอาเซียน เอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ การรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย 4 ปี และการศึกษาและการปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยในพื้นที่บริการของวิทยาลัยชุมชน

นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานปฏิบัติรูปอุดมศึกษา (2542) ได้เสนอแนวปฏิรูปการเรียนการสอนอุดมศึกษา โดยให้จัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมเสริมต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นความสำคัญของความรู้ คุณธรรมและกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามนโยบาย พันธศักร์ ผงสารัมย์ และ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543) ได้เสนอกกลยุทธ์ในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี ดังนี้

1. การเรียนการสอนลดการบรรยาย เน้นกิจกรรมการที่ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียน
2. มีวิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและระดับผู้เรียน เน้นการเรียนแบบมุ่งให้เกิดความคิด วิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ปัญหา
3. จัดกระบวนการพัฒนาทักษะในการสอนของอาจารย์ ให้สามารถสอนตามหลักการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ส่งเสริมให้ใช้สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น ได้แก่ การใช้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการสอนกึ่งมหาวิทยาลัยเสมือนจริง (Cyber University)

5. จัดให้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายแก่ผู้เรียนตามความสนใจและความถนัด โดยเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จรัส สุวรรณเวลา (2545, น. 56-57) อุดมศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการศึกษาจากการได้ยิน ได้ฟัง และจดจำไปเป็นการเรียนด้วยข้อสงสัยและการค้นหาความจริง การศึกษาต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนโดยประสบการณ์จริงในโลกของความเป็นจริง การเรียนรู้ไปสู่การวิเคราะห์สังเคราะห์และเกิดความคิดสังเคราะห์ ผู้สอนทำหน้าที่ปรับเปลี่ยนเป็นผู้คิดตามและย่อความรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้ตามทันความรู้ กระบวนการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาการสอนสอนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง (Experiential-Based Learning) ให้มากขึ้น สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง (Self-Shed Learning) สอนให้ผู้เรียนรู้จักสร้างและพัฒนาความรู้ (Research-Based Learning) สอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ความรู้ (Critical-Based Learning) (ไพฑูริย์ สินลาร์ตัน, 2546, น. 21-22)

3. การจัดกิจกรรมนักศึกษา

การจัดกิจกรรมนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดเป็นนโยบายระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะและจัดให้มีโดยบูรณาการระหว่างการสอนและกิจกรรมนักศึกษา เพื่อให้กิจกรรมนอกห้องเรียนเป็นส่วนผสมผสานของกระบวนการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การบูรณาการกิจกรรมและกิจกรรมนักศึกษากับการเรียนการสอนทำได้หลายวิธี ได้แก่ จัดให้นักศึกษาเป็นผู้กระทำกิจกรรมเอง เช่น สโมสรนักศึกษา ชมรม กิจกรรมที่คณะหรือสาขาวิชาเป็นผู้จัด การจัดตั้งบริษัทจำลอง เป็นต้น กิจกรรมที่เป็นความรับผิดชอบระดับมหาวิทยาลัย เช่น กิจกรรมจัดหางาน กิจกรรมส่งเสริมการแสวงหาความรู้รูปแบบต่างๆ กิจกรรมช่วยเหลือสังคม ชุมชน กิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน นอกจากการจัดให้มีกิจกรรมดังกล่าวแล้ว สถาบันอุดมศึกษาต้องส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของกิจกรรมนักศึกษา โดยการออกหนังสือรับรองแสดงการร่วมกิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษาควบคู่กับเอกสารแสดงผลการศึกษา (ไพฑูริย์ สินลาร์ตัน, 2552, น. 59-60)

4. การจัดสภาพแวดล้อม

ไพฑูริย์ สินลาร์ตัน (2552, น. 61-64) กล่าวว่า อุดมศึกษาควรเน้นการผลิตบัณฑิต

การจัดการเรียนการสอนในเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ มีระบบการประกันและตรวจสอบคุณภาพ จัดหาและบริการสื่อวัสดุอุปกรณ์ให้กับผู้สอนและนักศึกษาอย่างเพียงพอ เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือการพัฒนาความร่วมมือของหน่วยงานอื่น เช่น การร่วมมือกับภาค

ธุรกิจ เอกชน องค์กรหรือหน่วยงานอื่น มีการจัดตั้งเครือข่ายทางการศึกษา มีการประสานงานทุกระดับในสถาบันตั้งแต่ระดับนโยบายของมหาวิทยาลัย ระดับคณะและภาควิชา

นอกจากนี้ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ (2552, น. 108–135) ได้เสนอกระบวนการผลิตบัณฑิตตามกรอบคุณลักษณะ 4 ด้านที่ได้ศึกษาไว้ คือ ด้านความรู้ ด้านความคิด ด้านความสามารถ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ตามกระบวนการผลิตบัณฑิต 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา และด้านสภาพแวดล้อม ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการผลิตบัณฑิตด้านความรู้การจัดการหลักสูตรการศึกษามุ่งพัฒนาบัณฑิตอย่างสมดุลทั้งความรู้ ความสามารถและความดีงาม ส่งเสริมทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคม ข้อมูลข่าวสารและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดหลักสูตรการศึกษาที่ร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ มุ่งพัฒนาวิชาการวิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และสังคม

การจัดการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนที่หลากหลายที่เหมาะสมกับธรรมชาติ เนื้อหาวิชา และระดับของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนในเชิงนวัตกรรมเป็นหลัก เน้นวิชาความรู้กับชีวิตจริง เน้นประสบการณ์ตรง กระบวนการคิด การเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ ส่งเสริมการเรียนรู้แบบให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การเรียนการสอนที่เน้นการค้นคว้าความรู้โดยวิธีวิจัยและนำเสนอความรู้ที่ถูกต้องเป็นระบบ

การจัดกิจกรรมนักศึกษา ส่งเสริมให้มีการบูรณาการกิจกรรมนักศึกษาการเรียนการสอน ส่งเสริมกิจกรรมที่เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ส่งเสริมการดำเนินโครงการกิจกรรมร่วมในหลายสาขาวิชาชีพและหลากหลายสถาบัน ให้ความสำคัญกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษา

การจัดสิ่งแวดล้อม จัดอาคารสถานที่ที่แสดงความขลังและเกียรติภูมิ มีบรรยากาศส่งเสริมและเอื้ออำนวยวิชาการ สร้างระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงทั้งมหาวิทยาลัย จัดตั้งเครือข่ายทางการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อความรู้และข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมการสัมมนาระดับชาตินานาชาติ และส่งเสริม การทำวิจัยในมหาวิทยาลัย

2. กระบวนการผลิตบัณฑิตด้านความคิด

การจัดหลักสูตรการศึกษา ประกอบด้วยมวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพขั้นสูงและวิเคราะห์วิจารณ์ได้ จัดรายวิชาที่พัฒนาให้บัณฑิตมีความใฝ่รู้และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หลักสูตรที่เน้นการพัฒนาวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ ความสามารถ

ระดับสูงในสาขาวิชาต่างๆ หลักสูตรต้องมีเนื้อหาหลักซึ่งทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติเฉพาะสาขาวิชาชีพ

การจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ มีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่สร้างความเป็นผู้นำทางวิชาการและวิชาชีพผู้สอน เปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนความรู้เป็นผู้เรียน คิดวิเคราะห์ เพื่อให้ค้นคว้าเอง

การจัดกิจกรรมนักศึกษา จัดประชุมสัมมนาในระดับชาติและระดับนานาชาติ เพื่อฝึกทักษะการแสดงความคิดเห็นเพื่อฝึกทักษะการแสดงความคิด และสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยอย่างสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมการคิด

การจัดสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศสถาบันให้เอื้อต่อการพัฒนาบัณฑิตจัดศูนย์การเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละศาสตร์ จัดบริการที่เอื้อต่อการเรียนแลกเปลี่ยนและอภิปรายทั้งในและนอกสถาบัน

3. กระบวนการผลิตบัณฑิตด้านความสามารถ

การจัดหลักสูตรการศึกษามุ่งพัฒนาบัณฑิตมีความรู้ ความสามารถ และความดีงามทั้งภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติ จัดหลักสูตรที่มีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะขั้นสูงในการประกอบอาชีพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มุ่งสร้างผู้นำในการพัฒนาวิชาการหรือวิชาชีพ

การจัดการเรียนการสอนดำเนินการสอนโดยให้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ สร้างงานได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ในสาขาวิชากับสาขาวิชาอื่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบในโครงการพิเศษประเภทต่างๆ

การจัดกิจกรรมนักศึกษานูรณาการกิจกรรมและกิจการนักศึกษาเข้ากับการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้ในสถานการณ์จริง ส่งเสริมทักษะในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมโครงการกิจกรรมร่วมกับชุมชนและสถานประกอบการและสถาบันอื่นๆ เน้นการมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือการพัฒนาพร้อมกับหน่วยงานอื่นในการร่วมมือจัดการศึกษาและผลิตบัณฑิต

การจัดสิ่งแวดล้อม จัดสิ่งแวดล้อมให้มีบรรยากาศในการปลูกฝังค่านิยมที่พึง

ประสงค์ จัดบรรยากาศและกิจกรรมต่างๆ ทางด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น จัดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น ห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพ มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย จัดอุปกรณ์การเรียน บรรยากาศ และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการพัฒนาทักษะด้านการค้นคว้าวิจัย รวมทั้งการเรียนรู้จากสภาพจริงของสังคม

4. กระบวนการผลิตบัณฑิตด้านคุณธรรมจริยธรรม

การจัดหลักสูตรการศึกษาทุกมวลประสบการณ์สอดคล้องแก่การสร้างและการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ควรปรับหลักสูตรที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สร้างรูปแบบวิชาบัณฑิตอุดมคติไทยในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญาและอารมณ์

การจัดการเรียนการสอนบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมกับการเรียนการสอน จัดโครงการรายวิชาด้านคุณธรรมหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักศึกษาด้วยกันและกับอาจารย์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ด้วยกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ยึดผู้เรียนเป็นหลักโดยให้ความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ด้วยกระบวนการของเหตุผล

การจัดกิจกรรมนักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ปัญหาเชิงคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกเต็มศักยภาพโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม

การจัดสิ่งแวดล้อมจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและให้บุคลากรในสถาบันมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา พร้อมทั้งปลูกฝังและพัฒนาวัฒนธรรมและจริยธรรมให้แก่นักศึกษาพร้อมทั้งเป็นแหล่งที่ผลิตผู้ทรงความรู้และปัญญา

นอกจากนี้ กิตติชัย วัฒนานิก (2550) กล่าวว่า กระบวนการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ (Quality Process Domains) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตร หมายถึง บัณฑิตควรรู้และสามารถอะไรปฏิบัติได้อย่างไร อาจารย์จะเพิ่มเติมความรู้และความสามารถที่มีอยู่เดิมของนักศึกษาได้อย่างไร อาจารย์จะอย่างไรในการสนับสนุนโอกาสการได้งานของนักศึกษา

2. หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาที่จะสอนนั่นเอง
3. กิจกรรมการเรียนการสอน
4. การประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา
5. การนำการประกันคุณภาพสู่การปฏิบัติ

นอกจากนี้ กิตติชัย วัฒนานิก (2550) ยังได้กล่าวถึงหลักการคุณภาพการศึกษา (Education Quality Principles) 7 ข้อ ที่ใช้ประกอบการตรวจสอบความสมบูรณ์ของกระบวนการคุณภาพของโปรแกรมวิชา ดังนี้

1. ต้องนิยามคุณภาพการศึกษาตามผลลัพธ์ กล่าวคือ ให้ความสำคัญกับคุณภาพการเรียนของนักศึกษา

2. มุ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอนและการประเมิน กล่าวคือ ต้องมีการวิเคราะห์ทั้ง การสอนของอาจารย์และการเรียนของนักศึกษา

3. มุ่งการเชื่อมโยงทุกส่วนของกิจกรรมการศึกษา กล่าวคือ ความมองการเรียนรู้ ผ่านมุมมองด้านประสบการณ์การศึกษาทั้งหมดของนักศึกษา โดยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงตั้งแต่ วัตถุประสงค์ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินนักศึกษา และการประกันคุณภาพ

4. ร่วมมือทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการมีส่วนร่วมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ควรกระตุ้นการทำงานเป็นทีมเพื่อดึงความสามารถที่โดดเด่นของบุคลากรมาใช้แก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน

5. ควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมตัวของนักศึกษา สไตส์การเรียนรู้ ความต้องการที่น่าจะจำเป็นสำหรับการทำงาน ควรมีข้อมูลป้อนกลับจากนักศึกษาและศิษย์เก่าและ ข้อมูลผู้จ้างงาน

6. ควรมองหาจุดเทียบเคียงต่างๆ และเลือกสิ่งที่ดีที่สุดมาพัฒนาใช้กับสภาพของตนเอง

7. ควรมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ มุ่งความสำคัญ กระบวนการ คุณภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ และ สมสุข ธีระพิจิตร (2552, น. 151-154) ได้ทำวิจัยสู่การปฏิบัติเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยโดยใช้กรอบแนวคิด 4 ด้าน คือ ความรู้ (knowledge) ความคิด (Thinking) ความสามารถ (Skill) และคุณธรรมจริยธรรม (Ethics) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน (Basic) ระดับก้าวหน้า (Advanced) ระดับเชิงรุก (Proactive) ระดับเป็นเลิศ (Excellent) ผลการศึกษาค้นคว้าทำให้ได้คุณลักษณะบัณฑิต 16 ประการ ได้แก่

1. ด้านความรู้ (Knowledge) 4 ระดับ คือ ความรู้-พื้นฐาน คือ การมีคุณลักษณะที่มีความรู้ทั่วไปตามวิชาชีพของตน มีความรู้ทางสายวิชาชีพอย่างเพียงพอ และมีความรู้ทางเทคโนโลยี พื้นฐาน ความรู้-ก้าวหน้า คือ การมีความรู้ทันสมัย สืบเสาะแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ความรู้-เชิงรุก คือ สามารถเชื่อมโยงและบูรณาการความรู้ ความรู้-เป็นเลิศ มีความรู้เชี่ยวชาญถึงแก่นความรู้ และ สร้างองค์ความรู้ใหม่ได้

2. ด้านความคิด (Thinking) 4 ระดับ คือ ความคิด-พื้นฐาน คือ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผลได้อย่างมีวิจารณญาณ รู้แยกแยะอย่างเป็นระบบ ความคิด-ก้าวหน้า คือ สามารถคิดริเริ่ม คิดเชิงประยุกต์ และเชิงบูรณาการ ความคิด-เชิงรุก คือ สามารถคิดเชิงกลยุทธ์ เห็น การณ์ไกล มีมุมมองกว้างไกล ความคิด-เป็นเลิศ คือ สามารถมีความคิดรวบยอด คาดการณ์อนาคต ได้ มีความคิดที่ตกผลึก

3. ด้านความสามารถ (Skill) 4 ระดับ คือ ความสามารถ-พื้นฐาน คือ ปฏิบัติงานได้ตามวิชาชีพมีความสามารถในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความเป็นผู้นำและผู้ตามสามารถทำงานเป็นทีม ความสามารถ-ก้าวหน้า คือ สามารถปรับปรุงพัฒนางาน แสวงหาวิธีการใหม่ๆ มีความสามารถในการบริหารจัดการ แก้ปัญหา เป็นมืออาชีพ ความสามารถ-เชิงรุก คือ สามารถสร้างงานใหม่และทำได้ด้วยตนเอง ความสามารถ-เป็นเลิศ คือ มีความชำนาญการและเชี่ยวชาญปฏิบัติงานได้แม่นยำ

4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics) 4 ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ เสียสละ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ระดับก้าวหน้า คือ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น เข้าใจโลก รู้เทคนิคการดำเนินชีวิต ระดับเชิงรุก มีจิตใจกล้า มีส่วนร่วมในการชี้แจงความถูกต้อง ระดับเป็นเลิศ คือ อุทิศตนเพื่อส่วนรวม

สรุป กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิ การศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ 6 ระดับ คือ ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3ปี) ระดับที่ 2 ปริญญาตรี ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับที่ 4 ปริญญาโท ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ระดับที่ 6 ปริญญาเอก มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตในแต่ละคุณวุฒิต้องครอบคลุม 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ละระดับต้องมีมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละด้านของบัณฑิต กำหนดชื่อปริญญา จำนวนหน่วยกิต ระยะเวลาในการศึกษาการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ให้ เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา บัณฑิตที่จบการศึกษาสาขา/สาขาวิชาใดๆ พึงมีคุณลักษณะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม คือ มีคุณธรรม จริยธรรมมีจิตบริการและรับผิดชอบต่อสังคมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรอบรู้ทางวิชาการและทักษะทางวิชาชีพในศาสตร์การท่องเที่ยวและการโรงแรม มีทักษะการวิเคราะห์สถานการณ์ มีบุคลิกภาพดีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาต่างประเทศได้ออย่างน้อย 1 ภาษา มีความรู้และความสามารถในการใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวและความสำคัญ

ความหมายของ การท่องเที่ยว องค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การเดินทาง (Travel) ซึ่งมีเงื่อนไข 3 ประการ คือ การเดินทาง จุดหมายปลายทางและความมุ่งหมาย

ส่วนสมาคมระหว่างประเทศแห่งความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว (International Association of Scientific Experts in Tourism, น. IASET (อ้างถึงใน บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา , 2548) ให้ความหมาย การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่ถาวรไปอีกที่หนึ่งเป็นการชั่วคราว โดยมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางของผู้คนจากที่อยู่ถาวรไปยังที่ต่างๆ
2. การท่องเที่ยวต้องมีส่วนสำคัญ 2 ประการ คือ การเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทาง และพักค้างคืน
3. การเดินทางและการพักค้างคืนต้องเป็นสถานที่ที่ไม่ใช่ที่อยู่หรือที่ทำงานประจำ
4. การเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางต้องเป็นการชั่วคราวในระยะสั้น โดยมีแผนเดินทางไปกลับภายใน 180 วัน
5. จุดมุ่งหมายของการเดินทาง คือ การท่องเที่ยวเท่านั้น

การท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมที่ผสมผสานสินค้าและการบริการ โดยมีองค์ประกอบที่แยกออกเป็นอุตสาหกรรมประเภทสินค้าและอุตสาหกรรมบริการ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่เป็นประเภทสินค้าได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึง สถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวนั่นเอง ประเภทการบริการก็ได้แก่องค์ประกอบเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งอำนวยความสะดวก ความสบาย การคมนาคมขนส่งและการบริการต้อนรับที่ดี และเมื่อมององค์ประกอบอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการผลิตที่เป็นระบบ มีวัตถุประสงค์ ก็คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว เริ่มกระบวนการคือเมื่อมีทรัพยากรการท่องเที่ยวพร้อมรับนักท่องเที่ยว ต้องทำการตลาดท่องเที่ยว ชักจูง ให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวยังทรัพยากรการท่องเที่ยว เมื่อนักท่องเที่ยวเกิดความต้องการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศนั้นๆ ก็ต้องอาศัยธุรกิจท่องเที่ยวนำนักท่องเที่ยวไปยังทรัพยากรท่องเที่ยวนั้นๆ จากนั้นองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก การคมนาคมขนส่ง การต้อนรับด้วยบริการดี ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ นักท่องเที่ยวติดใจประทับใจก็กลับมาท่องเที่ยวประเทศนั้นซ้ำอีก ก่อเกิดเป็นอุตสาหกรรมของประเทศนั้นๆ ทำรายได้เข้าประเทศนั้นๆ อย่างมหาศาล ประเทศไทยก็เป็นประเทศที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวมากมายประเทศหนึ่ง เกิดเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้กับประเทศ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ประกอบด้วยธุรกิจมากมายหลายประเภท ตามพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วยธุรกิจ 6 ประเภท คือ ธุรกิจนำเที่ยว (Tourism Business) ธุรกิจที่พัก (Accommodation) หรือธุรกิจ โรงแรม ธุรกิจภัตตาคาร อาหารและเครื่องดื่ม (Food Beverage and Restaurant) ธุรกิจการขายของที่ระลึกและสินค้า (Souvenir Business) ธุรกิจการกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว และ

การดำเนินงานการแสดง นิทรรศการ เป็นต้น ในบรรดาธุรกิจดังกล่าว ธุรกิจนำเที่ยวเป็นหลักสำคัญที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอื่นๆ

ธุรกิจนำเที่ยว (Tourism Business) หมายถึง การดำเนินธุรกิจให้บริการหรืออำนวยความสะดวก

สะดวกเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, น. 151) ให้บริการจองที่พัก จัดบัตรโดยสาร บริการการคมนาคมขนส่ง และบริการอื่นๆ ที่ครบวงจรเพื่อให้ลูกค้าสะดวกสบายและพึงพอใจ (นิตา ชัชกุล, 2551, น. 216) ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 แบ่งธุรกิจนำเที่ยวเป็น 3 ประเภท คือ

1. ธุรกิจนำคนไทยเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tour) เป็นธุรกิจที่จัดรายการนำเที่ยวภายในประเทศไทยเพื่อขายบริการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวคนไทย

2. ธุรกิจนำนักท่องเที่ยวต่างชาติเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) เป็นธุรกิจที่จัดรายการนำเที่ยวในประเทศไทยให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย กล่าวคือ จัดรายการท่องเที่ยวขายหรือให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างประเทศ ให้เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย

3. ธุรกิจนำนักท่องเที่ยวคนไทยไปท่องเที่ยวต่างประเทศ (Outbound Tour) เป็นธุรกิจที่จัดรายการนำเที่ยวต่างประเทศเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวไทยที่ต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ

ความสำคัญของธุรกิจนำเที่ยว

ธุรกิจนำเที่ยวเป็นธุรกิจที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญธุรกิจหนึ่งในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ให้ประเทศอย่างมาก เมื่อประเทศมีรายได้ก่อให้เกิดคนในประเทศมีงานทำ คนมีรายได้ สภาพความเป็นอยู่และสังคมก็เจริญก้าวหน้าด้วย ดังนั้น ความสำคัญของภาพรวมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม มีดังนี้

1. ความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ สามารถสรุปได้ ดังนี้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548; นิตา ชัชกุล, 2551; ปรีชา แดงโรจน์, 2544)

1.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก

1.2 ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

1.3 ทำให้ภาวการณ์มีงานทำมากขึ้น รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายสู่ประชากรทั่วประเทศ

1.4 การท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้อย่างสูงสุด เป็นอุตสาหกรรมเชิงซ้อนที่มีผลต่อเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.5 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น กล่าวคือ ระยะเวลาเริ่มแรก ประชาชนในท้องถิ่นไม่สามารถผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวได้ ต่อมา มีการขยายตัวมากขึ้น ประชากรในท้องถิ่นผลิตสินค้าและบริการได้เอง จัดส่งผลกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ

2. ความสำคัญต่อสังคมการเมือง วัฒนธรรม สรุปได้ดังนี้

2.1 ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น สืบเนื่องจากผลของการกระจายรายได้และการจ้างงานไปสู่คนในท้องถิ่นทำให้คนในท้องถิ่นมีอาชีพมีรายได้ในการซื้อสินค้า และการดำเนินชีวิตดีขึ้นเป็นการยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น

2.2 ช่วยสร้างสรรคความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น กล่าวคือ เมื่อเกิดการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในท้องถิ่นโดยอ้อมก่อให้เกิดความเจริญแก่ท้องถิ่นนั้นๆ เช่น มีการสร้างโรงแรม ร้านอาหาร ถนนหนทาง การคมนาคมที่ทันสมัย

2.3 ช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมและรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชาตินั้นๆ

2.4 ช่วยลดปัญหาการอพยพเข้ามาใช้ชีวิตในเมืองใหญ่ เพราะในท้องถิ่นมีรายได้ขึ้น

2.5 ช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคีของคนในประเทศและผู้ท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทย

2.6 ช่วยป้องกันการแทรกซึมของการทำลายจากฝ่ายไม่หวังดีหรือฝ่ายตรงข้าม

2.7 ช่วยให้สภาพแวดล้อมของท้องถิ่นดีขึ้นหมดหรือปราศจากความสกปรก ความเสื่อมโทรม ความไม่ปลอดภัย

2.8 ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์และรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ศรัณย์ รักษ์เผ่า (2542) ได้ศึกษาผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย พบว่า ปัจจุบันการท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมาได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดี

โรเจอร์ มาร์ช (Roger March, 2001, น. 185-188) ได้เสนอมงจรชีวิตการท่องเที่ยวของชาวญี่ปุ่น (Japanese Travel Life cycle, น. JTLC) เพื่อจำแนกกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางท่องเที่ยวนอกประเทศ ออกเป็น 8 ช่วง (The Eight Stages of The Japan Travel Life Cycle) คือ

1. การท่องเที่ยวของครอบครัว (Family Trip)
2. การท่องเที่ยวของโรงเรียน (School Excursion)
3. การท่องเที่ยวเพื่อเรียนภาษา (Language Study)
4. การท่องเที่ยวหลังจบการศึกษา (Graduation Trip)
5. การท่องเที่ยวเพื่อดื่มน้ำผึ้งพระจันทร์ (Honeymoon Trip)
6. การท่องเที่ยวเพื่อเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ (Oversea Wedding)
7. การท่องเที่ยวของพนักงานบริษัท (In-Company Trip)
8. การท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ (Silvers)

เมื่อจัดลำดับการเดินทางท่องเที่ยวตามวงจรชีวิตการท่องเที่ยวของชาวญี่ปุ่น การท่องเที่ยวของครอบครัวถูกจัดเป็นอันดับ 1 (25%) อันดับ 2 คือ การท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ (16%) การท่องเที่ยวของบริษัทที่จัดให้พนักงาน (12%) การท่องเที่ยวเพื่อดื่มน้ำผึ้งพระจันทร์ (2.6%) ตามลำดับ (JTB Report, 1998)

รัตนภูมิ ศรีวิชัยมูล (2539) ได้ศึกษาระดับทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของนักศึกษาในการจัดการศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ สถาบันการศึกษา เพศ ภูมิภาค ระดับผลการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนอกหลักสูตร และความคาดหวังในการประกอบอาชีพของนักศึกษากลุ่มประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏจันทรเกษมเขตกรุงเทพมหานคร 4 สถาบัน คือ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏธนบุรี รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานใช้ค่าT-test และ F-test ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง20-21ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร มากที่สุด ส่วนใหญ่จบการศึกษาสาขาศิลป์ (ภาษา) มีระดับผลการเรียนอยู่ในระดับดี มีฐานะการเงินของครอบครัวอยู่ในระดับดี ผู้ปกครองประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษาและปัจจัยทางด้านบุคคล ได้แก่ เพศ ภูมิภาค ระดับผลการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ไม่มีผลต่อระดับทัศนคติของนักศึกษาต่อ

วิชาการจัดการศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความสนใจในข่าวสารเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนอกหลักสูตร และความคาดหวังในการประกอบอาชีพ พบว่า มีผลต่อระดับทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดการศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาพรวมทุกด้าน พบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดโดยแยกเป็นประเด็นย่อย พบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อหลักสูตร และผู้สอนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนทัศนคติที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ห้องเรียน ห้องสมุด อุปกรณ์การเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

สุธีรา เผ่า โภคสถิตย์ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตามความคาดหวังของนายจ้าง โดยศึกษาจากประชากร 3 กลุ่ม คือ บุคลากรภาคการท่องเที่ยว บุคลากรภาคการโรงแรม และผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยทั้งในและต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 462 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบสมมุติฐาน F-Test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ประเภทของหน่วยงาน จำนวนปีที่ปฏิบัติงานและสาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อความคาดหวังในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ส่วนความคิดเห็นอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นต่อความสำคัญของการพัฒนาตนด้านคุณธรรม ด้านคุณภาพชีวิตและการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในด้านการพัฒนาสังคมนั้นอยู่ในระดับมาก และในด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเห็นว่า ควรจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริงมากที่สุด ส่วนอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนั้นเน้นไปที่ผู้สอนที่ต้องมีประสบการณ์จริงและสอนให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มและพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง และมีข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนต้องการให้จัดการเรียนการสอนเน้นให้มีคุณภาพมากกว่าเน้นปริมาณ ให้ฝึกปฏิบัติจริงควบคู่ไปกับทฤษฎี และปลูกฝังให้มีจิตสำนึกที่ดีในการบริการ

คำพูน เพชรไชสี (2545) ได้ศึกษาการจัดทำหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการจัดทำหลักสูตรการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว และเพื่อเสนอร่างหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวของ

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประชากรในการวิจัยคือ นักเรียนก่อนระดับปริญญาตรีวิทยาลัยวิทยาศาสตร์พื้นฐาน และนักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 4 คณะเศรษฐศาสตร์ และการคุ้มครองของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ผลการศึกษา ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการจัดทำหลักสูตรวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระดับปริญญาตรีแห่งชาติลาว พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีเพศหญิงค่อนข้างมากกว่าเพศชายส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี เป็นนักศึกษาสายสามัญ ในส่วนความต้องการเรียนในรายวิชาที่ได้กำหนดมีความต้องการในระดับมาก ความเห็นต่อการจัดทำหลักสูตรต้องสอดคล้องกับสภาพการท่องเที่ยวและนโยบายด้านต่างๆ ของรัฐบาลและเน้นความสอดคล้องกับสภาพวัฒนธรรมประเพณีของลาวอยู่ในระดับมากกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการสอนทฤษฎีควบคู่การปฏิบัติจริง เน้นกิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีลาวในส่วนอาจารย์ผู้สอนเน้นการนำวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้านจากภายนอกมาให้ความรู้ในบางวิชา

สุภาวดี ล้อมมหามงคล (2545) ได้ศึกษาคุณลักษณะนักศึกษาฝึกงานที่พึงประสงค์ของธุรกิจนำเที่ยว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ธุรกิจนำเที่ยวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่เคยรับนักศึกษาฝึกงานจำนวน 150 แห่ง ผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะนักศึกษาฝึกงานที่พึงประสงค์ของธุรกิจนำเที่ยวที่สำคัญมี 3 ด้าน คือ ด้านทัศนคติ ธุรกิจนำเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการผู้มีความรักการบริการมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ การให้ความสำคัญต่อการบริการผู้อื่น และมีความภาคภูมิใจในอาชีพธุรกิจการท่องเที่ยว ด้านลักษณะนิสัย ต้องการผู้มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ มีนิสัยกระตือรือร้น มีความสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีมนุษยสัมพันธ์ดีทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ทุกระดับมีสัมมาคารวะ สุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน มีความอดทน มีความใฝ่รู้และรู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอด้านความรู้และทักษะให้ความสำคัญกับการมีทักษะในการพูดภาษาอังกฤษได้ เป็นอย่างดี รองลงมา คือ มีความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านประวัติศาสตร์ สังคม การเมือง เศรษฐกิจ

ชนะการณ ออสุวรรณ (2548) ได้ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหัวหินการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการบริหารจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของหัวหิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาเที่ยวในอำเภอหัวหินในเดือนมีนาคม-เมษายน 2548 จำนวน 420 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามผลการวิจัย พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศต่อการบริหารจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของหัวหินตามด้านต่างๆ คือ ด้านการกายภาพ นักท่องเที่ยวต้องการให้หัวหินเป็นเมืองแห่งความเงียบสงบ มีความปลอดภัยสูงมี

หาดทรายและธรรมชาติที่สวยงามด้านแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวต้องการให้พัฒนาและเพิ่มศักยภาพการจัดระเบียบชายหาด สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น รถรับจ้าง การจราจร ที่จอดรถ ทางเดินเท้า และเพิ่มแหล่งอ泊ยี่งสิ่งค้าของฝากด้านการจัดบุคลากรนักท่องเที่ยวต้องการให้พัฒนาหรือเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรด้านภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ด้านการบริการขั้นพื้นฐานและสาธารณูปโภคต้องการให้พัฒนาความสะดวกบริเวณชายหาด ทางลงชายหาดด้านการประชาสัมพันธ์ต้องการให้ประชาสัมพันธ์ด้วยอินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ต้องการให้จัดเทศกาล งานประเพณี กิจกรรมเฉลิมฉลองต่างๆเมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีต่อการบริหารจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของหัวหิน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุป ธุรกิจนำเที่ยว (Tourism Business) หมายถึง การดำเนินธุรกิจให้บริการหรืออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ให้บริการจองที่พัก จัดบัตรโดยสาร บริการการคมนาคมขนส่ง และบริการอื่นๆ ที่ครบวงจรเพื่อให้ลูกค้าสะดวกสบายและพึงพอใจ ธุรกิจนำเที่ยวจัดเป็นองค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญมาก เพราะนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยโดยผ่านธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจนำเที่ยวจึงเป็นสื่อกลางในการประสานกับธุรกิจอื่นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงจัดเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ

2.6 แนวคิดเรื่องสมรรถนะ

แนวคิดของสมรรถนะเริ่มจากความคิดของเดวิด แมคเคลแลนด (David McClelland, 1973, น. 14) ที่จะพัฒนาแบบทดสอบทางบุคลิกภาพที่ต้องการศึกษาว่าบุคคลที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ นั้นมี ทักษะและนิสัยอย่างไร และได้พัฒนาแบบทดสอบดังกล่าวจนเป็นแบบประเมินที่เรียกว่า Behavior Event Interview (BEI) เป็นแบบประเมินที่ค้นหาผู้มีผลการปฏิบัติงานดี ซึ่งแมคเคลแลนด เรียกว่า สมรรถนะ (Competency) ตามแนวคิดของแมคเคลแลนดองค์ประกอบของสมรรถนะมี 5 ส่วน คือ

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้ที่เป็นสาระเนื้อหาสำคัญที่ต้องรู้ เช่นความรู้ในวิทยาการต่างๆ
2. ทักษะ (Skill) คือ การกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่เกิดได้จากพื้นฐานทางความรู้และสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่วว่องไวและมีประสิทธิภาพ

3. ความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) คือ ค่านิยม เจตคติ และสิ่งที่บุคคลนั้นเป็น สิ่งที่เป็นภาพลักษณ์ของตน เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล เช่น เป็นคนที่น่าเชื่อถือ เป็นคนมีเมตตา เป็นต้น

5. แรงจูงใจ เจตคติ (Motives / Attitude) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับภายในที่ทำให้บุคคล แสดงพฤติกรรมมุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ

มีนักการศึกษาได้ให้นิยามของสมรรถนะไว้มากมาย กล่าวคือ

Richard Boyatzis (1982) ให้นิยาม สมรรถนะว่า เป็นความสามารถในงานหรือลักษณะ ที่อยู่ภายในบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

Parry (อ้างถึงในสุกัญญา รัศมีธรรมโชติ, 2547, น. 48) สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะ (Attitudes) ที่มีผลต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่งๆ เป็นสิ่งที่สามารถสร้างขึ้นได้โดยผ่านการเรียนรู้ การฝึกอบรมและการพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548, น. 4-6) นิยามสมรรถนะคือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถที่ทำให้บุคคลทำงานประสบความสำเร็จ

อานนท์ สักดิ์วีระวิทย์ (2547, น. 61) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคล ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณสมบัติต่างๆ ได้แก่ ค่านิยม เจตคติ บุคลิกภาพ และอื่นๆ ซึ่งส่งผลให้ผู้นั้นประสบความสำเร็จในการทำงาน

องค์ประกอบของสมรรถนะ มี 2 องค์ประกอบ คือ

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) ได้แก่ ความชำนาญในงาน คือการนำความรู้ ความชำนาญ และเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีวิจารณญาณเพื่อสร้างความสำเร็จ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยคุณธรรม การรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน ความใฝ่รู้ ความเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น

2. สมรรถนะที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และเจตคติ

2.1 ความรู้ ในที่นี้หมายถึง ความรู้พื้นฐานทางอาชีพ ความรู้ในงานอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับองค์กร ความรู้ในการพัฒนาตนเอง

2.2 ทักษะ หมายถึง ความสามารถที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญจนปฏิบัติงานได้คล่องแคล่ว เช่น ทักษะภาษาต่างประเทศ เป็นต้น ทักษะแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

2.2.1 ทักษะทางเทคนิควิธี (Technical Skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้เทคนิคต่างๆ ในการปฏิบัติงานอย่างชำนาญ

2.2.2 ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Skills) หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ทำงานกับผู้อื่นได้

2.2.3 ทักษะทางการนึกคิด (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถในการคิดเข้าใจ ระบุปัญหา และแก้ปัญหาโดยการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล

2.3 ด้านเจตคติ (Attitude) ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดๆ คุณธรรมจริยธรรม จิตสำนึกความรับผิดชอบ เป็นต้น

2.7 สรุปการวิเคราะห์วรรณกรรม

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ได้สรุปผลการศึกษาเพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. การจัดโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า

การจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเข้า ประกอบด้วย ปรัชญาโปรแกรมการศึกษา จุดมุ่งหมายโปรแกรม การจัดหลักสูตร การจัดบุคลากร การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

ปรัชญาการจัดการโปรแกรมการศึกษา หมายถึง หลักแห่งความคิดในการจัดโปรแกรม

การศึกษาแบบผสมผสานเชิงบูรณาการ โดยมุ่งสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้มีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานด้านธุรกิจนำเข้า แนวคิดและปรัชญาการจัดการโปรแกรมการศึกษาควรยึดแนวคิดปรัชญาพื้นฐานทางการศึกษา แนวคิดปรัชญาการดำรงชีวิตของยุคนั้น ความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง แนวคิดปรัชญาของกฎหมายการศึกษาซึ่งหมายถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ รวมถึงแนวคิดของนักวิชาการทางการศึกษาของยุคต่างๆ เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยในการกำหนดแนวคิดและปรัชญาของการจัดโปรแกรมการศึกษาของสาขาวิชาและของระดับการศึกษานั้น

การจัดหลักสูตร หมายถึง การกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนหรือนักศึกษาต้องเรียนและมีประสบการณ์ทั้งในและนอกห้องเรียน องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร รูปแบบและโครงสร้าง และเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรเป็นกระบวนการประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของสังคม การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกและจัด

เนื้อหาสาระ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตรรูปแบบหรือประเภทของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือหลักสูตรที่ยึดเนื้อหาสาระและสาขาวิชาเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดกิจกรรมและประสบการณ์เป็นหลัก หลักสูตรที่ดีควรจะต้องเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชีวิตที่เหมาะสมที่สุดต่อสภาพการณ์ต่างๆ และนำไปสู่การปฏิบัติได้

การจัดบุคลากรสอน หมายถึง การจัดคณาจารย์ หรือผู้สอนเพื่อทำหน้าที่สอนและบริหารจัดการ โปรแกรมวิชา กล่าวคือ เป็นผู้ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน โดยผู้สอนต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ความรู้วิชาครู ความรู้เรื่องหลักสูตร ความรู้เรื่องจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษา ความรู้เรื่องศาสตร์การสอน การถ่ายทอดวิชาความรู้ การจัดการขององค์การหรือหน่วยงานเป็นกระบวนการที่เป็นภารกิจของฝ่ายทรัพยากรบุคคลขององค์การหรือหน่วยงานนั้นๆ แต่การจัดการบุคลากรทางการสอนนั้น โปรแกรมวิชาหรือสาขาวิชาต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการนั้นๆ กระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย การวางแผน โดยมีขั้นตอนดังนี้ คือ สำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน พยากรณ์กำลังคนกับงาน จัดทำแผนอัตรากำลัง กระบวนการนี้เป็นภารกิจของโปรแกรมวิชา การสรรหาซึ่งมีหลากหลายวิธีการเพื่อสรรหาบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณวุฒิและประสบการณ์ตรงตามความต้องการของโปรแกรมวิชา กระบวนการนี้เป็นหน้าที่โดยตรงของฝ่ายทรัพยากรบุคคลของหน่วยงาน การคัดเลือกเป็นกระบวนการเลือกบุคคลเข้าทำงานเริ่มจากการจ่ายใบสมัคร การกรอกใบสมัคร การสัมภาษณ์ขั้นต้น โดยปกติขั้นตอนส่วนนี้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายทรัพยากรบุคคล ส่วนขั้นตอนการทดสอบความรู้ความสามารถและการสัมภาษณ์เข้าทำงานเป็นภารกิจของโปรแกรมวิชา กระบวนการสุดท้าย คือ การประเมินผลการปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็นการประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคล และการประเมินผลงานที่ปฏิบัติแล้ว ซึ่งกระบวนการนี้เป็นภารกิจโดยตรงของโปรแกรมวิชา

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับภารกิจการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดโปรแกรมการศึกษา งานการจัดการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการ ประกอบด้วยงานการศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตร การจัดทำแผนการเปิดรายวิชา การจัดอาจารย์ผู้สอน การจัดตารางเรียนตารางสอน การจัดทำประมวลการสอน การดูแลการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน การวัดประเมินผลการสอน หลักการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ส่วนรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ รูปแบบการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชา รูปแบบที่เน้นกิจกรรม รูปแบบเน้นการเรียนอย่างอิสระของแต่ละบุคคล รูปแบบที่เน้น

พฤติกรรมความคิดของผู้เรียน รูปแบบที่เน้นความสัมพันธ์ในสังคมก่อให้เกิดการเรียนรู้ และรูปแบบที่เน้นพัฒนาการของบุคลิกภาพของบุคคล

การจัดกิจการนักศึกษา หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองทั้งปัญญา จิตใจ อารมณ์และบุคลิกภาพ การจัดกิจการนักศึกษาในระดับอุดมศึกษามีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อทำให้นักศึกษาเป็นคนที่มีความรู้ และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปก็จะเป็นบัณฑิตที่มีความสามารถในการทำงานในวิชาชีพที่ศึกษามา สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในทุกสถานการณ์ ขอบข่ายงานกิจการนักศึกษาได้แก่ งานการจัดปฐมนิเทศ นักศึกษาใหม่และการปัจฉิมนักศึกษาที่จบการศึกษา การจัดการศึกษา การแนะแนวการศึกษา และอาชีพ การดูแลเรื่องวินัย บริการสุขภาพอนามัยและสวัสดิการ การจัดกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมส่วนกลางที่เกี่ยวกับสโมสรหรือองค์การนักศึกษา กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมการเมืองโดยสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการจัดกิจการนักศึกษาภายใต้เกณฑ์มาตรฐานกิจการนักศึกษา พ.ศ. 2541 และเกณฑ์ตามดัชนีบ่งชี้คุณภาพของการประกันคุณภาพอุดมศึกษา

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดการโปรแกรมการศึกษา นักการศึกษาหลายท่านกล่าวว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน หรือ สื่อการสอน หมายถึง สิ่งที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็ว ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การจัดสื่อการเรียนการสอน อันได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องช่วยการสอน เทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนหรือจัดให้บริการแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring and Assessing) หมายถึง กระบวนการตรวจสอบดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนหรือบรรลุเป้าหมายของงานหรือโครงการ โดยมีการประเมินผล หมายถึง การประเมินค่าความสำเร็จของงานหรือโครงการอยู่ในกระบวนการที่เป็นระบบอันประกอบด้วย การวางแผน (Plan:P) การปฏิบัติงานตามแผน (Do:D) การตรวจสอบประเมินผล (Check:C) การปรับปรุงแก้ไข (Action:A)

2. บัณฑิตที่จบการศึกษาด้านวิชาการต้องเกี่ยวข้องพียงมีคุณลักษณะที่ตรงกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตบริการและความรับผิดชอบต่อสังคมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

2. มีความรอบรู้ทางวิชาการ และทักษะทางวิชาชีพในศาสตร์ทางการท่องเที่ยว มีความสามารถในการปฏิบัติงาน การให้บริการ และบริหารจัดการเทียบเท่ากับมาตรฐานสมรรถนะทางวิชาชีพในภูมิภาคอื่นของโลก

3. มีทักษะการวิเคราะห์สถานการณ์ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ เหตุผลและวิจารณญาณ อย่างเหมาะสมเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ

4. มีบุคลิกภาพดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในทุกระดับได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้และทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

5. มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 1 ภาษา รวมทั้งสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม

6. มีความรู้และความสามารถในการใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อศึกษาลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจท่องเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ประการที่สองเพื่อศึกษาระบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว และประการที่สามเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว โดยมีระเบียบวิธีวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

- 3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา
- 3.2 ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 วิธีดำเนินการวิจัย
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

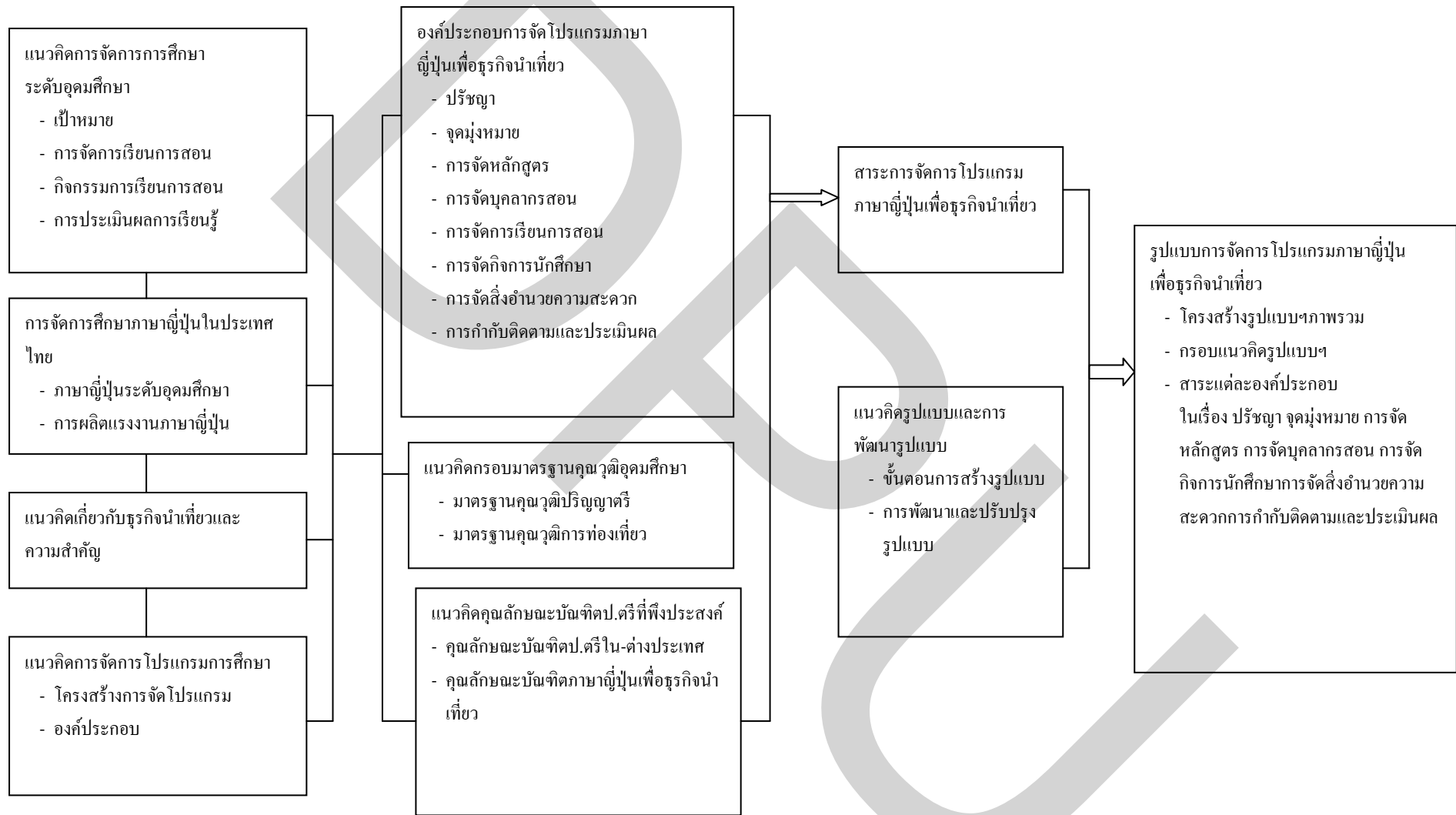
แนวคิดการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป้าหมายการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา คือ มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะทางวิชาการและวิชาชีพ มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในและต่างประเทศ

การจัดการ โปรแกรมการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับ โปรแกรมวิชาในการกำหนดสาระของโปรแกรม ประกอบด้วย โครงสร้าง องค์ประกอบของโปรแกรมการศึกษา เพื่อเป้าหมาย คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพให้แก่ ตลาดแรงงานและสังคม

องค์ประกอบหรือสาระการจัดโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า ประกอบด้วย
 ปรัชญาโปรแกรมการศึกษาจุดมุ่งหมายโปรแกรม การจัดหลักสูตร การจัดบุคลากรสอน การจัดการ
 เรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักศึกษาการจัดตั้งอำนาจความสะดวก การกำกับติดตามและประเมินผล

การจัดการโปรแกรมการศึกษาจะต้องดำเนินการภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
 อุดมศึกษาและมาตรฐานคุณวุฒิสาขาท้องถิ่นที่มุ่งเน้นที่มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต
 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics and Moral) ด้านความรู้ (knowledge) ด้านทักษะ
 ทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
 (Interpersonal Skills and Responsibility) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้
 เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)
 ประกอบกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ

การพัฒนาารูปแบบดำเนินการตามขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบ
 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย คือ 1) การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐานของ
 การสร้างรูปแบบ 2) การสร้างรูปแบบ 3) การประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
 4) การปรับปรุงแก้ไข ขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบ การประเมินที่นิยมใช้มากคือ การประเมิน
 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เกณฑ์การประเมินรูปแบบ 4 ด้าน คือ ความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์
 ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ”

3.2 ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้ แบ่งตามการเก็บข้อมูลการวิจัย ดังนี้

3.2.1 ประชากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ

1) หัวหน้าหรือเลขานุการสาขาภาษาญี่ปุ่นและอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกระดับปริญญาตรีทั้งของรัฐ และเอกชนทั่วประเทศ 33 แห่ง

2) เจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่งานสำรองการจอง (Reservation) เจ้าหน้าที่งานรับโทรศัพท์ (Operator) มัคคุเทศก์ (guide) เป็นต้นของบริษัทนำเที่ยวที่ที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงานและมีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล

3.2.2 ประชากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1) ตัวแทนจากสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่น และตัวแทนจากบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงานและมีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล

3.2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ข้อคิดเห็นและประเมินรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการจัดการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาญี่ปุ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

ตารางที่ 3.1 ประชากรและตัวอย่างที่แบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์การวิจัย	ประชากร	ตัวอย่าง
1.	ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว	เจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงานของบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) อยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล	สุ่มบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทยที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงานแบบง่ายโดยวิธีจับสลาก (Simple Random Sampling) และสุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Targeting Sample) จำนวน 40 แห่งๆละ 3 คน รวม 120 คน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์การวิจัย	ประชากร	ตัวอย่าง
2	ศึกษาระบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อ ธุรกิจนำเข้าเที่ยว	1. หัวหน้าหรือเลขานุการสาขา ภาษาญี่ปุ่นและอาจารย์ผู้สอนวิชา ภาษาญี่ปุ่นระดับปริญญาตรีทั้งรัฐ และเอกชนทั่วประเทศ 2. เจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงาน ของบริษัทนำเข้าที่นำนักท่องเที่ยว ชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล	แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Targeting Sample) จำนวน33แห่งๆละ 2 คน รวม 66 คน สุ่มบริษัทนำเข้าที่นำ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวใน ประเทศไทยที่มีบัณฑิต ภาษาญี่ปุ่นทำงานแบบง่ายโดย วิธีจับสลาก (Simple Random Sampling) และสุ่มผู้ตอบ แบบสอบถามแบบ เฉพาะเจาะจง (Purposive Targeting Sample) จำนวน40 แห่งๆละ3 คน รวม 120 คน
3	พัฒนารูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่น ระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจ นำเข้าเที่ยว 3.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (การสัมภาษณ์เชิงลึก) 3.2 การประชุมสนทนา กลุ่ม (Focus Group)	หัวหน้าหรือเลขานุการสาขา ภาษาญี่ปุ่นจากสถาบันการศึกษา หรืออาจารย์ที่สอนวิชาเกี่ยวกับ ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจนำเข้าเที่ยวจำนวน 4 ท่านและเจ้าของหรือผู้จัดการบริษัท นำเข้าเที่ยวประเภท Inbound ที่มี บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงาน ผู้ทรงคุณวุฒิสภาการจัดการ การศึกษา สาขาภาษาญี่ปุ่นสาขาการ ท่องเที่ยว และผู้ประกอบการทาง ธุรกิจนำเข้าเที่ยว	แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Targeting Sample) จำนวน 4 ท่าน แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Targeting Sample) จำนวน 10 ท่าน

3.3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยรวม 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน และคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว และสาระการจัดโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ดำเนินการดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 กล่าวคือ แนวคิดการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ แนวคิดการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา การผลิตแรงงานภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว แนวคิดการจัดโปรแกรมการศึกษาในเรื่อง โครงสร้างการจัด โปรแกรมการศึกษา องค์ประกอบของโปรแกรมการศึกษานั้น ได้แก่ ปรัชญา จุดมุ่งหมาย การจัดหลักสูตรการศึกษา การจัดบุคลากรสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจการนักศึกษา และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และแนวคิดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และมาตรฐานคุณวุฒิสาชาวิชาการท่องเที่ยว ตลอดจนคุณลักษณะของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่พึงประสงค์ภายในประเทศและต่างประเทศ นำแนวคิดดังกล่าวข้างต้น มาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสาระการจัดโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

2. นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดที่สร้างเสร็จ ทำการตรวจสอบคุณภาพ กล่าวคือตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ดังนี้

- 2.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินให้ความเห็นและประเมินความตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) ให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง ผู้ประเมินแน่ใจว่าข้อความดังกล่าววัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 คะแนน 0 หมายถึง ผู้ประเมินไม่แน่ใจว่าข้อความดังกล่าววัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 คะแนน -1 หมายถึง ผู้ประเมินแน่ใจว่าข้อความดังกล่าววัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

ในการพิจารณาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้องในข้อคำถามทุกข้อ มีค่าเท่ากับ 1 โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามดังนี้ คือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 จะคัดเลือกไว้ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 จะพิจารณาปรับปรุงหรือไม่คัดเลือกไว้ ข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยพิจารณาปรับปรุง

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พบว่า ข้อคำถามทุกข้อในแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

2.2 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาในข้อ 2.1 และแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับอาจารย์ที่สอนภาษาต่างประเทศชาวไทยของสถาบันภาษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตจำนวน 30 คนและพนักงานของบริษัทฟูจิทัวร์และบริษัทแพนด้าทัวร์ จำนวน 30 คนซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แล้วคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวตามการรับรู้ของสถานประกอบการมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ .8171 และแบบสอบถามเกี่ยวกับสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ .9494 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

3. นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) ไปใช้เก็บข้อมูล

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน และคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ถามเจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงานของบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงานมีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล จำนวน 40 แห่งๆละ 3 คน รวม 120 คน

3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวถามหัวหน้าหรือเลขานุการสาขาภาษาญี่ปุ่นและอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาญี่ปุ่นระดับปริญญาตรีทั้งรัฐและเอกชนทั่วประเทศ จำนวน 33 แห่งๆละ 2 คน รวม 66 คน และถามเจ้าของหรือผู้จัดการและ

เจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงานของบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงาน มีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมาณพลจำนวน 40 แห่งๆ ละ 3 คน รวม 120 คน

4. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม ทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

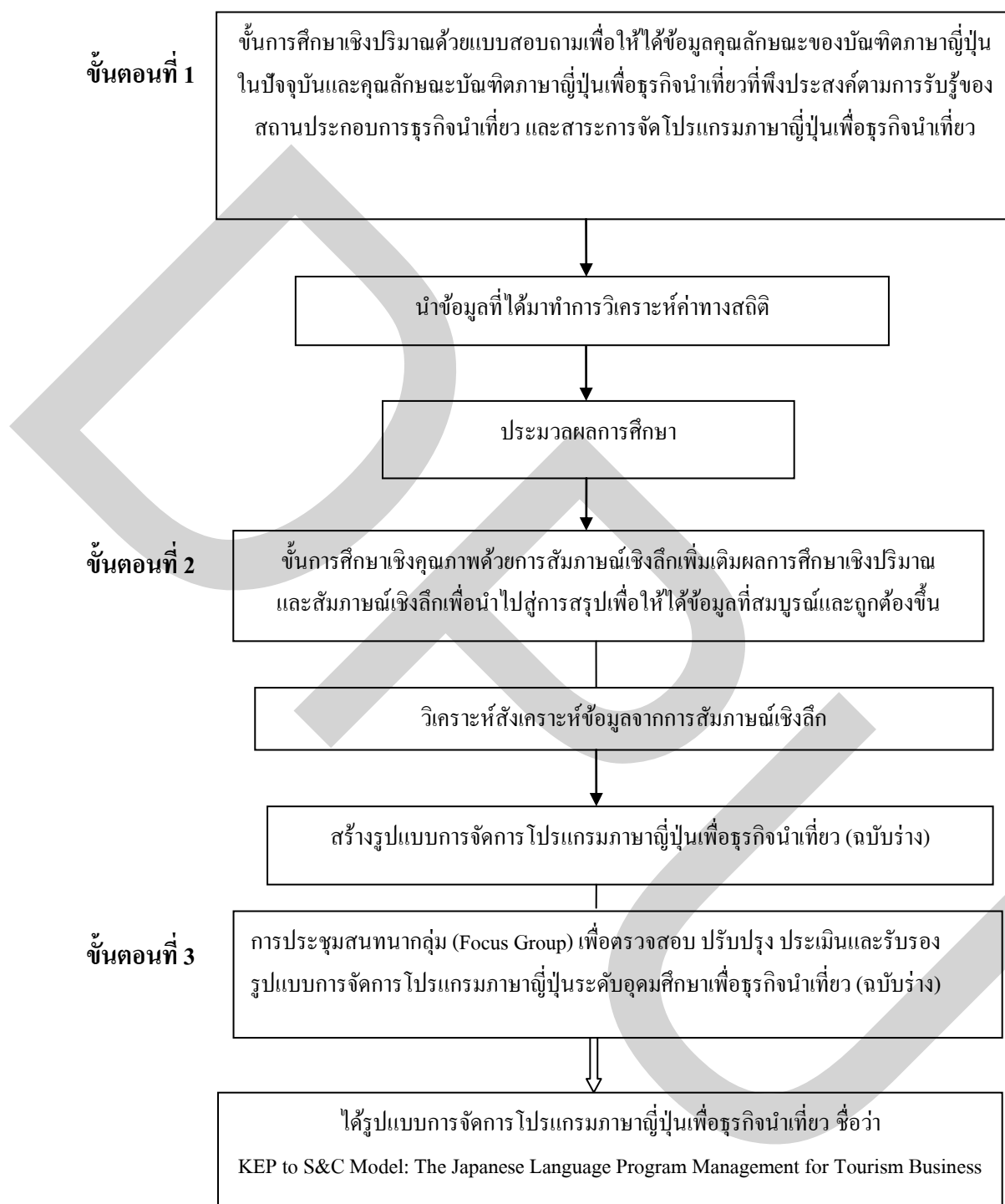
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมผลการศึกษาเชิงปริมาณและข้อสรุปให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและมั่นใจยิ่งขึ้นเพื่อนำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้มาวิเคราะห์สังเคราะห์และสร้างรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพทำการสุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วย

1) ตัวแทนผู้ผลิตบัณฑิตจากสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี 4 ท่าน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกตัวแทน คือ เป็นหัวหน้าหรือเลขานุการสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน รวม 4 แห่ง (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

2) ตัวแทนผู้ใช้บัณฑิตจากบริษัทนำเที่ยวประเภท Inbound นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงานเจาะจงบริษัทที่ดำเนินการโดยชาวญี่ปุ่น 2 แห่ง และบริษัทที่ดำเนินการโดยชาวไทย 2 แห่งๆ ละ 1 ท่าน รวม 4 ท่าน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกตัวแทน คือ เป็นเจ้าของหรือผู้จัดการแผนกหรือฝ่ายของบริษัทนั้นๆ ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงาน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

ขั้นตอนที่ 3. การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง ประเมิน และรับรอง นำรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้น ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบฯ และประเมินคุณภาพด้วยการประเมินคุณภาพ 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์ (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation (Maduas, Scriven & Stufflebeam, 1983, pp. 399-402) นำแบบประเมินที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence:IOC) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา คือ ค่า IOC มีค่ามากกว่า 0.75 ขึ้นไป จะแสดงว่ารูปแบบดังกล่าวผ่านการประเมิน รับรองสามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อไปได้

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อตรวจสอบ ประเมิน และรับรองรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว (ฉบับร่าง) (ดูรายชื่อในภาคผนวก)

ภาพที่ 3.2 ลำดับขั้นตอนในการวิจัย

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ชุด คือ

3.4.1.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว เพื่อตอบคำถามการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเป็นอย่างไร

3.4.1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เพื่อตอบคำถามเรื่องสาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อ ธุรกิจนำเที่ยวเป็นอย่างไรเพื่อนำผลการศึกษาเชิงปริมาณวิเคราะห์และประมวลผลการศึกษาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

3.4.1.3 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมและการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำไปสู่การสรุปข้อมูลเกี่ยวกับสาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่มีความสมบูรณ์และความถูกต้องมั่นใจยิ่งขึ้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์สังเคราะห์สร้างเป็นรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

3.4.1.4 แบบประเมินรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เพื่อใช้ประเมินและรับรองรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

3.4.2 วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัยในส่วนของแบบสอบถามฯ (ข้อ 3.4.1.1 – 3.4.1.2) ดำเนินการดังนี้

3.4.2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในต่างประเทศและต่างประเทศและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา การจัดการ โปรแกรมการศึกษา การจัดหลักสูตร การจัดบุคลากรสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจการนักศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และมาตรฐานคุณวุฒิสาชาวิชาที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เป็นต้นมา สร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

3.4.2.2 สร้างคำถามในแบบสอบถามเป็นคำถามเลือกตอบ คำถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ถามเกี่ยวกับลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการ ธุรกิจนำเที่ยว คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ และ สาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

3.4.2.3 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปผ่านการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 6 ท่าน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถาม ความเข้าใจของผู้ตอบ และการสื่อความหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.4.2.4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน ไปทดลองใช้ (Try out) กับอาจารย์ที่สอนภาษาต่างประเทศชาวไทยของสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตจำนวน 30 คนและพนักงานของบริษัทฟูจิทีวีและบริษัทแพนด้าทีวี จำนวน 30 คนเพื่อทดสอบความเที่ยง (Reliability) หากค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบัค (Cronbach's Coefficient Alpha) พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ .8171 แบบสอบถามเกี่ยวกับสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ .9494 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

3.4.2.5 นำเครื่องมือไปใช้เก็บข้อมูลจริง

3.4.3 วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัยในส่วนของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว (ข้อ 3.4.1.3) ดำเนินการดังนี้

3.4.3.1 วิเคราะห์สังเคราะห์และประมวลผลการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในข้อ 3.4.1.2 สร้างคำถามในแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมผลการศึกษาเชิงปริมาณ และเพื่อนำไปสู่การสรุปเพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ มีความถูกต้องและมั่นใจยิ่งขึ้น เป็นคำถามแบบปลายปิด และปลายเปิดที่มีโครงสร้าง

3.4.3.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จไปสัมภาษณ์ตัวอย่างประชากรที่กำหนดไว้

3.4.4 วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัยในส่วนของแบบประเมินรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

3.4.4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการประเมินรูปแบบของ Maduas, Scriven, and Stufflebeam (1983, pp. 399-402) และ Eisner (1976, pp. 192-193) เพื่อสร้างแบบประเมิน

3.4.4.2 สร้างเป็นแบบประเมินที่ประกอบด้วยการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.5.1 ติดต่อขอความร่วมมือจากสถาบันที่เปิดสอน โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับปริญญาตรีทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน และสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวที่เป็นตัวอย่างประชากรของการวิจัยครั้งนี้

3.5.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.2.1 แบบสอบถามคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว เก็บข้อมูลกับเจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงานของบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงาน มีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล จำนวน 40 แห่งๆละ 3 คน รวม 120 คน/ชุด โดยการส่งทางไปรษณีย์ และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2554 ได้รับกลับคืนมา 93 ชุด คิดเป็นร้อยละ 77.5

3.5.2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เก็บข้อมูลกับหัวหน้าหรือเลขานุการสาขาภาษาญี่ปุ่นและอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาญี่ปุ่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยวระดับปริญญาตรีทั้งรัฐและเอกชนทั่วประเทศ 33 แห่งๆ ละ 2 คนๆ ละ 1 ชุด รวม 66 ชุด โดยการส่งทางไปรษณีย์ และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2554 ได้รับกลับคืน 59 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.39 และเก็บข้อมูลกับเจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงานของบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงาน มีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล จำนวน 40 แห่งๆ ละ 3 คน รวม 120 คน/ชุด โดยการส่งทางไปรษณีย์ และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2554 ได้รับกลับคืนมา 93 ชุด คิดเป็นร้อยละ 77.5

3.5.2.3 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมผลการศึกษาเชิงปริมาณและสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีความสมบูรณ์และความถูกต้องยิ่งขึ้นเกี่ยวกับสาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เก็บข้อมูลกับตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ

1) หัวหน้าหรือเลขานุการสาขาภาษาญี่ปุ่นจากสถาบันอุดมศึกษาหรืออาจารย์ที่สอนวิชาเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยวระดับปริญญาตรีของรัฐ 3 คน เอกชน 1 คน รวม 4 คน ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ครบ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เมื่อเดือนกันยายน 2554

2) เจ้าของหรือผู้จัดการบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงาน จำนวน 4 แห่งๆละ 1 คน ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ครบ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เมื่อเดือนกันยายน 2554

3.5.2.4 แบบประเมินรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิสาษาภาษาญี่ปุ่น 2 ท่าน สาขาการท่องเที่ยว 2 ท่าน สาขาการจัดการศึกษา 4 ท่าน และผู้ประกอบการทางธุรกิจนำเที่ยว 2 ท่าน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการประเมินรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้นด้วยแบบประเมินหลังการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างโดยใช้ค่าสถิติแบบที (t-test) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบที่ .05

2) ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสาระการจัดโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

แบบสอบถามทั้ง 2 ชุดในส่วนที่เป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับได้กำหนดระดับคะแนนไว้ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยมาก
ระดับ 4	หมายถึง	ระดับความเห็นค่อนข้างมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยค่อนข้างน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยน้อย

คำนวณหาค่าอันตรภาคชั้น (Class Interval) โดยใช้สูตร

ระดับความเห็นด้วยมาก - ระดับความเห็นด้วยน้อย

จำนวนชั้นความถี่

$$\frac{5-1}{5} = 0.8$$

5

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายโดยมีอันตรภาคชั้นคะแนนของระดับความเห็น
เท่ากับ 0.8 ได้เกณฑ์สำหรับเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยระดับความเห็นเพื่อแปลความหมาย ดังนี้

4.21-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3.41-4.20	หมายถึง	เห็นด้วยค่อนข้างมาก
2.61-3.40	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง	เห็นด้วยค่อนข้างน้อย
1.00-1.80	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย

3.6.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยแบบสัมภาษณ์ทำการวิเคราะห์โดยรวม
ข้อมูลและรายงานเป็นความเรียง

3.6.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า
ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)
โดยมีเกณฑ์การพิจารณา คือ ค่า IOC มีค่ามากกว่า 0.75 ขึ้นไป จะแสดงว่ารูปแบบดังกล่าวผ่านการ
ประเมินและรับรองสามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ได้ต่อไป

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อศึกษาลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ประการที่สอง เพื่อศึกษาระบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว และประการที่สาม เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ผู้วิจัยดำเนินการโดยมีขั้นตอนการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว และสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

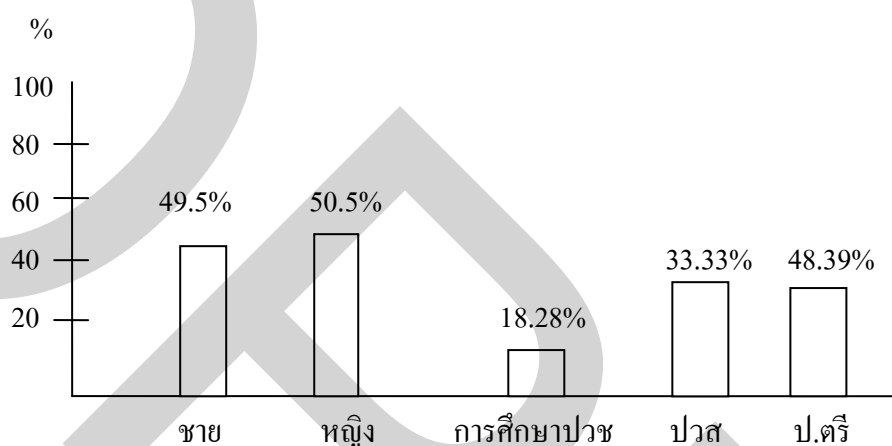
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยซักถามพูดคุยเจาะลึกคำตอบแบบให้อธิบายและถามถึงเหตุผลเพิ่มเติมผลการศึกษาเชิงปริมาณและให้ได้ข้อสรุปของข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ ความถูกต้องและมั่นใจขึ้นเพื่อนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์และสร้างรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ขั้นตอนที่ 3 การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงประเมินและรับรอง นำรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้น ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบฯ ประเมินและรับรองคุณภาพด้วยการประเมินคุณภาพ 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็น นำแบบประเมินที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence:IOC) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา คือ ค่า IOC มีค่ามากกว่า 0.75ขึ้นไป จะแสดงว่ารูปแบบดังกล่าวผ่านการประเมินและรับรองสามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อไปได้

4.1 ผลการศึกษาจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

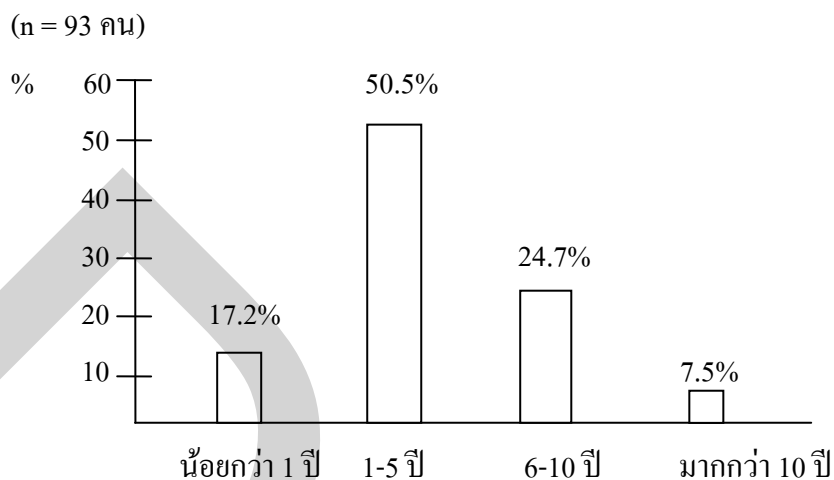
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามในเรื่อง 1) คุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว และ 2) สาธารณการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เป็นดังนี้

4.1.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต

ภาพที่ 4.1 ค่าร้อยละของเพศและการศึกษาของตัวอย่างกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต (n = 93 คน)

จากภาพที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าตัวอย่างของกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ร้อยละ 50.5 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 49.5 เป็นเพศชาย และร้อยละ 48.93 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 33.33 จบการศึกษาระดับปวส. และร้อยละ 18.28 จบการศึกษาระดับปวช.

ภาพที่ 4.2 ค่าร้อยละของระยะเวลาทำงานในบริษัทนำเที่ยวของตัวอย่างกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต

จากภาพที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาทำงานในบริษัทธุรกิจนำเที่ยวของตัวอย่างกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ร้อยละ 50.5 ทำงานเป็นเวลา 1-5 ปี ร้อยละ 17.2 ทำงานน้อยกว่า 1 ปี ในขณะที่ทำงานมากกว่า 10 ปีมีเพียงร้อยละ 7.5

ตารางที่ 4.1 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับของความต้องการบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวของกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต (n = 93 คน)

ความต้องการบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว	ความถี่	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ยของความ ต้องการ	SD	ระดับ
ต้องการ	91	97.8	4.52	.61	มาก
ไม่ต้องการ	2	2.2	-	-	-

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 97.8 ของกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและระดับความต้องการ พบว่า กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.52

4.1.2 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

4.1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

ตารางที่ 4.2 คุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม (n = 93 คน)

คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่น	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	2.83	.26	ปานกลาง	7
2. ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว	2.08	.47	ค่อนข้างน้อย	1
3. ด้านทักษะทางปัญญา	2.37	.12	ค่อนข้างน้อย	2
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	2.49	.33	ค่อนข้างน้อย	3
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.51	.33	ค่อนข้างน้อย	4
6. ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา	2.74	.24	ปานกลาง	5
7. ด้านบุคลิกภาพ	2.70	.19	ปานกลาง	6
รวม	2.53	.83	ค่อนข้างน้อย	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาจากการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.53$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 2.83$) ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา ($\bar{X} = 2.74$) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 2.70$) อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.51$) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.49$) ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 2.37$) และด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ($\bar{X} = 2.08$) อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

เมื่อจัดลำดับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นจากลำดับน้อยที่สุดและรองลงไปหา มากได้แก่ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 คุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว (n = 93 คน)

ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ความซื่อสัตย์สุจริต	3.02	.20	ปานกลาง
ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่องาน	3.01	.20	ปานกลาง
ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน	3.01	.10	ปานกลาง
การตรงต่อเวลา	3.01	.10	ปานกลาง
ความมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงานและผู้อื่น	3.02	.10	ปานกลาง
ความขยันอดทน	2.53	.20	ค่อนข้างน้อย
ความสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน มีสัมมาคารวะ	2.54	.52	ค่อนข้างน้อย
การอุทิศเวลาให้กับงาน	2.54	.56	ค่อนข้างน้อย
มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ	2.54	.56	ค่อนข้างน้อย
การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	3.02	.57	ปานกลาง
ภาพรวม	2.83	.26	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า คุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$)

เมื่อพิจารณาคคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นในรายข้อความขยันอดทน ความสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน มีสัมมาคารวะ การอุทิศเวลาให้กับงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.53$ 2.54 2.54 และ 2.54 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.4 คุณลักษณะด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวของบัณฑิต
ภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว (n = 93 คน)

ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารทั่วไป (ฟังพูดอ่านเขียน)	2.00	.25	ค่อนข้างน้อย
ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว (ฟังพูดอ่านเขียน)	2.15	.87	ค่อนข้างน้อย
ความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว	2.51	.51	ค่อนข้างน้อย
ความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	1.00	.00	น้อย
ความรู้ภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการสื่อสาร	1.00	.00	น้อย
ภาพรวม	2.08	.47	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4.4 พบว่า คุณลักษณะด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.08$)

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ยกเว้นในรายข้อความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และความรู้ภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการสื่อสาร พบว่า อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.00$ และ 1.00 เท่ากัน)

ตารางที่ 4.5 คุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญาของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของ
สถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว (n = 93 คน)

ด้านทักษะทางปัญญา	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ความสามารถในการเรียนรู้งาน	3.00	.00	ปานกลาง
ความสามารถในการคิดวิจารณ์ และคิดวิพากษ์	1.97	1.00	ค่อนข้างน้อย
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา	2.00	.00	ค่อนข้างน้อย
ความสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์	2.52	.50	ค่อนข้างน้อย
ความสามารถในการบริหารจัดการงาน	2.52	.50	ค่อนข้างน้อย
ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านธุรกิจนำเที่ยว	1.49	.50	น้อย
ความสามารถในการพัฒนางานให้มีคุณภาพ	2.48	.50	ค่อนข้างน้อย
ความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง	3.00	.00	ปานกลาง
ภาพรวม	2.37	.12	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4.5 พบว่า คุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญาของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.37$)

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ยกเว้นในรายข้อความสามารถในการเรียนรู้งาน และความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$ เท่ากันทั้งสองรายการ) และความสามารถในการปฏิบัติงานด้านธุรกิจนำเที่ยว พบว่า อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.49$)

ตารางที่ 4.6 คุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว (n = 93 คน)

ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานเป็นทีมได้	1.49	.50	น้อย
ไม่เห็นแก่ตัวและไม่เอาเปรียบผู้อื่น	3.00	.00	ปานกลาง
ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	1.98	1.0	ค่อนข้างน้อย
ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่องานที่ทำ	2.48	.50	ค่อนข้างน้อย
ความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ และรักความก้าวหน้า	3.00	.00	ปานกลาง
ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	3.00	.00	ปานกลาง
ภาพรวม	2.49	.33	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4.6 พบว่า คุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.49$)

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นในรายข้อความความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่องานที่ทำ พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 1.98$ และ 2.48) และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานเป็นทีมได้ พบว่า อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.49$)

ตารางที่ 4.7 คุณลักษณะทางทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว (n = 93 คน)

ทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารฯ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ความสามารถในการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง	3.00	.00	ปานกลาง
ความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติได้	2.52	.50	ค่อนข้างน้อย
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร	2.52	.50	ค่อนข้างน้อย
ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	3.53	.52	ค่อนข้างมาก
ความสามารถในการใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	2.00	.00	ค่อนข้างน้อย
ความสามารถในการประมวล และแปลความหมายทางสถิติ	1.52	.50	น้อย
ภาพรวม	2.51	.33	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4.7 พบว่า คุณลักษณะด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.51$)

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะทางด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ยกเว้นในรายข้อความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.53$) ในข้อความสามารถในการใช้ภาษาไทยถูกต้อง พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) และความสามารถในการประมวล และแปลความหมายทางสถิติ พบว่า อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.52$)

ตารางที่ 4.8 คุณลักษณะด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนาของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว (n = 93 คน)

ทักษะการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ความสามารถในการวางแผนงาน	2.48	.50	ค่อนข้างน้อย
ความสามารถในการจัดการงานที่ทำ	2.49	.50	ค่อนข้างน้อย
ความสามารถในการพัฒนาตนเอง	3.00	.00	ปานกลาง
ความสามารถในการพัฒนางานที่ทำ	3.00	.00	ปานกลาง
ภาพรวม	2.74	.24	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า คุณลักษณะด้านการวางแผน การจัดการและการพัฒนาของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$)

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านทักษะการวางแผน การจัดการ และการพัฒนาเป็นรายข้อ พบว่า ความสามารถในการพัฒนาตนเองและพัฒนางานที่ทำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$ และ 3.00 เท่ากัน) ในขณะที่ความสามารถในการวางแผนงาน ($\bar{X} = 2.48$) และความสามารถในการจัดการงานที่ทำ ($\bar{X} = 2.49$) พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 4.9 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว (n = 93 คน)

บุคลิกภาพ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
สุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.00	.00	ปานกลาง
รูปร่างหน้าตาดี และท่าทางสง่า	3.01	.10	ปานกลาง
กิริยา วาจา และ มารยาทเรียบร้อย	2.52	.50	ค่อนข้างน้อย
กระฉับกระเฉง คล่องแคล่วว่องไว	2.00	.00	ค่อนข้างน้อย
ละเอียด สุขุม รอบคอบ มีเหตุผล	1.49	.50	น้อย
ร่าเริง สดชื่น แจ่มใส	2.52	.50	ค่อนข้างน้อย
อดทน อดกลั้น และมีกำลังใจสูง	2.52	.50	ค่อนข้างน้อย
มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.51	.50	มาก
ภาพรวม	2.70	.19	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.70$)

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ยกเว้นในรายข้อความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.51$) ในข้อ สุขภาพร่างกายแข็งแรง และรูปร่างหน้าตาดีและท่าทางสง่างาม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$ และ 3.01) ในขณะที่ ความละเอียด สุขุม รอบคอบ มีเหตุผล พบว่า อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.49$)

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

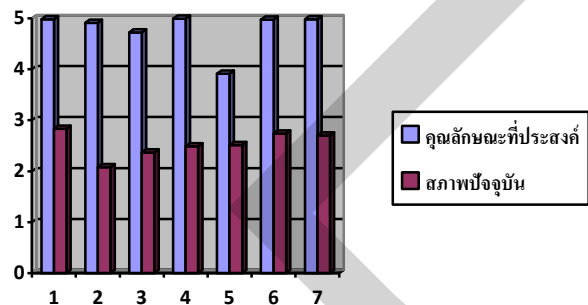
ตารางที่ 4.10 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม ($n = 93$ คน)

คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.98	.05	มาก	2
2. ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว	4.91	.07	มาก	4
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.72	.26	มาก	5
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.99	.02	มาก	1
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.91	.25	ค่อนข้างมาก	6
6. ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา	4.97	.09	มาก	3
7. ด้านบุคลิกภาพ	4.98	.04	มาก	2
รวม	4.78	.08	มาก	

จากตารางที่ 4.10 พบว่าคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวตามคุณลักษณะของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.78$)

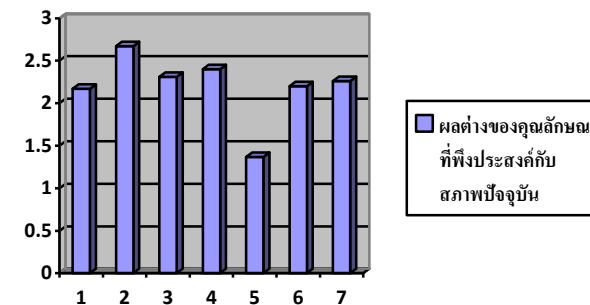
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์เกือบทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นคุณลักษณะด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.91$)

เมื่อพิจารณาจัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์แต่ละด้าน พบว่า อันดับ 1 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อันดับ 2 คือ คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และบุคลิกภาพ อันดับ 3 คือ การวางแผน การจัดการและการพัฒนา อันดับ 4 คือ ความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว อันดับ 5 คือ ทักษะทางปัญญา อันดับ 6 คือ ทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ภาพที่ 4.3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวกับสภาพบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ
2. ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยว
3. ด้านทักษะทางปัญญา
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขฯ
6. ด้านการวางแผน การจัดการฯ
7. ด้านบุคลิกภาพ

ภาพที่ 4.4 ผลต่างของคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวกับสภาพบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นที่พึงประสงค์กับสภาพบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและการทดสอบค่า t-test

คุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา	คุณลักษณะ		สภาพปัจจุบัน		ผลต่าง		ลำดับ	t	p-value
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.98	.05	2.83	.26	2.17	.30	6	-68.961	.000
2. ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยว	4.91	.07	2.08	.47	2.67	.61	1	-42.101	.000
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.72	.26	2.37	.12	2.31	.17	3	-126.618	.000
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.99	.02	2.49	.33	2.40	.34	2	-67.257	.000
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.91	.25	2.51	.33	1.37	.58	7	-22.746	.000
6. ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา	4.97	.09	2.74	.24	2.22	.27	5	-78.151	.000
7. ด้านบุคลิกภาพ	4.98	.04	2.70	.19	2.26	.20	4	-104.903	.000

จากภาพที่ 4.3 และตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะบัณฑิต ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเกี่ยวกับสภาพบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำที่เกี่ยว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทุกรายการ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยวกับที่พึงประสงค์กับสภาพบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันในภาพที่ 4.4 พบว่า คุณลักษณะบัณฑิต ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยวกับที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาเรียงลำดับ ความสำคัญมากที่สุดไปน้อยสุด คือ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับธุรกิจนำที่เกี่ยว ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการ วางแผน การจัดการและการพัฒนา ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และด้านทักษะ การวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 4.12 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำที่เกี่ยวพึงประสงค์ (n = 93 คน)

ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ความซื่อสัตย์สุจริต	5.00	.00	มาก	1
ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่องาน	5.00	.00	มาก	1
ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน	5.00	.00	มาก	1
การตรงต่อเวลา	5.00	.00	มาก	1
ความมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงานและผู้อื่น	4.99	.10	มาก	2
ความขยันอดทน	4.99	.10	มาก	2
ความสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน มีสัมมาคารวะ	5.00	.00	มาก	1
การอุทิศเวลาให้กับงาน	4.99	.10	มาก	2
มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ	4.99	.10	มาก	2
การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	5.00	.00	มาก	1
ภาพรวม	4.98	.05	มาก	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำที่เกี่ยวพึงประสงค์ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.98)

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์ เป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ

เมื่อพิจารณาจัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่พึงประสงค์พบว่า อันดับ 1 คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่องาน ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน การตรงต่อเวลา ความสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน มีสัมมาคารวะ และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ อันดับ 2 คือ ความมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน และผู้อื่น ความขยันอดทน การอุทิศเวลาให้กับงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

ตารางที่ 4.13 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์ (n = 93 คน)

ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารทั่วไป (ฟังพูดอ่านเขียน)	4.99	.02	มาก	2
ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว (ฟังพูดอ่านเขียน)	4.96	.10	มาก	3
ความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว	4.99	.05	มาก	2
ความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	5.00	.00	มาก	1
ความรู้ภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการสื่อสาร	3.97	1.0	ค่อนข้างมาก	4
ภาพรวม	4.91	.07	มาก	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.91$)

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์เป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ความรู้ภาษาต่างประเทศอื่นพึงประสงค์พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.97$)

เมื่อพิจารณาจัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว พบว่า อันดับ 1 คือ ความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร อันดับ 2 คือ ความรู้

ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารทั่วไป และความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเข้า อันดับ 3 คือ ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า อันดับ 4 คือ ความรู้ภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการสื่อสาร

ตารางที่ 4.14 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าด้านทักษะทางปัญญาที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าพึงประสงค์ (n = 93 คน)

ด้านทักษะทางปัญญา	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ความสามารถในการเรียนรู้งาน	5.00	.00	มาก	1
ความสามารถในการคิดวิจารณ์ และคิดวิพากษ์	4.99	.10	มาก	2
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา	4.48	.50	มาก	4
ความสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.48	.50	มาก	4
ความสามารถในการบริหารจัดการงาน	4.49	.50	มาก	3
ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านธุรกิจนำเข้า	5.00	.00	มาก	1
ความสามารถในการพัฒนางานให้มีคุณภาพ	4.48	.50	มาก	4
ความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง	5.00	.00	มาก	1
ภาพรวม	4.72	.26	มาก	

จากตารางที่ 4.14 พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าด้านทักษะทางปัญญาที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าพึงประสงค์ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.72$)

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะด้านทักษะทางปัญญาที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าพึงประสงค์ เป็นรายข้อ พบว่า พบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ

เมื่อพิจารณาจัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญาที่พึงประสงค์ พบว่าอันดับ 1 คือ ความสามารถในการเรียนรู้งานความสามารถในการปฏิบัติงานด้านธุรกิจนำเข้าและความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง อันดับ 2 คือ ความสามารถในการคิดวิจารณ์ และคิดวิพากษ์ อันดับ 3 คือ ความสามารถในการบริหารจัดการงาน และอันดับ 4 คือ ความสามารถในการพัฒนางานให้มีคุณภาพ

ตารางที่ 4.15 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์ (n = 93 คน)

ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานเป็นทีมได้	5.00	.00	มาก	1
ไม่เห็นแก่ตัวและไม่เอาเปรียบผู้อื่น	5.00	.00	มาก	1
ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	4.98	.50	มาก	2
ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่องานที่ทำ	5.00	.00	มาก	1
ความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ และรักความก้าวหน้า	5.00	.00	มาก	1
ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	5.00	.00	มาก	1
ภาพรวม	4.99	.02	มาก	

จากตารางที่ 4.15 พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.99$)

เมื่อพิจารณาคคุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์ เป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ

เมื่อพิจารณาจัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่พึงประสงค์ พบว่า อันดับ 1 คือ ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานเป็นทีมได้ ไม่เห็นแก่ตัวและไม่เอาเปรียบผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่องานที่ทำ ความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ รักความก้าวหน้า และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น อันดับ 2 คือ ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

ตารางที่ 4.16 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว พึงประสงค์ (n = 93 คน)

ทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารฯ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ความสามารถในการใช้ภาษาไทยถูกต้อง	3.99	1.0	ค่อนข้างมาก	3
ความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติได้	4.52	.50	มาก	1
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร	4.49	.50	มาก	2
ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	4.49	.50	มาก	2
ความสามารถในการใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	3.00	.00	ปานกลาง	4
ความสามารถในการประมวล และแปลความหมายทางสถิติ	3.00	.00	ปานกลาง	4
ภาพรวม	3.91	.25	ค่อนข้างมาก	

จากตารางที่ 4.16 พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว พึงประสงค์ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.91$)

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์เป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นความสามารถในการใช้ภาษาไทยถูกต้องเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.99$) ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์ สถิติในการวิเคราะห์ ประมวล และแปลความหมายทางสถิติ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$)

เมื่อพิจารณาจัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า อันดับ 1 คือ ความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ อันดับ 2 คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต อันดับ 3 คือ ความสามารถในการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง อันดับ 4 คือ ความสามารถในการใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล และความสามารถในการประมวล และแปลความหมายทางสถิติ

ตารางที่ 4.17 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวด้านการวางแผน การจัดการและการพัฒนาที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์ (n = 93 คน)

ทักษะการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ความสามารถในการวางแผนงาน	4.96	.10	มาก	4
ความสามารถในการจัดการงานที่ทำ	4.98	.04	มาก	2
ความสามารถในการพัฒนาตนเอง	4.97	.09	มาก	3
ความสามารถในการพัฒนางานที่ทำ	5.00	.00	มาก	1
ภาพรวม	4.97	.09	มาก	

จากตารางที่ 4.17 พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวด้านการวางแผน การจัดการและการพัฒนาที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์ในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.97$)

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะด้านการวางแผน การจัดการและการพัฒนาที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์เป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ

เมื่อพิจารณาจัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะด้านการวางแผน การจัดการและการพัฒนา พบว่า อันดับ 1 คือ ความสามารถในการพัฒนางานที่ทำ อันดับ 2 คือ ความสามารถในการจัดการงานที่ทำ อันดับ 3 คือ ความสามารถในการพัฒนาตนเอง อันดับ 4 คือ ความสามารถในการวางแผนงาน

ตารางที่ 4.18 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำที่เกี่ยวฟึงประสงค์ (n = 93 คน)

บุคลิกภาพ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
สุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.95	.22	มาก	2
รูปร่างหน้าตาดี และท่าทางสง่า	5.00	.00	มาก	1
กิริยา วาจา และ มารยาทเรียบร้อย	5.00	.00	มาก	1
กระฉับกระเฉง คล่องแคล่วว่องไว	5.00	.00	มาก	1
ละเอียด สุขุม รอบคอบ มีเหตุผล	5.00	.00	มาก	1
ร่าเริง สดชื่น แจ่มใส	5.00	.00	มาก	1
อดทน อดกลั้น และมีกำลังใจสูง	5.00	.00	มาก	1
มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.94	.28	มาก	3
ภาพรวม	4.98	.04	มาก	

จากตารางที่ 4.18 พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำที่เกี่ยวฟึงประสงค์ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.98$)

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำที่เกี่ยวฟึงประสงค์เป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาจัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่เกี่ยวฟึงประสงค์พบว่า อันดับ 1 คือรูปร่างหน้าตาดี ท่าทางสง่า กิริยา วาจา มารยาทเรียบร้อย กระฉับกระเฉง คล่องแคล่วว่องไว ละเอียด สุขุม รอบคอบ มีเหตุผล ร่าเริง สดชื่น แจ่มใส อดทน อดกลั้น และมีกำลังใจสูง อันดับ 2 คือ สุขภาพร่างกายแข็งแรง อันดับ 3 คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

4.1.2.2 สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยว ฟึง

1) คุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำที่เกี่ยว พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณาจัดลำดับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นจากลำดับน้อยที่สุดและรองลงไปหา มาก ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำที่เกี่ยว ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า

1.1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีความขยันอดทน ความสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน มีสัมมาคารวะ การอุทิศเวลาให้กับงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และงาน ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน การตรงต่อเวลา ความมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงานและผู้อื่น การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

1.2) ด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว พบว่า บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย และความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารทั่วไปและเพื่อธุรกิจนำเที่ยวรวมทั้งความรู้และทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวก็อยู่ในระดับค่อนข้างน้อยด้วย

1.3) ด้านทักษะทางปัญญา พบว่า บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านธุรกิจนำเที่ยวอยู่ในระดับน้อย และความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คัดกรอง คัดเลือก คัดสรร การแก้ปัญหา การบริหารจัดการงาน และการพัฒนางานให้มีคุณภาพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ในขณะที่ความสามารถในการเรียนรู้ และความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง

1.4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ พบว่า บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับน้อย และมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบต่องาน ต่องานที่ทำอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ในขณะที่ความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ รักรความก้าวหน้า ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง

1.5) ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีความสามารถในการประมวลและแปลความหมาย สถิติอยู่ในระดับน้อยความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารและเทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ในขณะที่ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และความสามารถในการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง

1.6) ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา พบว่า บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีความสามารถในการวางแผน และจัดการงานที่ทำอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และมีความสามารถในการพัฒนาตนเองและพัฒนางานที่ทำอยู่ในระดับปานกลาง

1.7) ด้านบุคลิกภาพ พบว่าบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีความละเอียด สุขุม รอบคอบ มีเหตุผลอยู่ในระดับน้อย กิริยา วาจา มารยาทเรียบร้อย กระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว ว่องไว อคทนอดกลั้นอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ในขณะที่ความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับมาก และสุขภาพร่างกายแข็งแรงอยู่ในระดับปานกลาง

2) ผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจ นำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการตามคุณลักษณะของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจ นำเที่ยวเกี่ยวกับสภาพคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทุกรายการ เมื่อเรียงลำดับความแตกต่างมากที่สุดและรองลงไป ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการวางแผน การจัดการและการพัฒนา ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละด้านของคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์ พบว่า

2.1) คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพที่พึงประสงค์ คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่องาน ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน การตรงต่อเวลา ความมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน ความขยันอดทน การอุทิศเวลาให้กับงาน มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.2) คุณลักษณะด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่พึงประสงค์ คือ ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารทั่วไป ความรู้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับธุรกิจนำเที่ยว ความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและความรู้ภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการสื่อสาร

2.3) คุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญาที่พึงประสงค์ คือ ความสามารถในการเรียนรู้งานความสามารถในการปฏิบัติงานด้านธุรกิจนำเที่ยว ความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ความสามารถในการพัฒนางานให้มีคุณภาพ ความสามารถในการคิดวิจารณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาเป็น และความสามารถในการบริหารจัดการงานอย่างเป็นระบบ

2.4) คุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ที่พึงประสงค์ คือ มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและต่องานที่ทำ ใฝ่รู้และรักความก้าวหน้า

2.5) คุณลักษณะด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศที่พึงประสงค์ คือ ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย ความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร

2.6) คุณลักษณะด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนาที่พึงประสงค์ คือ ความสามารถในการวางแผนงาน การจัดการงานที่ทำ การพัฒนาตนเองและพัฒนางานที่ทำ

2.7) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ คือ สุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง กิริยา วาจาไพเราะ มารยาทเรียบร้อย การแต่งกายดี สะอาดและเหมาะสม ร่าเริง แจ่มใส อดทน มีความเชื่อมั่น

4.1.3 สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

4.1.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตารางที่ 4.19 คำร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็นต่อปรัชญาที่เหมาะสมของการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ปรัชญาของโปรแกรม	ผู้ผลิต (n = 59)	อันดับ	ผู้ใช้ (n = 93)	อันดับ	รวม (n = 152)	อันดับ
มุ่งความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวและทักษะในการประกอบอาชีพ	15.25%	3	5.40%	4	9.21%	4
มุ่งสร้างบัณฑิตให้มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวไปใช้ในงานธุรกิจนำเที่ยวและสนองความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ	33.89%	2	34.40%	2	34.21%	2

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ปรัชญาของ โปรแกรม	ผู้ผลิต (n = 59)	อันดับ	ผู้ใช้ (n = 93)	อันดับ	รวม (n=152)	อันดับ
มุ่งให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม	10.16%	4	24.70%	3	19.08%	3
มุ่งให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวควบคู่ การฝึกปฏิบัติ และสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม	40.70%	1	35.50%	1	37.50%	1

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นในเรื่องปรัชญาที่เหมาะสมของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวสอดคล้องกัน 2 อันดับแรก คือมุ่งให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวควบคู่ การฝึกปฏิบัติ และสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเป็นอันดับ 1 (ผู้ผลิตบัณฑิต 40.7% ผู้ใช้บัณฑิต 35.50%) อันดับ 2 คือ มุ่งสร้างบัณฑิตให้มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวไปใช้ในงานธุรกิจนำเที่ยวและสนองความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ (ผู้ผลิตบัณฑิต 33.89% ผู้ใช้บัณฑิต 34.40%)

เมื่อพิจารณาความเห็นของผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิตในภาพรวม พบว่า ปรัชญาที่เหมาะสมของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวเป็นอันดับ 1 คือมุ่งให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม (37.50%) อันดับ 2 คือ มุ่งสร้างบัณฑิตให้มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวไปใช้ในงานธุรกิจนำเที่ยวและสนองความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ (34.21%) อันดับ 3 คือ มุ่งให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวควบคู่ การฝึกปฏิบัติ และสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม (19.08%)

ตารางที่ 4.20 ค่าร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า

จุดมุ่งหมายของ โปรแกรม	ผู้ผลิต (n = 59)	อันดับ	ผู้ใช้ (n = 93)	อันดับ	รวม (n=152)	อันดับ
เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่สามารถประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม	55.90%	1	54.80%	1	55.27%	1
เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้	3.40%	3	15.10%	3	10.52%	3
เพื่อผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ	40.70%	2	30.10%	2	34.21%	2

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นในเรื่องจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่สอดคล้องกันทั้งอันดับ 1 อันดับ 2 และ 3 คือ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่สามารถประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มากเป็นอันดับ 1 (ผู้ผลิตบัณฑิต 55.90% ผู้ใช้บัณฑิต 54.80%) รองลงมา คือ เพื่อผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ (ผู้ผลิตบัณฑิต 40.70% ผู้ใช้บัณฑิต 30.10%) และ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ (ผู้ผลิตบัณฑิต 3.40% ผู้ใช้บัณฑิต 15.10%)

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็น ไปในทิศทางเดียวกัน คือ จุดมุ่งหมายที่เหมาะสมของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่อันดับ 1 คือ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่สามารถประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม (55.27%) อันดับ 2 คือ เพื่อผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

ทั้งในและต่างประเทศ (34.21%) อันดับ 3 คือ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำ
 เทียบที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ (10.52%)

ตารางที่ 4.21 ค่าร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็นต่อรูปแบบหลักสูตรที่
 เหมาะสมของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเทียบ

รูปแบบหลักสูตร	ผู้ผลิต (n = 59)	อันดับ	ผู้ใช้ (n = 93)	อันดับ	รวม (n = 152)	อันดับ
ให้ความสำคัญกับความต้องการ ความ สนใจ และความสามารถของผู้เรียน	0	3	60.20%	1	36.80%	2
ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้าง ประสบการณ์การเรียนรู้และให้ผู้เรียนรู้ การแก้ปัญหา	45.80%	2	39.80%	2	42.10%	1
ผสมผสานทุกแบบ	54.20%	1	0	3	21.10%	3

จากตารางที่ 4.21 พบว่า รูปแบบหลักสูตรที่เหมาะสมของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อ
 ธุรกิจนำเทียบในมุมมองของกลุ่มผู้ผลิตบัณฑิต คือรูปแบบหลักสูตรที่ผสมผสานเหมาะสมเป็น
 อันดับ 1 (54.2%) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่ารูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความต้องการ ความสนใจ
 และความสามารถของผู้เรียนเหมาะสมเป็นอันดับ 1 (60.2%) อันดับ 2 ทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิตมี
 ความเห็นสอดคล้อง คือ ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และให้ผู้เรียนรู้
 การแก้ปัญหา (ผู้ผลิตบัณฑิต 45.80% ผู้ใช้บัณฑิต 39.80%)

เมื่อพิจารณาความเห็นในภาพรวม พบว่า ทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า
 รูปแบบหลักสูตรที่เหมาะสมเป็นอันดับ 1 คือการให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างประสบการณ์
 การเรียนรู้และให้ผู้เรียนรู้การแก้ปัญหา (42.1%) อันดับ 2 คือ ให้ความสำคัญกับความต้องการ
 ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน (36.8%) อันดับ 3 คือ แบบผสมผสานทุกแบบ (21.10%)

ตารางที่ 4.22 คำร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็นต่อเนื้อหาสาระของหลักสูตรโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

เนื้อหาสาระ	ผู้ผลิต (n = 59)	อันดับ	ผู้ใช้ (n = 93)	อันดับ	รวม (n = 152)	อันดับ
เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา สาระและ ความรู้ของวิทยาการต่างๆ การ ประเมินผล การเรียนรู้มุ่งเรื่องความรู้ และทักษะในวิชาต่างๆ	0	-	24.7%	2	15.1%	2
เน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา การ ประเมินผลการเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุก ด้านของผู้เรียน	0	-	24.7%	2	15.1%	2
เน้นการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ หลอมรวมกันเป็นหมวดหมู่ การ ประเมินผลการเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุก ด้านของผู้เรียน	30.5%	2	0	-	11.9%	3
เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำงานเกิด ทักษะ เกิดประสบการณ์และสามารถ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การประเมินผล การเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุกด้านของ ผู้เรียน	69.5%	1	50.6%	1	57.9%	1

จากตารางที่ 4.22 พบว่า เนื้อหาสาระของหลักสูตรพบว่า ทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับเนื้อหาสาระหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวควรเน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำงานเกิดทักษะ เกิดประสบการณ์และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน (ผู้ผลิตบัณฑิต 69.5% ผู้ใช้บัณฑิต 50.6%)

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า เนื้อหาสาระของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำงานเกิดทักษะ เกิดประสบการณ์และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียนมากเป็นอันดับ 1 เช่นกัน (57.9%)

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเห็นที่มีต่อกระบวนการพัฒนาและ
การประเมินหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาและ ประเมินหลักสูตร	ผู้ผลิตบัณฑิต (n= 59)			ผู้ใช้บัณฑิต (n=93)			รวม (n=152)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การพัฒนาหลักสูตร									
1. มีคณะกรรมการพัฒนา หลักสูตรประกอบด้วย ผู้มีคุณวุฒิตตรงตาม สาขาวิชาหรือมี ประสบการณ์ด้าน ภาษาญี่ปุ่นและธุรกิจ นำเที่ยว	4.85	.36	มาก	4.00	.51	ค่อนข้างมาก	4.33	.61	มาก
2. มีการสำรวจความ ต้องการของสถาน ประกอบการและความ คิดเห็นของบัณฑิตที่จบ ในแต่ละปีการศึกษา	4.85	.36	มาก	3.49	.50	ค่อนข้างมาก	4.02	.80	ค่อนข้างมาก
3. มีการวิพากษ์หลักสูตร จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิจาก ภายนอก	4.68	.73	มาก	3.76	.66	ค่อนข้างมาก	4.12	.82	ค่อนข้างมาก
4. มีแผนการพัฒนาหรือ ปรับปรุงรายวิชาใน หลักสูตรทุกปี	3.97	.85	ค่อนข้างมาก	4.14	.60	ค่อนข้างมาก	4.07	.71	ค่อนข้างมาก
5. มีแผนการพัฒนาหรือ ปรับปรุงหลักสูตรทุก 4-5 ปี	4.64	.48	มาก	3.63	.70	ค่อนข้างมาก	4.03	.79	ค่อนข้างมาก
ภาพรวม	4.59	.23	มาก	3.80	.41	ค่อนข้างมาก	4.11	.52	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

กระบวนการพัฒนาและ ประเมินหลักสูตร	ผู้ผลิตบัณฑิต (n= 59)			ผู้ใช้บัณฑิต (n=93)			รวม (n=152)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การประเมินหลักสูตร									
1. มีการประเมินผลการ จัดหลักสูตรโดยผู้สอน ทุกปีการศึกษา	4.83	.37	มาก	4.00	.51	ค่อนข้างมาก	4.32	.61	มาก
2. มีการประเมินผลการ จัดหลักสูตรโดยผู้เรียน ทุกปีการศึกษา	4.98	.13	มาก	4.39	.49	มาก	4.62	.48	มาก
3. มีการประเมินผลการ จัดการเรียนรู้ทุก รายวิชาทุกปีการศึกษา	4.86	.39	มาก	3.75	.43	ค่อนข้างมาก	4.18	.68	ค่อนข้างมาก
4. มีการประเมินผลการ เรียนรู้ของผู้เรียนก่อน สำเร็จการศึกษา	4.81	.39	มาก	3.89	.78	ค่อนข้างมาก	4.25	.79	มาก
5. มีการติดตามผลการ ปฏิบัติงานของผู้สำเร็จ การศึกษาภายหลังการ สำเร็จการศึกษา	4.66	.75	มาก	3.98	.53	ค่อนข้างมาก	4.24	.70	มาก
6. มีการประเมินหลักสูตร ทุก 4 ปี	4.76	.42	มาก	3.88	.60	ค่อนข้างมาก	4.22	.69	มาก
ภาพรวม	4.81	.27	มาก	3.98	.29	ค่อนข้างมาก	4.30	.49	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ระดับความเห็นที่มีต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวม พบว่า ทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าเกือบทุกรายการมีความเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้น การมีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยผู้มีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชา หรือมีประสบการณ์ด้านภาษาญี่ปุ่นและธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาความเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวม พบว่า มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า เกือบทุกรายการมีความเห็นในระดับมาก ยกเว้นการมีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงรายวิชาในหลักสูตรทุกปี

มีความเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.97$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ทุกรายการมีความเห็นในระดับค่อนข้างมาก

ระดับความเห็นที่มีต่อการประเมินหลักสูตรในภาพรวม พบว่า ทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อกระบวนการประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า เกือบทุกรายการมีความเห็นอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชาทุกปีการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณาความเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตต่อกระบวนการประเมินหลักสูตรในภาพรวม พบว่า มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.81$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ทุกรายการมีความเห็นในระดับมาก ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อกระบวนการประเมินหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า เกือบทุกรายการมีความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นมีการประเมินผลการจัดหลักสูตรของผู้เรียนทุกปีการศึกษามีความเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$)

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเห็นที่มีต่อการจัดบุคลากรสอนในโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

การจัดบุคลากรสอน	ผู้ผลิตบัณฑิต (n=59)			ผู้ใช้บัณฑิต (n=93)			ภาพรวม (n=152)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การวางแผนบุคลากรสอน									
1. มีการสำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน	4.98	.13	มาก	4.00	.72	ค่อนข้างมาก	4.38	.74	มาก
2. มีการพยากรณ์กำลังบุคลากรกับงานโดยวิเคราะห์ทั้งปริมาณและคุณภาพ	4.98	.13	มาก	4.15	.35	ค่อนข้างมาก	4.50	.50	มาก
3. มีการจัดทำแผนอัตรากำลังล่วงหน้า	4.81	.43	มาก	3.87	.33	ค่อนข้างมาก	4.24	.59	มาก
ภาพรวม	4.92	.20	มาก	3.97	.40	ค่อนข้างมาก	4.34	.57	มาก

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

การจัดบุคลากรสอน	ผู้ผลิตบัณฑิต (n=59)			ผู้ใช้บัณฑิต (n=93)			ภาพรวม (n=152)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การสรรหาคณาจารย์สอน									
1. มีความรู้ความสามารถ ภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสาร และธุรกิจน่าที่เชี่ยวชาญ	4.90	.35	มาก	4.13	.33	ค่อนข้างมาก	4.43	.51	มาก
2. มีความรู้ในการบริหาร จัดการและความรู้การสอน	4.81	.39	มาก	4.00	.51	ค่อนข้างมาก	4.32	.61	มาก
3. มีประสบการณ์ทางธุรกิจ น่าที่เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ สอนในระดับอุดมศึกษา	4.20	.44	ค่อนข้างมาก	4.13	.33	ค่อนข้างมาก	4.16	.38	ค่อนข้างมาก
4. มีประสบการณ์ทำงานใน บริษัทน่าที่เชี่ยวชาญประเภท Inboundนักท่องเที่ยวชาว ญี่ปุ่น	4.46	.53	มาก	3.78	1.0	ค่อนข้างมาก	4.05	.96	ค่อนข้างมาก
5. มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารระดับกลางขึ้นไป ของธุรกิจน่าที่เชี่ยวชาญ	3.24	.70	ปานกลาง	3.53	.99	ค่อนข้างมาก	3.41	.90	ค่อนข้างมาก
6. มีประสบการณ์เป็น มัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้น ทะเบียน	4.02	.82	ค่อนข้างมาก	4.26	.67	มาก	4.16	.74	ค่อนข้างมาก
ภาพรวม	4.27	.39	มาก	3.97	.43	ค่อนข้างมาก	4.08	.44	ค่อนข้างมาก
การคัดเลือกบุคลากรสอน									
1. ตรวจสอบคุณวุฒิตรงสาขา	4.56	.72	มาก	4.15	.35	ค่อนข้างมาก	4.32	.57	มาก
2. ตรวจสอบสถาบันที่จบ การศึกษา	4.12	1.0	ค่อนข้างมาก	3.74	.84	ค่อนข้างมาก	3.89	1.0	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

การจัดบุคลากรสอน	ผู้ผลิตบัณฑิต (n=59)			ผู้ใช้บัณฑิต (n=93)			ภาพรวม (n=152)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
3. ตรวจสอบระดับการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่น (日本語能力試験)	4.81	.43	มาก	4.13	.33	ก่อน ข้างมาก	4.39	.50	มาก
4. ทดสอบความรู้ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว	4.42	.91	มาก	4.00	.51	ก่อน ข้างมาก	4.16	.72	ก่อน ข้างมาก
5. สัมภาษณ์ภาษาญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว	4.61	.52	มาก	4.00	.51	ก่อน ข้างมาก	4.24	.59	มาก
6. สอบประวัติเดิม (หากมีประสบการณ์ทำงาน)	4.07	.80	ก่อน ข้างมาก	3.76	.45	ก่อน ข้างมาก	3.88	.63	ก่อน ข้างมาก
ภาพรวม	4.43	.56	มาก	3.96	.28	ก่อน ข้างมาก	4.14	.47	ก่อน ข้างมาก
การพัฒนาบุคลากรสอน									
1. จัดปฐมนิเทศบุคลากรที่รับมาใหม่	4.78	.45	มาก	3.74	.44	ก่อน ข้างมาก	4.14	.67	ก่อน ข้างมาก
2. จัดประชุม/อบรมทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถาบัน	4.63	.52	มาก	4.00	.51	ก่อน ข้างมาก	4.24	.59	มาก
3. ส่งบุคลากรอบรม/สัมมนาทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในและต่างประเทศ	4.61	.52	มาก	3.87	.33	ก่อน ข้างมาก	4.16	.55	ก่อน ข้างมาก
4. ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มความรู้อื่นๆเพิ่มเติมในระดับสูงขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ	4.73	.48	มาก	3.74	.44	ก่อน ข้างมาก	4.13	.66	ก่อน ข้างมาก
5. ส่งเสริมและสนับสนุนการทำผลงานวิชาการ	4.81	.43	มาก	3.61	.49	ก่อน ข้างมาก	4.08	.75	ก่อน ข้างมาก

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

การจัดบุคลากรสอน	ผู้ผลิตบัณฑิต (n=59)			ผู้ใช้บัณฑิต (n=93)			ภาพรวม (n=152)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
6. ส่งเสริมสนับสนุนการฝึก ประสบการณ์เพิ่มพูน ความรู้ทางสายวิชาชีพทั้ง ในและต่างประเทศ	4.71	.49	มาก	3.74	.44	ก่อน ข้างมาก	4.12	.66	ก่อน ข้างมาก
ภาพรวม	4.71	.39	มาก	3.78	.36	ก่อน ข้างมาก	4.14	.59	ก่อน ข้างมาก
การประเมินผลการ ปฏิบัติงาน									
1. ประเมินคุณวุฒิ/คุณสมบัติ	4.90	.30	มาก	4.01	.50	ก่อน ข้างมาก	4.36	.61	มาก
2. ประเมินผลการปฏิบัติงาน สอนทุกภาคการศึกษา	4.59	.49	มาก	4.14	.60	ก่อน ข้างมาก	4.32	.60	มาก
3. ประเมินผลงานวิชาการ	4.44	.77	มาก	4.01	.50	ก่อน ข้างมาก	4.18	.65	ก่อน ข้างมาก
4. ประเมินการเพิ่มพูนความรู้ วิชาการและวิชาชีพ	4.59	.52	มาก	4.13	.33	ก่อน ข้างมาก	4.31	.47	มาก
ภาพรวม	4.54	.53	มาก	4.09	.43	ก่อน ข้างมาก	4.36	.61	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ระดับความเห็นที่มีต่อการจัดบุคลากรสอนในโปรแกรม
ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในประเด็น ดังนี้

ประเด็นการวางแผนบุคลากรสอน พบว่า ทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็น
ต่อการวางแผนบุคลากรสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม พบว่า อยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยก
ความคิดเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตพบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นกับการวางแผน
บุคลากรสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.92$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นอยู่ในระดับ
ก่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นทุกรายการอยู่ใน
ระดับมาก ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นทุกรายการอยู่ในระดับก่อนข้างมาก

ประเด็นการสรรหาบุคลากรสอน พบว่า ทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นต่อการสรรหาบุคลากรสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นในเรื่องการมีความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจนำเที่ยว และการมีความรู้ในการบริหารจัดการและความรู้การสอนพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$ และ 4.32) เมื่อพิจารณาแยกความคิดเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตพบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นกับการสรรหาบุคลากรสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นในข้อการมีประสบการณ์ทางธุรกิจนำเที่ยวและมีประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษา และมีประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นทะเบียนมีความเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.20$ และ 4.02 ตามลำดับ) การมีประสบการณ์เป็นผู้บริหารระดับกลางขึ้นไปของธุรกิจนำเที่ยวมีความเห็นในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นการมีประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นทะเบียนมีความเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$)

ประเด็นการคัดเลือกบุคลากรสอน พบว่า ทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นต่อการคัดเลือกบุคลากรสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาความเห็นเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นต่อการคัดเลือกบุคลากรสอนในเรื่องการตรวจสอบคุณสมบัติตรงสาขา การตรวจสอบระดับการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่น การสัมภาษณ์ภาษาญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$ 4.39 และ 4.24 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาแยกความเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตพบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นกับการสรรหาบุคลากรสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นต่อการคัดเลือกบุคลากรสอนในระดับมากเกือบทุกรายการ ยกเว้นการตรวจสอบสถาบันที่จบการศึกษาและการสอบประวัติเดิม (หากมีประสบการณ์ทำงาน) มีความเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.12$ และ 4.07) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นในระดับค่อนข้างมากทุกรายการ

ประเด็นการพัฒนาบุคลากรสอน พบว่า ทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาความเห็นเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรสอนเกือบทุกรายการข้างต้นในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นการ

พัฒนาบุคลากรด้วยจัดประชุม/อบรมทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถาบันมีความเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาแยกความเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตพบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นกับการสรรหาบุคลากรสอนตามรายการข้างต้นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.71$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรสอนทุกรายการอยู่ในระดับมากในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นทุกรายการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ประเด็นการประเมินผลการปฏิบัติงาน พบว่า ทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาความเห็นเป็นรายข้อ พบว่าทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรสอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการประเมินผลการปฏิบัติงานจากผลงานวิชาการมีความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณาแยกความเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตพบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นกับการประเมินบุคลากรสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.09$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรสอนทุกรายการอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นทุกรายการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.25 คำร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็นต่อหลักการจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

หลักการจัดการเรียนการสอน	ผู้ผลิต (n = 59)	อันดับ	ผู้ใช้ (n = 93)	อันดับ	รวม (n = 152)	อันดับ
เน้นการเรียนรู้วิชาการหรือเนื้อหาสาระของข้อความรู้ต่างๆ โดยผู้สอนจะจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ทุกอย่าง	38.98%	2	39.78%	2	39.47%	2
เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอน การปฏิบัติในสถานที่จริง	44.07%	1	47.31%	1	46.06%	1
เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูปแบบเรียนออนไลน์ เรียนทางไกล เป็นต้น โดยไม่มีครู	16.95%	3	12.91%	3	14.47%	3

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นเรื่องหลักการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า คือ เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอน การปฏิบัติในสถานที่จริงเป็นอันดับ 1 (ผู้ผลิตบัณฑิต 44.07% ผู้ใช้บัณฑิต 47.31%) อันดับ 2 คือเน้นการเรียนรู้วิชาการหรือเนื้อหาสาระของข้อความรู้ต่างๆ โดยผู้สอนจะจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ทุกอย่าง (ผู้ผลิตบัณฑิต 38.98% ผู้ใช้บัณฑิต 39.78%) อันดับ 3 คือ เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนออนไลน์ เรียนทางไกล เป็นต้น โดยไม่มีครู (ผู้ผลิตบัณฑิต 16.95% ผู้ใช้บัณฑิต 12.91%)

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันเช่นกัน หลักการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า คือ เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอน การปฏิบัติในสถานที่จริงเป็นอันดับ 1 (46.06%) อันดับ 2 คือเน้นการเรียนรู้วิชาการหรือเนื้อหาสาระของข้อความรู้ต่างๆ โดยผู้สอนจะจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ทุกอย่าง (39.47%) และอันดับ 3 คือ เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนออนไลน์ เรียนทางไกล เป็นต้น โดยไม่มีครู (14.47%)

ตารางที่ 4.26 คำร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า

รูปแบบการเรียนการสอน	ผู้ผลิต (n = 59)	อันดับ	ผู้ใช้ (n = 93)	อันดับ	รวม (n = 152)	อันดับ
มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาสาระต่างๆที่เป็นกฎเกณฑ์ ความคิดรวบยอด	11.80%	4	0%	-	4.60%	5
มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ลึกที่ติดต่อ วิชาชีพ ปहुกฝั่งเจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์	40.70%	1	12.90%	3	23.68%	3
มุ่งพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติ การ กระทำ และการแสดงออกต่างๆ	1.70%	5	12.90%	3	8.56%	4

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

รูปแบบการเรียนการสอน	ผู้ผลิต (n = 59)	อันดับ	ผู้ใช้ (n = 93)	อันดับ	รวม (n=152)	อันดับ
มุ่งพัฒนาการสืบสอบแสวงหาความรู้หรือกระบวนการคิดต่างๆ และกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น	1.70%	5	0%	-	0.65%	6
มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆโดยใช้การบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระและประสบการณ์	15.30%	3	35.50%	2	27.64%	2
ทุกรูปแบบผสมผสานกัน	28.80%	2	38.70%	1	34.87%	1

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว อันดับ 1 คือมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ลึกที่ดีต่อวิชาชีพ ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ (40.70%) อันดับ 2 คือ ทุกรูปแบบผสมผสานกัน (28.80%) อันดับ 3 คือ มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆโดยใช้การบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระและประสบการณ์ (15.30%) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว อันดับ 1 คือ ทุกรูปแบบผสมผสานกัน (38.70%) อันดับ 2 คือ มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆโดยใช้การบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระและประสบการณ์ (35.50%) อันดับ 3 คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ลึกที่ดีต่อวิชาชีพ ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ และมุ่งพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติ การกระทำ และการแสดงออกต่างๆ (12.90% เท่ากัน)

เมื่อพิจารณาความเห็นในภาพรวม พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ให้ความเห็นว่าเป็นเหมาะสมเป็นอันดับ 1 คือ ทุกรูปแบบผสมผสานกัน (34.87%)

ตารางที่ 4.27 ค่าร้อยละของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

รูปแบบการสอน	ผู้ผลิต (n = 59)	อันดับ	ผู้ใช้ (n = 93)	อันดับ	รวม (n = 152)	อันดับ
เน้นเนื้อหาวิชาและกิจกรรม	54.23%	1	50.53%	1	51.97%	1
เน้นพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน	35.60%	2	44.10%	2	40.79%	2
เน้นพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน	10.17%	3	5.38%	3	7.24%	3

จากตารางที่ 4.27 พบว่า รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว พบว่าทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่ารูปแบบที่เน้นเนื้อหาวิชาและกิจกรรมเป็นอันดับ 1 (ผู้ผลิตบัณฑิต 54.23% ผู้ใช้บัณฑิต 50.53%) อันดับ 2 คือ เน้นพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน (ผู้ผลิตบัณฑิต 35.60% ผู้ใช้บัณฑิต 44.10%) อันดับ 3 คือ เน้นพัฒนาการ การเรียนรู้ของผู้เรียน (ผู้ผลิตบัณฑิต 10.17% ผู้ใช้บัณฑิต 5.38%)

เมื่อพิจารณาความเห็นในภาพรวม พบว่า รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว อันดับ 1 คือ เน้นเนื้อหาวิชาและกิจกรรม (51.97%) อันดับ 2 คือ เน้นพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน (40.79%) อันดับ 3 คือ เน้นพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน (7.24%)

ตารางที่ 4.28 ค่าความถี่ของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีความคิดเห็นต่อวิธีการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

วิธีการสอน	ผู้ผลิต (n = 59)	อันดับ	ผู้ใช้ (n = 93)	อันดับ	รวม (n = 152)	อันดับ
1. การบรรยาย (มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระในเวลาจำกัด)	16	6	58	1	74	2
2. การสาธิต (มุ่งให้ผู้เรียนได้ดูการปฏิบัติจริงจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ)	10	8	24	4	34	9
3. การทดลอง (มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการเห็นผลจากการคิดและการกระทำของตนเอง)	0		0		0	14
4. การนิรนัย (มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลักการและสามารถนำหลักไปใช้ได้)	5	9	35	3	40	6

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

วิธีการสอน	ผู้ผลิต (n = 59)	อันดับ	ผู้ใช้ (n =93)	อันดับ	รวม (n =152)	อันดับ
5. การอุปนัย (มุ่งให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์สามารถจับหลักการ ทำให้เกิดการเรียนรู้หลักการ แนวคิด ต่างๆ)	11	7	12	7	23	10
6. ทักษะศึกษา (มุ่งให้ผู้เรียนได้รับ ประสบการณ์ในเรื่องที่เรียน ได้ เรียนรู้ตามสภาพจริง)	28	3	23	5	51	4
7. การอภิปราย (มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้)	20	4	12	7	32	8
8. การแสดงละคร (มุ่งให้ผู้เรียนเห็น ภาพหรือเรื่องราวที่ต้องการเรียนรู้ ด้วยตนเอง)	1	10	2	8	3	13
9. บทบาทสมมติ (มุ่งให้ผู้เรียนเกิด ความเข้าใจ รู้จนสามารถปฏิบัติได้)	28	3	24	4	52	3
10. กรณีตัวอย่าง (มุ่งให้ผู้เรียนฝึกฝนการ เหยียดปัญหาและแก้ปัญหา สามารถ คิดด้วยตนเองและเรียนรู้ความคิด ของผู้อื่น)	16	6	0		16	12
11. เกม (มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติเอง ได้รับประสบการณ์ตรง)	31	2	12	7	43	5
12. สถานการณ์จำลอง (มุ่งให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้สภาพความเป็นจริงและเกิด ความเข้าใจในสถานการณ์)	34	1	48	2	82	1
13. ศูนย์การเรียนรู้เรียนออนไลน์ (มุ่งให้ ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วย ตนเอง)	5	9	12	7	17	11
14. เหมาะสมทุกข้อ	17	5	22	6	39	7

จากตารางที่ 4.28 พบว่า วิธีการสอนที่ผู้ผลิตบัณฑิตเห็นว่าเหมาะสมกับ โปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวอันดับ 1 คือ สถานการณ์จำลอง (ความถี่=34) อันดับ 2 คือ เกม

(ความถี่=31) อันดับ 3คือ บทบาทสมมติ (ความถี่=28) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าวิธีการสอนที่เหมาะสมเป็นอันดับ 1 คือ การบรรยาย (ความถี่=58) อันดับ 2 คือ สถานการณ์จำลอง (ความถี่=48) อันดับ 3 คือ การสอนแบบนิรนัย (ความถี่=35)

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า วิธีการสอนเหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจ นำเที่ยวอันดับ 1 คือ สถานการณ์จำลอง (ความถี่=82) อันดับ 2 คือ การบรรยาย (ความถี่=74) อันดับ 3 คือ บทบาทสมมติ (ความถี่=52)

ตารางที่ 4.29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ผู้ผลิตบัณฑิต (n=59)			ผู้ใช้บัณฑิต (n=93)			ภาพรวม (n=152)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.75	.43	มาก	4.00	.00	ค่อนข้างมาก	4.28	.45	มาก
2. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	4.20	.88	ค่อนข้างมาก	4.00	.00	ค่อนข้างมาก	4.07	.55	ค่อนข้างมาก
3. เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติครบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา	4.20	.92	ค่อนข้างมาก	3.62	.48	ค่อนข้างมาก	3.84	.74	ค่อนข้างมาก
4. เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน	4.66	.47	มาก	4.25	.67	มาก	4.40	.63	มาก
5. ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	4.49	.50	มาก	4.26	.44	มาก	4.34	.47	มาก
6. กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา	4.61	.49	มาก	4.00	.00	ค่อนข้างมาก	4.23	.42	มาก
7. กิจกรรมน่าสนใจ สนุก มีความสุขในการเรียน	4.53	.67	มาก	4.01	.50	ค่อนข้างมาก	4.21	.62	มาก
8. กิจกรรมมีความท้าทายความสามารถของผู้เรียน	4.25	.80	มาก	4.13	.61	ค่อนข้างมาก	4.17	.69	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ผู้ผลิตบัณฑิต (n=59)			ผู้ใช้บัณฑิต (n=93)			ภาพรวม (n=152)		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
9. เป็นกิจกรรมที่สามารถประเมินผลการปฏิบัติได้	4.27	.78	มาก	4.12	.60	ค่อนข้างมาก	4.17	.68	ค่อนข้างมาก
10. เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาเหมาะสม	4.25	.68	มาก	3.63	.85	ค่อนข้างมาก	3.87	.84	ค่อนข้างมาก
ภาพรวม	4.42	.41	มาก	4.00	.22	ค่อนข้างมาก	4.16	.37	ค่อนข้างมาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ระดับความเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวมตามรายการข้างต้นพบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาความเห็นเป็นรายข้อ พบว่าทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับมากในเรื่องกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.28$) กิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.40$) ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.34$) กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา ($\bar{X} = 4.23$) กิจกรรมน่าสนใจ สนุก มีความสุขในการเรียน ($\bar{X} = 4.21$)

เมื่อพิจารณาแยกความคิดเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตพบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นกับการจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวตามรายการข้างต้นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.00$)

เมื่อพิจารณาในรายข้อแต่ละรายการของการจัดการเรียนการสอนตามรายการข้างต้นพบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นในระดับมากเกือบทุกรายการ ยกเว้น กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน และกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาให้ความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.20$ และ 4.20) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นกับรายการข้างต้นในระดับค่อนข้างมากเกือบทุกรายการ ยกเว้นกิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนและผู้สอน ผู้เรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีความเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.66$ และ 4.26)

ตารางที่ 4.30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษา
ของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า

การจัดกิจกรรมนักศึกษา	ผู้ผลิตบัณฑิต (n=59)			ผู้ใช้บัณฑิต (n=93)			ภาพรวม (n=152)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. มีการกำหนดคุณสมบัติผู้ ที่เข้ามาศึกษาในโปรแกรม	4.29	1.0	มาก	3.75	.43	ก่อน ข้างมาก	3.96	.78	ก่อน ข้างมาก
2. มีการปฐมนิเทศนักศึกษา	4.54	.75	มาก	3.88	.32	ก่อน ข้างมาก	4.13	.62	ก่อน ข้างมาก
3. มีการให้คำแนะนำ นักศึกษาเรื่องการเรียน	4.73	.44	มาก	4.00	.48	ก่อน ข้างมาก	4.28	.59	มาก
4. มีอาจารย์ที่ปรึกษา วิชาการ	4.58	.74	มาก	4.25	.43	มาก	4.37	.59	มาก
5. มีการให้คำปรึกษาแบบ กัลยาณมิตร (ปรึกษาเรื่อง ส่วนตัว)	4.10	.80	ก่อน ข้างมาก	3.98 4.2	.73	ก่อน ข้างมาก	4.02	.76	ก่อน ข้างมาก
6. มีการติดตามผลการเรียน	4.88	.32	มาก	6	.44	มาก	4.50	.50	มาก
7. มีการจัดทุนการศึกษา	4.59	.49	มาก	4.26	.44	มาก	4.38	.48	มาก
8. มีการแนะนำการศึกษา และอาชีพ	4.88	.32	มาก	3.88	.60	ก่อน ข้างมาก	4.26	.70	มาก
9. มีการดูแลเรื่องวินัยและ บุคลิกภาพ	4.53	.70	มาก	4.26	.44	มาก	4.36	.57	มาก
10. ประเภทกิจกรรมที่ควร จัด									
10.1 กิจกรรมวิชาการ	4.32	.65	มาก	4.00	.33	ก่อน ข้างมาก	4.12	.43	ก่อน ข้างมาก
10.2 กิจกรรมกีฬาและ นันทนาการ	3.69	.79	ก่อน ข้างมาก	3.76	.42	ก่อน ข้างมาก	3.73	.59	ขึ้น ข้างมาก
10.3 กิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์	4.14	.86	ก่อน ข้างมาก	3.98	.51	ก่อน ข้างมาก	4.03	.66	ขึ้น ข้างมาก
10.4 กิจกรรมทาง ศิลปวัฒนธรรม	4.03	.33	ก่อน ข้างมาก	4.26	.44	มาก	4.17	.73	ก่อน ข้างมาก
ภาพรวม	4.40	.43	มาก	4.03	.15	ก่อน ข้างมาก	4.18	.34	ก่อน ข้างมาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ระดับความเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวมตามรายการข้างต้นพบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณาความเห็นเป็นรายข้อ พบว่าทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาระดับมากในเรื่องการให้คำแนะนำนักศึกษาเรื่องการเรียน ($\bar{X} = 4.28$) การมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ($\bar{X} = 4.37$) การติดตามผลการเรียน ($\bar{X} = 4.50$) การจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.38$) การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ($\bar{X} = 4.26$) การดูแลเรื่องวินัยและบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.36$)

เมื่อพิจารณาแยกความคิดเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตพบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวมตามรายการข้างต้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.03$)

เมื่อพิจารณาในรายข้อแต่ละรายการของการจัดกิจกรรมนักศึกษาตามรายการข้างต้นพบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นในระดับมากเกือบทุกรายการ ยกเว้นมีการให้คำปรึกษาแบบกัลยาณมิตร (ปรึกษาเรื่องส่วนตัว) มีความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.10$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นกับรายการข้างต้นในระดับค่อนข้างมากเกือบทุกรายการ ยกเว้นการมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ การติดตามผลการเรียน การจัดการศึกษา การดูแลเรื่องวินัยและบุคลิกภาพมีความเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$ 4.26 4.26 และ 4.26 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาประเภทกิจกรรมที่ควรจัด ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นกับกิจกรรมวิชาการในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นกับกิจกรรมวิชาการในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.00$) แต่มีความเห็นกับกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ขณะที่ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.03$) สำหรับกิจกรรมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นในระดับค่อนข้างมากเช่นกัน

ตารางที่ 4.31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเห็นที่มีต่อการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก	ผู้ผลิตบัณฑิต (n=59)			ผู้ใช้บัณฑิต (n=93)			ภาพรวม (n=152)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ความเป็นประโยชน์	4.98	.13	มาก	4.12	.32	ค่อนข้างมาก	4.45	.49	มาก
2. ความเหมาะสม	4.83	.37	มาก	4.25	.43	มาก	4.47	.50	มาก
3. ความน่าสนใจ	4.97	.26	มาก	4.25	.43	มาก	4.52	.51	มาก
4. ความทันสมัย	4.90	.35	มาก	4.00	.51	ค่อนข้างมาก	4.34	.63	มาก
5. ความหลากหลาย	4.98	.13	มาก	3.76	.66	ค่อนข้างมาก	4.23	.79	มาก
6. ความเพียงพอ	4.58	.72	มาก	4.13	.78	ค่อนข้างมาก	4.30	.78	มาก
7. ความสะดวกในการใช้	4.85	.40	มาก	4.25	.67	มาก	4.48	.65	มาก
8. การบริการที่ดี	4.86	.39	มาก	4.27	.44	มาก	4.50	.51	มาก
9. ความแข็งแรง ทนทาน ใช้งานง่าย	4.47	.72	มาก	3.74	.65	ค่อนข้างมาก	4.02	.77	ค่อนข้างมาก
10. ความปลอดภัยในการใช้	4.81	.43	มาก	4.25	.43	มาก	4.46	.51	มาก
ภาพรวม	4.82	.26	มาก	4.10	.36	ค่อนข้างมาก	4.38	.48	มาก

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ระดับความเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวมตามรายการข้างต้น พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาความเห็นเป็นรายข้อ พบว่าทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นต่อการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับมากเกือบทุกรายการ ยกเว้นเรื่องความแข็งแรง ทนทาน ใช้งานง่ายมีความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.02$)

เมื่อพิจารณาแยกความคิดเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตพบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวมตามรายการข้างต้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.82$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.10$)

เมื่อพิจารณาในรายชื่อแต่ละรายการข้างต้น พบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นในระดับมากทุกรายการ ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นกับรายการข้างต้นในระดับมากและระดับค่อนข้างมากในอัตราส่วนที่เท่ากัน

ตารางที่ 4.32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเห็นที่มีต่อประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	ผู้ผลิตบัณฑิต (n=59)			ผู้ใช้บัณฑิต (n=93)			ภาพรวม (n=152)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. สื่อการสอนประเภทวัสดุ (ได้แก่ หนังสือ ตำรา แบบฝึกหัด คู่มือครู สมุดภาพ พจนานุกรม บัตรคำ บัตรประโยค รูปภาพ ภาพชุด ของจริง ของตัวอย่าง ของจำลอง เทปเสียง แผ่นซีดี วีดีทัศน์ ซีดีรอม เป็นต้น)	4.88	.32	มาก	4.15	.60	ค่อนข้างมาก	4.43	.62	มาก
2. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ (ได้แก่ กระดาน เครื่องฉายต่างๆ แผ่นป้าย ป้ายนิเทศ เครื่องเล่น เทป โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น)	4.98	.13	มาก	3.85	.60	ค่อนข้างมาก	4.28	.73	มาก
3. สื่อการสอนประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ได้แก่ บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนออนไลน์ e-learning เป็นต้น)	4.68	.50	มาก	3.63	.48	ค่อนข้างมาก	4.03	.70	ค่อนข้างมาก
4. ห้องสมุด	4.69	.46	มาก	3.74	.44	ค่อนข้างมาก	4.11	.64	ค่อนข้างมาก
5. ห้องปฏิบัติการทางภาษา	4.68	.50	มาก	3.86	.60	ค่อนข้างมาก	4.17	.69	ค่อนข้างมาก
6. ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ	4.68	.50	มาก	3.98	.51	ค่อนข้างมาก	4.25	.61	มาก
ภาพรวม	4.76	.34	มาก	3.86	.34	ค่อนข้างมาก	4.21	.55	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ระดับความเห็นที่มีต่อประเภทสิ่งอำนวยความสะดวกในภาพรวม พบว่า ทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตให้ความเห็นต่อประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกตามรายการข้างต้นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาความเห็นเป็นรายข้อ พบว่าทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นต่อประเภทสิ่งอำนวยความสะดวกได้แก่ สื่อการสอนประเภทวัสดุ สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$ 4.28 และ 4.25 ตามลำดับ) ในขณะที่สื่อการสอนประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุด และห้องปฏิบัติการทางภาษาให้ความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.03$ 4.11 และ 4.17 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาแยกความคิดเห็นของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตพบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นต่อประเภทของการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ในภาพรวมตามรายการข้างต้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.76$) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.86$)

เมื่อพิจารณาในรายข้อแต่ละรายการข้างต้น พบว่า ผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นต่อประเภทสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับมากทุกรายการ ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นกับรายการข้างต้นในระดับค่อนข้างมากทุกรายการ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมผลการศึกษาเชิงปริมาณ โดยการถามเจาะลึกเพื่อให้ได้คำตอบอย่างชัดเจนในประเด็นที่ผลการศึกษาเชิงปริมาณระหว่างผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นไม่ตรงกันหรือไม่สอดคล้อง และเนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ให้ออกนามการรายงานผลการวิเคราะห์ในส่วนของผู้ให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยจึงกำหนดผลการสัมภาษณ์เป็นลำดับที่ของผู้ให้สัมภาษณ์แทนชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

4.2.1.1 ประเด็นปรัชญาการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ในประเด็นปรัชญาการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่ทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกันว่าปรัชญาการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวมุ่งความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวและสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ แต่มีประเด็นที่มีความเห็นไม่ตรงกันและไม่สอดคล้องกันในประเด็นกล่าวคือ กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตให้ความสำคัญกับทักษะในการประกอบอาชีพมากกว่าการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญกับการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าทักษะในการประกอบอาชีพ ในประเด็นที่แตกต่างกัน ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

ตารางที่ 4.33 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องปรัชญาการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ผู้ให้สัมภาษณ์	ความคิดเห็น
คนที่ 1	เห็นด้วยที่ควรนำมาผสมผสานกันเพราะจะทำให้ปรัชญามีคุณภาพมองเห็นภาพของผลผลิตของโปรแกรมนี้ได้ชัดเจน
คนที่ 2	เห็นด้วยว่าควรเพิ่มเติมทั้งคุณธรรมจริยธรรมและสำคัญที่สุดคือการสนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ
คนที่ 3	เห็นด้วยทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิต
คนที่ 4	เห็นด้วยทั้งภาพรวมและความเห็นที่แตกต่างทั้งสองประเด็นไม่ว่าจะเป็นเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมและผลิตเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน หากผลิตโดยไม่คำนึงถึงประเด็นดังกล่าว ผลกระทบจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศเพราะรายได้จากการท่องเที่ยวมีเม็ดเงินที่สูง และส่งผลกระทบต่อบัณฑิตคือจบแต่ไม่มีงานทำ ภาวการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ฉะนั้นเห็นด้วยกับการผสมผสานให้เหมาะสมตามหลักวิชาการ
คนที่ 5	เห็นด้วยกับทั้งสองฝ่าย
คนที่ 6	ตลาดแรงงานทางการท่องเที่ยวต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ ตรงตามตำแหน่งงาน ต้องการคนทำงานที่มีคุณธรรมมีจริยธรรม และเคารพรรยาบรรณวิชาชีพอย่างมาก
คนที่ 7	เห็นด้วยกับการบูรณาการทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิต
คนที่ 8	เห็นด้วยกับทั้งสองฝ่าย

จากประเด็นข้างต้น ได้ข้อสรุปว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องให้ผสมผสานความเห็นของกลุ่มผู้ผลิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตเข้าด้วยกัน ประมวลผลการศึกษาได้ปรัชญาของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ควรเน้นผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ มีความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว และมีคุณธรรมที่สนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

4.2.1.2 ประเด็นรูปแบบหลักสูตรของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ในประเด็นรูปแบบหลักสูตรทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างประสบการณ์

เรียนรู้และให้ผู้เรียนเรียนรู้การแก้ปัญหา (45.80% ของผู้ผลิตบัณฑิต 39.80%ของผู้ใช้บัณฑิต) แต่มีประเด็นที่ไม่สอดคล้องกัน คือกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่ารูปแบบหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับความต้องการ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนด้วยความสำคัญเป็นอันดับ 1 (60.20% ของผู้ใช้บัณฑิต) ในขณะที่กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตไม่ให้ความสำคัญเลย (0%) กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นว่ารูปแบบหลักสูตรที่ผสมผสานมีความเหมาะสมเป็นอันดับ 1 (54.20% ของผู้ผลิตบัณฑิต) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตไม่ให้ความเห็นเลย (0%) ในประเด็นที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกัน ท่านมีความเห็นอย่างไร

ตารางที่ 4.34 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องรูปแบบหลักสูตร

ผู้ให้สัมภาษณ์	ความคิดเห็น
คนที่ 1	เห็นด้วยกับกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต เพราะควรยึดความต้องการของสถานประกอบการเป็นหลัก
คนที่ 2	เมื่อสถานประกอบการต้องการให้สถาบันการศึกษาผลิตลักษณะใด เราก็ควรยึดปฏิบัติแต่ไม่ควรทิ้งหลักการในภาพรวม
คนที่ 3	เมื่อคุแบบสอบถามแล้ว กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตตอบว่ารูปแบบหลักสูตรที่ผสมผสาน คิดว่ากลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตตอบในมุมมองของนักวิชาการ ผู้วิจัยคงต้องใช้วิจารณญาณตัดสินใจให้เหมาะสมอาจมีหลักการทางทฤษฎีประกอบ หากต้องการให้พันธกิจน่าจะยึดความต้องการของสถานประกอบการ
คนที่ 4	เห็นว่าควรจะผสมผสานระหว่างคำตอบของกลุ่มผู้ผลิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตเพราะจะได้ทั้งหลักการที่เป็นทฤษฎีและหลักปฏิบัติที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน
คนที่ 5	ในเรื่องหลักสูตรเป็นเรื่องของหลักการทางวิชาการ แต่การสร้างหลักสูตรควรต้องสำรวจความต้องการของตลาดแรงงานเป็นเรื่องสำคัญ
คนที่ 6	สถาบันการศึกษาควรสร้างหลักสูตรตามความต้องการของตลาดแรงงานจะได้ไม่มีปัญหาคนตกงาน

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	ความคิดเห็น
คนที่ 7	หากพิจารณาว่าผลผลิตที่จับต้องมีความรู้ ความสามารถตามความต้องการของตลาดแรงงาน เห็นด้วยกับความต้องการบัณฑิตของสถานประกอบการ
คนที่ 8	เห็นด้วยทั้งสองกลุ่ม หลักสูตรควรเน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และการเรียนรู้การแก้ปัญหาให้มากขึ้น

จากประเด็นข้างต้น ได้ข้อสรุปว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต และมีความเห็นให้ผสมผสานระหว่างความเห็นของกลุ่มผู้ผลิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตเข้าด้วยกัน ประมวลผลการศึกษาได้รูปแบบหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่ควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และให้ผู้เรียนรู้การแก้ปัญหา

4.2.1.3 ประเด็นของเนื้อหาสาระของหลักสูตรโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่

ในประเด็นเนื้อหาสาระของหลักสูตร โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เห็นว่าทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกันว่า เนื้อหาสาระควรเน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจนเกิดทักษะ เกิดประสบการณ์ และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในประเด็นที่ไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตมีความเห็นว่าเนื้อหาสาระของหลักสูตรควรเน้นการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ ในขณะที่กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่าเน้นการเรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหาและการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา สาระและความรู้วิชาการต่างๆ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

ตารางที่ 4.35 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องเนื้อหาสาระของหลักสูตร

ผู้ให้สัมภาษณ์	ความคิดเห็น
คนที่ 1	เห็นด้วยกับกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต ในเรื่องเน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา
คนที่ 2	น่าจะผสมผสานความเห็นของทั้งสองฝ่าย
คนที่ 3	เห็นด้วยกับทั้งสองกลุ่ม
คนที่ 4	เห็นว่าควรจะผสมผสานระหว่างคำตอบของกลุ่มผู้ผลิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต เพราะจะได้ทั้งหลักการที่เป็นทฤษฎีและหลักปฏิบัติที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	ความคิดเห็น
คนที่ 5	เห็นด้วยกันในประเด็นที่สอดคล้องกัน
คนที่ 6	เห็นด้วยกับทั้งสองกลุ่ม ควรผสมผสานเพื่อประโยชน์เกิดแก่ผู้เรียน
คนที่ 7	เห็นด้วยกับกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต
คนที่ 8	เห็นด้วยทั้งสองกลุ่ม น่าจะบูรณาการทั้งความเห็นของทั้งสองกลุ่ม

จากประเด็นข้างต้น ได้ข้อสรุปว่า ความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ผสมผสานระหว่างความเห็นของกลุ่มผู้ผลิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต นำผลการวิเคราะห์และสัมภาษณ์เพิ่มเติมมาประมวลได้เนื้อหาสาระของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่ควรเน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เกิดประสบการณ์ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน

4.2.2 นำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกมาประมวลกับผลการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปเพื่อให้เกิดความถูกต้องและมั่นใจยิ่งขึ้น และเนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ให้ออกนามการรายงานผลการวิเคราะห์ในส่วนของผู้ให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยจึงกำหนดผลการสัมภาษณ์เป็นลำดับที่ของผู้ให้สัมภาษณ์แทนชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 4.36 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับปรัชญาของการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เขว

จากผลการศึกษาเชิงปริมาณและการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเชิงปริมาณเรื่องสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เขว พบว่า ความเห็นในภาพรวมของทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตเรื่องปรัชญาของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เขวที่เหมาะสม คือ “ มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เขวที่มีคุณธรรมจริยธรรมและสนองความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ ” ท่านเห็นด้วยหรือไม่

ปรัชญาการจัดการโปรแกรมนี้เน้นผลผลิตที่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า เน้นคุณธรรมจริยธรรม การฝึกปฏิบัติจนมีทักษะในการประกอบอาชีพ และท่านเห็นด้วยหรือไม่ และมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างไร

ตารางที่ 4.36 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับปรัชญาของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
คนที่ 1	✓		ด้านบริการทางธุรกิจนำเข้าควรปลูกฝังบัณฑิตให้มีความรู้ควบคู่คุณธรรมและจริยธรรม และควรเน้นการสนองตอบตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ
คนที่ 2	✓		ไม่มี
คนที่ 3	✓		ควรเน้นเรื่องความรู้ คุณธรรม และความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นสำคัญ
คนที่ 4	✓		ผลผลิตของโปรแกรมนี้ต้องมีความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า
คนที่ 5	✓		ความรู้ภาษาญี่ปุ่นควรเน้นการใช้งานได้จริง
คนที่ 6	✓		เพราะว่าตลาดนักท่องเที่ยวจากประเทศญี่ปุ่นเป็นตลาดใหญ่ มีนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี และนักท่องเที่ยวมีกำลังในการใช้
คนที่ 7	✓		ไม่มี
คนที่ 8	✓		นอกจากเน้นความรู้แล้วควรให้มีความสามารถในการพูด ฟัง อ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจนำเข้าให้ได้

จากตารางที่ 4.36 สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คนเห็นด้วยกับปรัชญาของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า คือ มุ่งผลผลิตที่มีความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า มีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะในการประกอบอาชีพและสนองความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ และเห็นด้วยที่ปรัชญาการจัดการโปรแกรมนี้เน้นผลผลิตที่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า เน้นคุณธรรมจริยธรรม การฝึกปฏิบัติจนมีทักษะในการประกอบอาชีพ

ตารางที่ 4.37 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดการ โปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

จากผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า กลุ่มผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกัน เรื่องจุดมุ่งหมายของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว “ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวสามารถประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มี ทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ ” ท่านเห็นด้วย หรือไม่ว่าจุดมุ่งหมายของการจัดการ โปรแกรมมุ่งความรู้ ความสามารถของบัณฑิตในการใช้ ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวจนมีทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและ ต่างประเทศ และท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างไร

ตารางที่ 4.37 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	
คนที่ 1	✓		ไม่มี
คนที่ 2	✓		ไม่มี
คนที่ 3	✓		ไม่มี
คนที่ 4	✓		ขอเพิ่มเติม ความรู้ทางมารยาทและความแตกต่างทาง วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องธุรกิจนำเที่ยว
คนที่ 5	✓		ขอเน้น ความรู้ภาษาญี่ปุ่นควรเน้นการใช้งานได้จริง
คนที่ 6	✓		ควรเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถที่ สามารถประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและมี สมรรถนะที่สามารถปฏิบัติงานได้จริง
คนที่ 7	✓		1.ควรเน้นความรู้ที่ทันสมัย ทันโลก ทันเหตุการณ์ 2.การมีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและความรู้ ทางด้านภาษาญี่ปุ่นอย่างดีเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ แต่ ต้องให้ความรู้เรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรมด้วย หาก ไม่รู้เขา ผลเสียระยะยาวก็คือนักท่องเที่ยวอาจมาเที่ยว ประเทศไทยน้อยลง หรืออาจไม่มาเลย นอกจากนี้การ

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	
			ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีนั้นก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้แก่นักท่องเที่ยวก็มีความสำคัญอย่างมาก ควรเสริมการฝึกฝนและเรียนรู้จากประสบการณ์หรือการชี้แนะจากผู้รู้และมีประสบการณ์เป็นการส่งเสริมทักษะและสมรรถนะ ดังนั้น โปรแกรมเรียนควรมีการศึกษานอกสถานที่ การศึกษาจากกรณีศึกษา การฝึกในสถานที่จริง เป็นต้น
คนที่ 8	✓		ไม่มี

จากตารางที่ 4.37 สรุปได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คนเห็นด้วยกับจุดมุ่งหมายของการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือ ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ความรู้มารยาทและความแตกต่างทางวัฒนธรรม สามารถประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ เน้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นที่ทันสมัย ทันโลก และทันเหตุการณ์ ที่สำคัญ คือความรู้เรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.38 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จากผลการศึกษาเชิงปริมาณและการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเชิงปริมาณเรื่องรูปแบบหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว พบว่า กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวให้มีความสำคัญกับการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้การแก้ปัญหา ท่านเห็นด้วยหรือไม่ และท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างไร

ตารางที่ 4.38 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	
คนที่ 1	✓		ไม่มี
คนที่ 2	✓		ไม่มี
คนที่ 3	✓		ประเด็นของการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ควร เน้นภาษาญี่ปุ่นและการท่องเที่ยว การแก้ปัญหาควรเน้น การจัดการในภาพใหญ่ขององค์กร และเน้นการ ให้บริการนักท่องเที่ยวด้วย
คนที่ 4	✓		ไม่มี
คนที่ 5	✓		ควรให้ความสำคัญกับภาษาญี่ปุ่นด้วยการเรียนการสอน ที่ออกฝึกภาคสนาม เพราะจะได้พบกับปัญหาจริง และ เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหา
			จากสภาพจริง และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
คนที่ 6	✓		ขอเพิ่มเติมการแก้ปัญหาที่ได้จากประสบการณ์จริงและ ควรเน้นการฝึกภาคปฏิบัตินอกสถานที่ เน้นการเรียนรู้ จากประสบการณ์ควบคู่กับทฤษฎีและหลักการ
คนที่ 7	✓		ไม่มี
คนที่ 8	✓		ควรมีการฝึกงานช่วงปิดภาคเรียนทุกปีการศึกษาตั้งแต่ ชั้นปีที่ 2 เป็นต้นไปเพื่อเป็นการสะสมประสบการณ์ที่จะ เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

จากตารางที่ 4.38 สรุปได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คนเห็นด้วยกับรูปแบบหลักสูตร
ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือ มุ่งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ การ
แก้ปัญหา และการฝึกปฏิบัติ

ตารางที่ 4.39 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจ
นำเที่ยว

จากผลการศึกษาเชิงปริมาณ และการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเชิงปริมาณพบว่า กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกันว่า เนื้อหาสาระของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยวคือ “เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจนเกิดทักษะ เกิดประสบการณ์และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน” ท่านเห็นด้วยหรือไม่ และท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างไร

ตารางที่ 4.39 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสาระหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยว

ผู้ให้สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
คนที่ 1	✓		ที่เสนอมามากต้องมาก โดยเฉพาะข้อความที่ว่า “การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจนเกิดทักษะ เกิดประสบการณ์และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม” หากโปรแกรมนี้สำเร็จบัณฑิตที่จบการศึกษาจะต้องสนองตอบความต้องการของธุรกิจน่าเที่ยวนั่นเอง เพราะการเรียนภาษาไม่ว่าภาษาใดก็ตาม ผลที่ควรจะได้คือสามารถสื่อสารได้ด้วยภาษานั้นๆ สรุปว่าโปรแกรมนี้ควรเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติได้
คนที่ 2	✓		ไม่มี
คนที่ 3	✓		นอกจากการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปแล้ว ควรเรียนรู้การแก้ปัญหาแบบญี่ปุ่น การใช้ภาษาญี่ปุ่นที่ถูกต้องในการทำงานแบบญี่ปุ่นและเรียนรู้วัฒนธรรมและแนวคิดของคนญี่ปุ่นด้วย ในมุมมองของคนที่คลุกคลีกับคนญี่ปุ่นเป็นจำนวนมากทำให้ทราบว่าคนญี่ปุ่นมีแนวคิดมีวัฒนธรรมทางความคิดหลายอย่างที่แตกต่างกับไทย หากได้เรียนรู้เขา ตลาดญี่ปุ่นจะเป็นตลาดที่ทำรายได้ให้กับธุรกิจน่าเที่ยวของไทย เพราะในมุมมองของคนญี่ปุ่นส่วนใหญ่ชอบประเทศไทยด้วยเหตุผลหนึ่งจากการสอบถามคนญี่ปุ่นจำนวนหนึ่ง คำตอบที่ได้คล้ายกัน คือ ประเทศไทยอบอุ่น ไม่หนาวเหมือนญี่ปุ่น

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย	
คนที่ 4	✓		ไม่มี
คนที่ 5	✓		ในประเด็นเรื่องการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ ในความเห็นของผมคิดว่า ประสบการณ์ที่ผู้เรียนควร ได้รับจะเกิดจากบุคคล 3 ฝ่าย 1. ตัวนักศึกษาที่มีความ มุ่งมั่น มีใจรักที่จะเรียนรู้ มีความใฝ่รู้ 2.อาจารย์ที่จะ ถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษา ผู้ถ่ายทอดความรู้เป็น บุคคลที่สำคัญควรมีทั้งความรู้และประสบการณ์ ซึ่ง หมายถึงความรู้ภาษาญี่ปุ่น ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ญี่ปุ่นที่สามารถถ่ายทอดให้นักศึกษาได้ และควรมี ประสบการณ์ทำงานกับคนญี่ปุ่นทางธุรกิจน่าเที่ยว 3.ผู้ มีประสบการณ์ หมายถึง ที่ปรึกษา อาจารย์พิเศษเฉพาะ กิจ หรือวิทยากรบรรยายเสริม
คนที่ 6	✓		ไม่มี
คนที่ 7	✓		ไม่มี
คนที่ 8	✓		การเรียนภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้ใช้งานได้จริง ควรเน้น ทักษะทุกด้านทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน แต่ปัจจุบันมี มักุเทศก์จำนวนมากที่มีแต่ทักษะการพูดและฟังก็คิด ว่าทำงานได้น่าจะพอแล้ว จากประสบการณ์ของผมการ ฟังออก พูดได้ ไม่เพียงพอ

จากตารางที่ 4.39 สรุปได้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คนเห็นด้วยกับ เนื้อหาสาระของ
หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยว เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจนเกิดทักษะ เกิด
ประสบการณ์และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ตารางที่ 4.40 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยว

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่ากลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกันว่ากระบวนการพัฒนาและประเมินหลักสูตรประกอบการพัฒนาหลักสูตร มีกระบวนการต่างๆ ดังนี้

1. มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยผู้มีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชาหรือมีประสบการณ์ด้านภาษาญี่ปุ่นและธุรกิจนำเที่ยว
2. มีการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการและความคิดเห็นของบัณฑิตที่จบในแต่ละปีการศึกษา
3. มีการวิพากษ์หลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก
4. มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรทุก4-5ปี
5. การประเมินหลักสูตร ดำเนินการดังต่อไปนี้
6. มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้สอน
7. มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเที่ยว
8. มีการประเมินการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา
9. มีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา
10. มีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเที่ยว
11. การประเมินหลักสูตรทำทุก 4-5 ปี

ตารางที่ 4.40 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ผู้ให้สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
คนที่ 1	✓		ในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรขอเพิ่มเติมในส่วนของการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและความคิดเห็นของบัณฑิตที่จบในแต่ละปีการศึกษาเพื่อให้ส่งผลอย่างเป็นทางการเชิงลึก และในส่วนของบัณฑิตที่จบการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาควรเก็บข้อมูลหลังจากบัณฑิตได้ทำงานนั้นๆ เป็นช่วงเวลาหนึ่งแล้วจะทำให้ได้ข้อมูลเพื่อนำเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาได้
คนที่ 2	✓		ไม่มี ขอเสริมว่าเป็นการจัดที่เป็นรูปธรรมมาก

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย	
คนที่ 3	✓		ในหัวข้อการประเมินหลักสูตรในประเด็นมีการประเมิน การเรียนรู้ ของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา ขอเพิ่มเติม หรือหลังจาก ทำงานไปแล้ว 6 เดือน
คนที่ 4	✓		ไม่มี
คนที่ 5	✓		เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถ้าทำอย่างมีระบบ ทำอย่างจริงจังอย่าง สม่ำเสมอและทำอย่างต่อเนื่องจะเกิดผลทั้งสามฝ่าย คือ นักศึกษาที่จะจบออกไปประกอบอาชีพ อาจารย์ และ นักท่องเที่ยว ส่งผลให้ประเทศมีรายได้ เศรษฐกิจของ ประเทศดี
คนที่ 6	✓		การประเมินหลักสูตร น่าจะมีผู้ทรงคุณวุฒิจากต่าง สถาบันเข้าร่วมด้วยเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ แต่ก็มีข้อระวังเรื่องการแข่งขันทาง การศึกษา
คนที่ 7	✓		เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและมี การพัฒนาที่เร็วมาก การปรับปรุงหลักสูตรน่าจะทำทุก สองปี
คนที่ 8	✓		ไม่มี

จากตารางที่ 4.40 สรุปได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คนเห็นด้วยกับกระบวนการพัฒนาและ
การประเมินหลักสูตร ตามกระบวนการดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยกระบวนการต่างๆ ดังนี้ มีคณะกรรมการพัฒนา
หลักสูตรประกอบด้วย ผู้มีคุณวุฒิตามสาขาวิชาหรือมีประสบการณ์ด้านภาษาญี่ปุ่น และธุรกิจ
นำเที่ยว มีการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการและความคิดเห็นของบัณฑิตที่จบในแต่ละ

ละปีการศึกษา มีการวิพากษ์หลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรทุก 4-5 ปี

การประเมินผลหลักสูตรดำเนินการดังต่อไปนี้ มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้สอน มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเที่ยว มีการประเมินการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา มีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา มีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเที่ยว การประเมินหลักสูตรทำทุก 4-5 ปี

ตารางที่ 4.41 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดบุคลากรสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

จากผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกัน การจัดบุคลากรสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว มีประเด็นดังนี้

1. การวางแผนบุคลากรสอน ดำเนินการตามขั้นตอน คือ สำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน พยากรณ์กำลังบุคลากรกับงาน โดยวิเคราะห์ทั้งปริมาณและคุณภาพ จัดทำแผนอัตรากำลังล่วงหน้า

2. การสรรหาบุคลากรสอนมีเกณฑ์การสรรหา ดังนี้ คือ ความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจนำเที่ยว ความรู้ในการบริหารจัดการ ความรู้การสอน ประสบการณ์ทางธุรกิจนำเที่ยว ประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษา ประสบการณ์ทำงานในบริษัทนำเที่ยวประเภท Inboundนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง

3. การคัดเลือกบุคลากรสอน ดำเนินการตรวจสอบคุณวุฒิตรงสาขาภาษาญี่ปุ่น ตรวจสอบประสบการณ์ ตรวจสอบระดับการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่น ทดสอบความรู้ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว สัมภาษณ์ภาษาญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว และตรวจสอบประวัติเดิม(ถ้ามีประสบการณ์การทำงาน)

4. การพัฒนาบุคลากร จัดให้มีการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ การประชุม อบรม สัมมนา ทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถาบัน ส่งบุคลากรอบรม สัมมนาทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มความรู้ เพิ่มคุณวุฒิต่อในระดับสูงขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการทำผลงานวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนการฝึกประสบการณ์ เพิ่มพูนความรู้ทางสายวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ

5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการประเมินทั้งคุณวุฒิและคุณสมบัติ ประเมินผลการปฏิบัติงานสอนทุกภาคการศึกษา ประเมินผลงานวิชาการ ประเมินการเพิ่มพูนความรู้วิชาการและวิชาชีพ

ตารางที่ 4.41 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดบุคลากรสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ผู้ให้สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
คนที่ 1	✓		เห็นด้วย ขอแสดงความเห็นเพิ่มเติมในหัวข้อเกณฑ์การสรรหาบุคลากร ประเด็น ประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษา ตรงประเด็นนี้ในความคิดเห็นของดิฉันอาจไม่จำเป็น
คนที่ 2	✓		ในหัวข้อการสรรหาบุคลากรสอน การมีประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษาได้จะจงไว้ก็ดี เพราะการสอนในแต่ละระดับคล้ายคลึงกันแต่ก็ไม่เหมือนกันในบางประเด็น การสอนในระดับอุดมศึกษาควรเน้นการทำได้ การคิดได้และคิดเป็น การแก้ปัญหาได้
คนที่ 3	✓		ไม่มี
คนที่ 4	✓		ขอเพิ่มเติมว่าควรมีอาจารย์ชาวญี่ปุ่นที่มีสัดส่วนมากกว่าอาจารย์ชาวไทย และอาจารย์ชาวญี่ปุ่นควรใช้เกณฑ์ทุกข้อข้างต้นเพื่อให้ได้บุคลากรสอนที่มีคุณภาพเพื่อบัณฑิตที่มีคุณภาพ
คนที่ 5	✓		แสดงความเห็น การหาบุคลากรสอนสิ่งสำคัญสุด คือ คุณวุฒิและคุณสมบัติของอาจารย์ ควรมีทั้งสองลักษณะ
คนที่ 6	✓		ไม่มี
คนที่ 7	✓		ไม่มี
คนที่ 8	✓		คุณวุฒิตรงสาขาภาษาญี่ปุ่นอาจไม่จำเป็น หากมีการอบรม สัมมนา ด้านภาษาญี่ปุ่นเป็นเวลานาน และใช้ภาษาญี่ปุ่นในการประกอบอาชีพสม่ำเสมอ การเพิ่มพูนคุณวุฒิโดยเฉพาะการอบรมระยะยาวในประเทศญี่ปุ่นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง การเพิ่มความรู้ทางวิชาการมีความสำคัญมากเช่นกัน สรุปว่าบุคลากรสอนต้องเน้นการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพและควรทำเป็นประจำสม่ำเสมอ

จากตารางที่ 4.41 สรุปได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คนเห็นด้วยกับการจัดบุคลากรสอน มีการดำเนินการตามกระบวนการดังนี้ คือ การวางแผน การสรรหา การคัดเลือก การพัฒนา และการประเมินผล

1. การวางแผนบุคลากรสอน ดำเนินการตามขั้นตอน คือ สำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบันพยากรณ์กำลังบุคลากรกับงาน โดยวิเคราะห์ทั้งปริมาณและคุณภาพ จัดทำแผนอัตรากำลังล่วงหน้า

2. การสรรหาบุคลากรสอนมีเกณฑ์การสรรหา ดังนี้ คือ ความรู้ความสามารถ ภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจนำเที่ยว ความรู้ในการบริหารจัดการ ความรู้การสอน ประสบการณ์ทางธุรกิจนำเที่ยว ประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษา ประสบการณ์ทำงานในบริษัทนำเที่ยวประเภท Inboundนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง

3. การคัดเลือกบุคลากรสอน ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติตรงสาขาภาษาญี่ปุ่น ตรวจสอบประสบการณ์ ตรวจสอบระดับการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่น (Japanese Language Proficiency Test: JLPT) ทดสอบความรู้ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว สัมภาษณ์ภาษาญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว และตรวจสอบประวัติเดิม (ถ้ามีประสบการณ์การทำงาน)

4. การพัฒนาบุคลากร จัดให้มีการประชุมพิเศษบุคลากรใหม่ การประชุม อบรม สัมมนา ทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถาบัน ส่งบุคลากรอบรม สัมมนาทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มความรู้ เพิ่มคุณสมบัติในระดับสูงขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการทำผลงานวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนการฝึกประสบการณ์ เพิ่มพูนความรู้ทางสายวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ

5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการประเมินทั้งคุณวุฒิและคุณสมบัติน ประเมินผลการปฏิบัติงานสอนทุกภาคการศึกษา ประเมินผลงานวิชาการ ประเมินการเพิ่มพูนความรู้วิชาการ และวิชาชีพ

ตารางที่ 4.42 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

จากผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกัน การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว มีประเด็นดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนการสอน เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนคำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอนและการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง
2. รูปแบบการเรียนการสอน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจจนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจน่าเที่ยว ตลอดจนปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์
3. รูปแบบการสอน เน้นกิจกรรมและพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน
4. วิธีการสอน การบรรยาย ทักษะศึกษา บทบาทสมมติ เกม สถานการณ์จำลอง และการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง
5. กิจกรรมการเรียนการสอน มีลักษณะดังนี้
  - 1) กิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
  - 2) กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
  - 3) กิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
  - 4) กิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
  - 5) ผู้สอน ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 6) กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา
  - 7) กิจกรรมน่าสนใจ สนุก ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน
  - 8) กิจกรรมมีความท้าทายความสามารถของผู้เรียน
  - 9) กิจกรรมที่สามารถประเมินผลการปฏิบัติได้

ตารางที่ 4.42 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยว

ผู้ให้สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
คนที่ 1	✓		ขอเพิ่มเติมในหัวข้อรูปแบบการสอนเน้นกิจกรรมฝึกการคิดแก้ปัญหา(Problem based)
คนที่ 2	✓		ในภาพรวมการจัดการเหมาะสมแล้วขอเพิ่มเติมให้ชัดเจนตรงประเด็นรูปแบบการสอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการฝึกการแสดงความคิดเห็น การโต้ตอบ การอภิปรายข้อคิดเห็นให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
คนที่ 3	✓		ไม่มี

ตารางที่ 4.42 (ต่อ)

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
คนที่ 4	✓		ไม่มี
คนที่ 5	✓		ขอเสริม ควรให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไประหว่าง ไทยญี่ปุ่น ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูล ความสำคัญของท้องถิ่นนั้นๆ ข้อมูลการค้าขาย การ นำเสนอรายการท่องเที่ยว สินค้าพื้นเมืองและอื่นๆ วิธีการบริการและการดูแลเอาใจใส่ลูกค้าและความ รับผิดชอบต่อหน้าที่ การมีคุณธรรมและเทคนิคการ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ
คนที่ 6	✓		เน้นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมความคิด ของผู้เรียน เพราะงานธุรกิจท่องเที่ยวการแก้ปัญหาเป็น การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นสิ่งที่สำคัญมากๆ
คนที่ 7	✓		ไม่มี
คนที่ 8	✓		ไม่มี

จากตารางที่ 4.42 สรุปได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คนเห็นด้วยกับ การจัดการเรียนการ
สอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว มีประเด็นดังนี้

หลักการจัดการเรียนการสอน เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน คำนึงถึงความเหมาะสมและ
ประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอนและการฝึกปฏิบัติ
ในสถานที่จริง

รูปแบบการเรียนการสอน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจจนสามารถใช้
ภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจนำเที่ยว ตลอดจนปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรมจรรยาบรรณที่พึงประสงค์

รูปแบบการสอน เน้นกิจกรรมและพฤติกรรมความคิด

วิธีการสอน การบรรยาย ทักษะศึกษา บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และการฝึก
ปฏิบัติในสถานที่จริง

กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มี

คุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้สอน ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมน่าสนใจ สนุก ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน กิจกรรมมีความท้าทายความสามารถของผู้เรียน กิจกรรมที่สามารถประเมินผลการปฏิบัติได้

ตารางที่ 4.43 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจการนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่น เพื่อธุรกิจนำเข้า

จากผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกัน การจัดกิจการนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า คือ มีกิจกรรมการปฐมนิเทศ มีการให้คำแนะนำนักศึกษาเรื่องการเรียน มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ มีการให้คำปรึกษาแบบกัลยาณมิตร มีการติดตามผลการเรียน มีการจัดทุนการศึกษา มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ มีการดูแลเรื่องวินัยและบุคลิกภาพ และปัจฉิมนิเทศ

ส่วนประเภทกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรจัดให้ครบทุกด้าน ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.43 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจการนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่น เพื่อธุรกิจนำเข้า

ผู้ให้สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
คนที่ 1	✓		ไม่มี
คนที่ 2	✓		ไม่มี
คนที่ 3	✓		การจัดปฐมนิเทศนอกจากการจัดอธิบายการเรียนหลักสูตร การใช้ชีวิตแล้ว ควรเชิญวิทยากรหรือศิษย์เก่าบรรยายเรื่องเส้นทางการเรียนสู่การประกอบอาชีพ เพื่อเป็นการวางแผนทางการเรียนของผู้เรียน
คนที่ 4	✓		ไม่มี
คนที่ 5	✓		ไม่มี

ตารางที่ 4.43 (ต่อ)

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
คนที่ 6	✓		ทั้งกิจกรรมปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศควรเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวหรือศิษย์เก่าให้ ความรู้เรื่องการเตรียมตัวผู้ทำงาน การเตรียมตัวก่อนการทำงาน เป็นต้น
คนที่ 7	✓		ไม่มี
คนที่ 8	✓		ควรจัดกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมให้มากขึ้น

จากตารางที่ 4.43 สรุปได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คนเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จัดให้มีกิจกรรมการปฐมนิเทศ มีการให้คำแนะนำนักศึกษาเรื่องการเรียน มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ มีการให้คำปรึกษาแบบกัลยาณมิตร มีการติดตามผลการเรียน มีการจัดทุนการศึกษา มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ มีการดูแลเรื่องวินัยและบุคลิกภาพ และปัจฉิมนิเทศ

ตารางที่ 4.44 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

จากผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกัน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกควรเน้นความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความน่าสนใจ ความทันสมัย ความหลากหลาย ความเพียงพอ ความสะดวกในการใช้ ความแข็งแรง ใช้งานง่าย ความปลอดภัยในการใช้ ประเภทสื่อที่เหมาะสม คือ สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และการฝึกทักษะทางภาษา

ตารางที่ 4.44 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อ
ธุรกิจนำเที่ยว

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
คนที่ 1	✓		เหมาะสมมาก
คนที่ 2	✓		สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรรวมถึงสื่อออนไลน์
คนที่ 3	✓		การเรียนการสอนที่น่าจะเหมาะสม คือเรียนในชั้นเรียน 40% และฝึกปฏิบัติ 60%
คนที่ 4	✓		ไม่มี
คนที่ 5	✓		ไม่มี
คนที่ 6	✓		ในปัจจุบันสื่อการเรียนรู้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาก สามารถหาข้อมูลได้เร็วและเข้าถึงได้สะดวก แต่ไม่ควรเน้นสื่อดังกล่าวเพียงอย่างเดียว การบรรยายของผู้สอนที่มีประสบการณ์ยังสำคัญมากไม่ควรเลิกการสอนโดยการบรรยาย
คนที่ 7	✓		ไม่มี
คนที่ 8	✓		น่าจะหาโอกาสฝึกภาษากับเจ้าของภาษาที่ไม่ใช่อาจารย์ที่สอน จะเป็นการเพิ่มทักษะการฟังการพูดได้ดีมาก

จากตารางที่ 4.44 สรุปได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คนเห็นด้วยกับ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเน้นสื่อเพื่อการเรียนรู้ จัดโดยคำนึงถึงความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความน่าสนใจ ความทันสมัย ความหลากหลาย ความเพียงพอ ความสะดวกในการใช้ ความแข็งแรง ใช้งานง่าย ความปลอดภัยในการใช้ ประเภทสื่อที่เหมาะสม คือ สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และการฝึกทักษะทางภาษา

4.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพที่ประมวลผลจากการศึกษา พบว่า สาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว มีสาระดังนี้

1. ปรัชญาของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือ ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สนองความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ

2. จุดมุ่งหมายของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือ ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความสามารถหรือศักยภาพในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เข้าใจถึงมารยาทและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมสามารถประกอบอาชีพอย่างมีทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

3. การจัดหลักสูตรของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

3.1 รูปแบบหลักสูตร เน้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ การแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ

3.2 สาระหลักสูตร เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงจนเกิดทักษะและสมรรถนะ

3.3 การพัฒนาหลักสูตร มีกระบวนการต่างๆดังนี้ มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยผู้มีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชาหรือมีประสบการณ์ด้านภาษาญี่ปุ่นและธุรกิจนำเที่ยว มีการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการและความคิดเห็นของบัณฑิตที่จบในแต่ละปี การศึกษา มีการวิพากษ์หลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรทุก 4-5 ปี

3.4 การประเมินหลักสูตร มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้สอน มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเที่ยว ผู้ใช้บัณฑิต (ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว) มีการประเมินการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา มีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษาหรือหลังจากทำงานไปแล้ว 6 - 12 เดือน มีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเที่ยว การประเมินหลักสูตรควรทำทุก 4-5 ปี

4. การจัดบุคลากรสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวดำเนินการตามกระบวนการ ดังนี้

4.1 การวางแผนบุคลากรสอน ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้สำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน พยากรณ์กำลังบุคลากรกับงานโดยวิเคราะห์ทั้งปริมาณและคุณภาพ จัดทำแผนอัตรากำลังล่วงหน้า

4.2 การสรรหามูลากรสอน มีเกณฑ์ดังนี้ความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจนำเที่ยว ความรู้ในการบริหารจัดการ ความรู้การสอน ความรู้ด้านมารยาท ความเข้าใจทางวัฒนธรรมเพื่องานบริการ ประสบการณ์ทางธุรกิจนำเที่ยว ประสบการณ์สอน

ประสบการณ์ทำงานในบริษัทนำเข้าเที่ยวประเภท Inboundนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง

4.3 การคัดเลือกบุคลากรสอน ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติตรงสาขาภาษาญี่ปุ่น ทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น เน้นสัดส่วนของบุคลากรสอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นควรเท่ากัน ตรวจสอบประสบการณ์ บุคลากรสอนชาวไทยตรวจสอบระดับการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่น(Japanese Language Proficiency Test)ทดสอบความรู้ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า สัมภาษณ์ภาษาญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า ตรวจสอบประวัติเดิม(ถ้ามีประสบการณ์การทำงาน)

4.4 การพัฒนาบุคลากรสอน จัดให้มีการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ ประชุม/อบรม ทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถาบัน ส่งบุคลากรอบรม/สัมมนาทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มความรู้ เพิ่มคุณวุฒิต่อในระดับสูงขึ้นไปทั้งภายในและต่างประเทศส่งเสริมและสนับสนุนการทำผลงานวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนการฝึกประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้ทางสายวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ

4.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการประเมินคุณวุฒิ/คุณสมบัติ ประเมินผลการปฏิบัติงานสอนทุกภาคการศึกษา ประเมินผลงานวิชาการ ประเมินการเพิ่มพูนความรู้วิชาการและวิชาชีพ

5. การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า

5.1 หลักการจัดการเรียนการสอน เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอนและการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง

5.2 รูปแบบการจัดการเรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจจนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจนำเข้าอย่างชำนาญ ตลอดจนปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์

5.3 รูปแบบการสอน ต้องเน้นกิจกรรมและพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน

5.4 วิธีการสอน เน้นการใช้สถานการณ์จำลอง การบรรยาย บทบาทสมมติ ทัศนศึกษา และการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง

5.5 กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ การคิด การแก้ปัญหาให้เกิดกับผู้เรียน ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

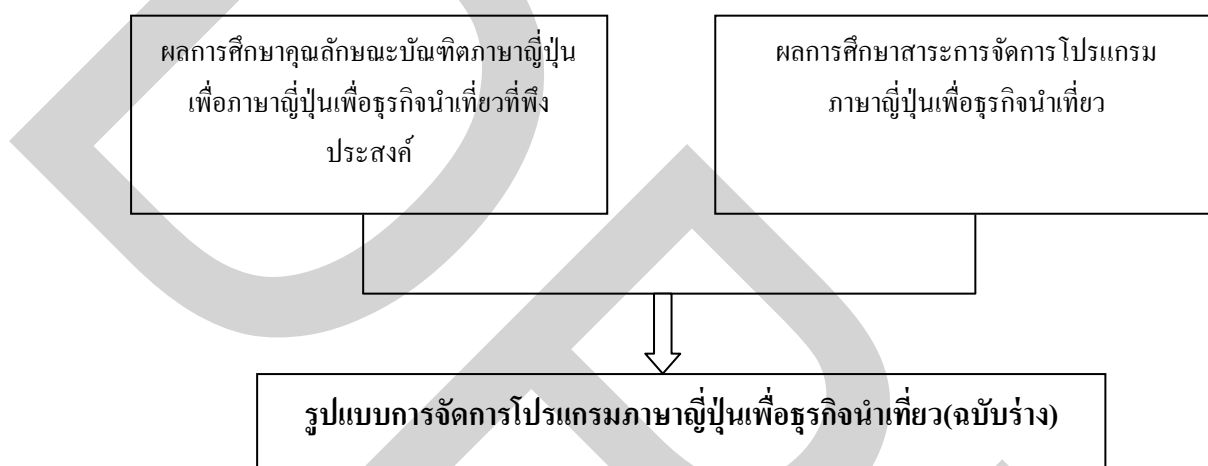
การสอน กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมน่าสนใจ สนุก ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน กิจกรรมมีความท้าทายความสามารถของผู้เรียน และกิจกรรมที่สามารถประเมินผลการปฏิบัติได้

6. การจัดกิจกรรมนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จัดให้มีปฐมนิเทศนักศึกษา บัณฑิตนิเทศโดยรุ่นพี่หรือผู้มีประสบการณ์ทางภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จัดอาจารย์ที่ปรึกษา จัดทุนการศึกษา จัดแนะแนวการศึกษาและอาชีพ จัดดูแลเรื่องวินัยและบุคลิกภาพ จัดการฝึกงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์วิชาชีพ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดให้ครบทุกด้าน ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมทั้งไทยและญี่ปุ่น

7. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เน้นสื่อเพื่อการเรียนรู้ จัดโดยเน้นความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความน่าสนใจ ความทันสมัย ความหลากหลาย ความเพียงพอ ความสะดวกในการใช้และความปลอดภัย ประเภทสื่อที่เหมาะสม คือ สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และฝึกทักษะทางภาษา แต่การจัดสื่อการสอนสำหรับภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวไม่ควรเน้นสื่อการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงอย่างเดียวการบรรยายของผู้สอนที่มีประสบการณ์ยังสำคัญมากไม่ควรเลิกการสอนโดยการบรรยาย

4.4 การพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

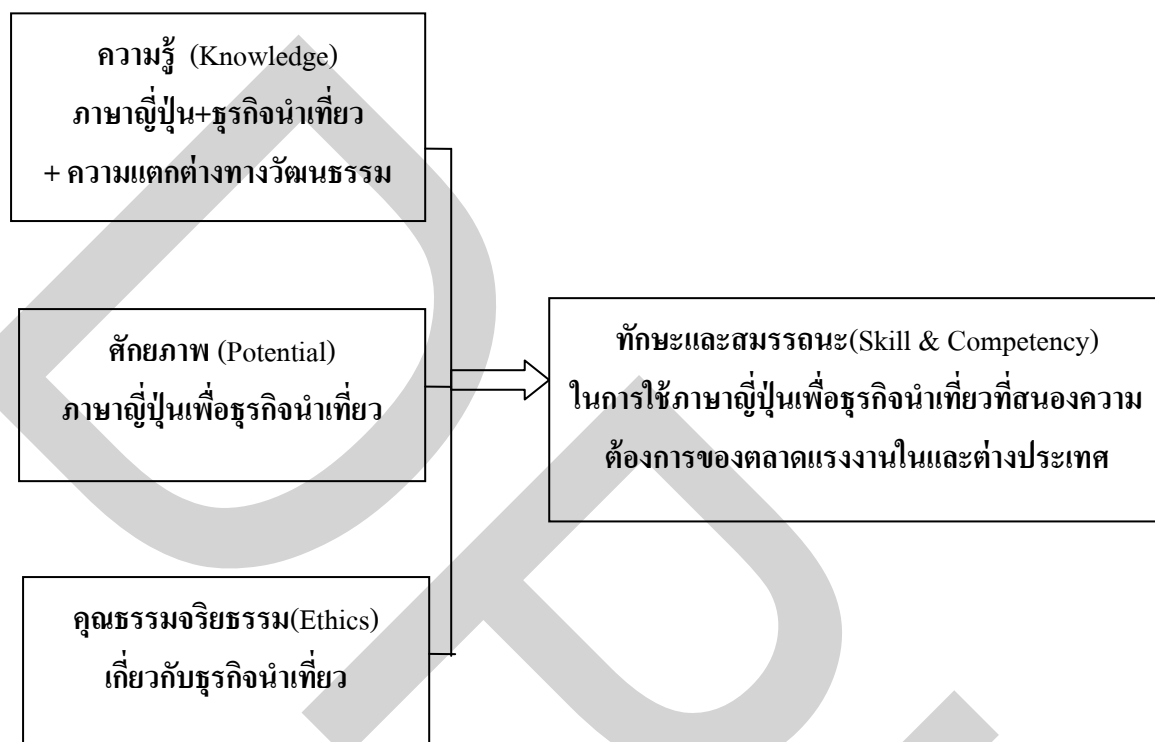
4.4.1 การร่างรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว โดยการนำคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์มาประมวลกับผลการวิเคราะห์สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวสังเคราะห์ทำให้ได้เป็นรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว (ฉบับร่าง)

ภาพที่ 4.5 การร่างรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า(ฉบับร่าง) ประกอบด้วย

1) กรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า

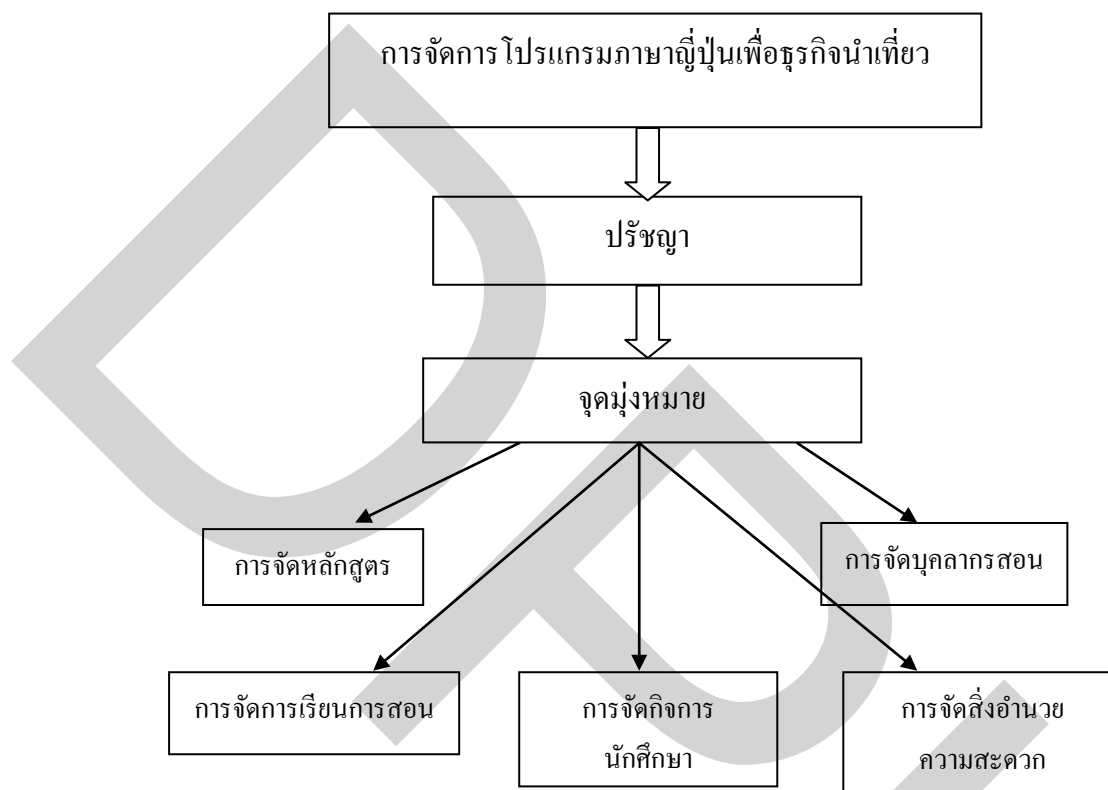

ภาพที่ 4.6 กรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า (ฉบับร่าง)

จากภาพที่ 4.6 แสดงกรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า(ฉบับร่าง) คือ ความรู้ภาษาญี่ปุ่น ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจนำเข้าและความรู้เรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม พัฒนาจนกลายเป็นความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า บวกกับการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมเกี่ยวกับธุรกิจนำเข้า จนพัฒนาไปสู่ ทักษะและสมรรถนะในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่สนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

2) โครงสร้างของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า

ภาพที่ 4.7 โครงสร้างของรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า

จากภาพที่ 4.7 แสดงโครงสร้างของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า ประกอบด้วย ปรัชญาของการจัดการ โปรแกรม จุดมุ่งหมายของการจัดการ โปรแกรม การจัดการ หลักสูตรของโปรแกรม การจัดบุคลากรสอนใน โปรแกรม การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรม การจัดการกิจกรรมนักศึกษาของโปรแกรม การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรม

3) สาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า พบว่า

3.1) ปรัชญาของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า คือ ความรู้ ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่มีคุณธรรมจริยธรรมและสนองความต้องการของ ตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ

3.2) จุดมุ่งหมายของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า คือ ผลิต บัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า เข้าใจถึงมารยาทและความแตกต่าง

ทางวัฒนธรรม สามารถประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

3.3) การจัดหลักสูตรของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า

1. รูปแบบหลักสูตร เน้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ การแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ

2. สาระหลักสูตร เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจนเกิดทักษะและสมรรถนะ

3. การพัฒนาหลักสูตร มีกระบวนการต่างๆดังนี้ มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยผู้มีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชาหรือมีประสบการณ์ด้านภาษาญี่ปุ่นและธุรกิจนำเข้า มีการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการและความคิดเห็นของบัณฑิตที่จบในแต่ละปี การศึกษา มีการวิพากษ์หลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรทุก 4-5 ปี

4. การประเมินหลักสูตร มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้สอน มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเข้า ผู้ใช้บัณฑิต(ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้า) มีการประเมินการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา มีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษาหรือหลังจากทำงานไปแล้ว 6 - 12 เดือน มีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเข้า การประเมินหลักสูตรควรทำทุก 4-5 ปี

3.4) การจัดบุคลากรสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าดำเนินการตามกระบวนการ ดังนี้

1. การวางแผนบุคลากรสอน ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้สำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน พยากรณ์กำลังบุคลากรกับงาน โดยวิเคราะห์ทั้งปริมาณและคุณภาพ จัดทำแผนอัตรากำลังล่วงหน้า

2. การสรรหามูลากรสอน มีเกณฑ์ดังนี้ความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจนำเข้า ความรู้ในการบริหารจัดการ ความรู้การสอน ความรู้ด้านมารยาท ความเข้าใจทางวัฒนธรรมเพื่องานบริการ ประสบการณ์ทางธุรกิจนำเข้า ประสบการณ์สอน ประสบการณ์ทำงานในบริษัทนำเข้าประเภท Inbound นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง

3. การคัดเลือกบุคลากรสอน ดำเนินการตรวจสอบคุณวุฒิตรงตามสาขาภาษาญี่ปุ่นทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น เน้นสัดส่วนของบุคลากรสอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นควรเท่ากัน ตรวจสอบประสบการณ์ บุคลากรสอนชาวไทยตรวจสอบระดับการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่น (Japanese Language Proficiency Test) ทดสอบความรู้ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและความรู้

ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว สัมภาษณ์ภาษาญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ตรวจสอบประวัติเดิม (ถ้ามีประสบการณ์การทำงาน)

4. การพัฒนาบุคลากรสอน จัดให้มีการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ ประชุม/อบรมทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถาบัน ส่งบุคลากรอบรม/สัมมนาทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มความรู้ เพิ่มคุณวุฒิต่อในระดับสูงขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนการทำผลงานวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนการฝึกประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้ทางสายวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ

5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการประเมินคุณวุฒิ/คุณสมบัติผู้สอน ประเมินผลการปฏิบัติงานสอนทุกภาคการศึกษา ประเมินผลงานวิชาการ ประเมินการเพิ่มพูนความรู้วิชาการและวิชาชีพ

3.5) การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

1. หลักการจัดการเรียนการสอน เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอนและการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง

2. รูปแบบการเรียนการสอน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจจนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจนำเที่ยว ตลอดจนปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์

3. รูปแบบการสอน เน้นกิจกรรมและพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน

4. วิธีการสอน การบรรยาย ทักษะศึกษา บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง

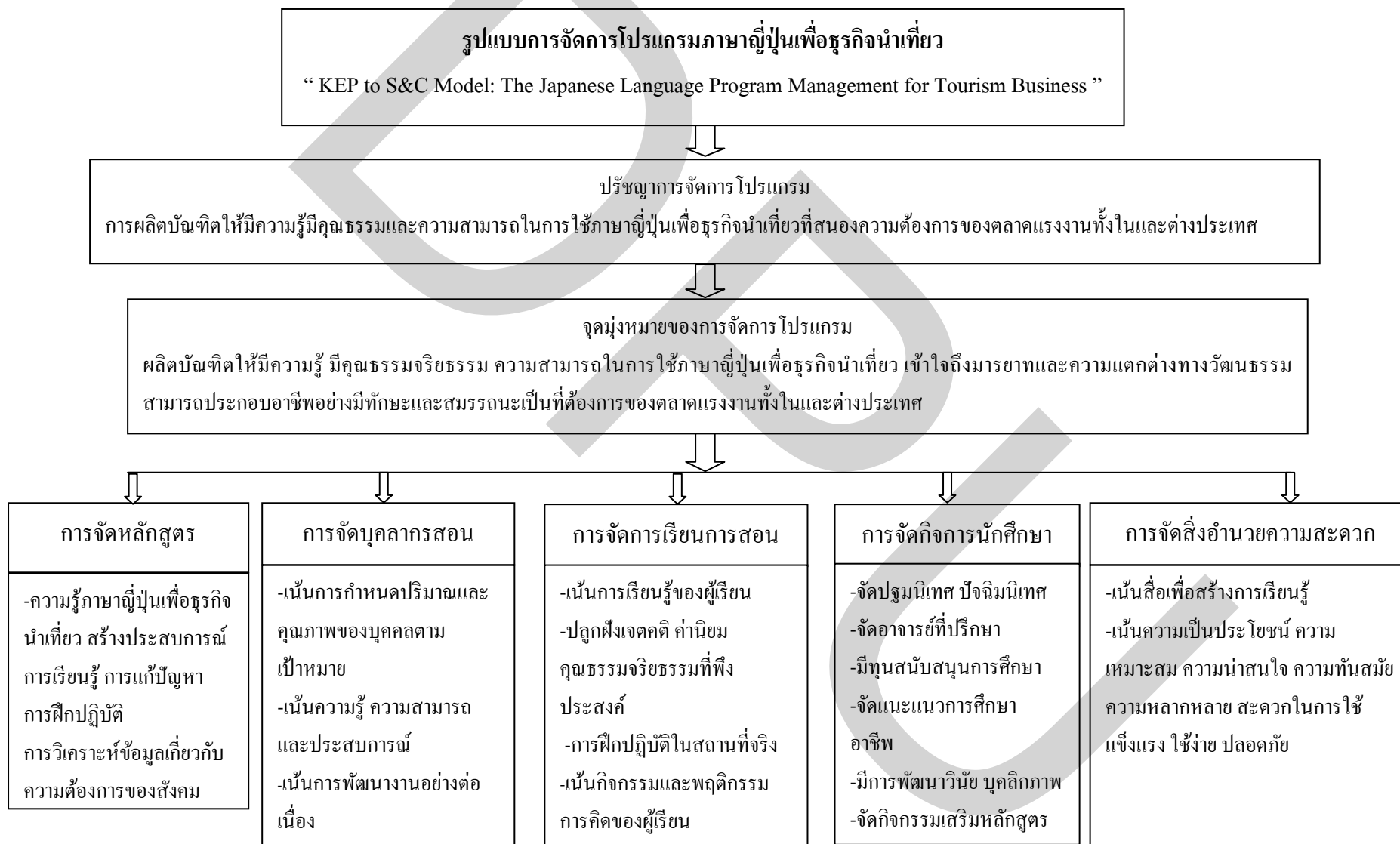
5. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ การคิด การแก้ปัญหาให้เกิดกับผู้เรียน ผู้สอน ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมน่าสนใจ สนุก ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน กิจกรรมมีความท้าทายความสามารถของผู้เรียน และกิจกรรมที่สามารถประเมินผลการปฏิบัติได้

3.6) การจัดการนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จัดปฐมนิเทศนักศึกษา ปักฉิมนิเทศโดยรุ่นพี่หรือผู้มีประสบการณ์ทางภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวจัดอาจารย์ที่ปรึกษา จัดทุนการศึกษา การติดตามผลการเรียน การจัดทุนการศึกษา จัดแนะแนว

การศึกษาและอาชีพ จัดพัฒนาวิสัยและบุคลิกภาพ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดฝึกงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์วิชาชีพ ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรจัดให้ครบทุกด้าน ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ทั้งไทยและญี่ปุ่น

3.7) การจัดตั้งอำนวยความสะดวกของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เน้นสื่อเพื่อการเรียนรู้ และควรคำนึงถึงความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความน่าสนใจ ความทันสมัย ความหลากหลาย ความเพียงพอ ความสะดวกในการใช้ ความแข็งแรง ทนทาน ใช้ง่าย ความปลอดภัย ประเภทสื่อที่เหมาะสม คือ สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และฝึกทักษะทางภาษา

4) ผลการร่างรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว โดยการนำคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์มาประมวลกับผลการวิเคราะห์สาระการจัดการโปรแกรมทำให้ได้รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ชื่อว่า “KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management for Tourism Business” หรือ “รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยว”

ภาพที่ 4.8 รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

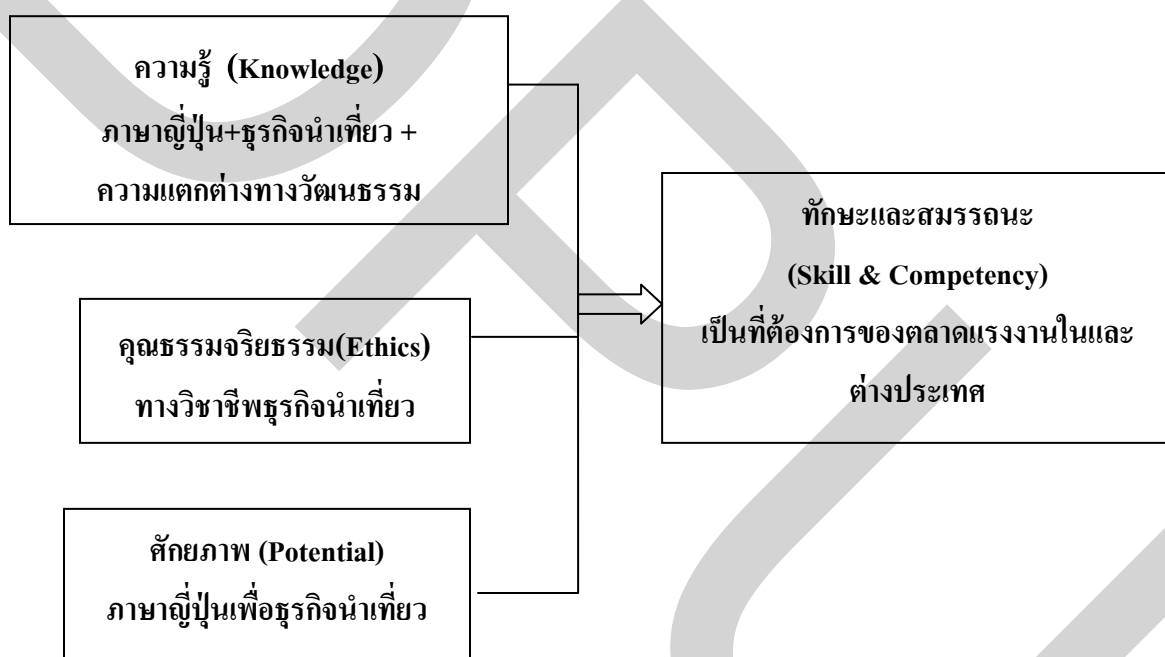
4.4.2 การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการจัดการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาญี่ปุ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางธุรกิจนำเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว (ฉบับร่าง) ผลปรากฏตามรายงาน การปรับปรุงแก้ไข ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.45 รายงานการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว (ฉบับร่าง)

ประเด็น	ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ จากผู้ทรงคุณวุฒิ	ปรับปรุง/แก้ไข
ในองค์ประกอบ 5 เรื่องได้แก่ การจัดหลักสูตร การจัด บุคลากรสอน การจัดการ เรียนการสอน การจัดกิจกรรม นักศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก	แนะนำเพิ่ม “ การประเมิน การจัดการโปรแกรมฯ”	เพิ่มกรอบ “การกำกับ ติดตามและ การประเมินผลโปรแกรม”
การจัดหลักสูตรของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อ ธุรกิจนำเที่ยว	สาระหลักสูตรควรมีครอบคลุม มาตรฐานคุณวุฒิ 5 ด้าน <u>เดิม</u> เน้นการเรียนรู้ด้วยการ ปฏิบัติจนเกิดทักษะและ สมรรถนะ	เน้นการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐาน <u>คุณวุฒิ 5 ด้าน</u> ด้วยการปฏิบัติจนเกิด ทักษะและสมรรถนะ
กรอบแนวคิดของรูปแบบ การจัดการ โปรแกรมภาษา ญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว	ควรจัดลำดับความสำคัญ ของคำสำคัญ“ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม”	ความรู้ คุณธรรม และความสามารถ

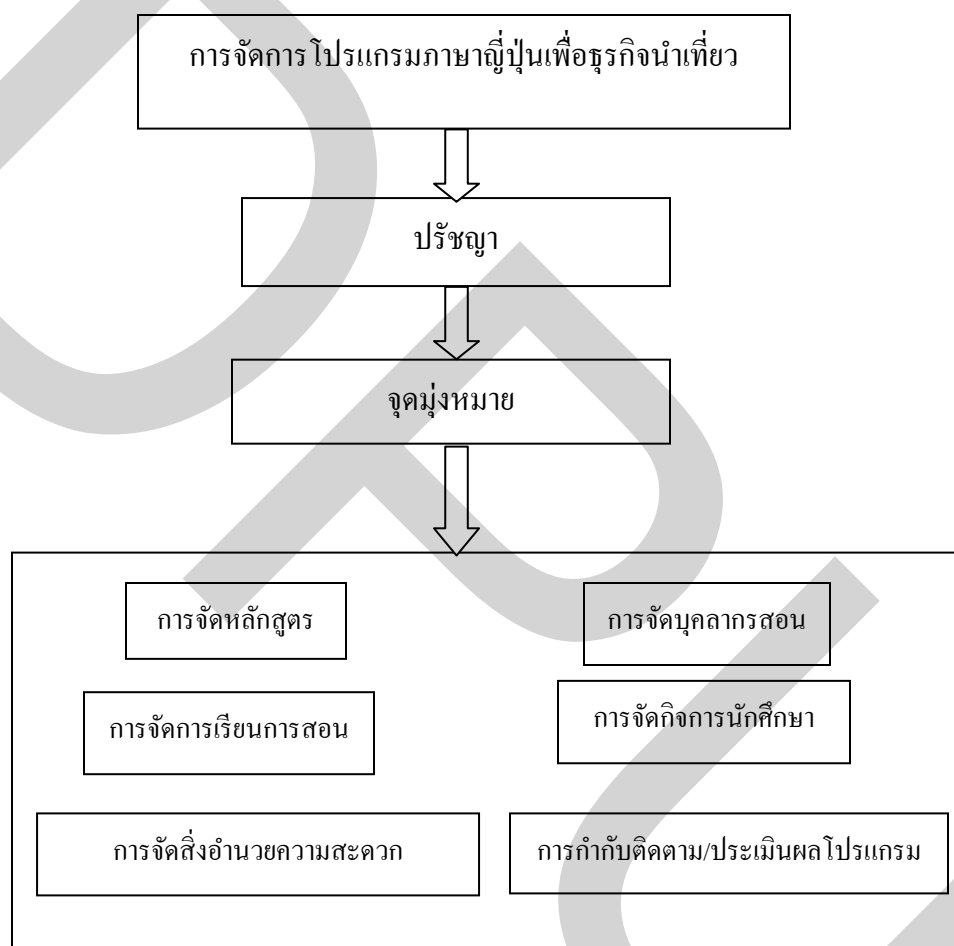
รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า (ฉบับแก้ไขหลังการสนทนากลุ่ม) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) กรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า คือ ความรู้ภาษาญี่ปุ่น ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจนำเข้า ความรู้เรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความรู้คุณธรรมจริยธรรมทางวิชาชีพธุรกิจนำเข้า และความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า พัฒนานำผู้ทักษะและสมรรถนะในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

ภาพที่ 4.9 กรอบแนวคิดรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า (ฉบับปรับปรุง)

2) โครงสร้างของการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ประกอบด้วย ปรัชญาของการจัดการโปรแกรม จุดมุ่งหมายของการจัดการ โปรแกรม การจัดหลักสูตร การจัดบุคลากรสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจการนักศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

ภาพที่ 4.10 โครงสร้างการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว (ฉบับปรับปรุง)

3) สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ประกอบด้วย

3.1) ปรัชญาของการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือ ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่มีและสนองความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ

3.2) จุดมุ่งหมายของการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือ ผลลัพธ์ที่ได้ให้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวเข้าใจถึงมารยาทและความแตกต่างทางวัฒนธรรมสามารถประกอบอาชีพอย่างมีทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

3.3) การจัดหลักสูตรของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

1) รูปแบบหลักสูตร เน้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ การแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ

2) สาระหลักสูตร เน้นการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 5 ด้านด้วยการปฏิบัติจนเกิดทักษะและสมรรถนะดังนี้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมในการให้บริการ เป็นต้น

ด้านความรู้ มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในระดับสามารถปฏิบัติงานในธุรกิจนำเที่ยวได้

ด้านทักษะทางปัญญามีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติ ไปใช้ประโยชน์ในการฝึกประสบการณ์ในสถานที่จริง และสามารถปฏิบัติงานจริงตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานเป็นทีมได้ มีความสามารถในการเรียนรู้งาน มีทักษะในการคิด มีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสามารถในการใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษในการฟัง การพูดการอ่าน การเขียน และการสรุปประเด็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการสื่อสาร

3) การพัฒนาหลักสูตร มีกระบวนการต่างๆดังนี้ มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยผู้มีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชาหรือมีประสบการณ์ด้านภาษาญี่ปุ่นและธุรกิจนำเที่ยว มีการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการและความคิดเห็นของบัณฑิตที่จบในแต่ละปีการศึกษา มีการวิพากษ์หลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรทุก 4-5ปี

4) การประเมินหลักสูตร มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้สอน มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเที่ยว ผู้ใช้บัณฑิต (ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว) มีการประเมินการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา มีการประเมินการเรียนรู้อันของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษาหรือหลังจากทำงานไปแล้ว 6-12 เดือน มีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเที่ยว การประเมินหลักสูตรควรทำทุก 4-5 ปี

3.4) การจัดบุคลากรสอนของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวดำเนินการตามกระบวนการ ดังนี้

1) การวางแผนบุคลากรสอน ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้สำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน พยากรณ์กำลังบุคลากรกับงานโดยวิเคราะห์ทั้งปริมาณและคุณภาพ จัดทำแผนอัตรากำลังล่วงหน้า

2) การสรรหาบุคลากรสอน มีเกณฑ์ดังนี้ความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจนำเที่ยว ความรู้ในการบริหารจัดการ ความรู้การสอน ความรู้ด้านมารยาท ความเข้าใจทางวัฒนธรรมเพื่องานบริการ ประสบการณ์ทางธุรกิจนำเที่ยว ประสบการณ์สอน ประสบการณ์ทำงานในบริษัทนำเที่ยวประเภท Inboundนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง

3) การคัดเลือกบุคลากรสอน ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติตรงสาขาภาษาญี่ปุ่นทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น เน้นสัดส่วนของบุคลากรสอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นควรเท่ากัน ตรวจสอบประสบการณ์ บุคลากรสอนชาวไทยตรวจสอบระดับการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่น (Japanese Language Proficiency Test) ทดสอบความรู้ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว สัมภาษณ์ภาษาญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ตรวจสอบประวัติเดิม (ถ้ามีประสบการณ์การทำงาน)

4) การพัฒนาบุคลากรสอน จัดให้มีการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ ประชุม/อบรมทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถาบัน ส่งบุคลากรอบรม/สัมมนาทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มความรู้ เพิ่มคุณสมบัติในระดับสูงขึ้นไปทั้งภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนการทำผลงานวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนการฝึกประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้ทางสายวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ

5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการประเมินคุณวุฒิ/คุณสมบัติ ประเมินผลการปฏิบัติงานสอนทุกภาคการศึกษา ประเมินผลงานวิชาการ ประเมินการเพิ่มพูนความรู้วิชาการและวิชาชีพ

3.5) การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

1) หลักการจัดการเรียนการสอน เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอนและการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง

2) รูปแบบการจัดการเรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจจนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจนำเที่ยว ตลอดจนปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์

3) รูปแบบการสอน เน้นกิจกรรมและพฤติกรรมการคิดของผู้เรียน

4) วิธีการสอน เน้นสถานการณ์จำลอง การบรรยาย บทบาทสมมติ ทักษะศึกษา และการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง

5) กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ การคิด การแก้ปัญหา ให้เกิดกับผู้เรียน ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมน่าสนใจ สนุก ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน กิจกรรมมีความท้าทายความสามารถของผู้เรียน และกิจกรรมที่สามารถประเมินผลการปฏิบัติได้

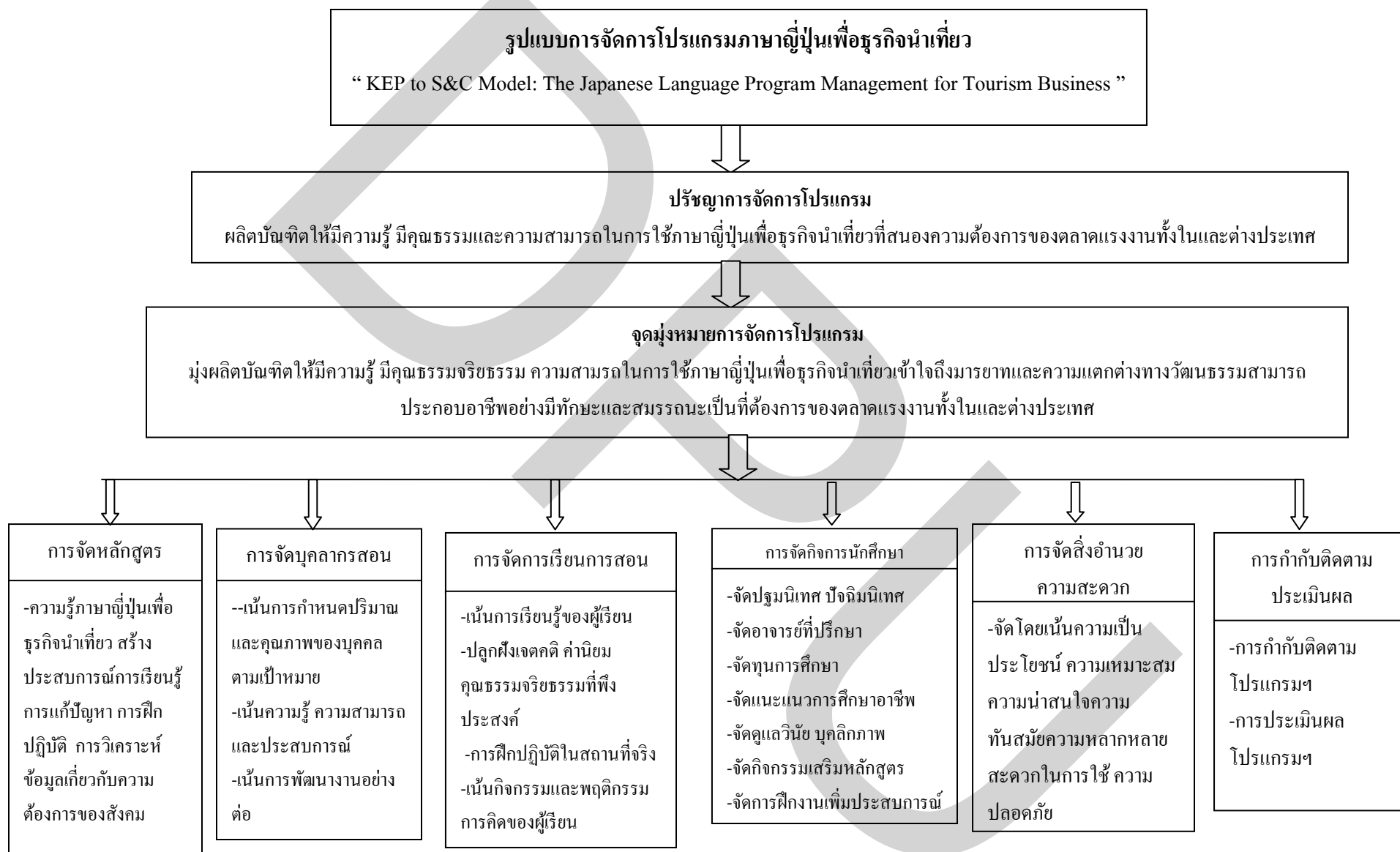
3.6) การจัดการนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จัดให้มีจัดปฐมนิเทศนักศึกษาปัจฉิมนิเทศ โดยรุ่นพี่หรือผู้มีประสบการณ์ทางภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จัดอาจารย์ที่ปรึกษาจัดทุนการศึกษา จัดแนะแนวการศึกษาและอาชีพ จัดดูแลเรื่องวินัยและบุคลิกภาพ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดให้ครบทุกด้าน ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมทั้งไทยและญี่ปุ่น จัดการฝึกงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์วิชาชีพ

3.7) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เน้นสื่อเพื่อการเรียนรู้ จัดโดยเน้นความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความน่าสนใจ ความทันสมัย ความหลากหลาย ความเพียงพอ ความสะดวกในการใช้ และความปลอดภัย ประเภทสื่อที่เหมาะสม คือ

สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา
ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และฝึกทักษะทางภาษา

3.8) การกำกับติดตาม/ประเมินผล โปรแกรมเน้นการดำเนินการตามกระบวนการ
4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข

4) ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว โดยการนำ
คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์มาประมวลกับผลการวิเคราะห์สาระ
การจัดการ โปรแกรมทำให้ได้รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ชื่อว่า “KEP to
S&C Model: The Japanese Language Program Management for Tourism Business” หรือ “รูปแบบ
การจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพเพื่อ
ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยว”

ภาพที่ 4.11 รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว (ร่างก่อนการปรับปรุง)

4.4.3 การรับรองรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการจัดการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาญี่ปุ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางธุรกิจนำเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.46 ผลการประเมินความสอดคล้องของความเห็นเพื่อรับรองรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

รายการ	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความถูกต้อง	ความเป็นประโยชน์	ภาพรวม
	ค่า IOC	ค่า IOC	ค่า IOC	ค่า IOC	ค่า IOC
ปรัชญา	1	1	1	1	1
จุดมุ่งหมาย	1	1	1	1	1
การจัดหลักสูตร	1	1	1	1	1
การจัดบุคลากรสอน	1	1	1	1	1
การจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	1
การจัดกิจกรรมนักศึกษา	1	1	1	1	1
การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก	1	0.87	1	1	0.97
การกำกับติดตาม/ประเมินผล	1	1	1	1	1
ภาพรวมรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว	1	0.98	1	1	0.99

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้องของความคิดเห็นรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า

ด้านปรัชญาของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1

ด้านจุดมุ่งหมายของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1

ด้านการจัดหลักสูตรของรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1

ด้านการจัดบุคลากรสอนของรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1

ด้านการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1

ด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษาของรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1

ด้านการจัดตั้งอำนวยความสะดวกของรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.97

ด้านการกำกับติดตามและประเมินผลของรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้น พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.99 ถือว่ารูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้นผ่านการประเมินและสามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ได้

4.4.4 ผลการปรับปรุงรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ได้รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ชื่อว่า “KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management for Tourism Business” หรือ “รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยว” ซึ่งมีลักษณะดังแผนภาพต่อไปนี้

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ ประการแรก เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ประการที่สอง เพื่อศึกษาสาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว และประการที่สาม เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ผลศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

5.1.1.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณาจัดลำดับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นจากลำดับน้อยที่สุดและรองลงไปหา มาก ได้แก่ ด้านความรู้ และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีความขยันอดทน ความสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน มีสัมมาคารวะ การอุทิศเวลาให้กับงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และงาน ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน การตรงต่อเวลา ความมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงานและผู้อื่น การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว พบว่า บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย และความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อ

การสื่อสารทั่วไปและเพื่อธุรกิจนำเที่ยวรวมทั้งความรู้และทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อยด้วย

3) ด้านทักษะทางปัญญา พบว่าบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านธุรกิจนำเที่ยวอยู่ในระดับน้อย และความสามารถในการคิดวิจารณ์ความคิดวิพากษ์ คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การบริหารจัดการงาน และการพัฒนางานให้มีคุณภาพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ในขณะที่ความสามารถในการเรียนรู้งาน และความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ พบว่าบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับน้อย และมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่องานที่ทำอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ในขณะที่ความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ รักรักษาความก้าวหน้า ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีความสามารถในการประมวลและแปลความหมายสถิติอยู่ในระดับน้อยความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารและเทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ในขณะที่ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และความสามารถในการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง

6) ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา พบว่าบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีความสามารถในการวางแผน และจัดการงานที่ทำอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และมีความสามารถในการพัฒนาตนเองและพัฒนางานที่ทำอยู่ในระดับปานกลาง

7) ด้านบุคลิกภาพ พบว่าบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันมีความละเอียด สุขุม รอบคอบ มีเหตุผลอยู่ในระดับน้อย กิริยา วาจา มารยาทเรียบร้อย กระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว ว่องไว อุดมคติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ในขณะที่ความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับมาก และสุขภาพร่างกายแข็งแรงอยู่ในระดับปานกลาง

5.1.1.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการตามคุณลักษณะของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวเกี่ยวกับสภาพคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทุกรายการ เมื่อเรียงลำดับความแตกต่างมากที่สุดและรองลงไป ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการวางแผน การจัดการและการพัฒนา ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละด้านของคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์ พบว่า

1) คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพที่พึงประสงค์ คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่องาน ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน การตรงต่อเวลา ความมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน ความขยันอดทน การอุทิศเวลาให้กับงาน มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

2) คุณลักษณะด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่พึงประสงค์ คือ ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารทั่วไป ความรู้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับธุรกิจนำเที่ยว ความรู้และทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและความรู้ภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการสื่อสาร

3) คุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญาที่พึงประสงค์ คือ ความสามารถในการเรียนรู้งานความสามารถในการปฏิบัติงานด้านธุรกิจนำเที่ยว ความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ความสามารถในการพัฒนางานให้มีคุณภาพ ความสามารถในการคิดวิจารณ์ คัดวิพากษ์ คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาเป็น และความสามารถในการบริหารจัดการงานอย่างเป็นระบบ

4) คุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่พึงประสงค์ คือ มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่องานที่ทำ ใฝ่รู้และรักความก้าวหน้า

5) คุณลักษณะด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่พึงประสงค์ คือ ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย ความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร

6) คุณลักษณะด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนาที่พึงประสงค์ คือ ความสามารถในการวางแผนงาน การจัดการงานที่ทำ การพัฒนาตนเองและพัฒนางานที่ทำ

7) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ คือ สุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง กิริยา วาจาไพเราะ มารยาทเรียบร้อย การแต่งกายดี สะอาดและเหมาะสม ร่าเริง แจ่มใส อุตุน มีความเชื่อมั่นในตนเอง

5.1.2 ผลการศึกษาสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว พบว่า

5.1.2.1 ปรัชญาของการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือ ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สนองความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ

5.1.2.2 จุดมุ่งหมายของการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือ ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความสามารถหรือศักยภาพในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เข้าใจถึงมารยาทและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมสามารถประกอบอาชีพอย่างมีทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

5.1.2.3 การจัดหลักสูตรของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

1) รูปแบบหลักสูตร เน้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ การแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ

2) สาระหลักสูตร เน้นการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 5 ด้านด้วยการปฏิบัติจริงจนเกิดทักษะและสมรรถนะดังนี้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมในการให้บริการ เป็นต้น

ด้านความรู้ มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในระดับสามารถปฏิบัติงานในธุรกิจนำเที่ยวได้

ด้านทักษะทางปัญญามีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติ ไปใช้ประโยชน์ในการฝึกประสบการณ์ในสถานที่จริง และสามารถปฏิบัติงานจริงตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานเป็นทีมได้ มีความสามารถในการเรียนรู้งาน มีทักษะในการคิด มีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสามารถในการใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษในการฟัง การพูดการอ่าน การเขียน และการสรุปประเด็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการสื่อสาร

3) การพัฒนาหลักสูตร มีกระบวนการต่างๆดังนี้ มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยผู้มีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชาหรือมีประสบการณ์ด้านภาษาญี่ปุ่นและธุรกิจนำเที่ยว มีการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการและความคิดเห็นของบัณฑิตที่จบในแต่ละปี การศึกษา มีการวิพากษ์หลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรทุก 4-5ปี

4) การประเมินหลักสูตร มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้สอน มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเที่ยว ผู้ใช้บัณฑิต (ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว) มีการประเมินการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา มีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษาหรือหลังจากทำงานไปแล้ว 6 - 12 เดือน มีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเที่ยว การประเมินหลักสูตรควรทำทุก 4-5 ปี

5.1.2.4 การจัดบุคลากรสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวดำเนินการตามกระบวนการ ดังนี้

1) การวางแผนบุคลากรสอน ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้สำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน พยากรณ์กำลังบุคลากรกับงานโดยวิเคราะห์ทั้งปริมาณและคุณภาพ จัดทำแผนอัตรากำลังล่วงหน้า

2) การสรรหามบุคลากรสอน มีเกณฑ์ดังนี้ความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจนำเที่ยว ความรู้ในการบริหารจัดการ ความรู้การสอน ความรู้ด้านมารยาท ความเข้าใจทางวัฒนธรรมเพื่องานบริการ ประสบการณ์ทางธุรกิจนำเที่ยว ประสบการณ์สอน ประสบการณ์ทำงานในบริษัทนำเที่ยวประเภท Inboundนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง

3) การคัดเลือกบุคลากรสอน ดำเนินการตรวจสอบคุณวุฒิตรงสาขาภาษาญี่ปุ่น ทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น เน้นสัดส่วนของบุคลากรสอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นควรเท่ากัน ตรวจสอบประสบการณ์ บุคลากรสอนชาวไทยตรวจสอบระดับการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่น(Japanese-Language Proficiency Test)ทดสอบความรู้ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว สัมภาษณ์ภาษาญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ตรวจสอบประวัติเดิม (ถ้ามีประสบการณ์การทำงาน)

4) การพัฒนาบุคลากรสอน จัดให้มีการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ ประชุม/อบรมทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถาบัน ส่งบุคลากรอบรม/สัมมนาทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มความรู้ เพิ่มคุณวุฒิต่อในระดับสูงขึ้นทั้งภายในและ

ต่างประเทศส่งเสริมและสนับสนุนการทำผลงานวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนการฝึกประสบการณ์
เพิ่มพูนความรู้ทางสายวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ

5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการประเมินคุณวุฒิ/คุณสมบัติ ประเมินผล
การปฏิบัติงานสอนทุกภาคการศึกษา ประเมินผลงานวิชาการ ประเมินการเพิ่มพูนความรู้วิชาการ
และวิชาชีพ

5.1.2.5 การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

หลักการจัดการเรียนการสอน เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน คำนึงถึงความเหมาะสม
และประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอนและ
การฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง

1) รูปแบบการจัดการเรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจจน
สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจนำเที่ยวอย่างชำนาญ ตลอดจนปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรม
จริยธรรมที่พึงประสงค์

2) รูปแบบการสอน ต้องเน้นกิจกรรมและพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน

3) วิธีการสอน เน้นการใช้สถานการณ์จำลอง การบรรยาย บทบาทสมมติ
ทัศนศึกษา และการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง

4) กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มี
คุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ การคิด
การแก้ปัญหาที่เกิดกับผู้เรียน ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมน่าสนใจ สนุก ผู้เรียนมี
ความสุขในการเรียน กิจกรรมมีความท้าทายความสามารถของผู้เรียน และกิจกรรมที่สามารถ
ประเมินผลการปฏิบัติได้

5.1.2.6 การจัดกิจการนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จัดให้มี
ปฐมนิเทศนักศึกษา ปัจฉิมนิเทศโดยรุ่นพี่หรือผู้มีประสบการณ์ทางภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว
จัดอาจารย์ที่ปรึกษาจัดทุนการศึกษา จัดแนะแนวการศึกษาและอาชีพ จัดดูแลเรื่องวินัยและ
บุคลิกภาพ จัดการฝึกงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์วิชาชีพ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดให้ครบ
ทุกด้าน ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และ
กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมทั้งไทยและญี่ปุ่น

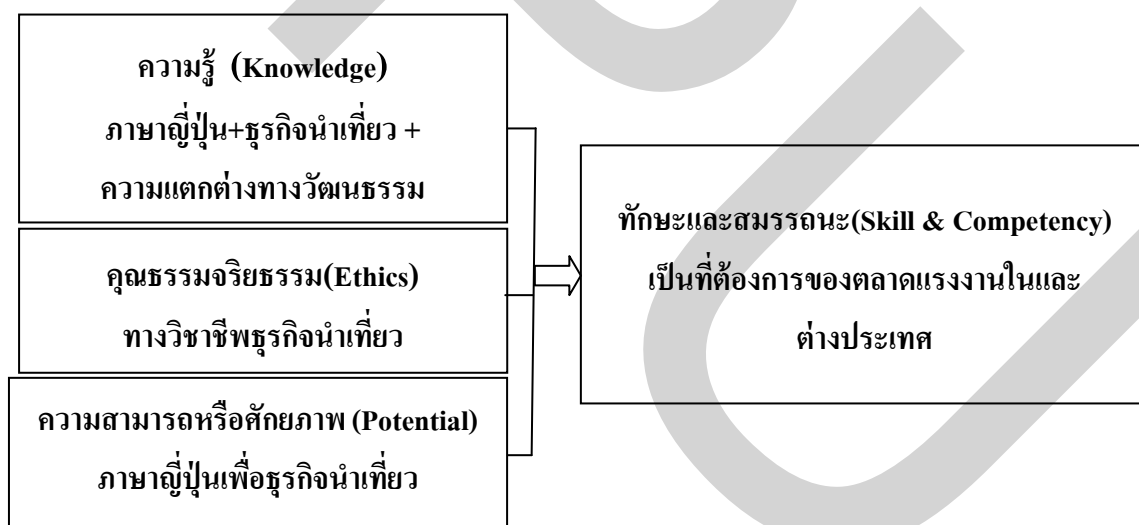
5.1.2.7 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว
เน้นสื่อเพื่อการเรียนรู้ จัดโดยเน้นความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความน่าสนใจ ความทันสมัย

ความหลากหลาย ความเพียงพอ ความสะดวกในการใช้ และความปลอดภัย ประเภทสื่อที่เหมาะสม คือ สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และฝึกทักษะทางภาษา แต่การจัดสื่อการสอนสำหรับภาษาญี่ปุ่น เพื่อธุรกิจนำเที่ยว ไม่ควรเน้นสื่อการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงอย่างเดียวการบรรยายของผู้สอนที่มีประสบการณ์ยังสำคัญมากไม่ควรเลิกการสอนโดยการบรรยาย

5.1.2.8 การกำกับติดตาม/ประเมินผลโปรแกรม เน้นการดำเนินการตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข

5.1.3 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

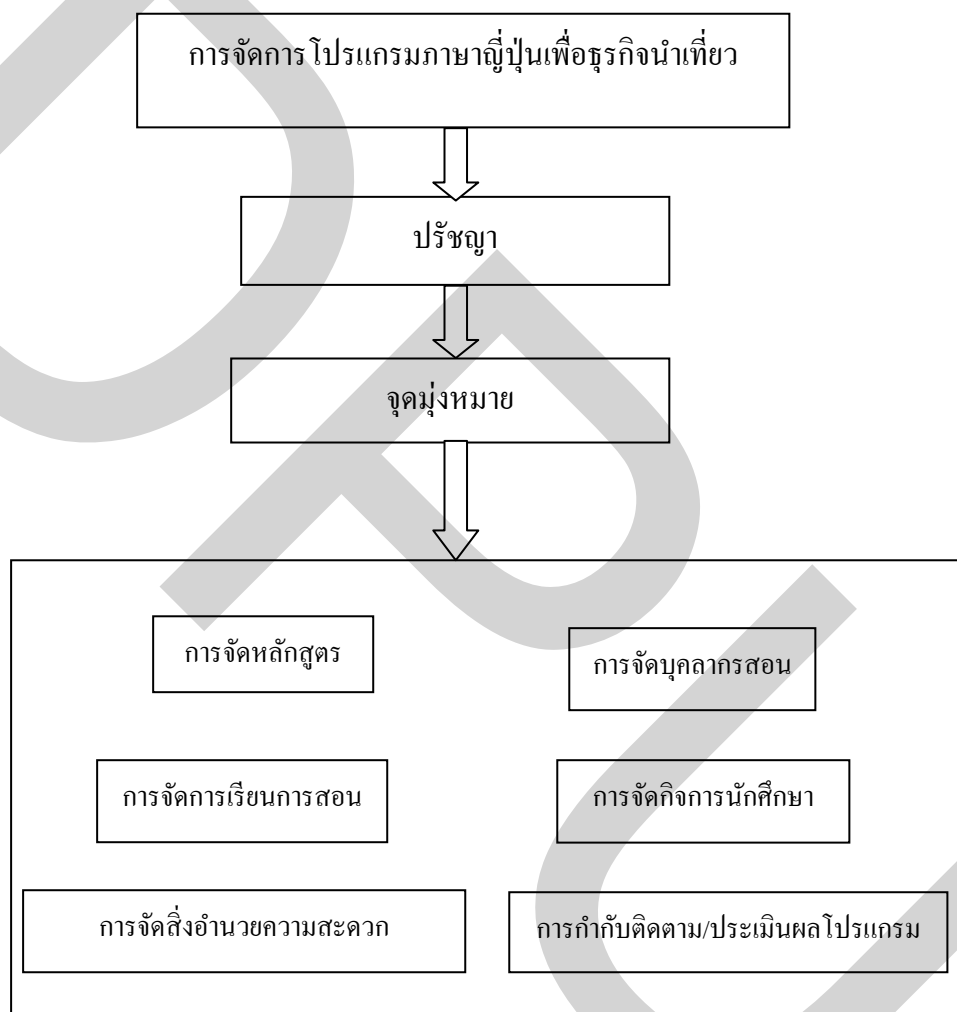
5.1.3.1 กรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือ ความรู้ภาษาญี่ปุ่น ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ความรู้เรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความรู้คุณธรรมจริยธรรมทางวิชาชีพธุรกิจนำเที่ยว และความสามารถหรือศักยภาพในการใช้ภาษาญี่ปุ่น เพื่อธุรกิจนำเที่ยว พัฒนานำสู่ทักษะและสมรรถนะในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

ภาพที่ 5.1 กรอบแนวคิดรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management
for Tourism Business

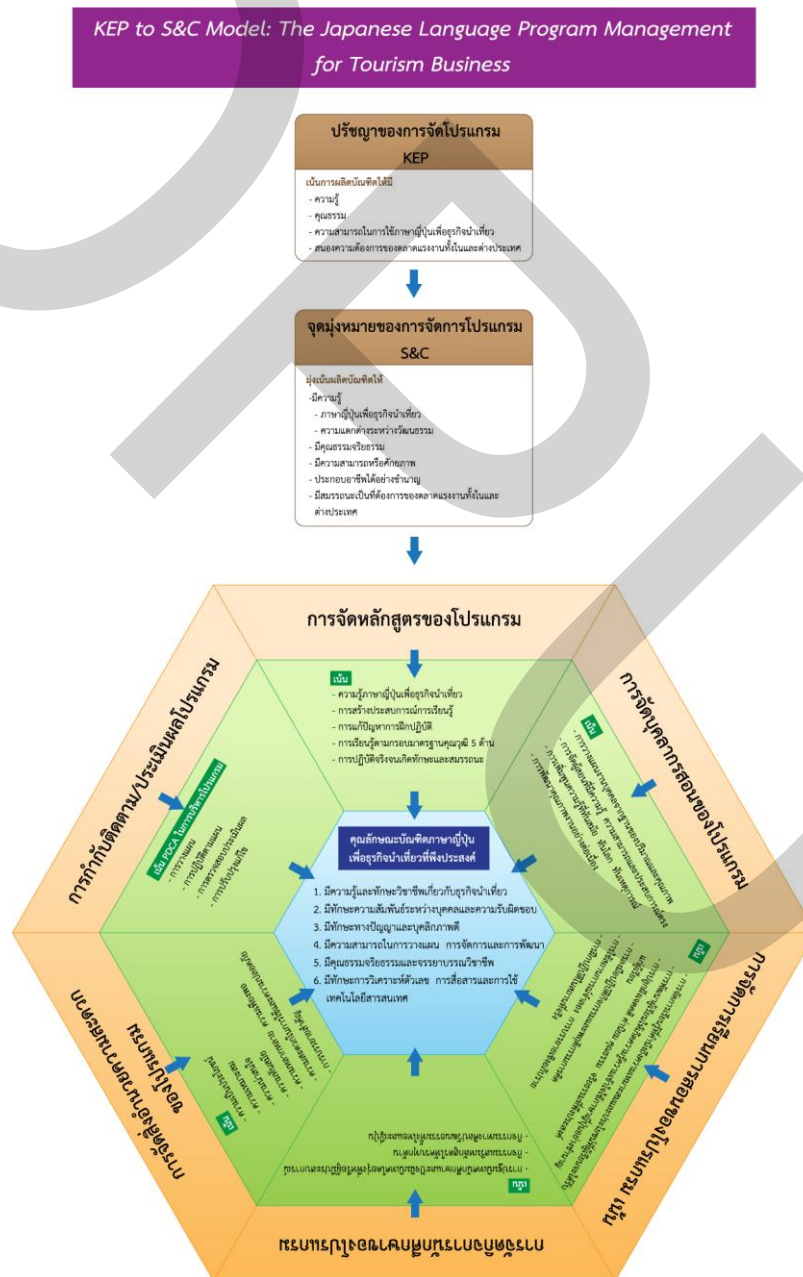
5.1.3.2 โครงสร้างของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า ประกอบด้วย
 ปรัชญาการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า จุดมุ่งหมายของการจัดการ โปรแกรม
 ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า การจัดหลักสูตร การจัดบุคลากรสอน การจัดการเรียนการสอน การจั
 ดกิจการนักศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการกำกับติดตามประเมินผลโปรแกรม

ภาพที่ 5.2 โครงสร้างของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า

5.1.4 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว โดยการนำคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์มาประมวลกับผลการวิเคราะห์สภาวะการจัดการโปรแกรม ทำให้ได้รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อนำเที่ยว ชื่อว่า “KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management for Tourism Business” หรือ “รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา ที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยว” ซึ่งมีลักษณะดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5.3 รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

5.2 อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเข้า จะอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

5.2.1 ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเข้า

5.2.1.1 จากผลการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเข้า พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณาจัดลำดับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นจากลำดับน้อยที่สุดและรองลงไปหา มาก ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเข้า ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามลำดับ จากผลดังกล่าวสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

ในปัจจุบันการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าโดยตรงยังไม่มี แต่จะเปิดสอนเป็นรายวิชาในหลักสูตรสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรมบ้าง หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นบ้าง หรือหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นธุรกิจบ้างที่มีให้เรียนเพียง 1-2 รายวิชาเท่านั้น (Yasumasa Mori, 2010) ฉะนั้นผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าต้องรับบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทั่วไป ซึ่งหลักสูตร การเรียนการสอนไม่ได้เน้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นเฉพาะทาง ไม่ได้เน้นทักษะวิชาชีพเฉพาะทางธุรกิจนำเข้า จึงไม่น่าแปลกที่ผลการวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเข้า ทักษะทางปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เนื่องจากความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าไม่เพียงพอับความต้องการของตลาดแรงงาน และประกอบกับผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้ามีความต้องการบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าในระดับมาก (ดูรายละเอียดในตารางที่ 4.1) จากผลการวิจัยในข้อนี้จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความมั่นใจว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าเป็นนวัตกรรมของสาขาภาษาญี่ปุ่นและเป็นต้นแบบของการจัดการโปรแกรมภาษาต่างประเทศอื่นๆ และเป็นสาขาวิชาใหม่ที่สนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาชีพที่มุ่งเน้นการศึกษาลักษณะศาสตร์เชิงประยุกต์ ดังนั้น โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าจัดเป็นคุณวุฒิสายวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่น ที่มีทักษะในการประกอบอาชีพธุรกิจนำเข้าได้ แต่การกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อ พ.ศ.2552 จุดมุ่งหมายของการกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิก็เพื่อเป็นแนวทางที่ชัดเจนใน

การพัฒนาหลักสูตร การปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของผู้สอน วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน การวัดประเมินผลการเรียนรู้ ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นมีคุณลักษณะสำคัญ 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics and Moral) ด้านความรู้ (knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) แต่ในระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาวิจัยเรื่องนี้นั้น กลุ่มบัณฑิตที่จบการศึกษาเป็นผู้ที่จบการศึกษาปีก่อนปีทีกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติจะบัญญัติขึ้น ดังนั้นการที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาสภาพของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ นอกจากการได้ทราบคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันแล้ว ยังได้รู้แนวทางการความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตทางธุรกิจนำเที่ยว ช่วยให้การจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวสนองความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวซึ่งหมายถึงผู้ใช้บัณฑิตและจัดการโปรแกรมได้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ เมื่อบัณฑิตของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวสำเร็จการศึกษา ผลผลิตจากโปรแกรมหักกล่าวเป็นผลผลิตที่มีคุณวุฒิตรงตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติและตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ดังนั้นผลการศึกษาวิจัยในข้อนี้ใช้เป็นแนวทางในการจัดโปรแกรมหรือหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวได้เป็นอย่างดีด้วย

5.2.2 จากผลการศึกษาค้นคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการพบว่า คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการตามคุณลักษณะของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์เกือบทุกด้านอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

จากการทำวิจัยศึกษาเรื่องนี้ ผลที่ได้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิสาขาการท่องเที่ยวที่ว่าด้วยคุณลักษณะที่ตรงกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน คือ การเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีจิตบริการและความรับผิดชอบต่อสังคมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ความรอบรู้ทางวิชาการ หมายถึง ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว มีทักษะการวิเคราะห์สถานการณ์ แก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการคิด มีบุคลิกภาพดี ในประเด็นการมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้ความสามารถพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล ถึงแม้ผลการศึกษา พบว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับค่อนข้างน้อย แต่ก็ยังเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการพัฒนางานในระดับสูงต่อไป

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิต 3 ด้านของ Bloom (1956) ที่ว่าด้วย บัณฑิตต้องมีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาสาระวิชาซึ่งหมายถึงภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า มีความรู้ ความเข้าใจเพียงพอที่จะประกอบอาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ และสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่พึงประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้จบการศึกษาปริญญา ตรีภายใต้กรอบมาตรฐานคุณภาพของประเทศต่างๆ ได้แก่ ประเทศฮ่องกง ประเทศมาเลเซีย ประเทศออสเตรเลีย ประเทศไอร์แลนด์ เป็นต้น ฉะนั้นการผลิตบัณฑิตโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อ ธุรกิจนำเข้าตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิและตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจ นำเข้าที่เกี่ยวกับสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานในและต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาคณะที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าที่พึงประสงค์แต่ละด้าน เรียงจาก ความสำคัญมากที่สุดและรองลงไป ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับธุรกิจนำเข้า ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการวางแผน การจัดการและการพัฒนา ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และ ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในประเด็นนี้ผู้วิจัย สามารถอภิปรายเป็นดังนี้ ธุรกิจนำเข้าเป็นการดำเนินธุรกิจให้บริการหรืออำนวยความสะดวก เกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ให้บริการจองที่พัก จัดบัตรโดยสาร บริการการคมนาคมขนส่ง และบริการอื่นๆ ที่ครบวงจรเพื่อให้ นักท่องเที่ยวสะดวกสบายและพึงพอใจ (นิตยา ชัชกุล, 2551, น. 216) การให้บริการนักท่องเที่ยวให้มีความ สะดวกสบายและพึงพอใจ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่สื่อสารด้วย ภาษาอังกฤษไม่ได้ ดังนั้นบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าต้องสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในการ ประกอบอาชีพได้อย่างมีความชำนาญ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าที่จริงจังให้ความสำคัญเรื่องความรู้ ภาษาญี่ปุ่นในการประกอบวิชาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบของ คุณลักษณะของผู้จบการศึกษาและจะทำงานด้านธุรกิจนำเข้าที่อยู่มากเป็นอันดับมากและรองลงมา คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งหมายถึงมีความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา ความขยัน อดทน มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพและการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นต้น

การวางแผน จัดการงานให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกสบายและพึงพอใจเป็น ความสำคัญรองลงมา ส่วน การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการ สื่อสารกับนักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากขึ้น โดยเฉพาะ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นบางคนที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษไม่ได้ แต่ในอีกมุมมองซึ่งเป็นมุมมองทาง วิชาการ พบว่า ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตซึ่งหมายถึง

ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตซึ่งคือ เจ้าของหรือผู้จัดการบริษัทนำเที่ยว (ผู้ประกอบการ) มีประเด็นที่น่าสนใจอย่างมาก คือ การเน้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในระดับใช้งานได้อย่างชำนาญ

5.2.3 จากการศึกษาสาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว และการพัฒนารูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว สามารถอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

กระบวนการสร้างรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และสร้างด้วยกระบวนการทางวิจัยทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยการนำคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์มาประมวลกับผลการวิเคราะห์การจัดการ โปรแกรม ตลอดจนการตรวจสอบ ประเมินปรับปรุง และรับรองคุณภาพของรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางสาขาที่เกี่ยวข้อง จนพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ที่ชื่อว่า “KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management for Tourism Business” หรือ “รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยว”

รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว “KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management for Tourism Business” หรือ “รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยว” ประกอบด้วย คำสำคัญ 5 คำ คือ ความรู้ คุณธรรม ความสามารถหรือศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะ กล่าวคือ K (KNOWLEDGE) หมายถึง ความรู้ ภาษาญี่ปุ่น ความรู้ทางธุรกิจนำเที่ยว และความรู้เรื่องความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม E (ETHICS) หมายถึง คุณธรรมจริยธรรมทางวิชาชีพธุรกิจนำเที่ยว P (POTENTIAL) หมายถึงความสามารถหรือศักยภาพที่พัฒนาได้เมื่อสำเร็จการศึกษา ผู้เรียนจะมีทักษะในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่มีสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

การที่รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว มีชื่อว่า “KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management for Tourism Business” ผู้วิจัยขออภิปราย ดังนี้ จากข้อมูลที่ได้จากเชิงปริมาณและศึกษาเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่องปรัชญาของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ได้ข้อสรุปที่มีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ ต้องการให้ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวเน้นเรื่องความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เน้นคุณธรรมทางวิชาชีพ และเน้นความสามารถหรือศักยภาพในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในระดับปฏิบัติงานได้ ส่วนในเรื่องของจุดมุ่งหมายของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจ

นำเที่ยว จากข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกัน คือ เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว บัณฑิตจะที่ทักษะในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่มีสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งก็คือ การพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยวที่จะประกอบอาชีพได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การจัดหลักสูตร มีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ วิเคราะห์กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ มาตรฐานคุณวุฒิสาขาการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดสาระของรูปแบบหลักสูตร สาระหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว (Lunenbergh & Ornstein, 1996, p. 419; Hilda อ้างถึงใน สัจจอุทรานันท์, 2532) ที่มุ่งผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่มีทักษะและสมรรถนะสนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ รูปแบบและสาระหลักสูตรเน้นความรู้ ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาคณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ นอกจากนี้เน้นการฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะและสมรรถนะ การแก้ปัญหาและการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งสิ่งที่หลักสูตรเน้นนั้นเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ด้านทักษะปัญญาที่เป็นคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ในลำดับต้นๆและเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอันเป็นแนวปฏิบัติที่สถาบันการศึกษาต้องยึดปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 และสอดคล้องกับผลการศึกษาระบบการศึกษาระบบหลักสูตรที่เหมาะสมของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือเน้นความสามารถของผู้เรียน การเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และการแก้ปัญหา การประเมินหลักสูตร จากผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า มีประเด็นที่ผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกัน คือ ทุกปีการศึกษาการประเมินผลการจัดหลักสูตรควรทำโดยผู้สอนและผู้เรียน ในประเด็นที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดหลักสูตรสนับสนุนผลการศึกษาที่ว่ารูปแบบการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวควรเน้นพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน กล่าวคือทำให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดวิพากษ์ คิดอย่างมีวิจารณญาณกับหลักสูตรที่ผู้เรียนได้เรียนไป

การจัดบุคลากรสอน ทั้งข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกันว่า การจัดบุคลากรสอน ประกอบด้วย กระบวนการตามขั้นตอนเริ่มจากการวางแผน การสรรหา การคัดเลือก การพัฒนา การประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อสรรหา คัดเลือกบุคลากรสอนที่มีความรู้ มีประสบการณ์การสอนและประสบการณ์วิชาชีพธุรกิจนำเที่ยว ตลอดจนพัฒนา

บุคลากรสอนเพื่อที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ต่างให้แก่บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าให้มีความรู้ และสมรรถนะสนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการบุคลากรที่สอดคล้องกับ Kimbrough and Nunnery (1988, p. 44) Sergiovanni et al. (1992, pp. 193-195), ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 169) การวางแผนงานบุคคล จากฐานของปริมาณ และคุณภาพของงานตามเป้าหมายของหลักสูตร การสรรหาบุคลากรต้องเน้นความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ตรง ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ต้องสรรหาบุคลากรสอนที่มีความรู้ ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและความรู้ภาษาญี่ปุ่นเฉพาะธุรกิจนำเข้า การคัดเลือกบุคลากรสอนนอกจาก คัดเลือกจากคุณวุฒิแล้วผลการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่นของประเทศญี่ปุ่นก็มีความสำคัญ และจำเป็นด้วย การพัฒนาบุคลากรเน้นการเพิ่มพูนความรู้ที่ทันสมัย ทันโลก ทันเหตุการณ์ การประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรเน้นการพัฒนาคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนการสอน ดำเนินการในเรื่องของหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้น การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็น สำคัญตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รูปแบบการจัดการเรียน มุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจจนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจนำเข้า ตลอดจนปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้ ของ Bloom (1956) และทิสนา แคมมณี (2545, น. 248-249) ที่ว่าด้วยการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านพุททพิสัย มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระวิชาภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจนำเข้า ด้านจิตพิสัย มุ่งพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทางวิชาชีพที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน ด้านทักษะพิสัย มุ่งพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติทักษะภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าจนสามารถสื่อสารได้อย่างชำนาญ รูปแบบการสอนเน้นกิจกรรมและพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการสอนที่ มุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการปฏิบัติทักษะต่างๆจนสามารถกระทำได้อย่างเชี่ยวชาญ ของ Bloom (1956) การเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จนถึงการลงมือทำได้ ดังนั้นรูปแบบการสอนที่เน้นให้ ผู้เรียนทำกิจกรรมหรือเรียนจากการทำกิจกรรมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และวิธีการสอนที่เน้นการใช้ สถานการณ์จำลอง การบรรยาย บทบาทสมมติ ทักษะศึกษา และการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริงก็เป็นวิธี สอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการสอนของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า กิจกรรม การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ การคิด การแก้ปัญหาในงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเข้า กิจกรรมใน รูปของการบูรณาการศาสตร์วิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์เพื่อให้เกิดและแก้ปัญหาได้ ใน ประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่าการจัดการเรียนการสอนของ โปรแกรมผู้สอน ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจการนักศึกษา เป็นการจัดการกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเอง ทั้งปัญญา จิตใจ อารมณ์และบุคลิกภาพ การจัดกิจการนักศึกษาระดับอุดมศึกษามีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อทำให้นักศึกษาเป็นคนที่มีความรู้ และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปก็จะเป็นบัณฑิตที่มีความสามารถในการทำงานในวิชาชีพที่ศึกษามา ซึ่งการจัดกิจการนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวได้ดำเนินการจัดให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานกิจการนักศึกษา พ.ศ. 2541 และเกณฑ์ตามดัชนีประกันคุณภาพของการประกันคุณภาพอุดมศึกษา

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้ข้อมูลที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ควรจัดโดยเน้นความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความน่าสนใจ ความทันสมัย ความหลากหลาย ความเพียงพอ ความสะดวกในการใช้ และความปลอดภัย ประเภทสื่อที่เหมาะสม คือ สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และฝึกทักษะทางภาษา แต่ก็พบประเด็นที่น่าสนใจจากการศึกษาเชิงคุณภาพของการวิจัยนี้ คือ ไม่ควรเน้นสื่อการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างเดียวการบรรยายของผู้สอนที่มีประสบการณ์ยังมีความสำคัญอย่างมาก ในประเด็นนี้ผู้วิจัยขออภิปรายเสริมว่าการจัดบุคลากรสอนนอกจากคัดเลือกผู้สอนที่มีประสบการณ์ในวิชาชีพภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวแล้วควรคำนึงถึงการคัดเลือกผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ด้วย

การกำกับติดตามและการประเมินผล ดำเนินการตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ/ประเมิน และการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งกระบวนการดังกล่าว คือ วงจรควบคุมคุณภาพของเดมิง (Deming Cycle) ซึ่งเป็นรูปแบบการควบคุมคุณภาพการศึกษาที่ใช้แพร่หลายในระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

สรุปรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยวเป็นองค์ความรู้ใหม่ จัดเป็นนวัตกรรมทางศาสตร์การจัดการการศึกษาที่มีกระบวนการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการสำรวจคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเพื่อหาข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นนั้นยังผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่ไม่สนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานทางธุรกิจนำเที่ยวเท่าที่ควร ในขณะที่เดียวกันศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพึงประสงค์เพื่อจะได้ข้อมูลความต้องการ ตลอดจนศึกษาสาระการจัดการโปรแกรมฯ ที่เน้นการจัดการวิชาการ ประมวล สังเคราะห์ สร้างรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.3.1.1 รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าเป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการจัดการอุดมศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นองค์ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนได้

5.3.1.2 สถาบันอุดมศึกษาสามารถผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตตามรูปแบบการจัด ดังนี้

การพัฒนาและประเมินหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรควรมีผู้มีความรู้ตรงตามสาขาวิชา หรือมีประสบการณ์ด้านภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าเป็นกรรมการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรควรมีการวิพากษ์จากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และควรมีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงรายวิชาในหลักสูตรทุกปี การประเมินหลักสูตรควรมีการประเมินผลการจัดหลักสูตรโดยผู้เรียนทุกปีการศึกษา มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาภายหลังการสำเร็จการศึกษา

การจัดบุคลากรสอน ควรมีการพยากรณ์กำลังบุคลากรกับงานโดยวิเคราะห์ทั้งปริมาณ และคุณภาพ การสรรหาคณาจารย์สอนที่มีความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจนำเข้า มีความรู้ทางการสอน และมีประสบการณ์ทางวิชาชีพธุรกิจนำเข้า การคัดเลือกบุคลากรสอนตรวจสอบคุณสมบัติตรงสาขาและตรวจสอบความสามารถภาษาญี่ปุ่น การพัฒนาบุคลากรควรเน้นทั้งวิชาการและวิชาชีพ การประเมินผลการปฏิบัติงานประเมินคุณวุฒิและคุณสมบัติ ประเมินการเพิ่มพูนความรู้วิชาการและวิชาชีพควรทำการประเมินอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

การจัดการเรียนการสอน ควรเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอน ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม รูปแบบการสอนควรเน้นเนื้อหาวิชาการและกิจกรรม การปฏิบัติในสถานที่จริง วิธีการสอนควรเน้นการบรรยายผสมผสานสถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติโดยมุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในเรื่องที่เรียนและเรียนรู้ตามสภาพที่เป็นจริงและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

การจัดกิจการนักศึกษา ควรเน้นการติดตามผลการเรียน จัดอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ การดูแลเรื่องวินัยและบุคลิกภาพ

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ควรเน้นความน่าสนใจ การบริการที่ดี ความปลอดภัย และความสะดวกในการใช้ สื่อการสอนนอกจากสื่อประเภทวัสดุอุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการภาษาและคอมพิวเตอร์ ต้องเน้นสื่อบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์

5.3.1.3 สถาบันอุดมศึกษาสามารถใช้รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจ นำเที่ยวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประยุกต์เพื่อจัดการ โปรแกรมภาษาอื่นๆ ได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

5.3.2.1 สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจ นำเที่ยวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว โดย ปฏิบัติตามคู่มือการใช้

5.3.2.2 สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำสาระของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อ ธุรกิจนำเที่ยวที่ได้ผลการวิจัยนี้ ไปประยุกต์เพื่อปรับปรุง โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นของสถาบันตนตาม ความเหมาะสมโดยปฏิบัติตามคู่มือการใช้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

5.3.2.3 ผู้รับผิดชอบ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษาสามารถนำสาระสำคัญของ รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวประยุกต์ใช้ในการจัดการเปิดหรือ จัดการปรับปรุงหลักสูตรและรายวิชาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต หรือตลาดแรงงานโดยปฏิบัติตามคู่มือการใช้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

5.3.2.4 อาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นสามารถนำสาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อ ธุรกิจนำเที่ยวในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนไปประยุกต์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตหรือตลาดแรงงาน โดยปฏิบัติตามคู่มือการใช้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

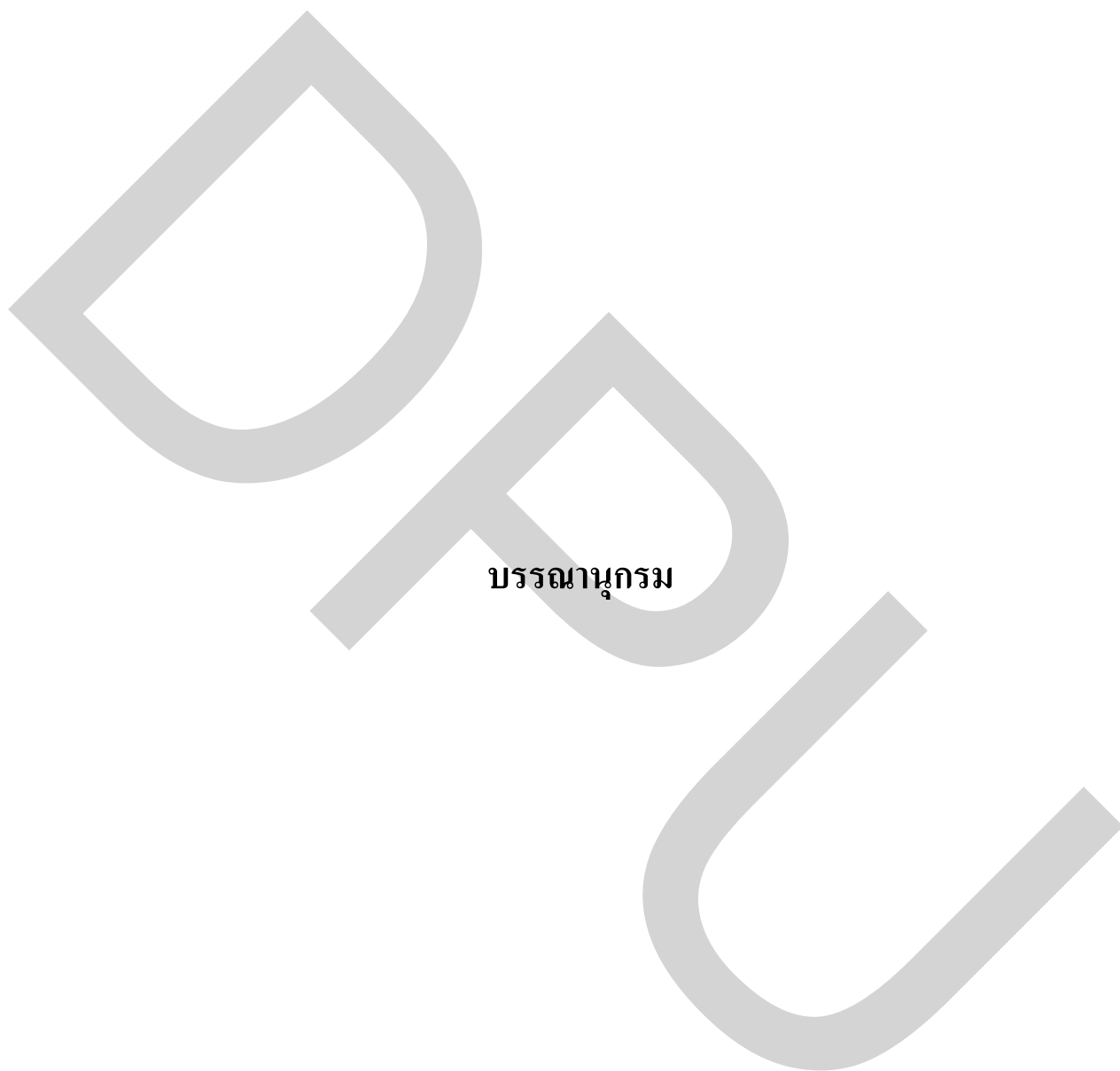
5.3.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

5.3.2.1 ในกรณีศึกษาเรื่องเคมควรขยายขอบเขตของประชากรในการวิจัยไปยัง นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยและบัณฑิตสำเร็จการศึกษาวิชาภาษาญี่ปุ่นที่ ปฏิบัติงานทางธุรกิจนำเที่ยว

5.3.2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำ เที่ยวตามมุมมองของกลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตและตามมุมมองของกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต

5.3.2.3 ควรมีการวิจัยเชิงลึกในแต่ละองค์ประกอบของ โครงสร้างรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เช่น การจัดการหลักสูตร การจัดการบุคลากร การจัดการกิจการนักศึกษา การกำกับติดตามประเมินการจัดการ โปรแกรมวิชา เป็นต้น

5.3.2.4 ควรมีการวิจัยรูปแบบการจัดการ โปรแกรมวิชา อาจเน้นใน โปรแกรมวิชาใหม่ที่ สนองความต้องการของตลาดแรงงาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กรรณิกา พิริยะจินดา. (2547). *กิจการนักศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัลยา แม่นมินทร์. (2545). *การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาเพื่อส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวทางโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย*. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). *หลักสูตรและการพัฒนา*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิติมา ปริดีดิลก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). *มองฝันวันข้างหน้า: วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี 2560*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมีเดีย.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2541). *อนาคตบัณฑิตไทยบนเส้นทางไอทีในยุคไอเอ็มเอฟ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2542). *ปฏิรูประบบการคลังไทย: การกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- จรัส สุวรรณเวลา. (2545). *อุดมศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: อลิ้นเปรส.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2548). *เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: หลักพิมพ์.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *เทคโนโลยีการศึกษา: ทฤษฎีและการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียน-สโตร์.

- เดือนใจ ตันงามตรง. (2537). *ความต้องการและการใช้ภาษาญี่ปุ่นของภาคเอกชนในระดับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทัศนีย์ สุขเมธี. (2532). *หลักสูตรและการจัดการประถมศึกษา*. ธนบุรี: สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- ทาคาโอะ มียากาวะ, และคงศักดิ์ สันติพิทยวงษ์. (1986). *เศรษฐมิติเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ฐู้งแจ้ง.
- ทิสนา แจมมณี. (2545). *รูปแบบการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา แจมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา แจมมณี. (2551). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมรส โชติคุณุชร. (2538). *ประมวลสาระชุดวิชา การพัฒนาระบบการสอน หน่วยที่ 9-12*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.
- ธีระ รุณเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นิตา ชัชกุล. (2551). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บำรุง กลัดเจริญ, และฉวีวรรณ กินาวงศ์. (2527). *วิธีสอนทั่วไป*. พิษณุโลก: พิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2533). *รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์มหาสารคาม (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: อภิชาติการพิมพ์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ปทีป เมธาคุณวุฒิ. (2544). *หลักสูตรอุดมศึกษา: การประเมินและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: นิชิน แอควอร์ไทซิ่งกรุ๊ป.
- ประพันธ์ ภัคดีกุล, และคณะ. (2549). *รูปแบบการจัดการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ประเสริฐ จริยานุกุล. (2541). *แนวทางการบริหารงานคณะและการพัฒนาโปรแกรมวิชาของสถาบันราชภัฏ*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ส.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปรีชา แดงโรจน์. (2544). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ไพบ่แอนด์ไพร่พรีนติ้ง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อส่งเสริม.

- ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์, และไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2542). ทิศทางการปฏิรูปอุดมศึกษาจากผลการประชุมระดับโลก. ใน การสัมมนาทางวิชาการสู่เส้นทางปฏิรูปอุดมศึกษาไทย ครั้งที่ 4 เรื่อง ศตวรรษใหม่อุดมศึกษาไทย, 4 สิงหาคม 2542, ณ ห้องประชุมปรีณซ์บอลรูม 1 ชั้น 11 โรงแรมปรีณซ์พาลซ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานโครงการปฏิรูปอุดมศึกษา.
- พงษ์เดช สารการ. (2549). สภาพและแนวทางในการบริหารงานวิชาการแบบโปรแกรมกรณีศึกษา. เลย: สถาบันราชภัฏเลย.
- พนัส หันนาคินทร์. (2521). การมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมเนศ.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พนิดา พูลุฮารา, และคณะ. (2534). ประวัติสมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่นในพระบรมราชูปถัมภ์. กรุงเทพฯ: สมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่นในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เพ็ญศรี ด้ก. (2542). การต่างประเทศกับเอกราชและอธิปไตยของไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชัน จำกัด.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2546). กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2552). ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, และสมสุข ชีระพิจิตร. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย: จากการวิจัยสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพพรรณ เกียรติโชติชัย. (2545). กระบวนทัศน์ใหม่แห่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: การศึกษา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2531). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รวุฒิ จิราสมบัติ. (2547). การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย. ใน เอกสารประชุมสัมมนาและเสนอผลงานวิจัย, 9-10 ธันวาคม 2547. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราภรณ์ สุนาลัย. (2535). หลักสูตรและหลักการสอน. กรุงเทพฯ: สามิตการพิมพ์.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2538). กิจการนักศึกษายุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- วารี ธีระจิตร. (2534). การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

- วิรุพห์ ติลาพฤกษ์. (2525). *สื่อการสอน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, และคณะ. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ชรรรมสาร.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). *เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ*. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สมกุล ฉาวรกิจ. (2544). *รูปแบบมาตรฐานโปรแกรมวิชา*. ใน *เอกสารการประชุม*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.
- สมพร โกมารทัต. (2548). *การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักติดตามและประเมินการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *ปรัชญาการอุดมศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2559*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2541). *ระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลนโยบายและแผน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). *การติดตามประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำราญ กำจัดภัย, และคณะ. (2547). *การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ กรณีศึกษา โรงเรียนพรหมานุเคราะห์ อำเภอพรหมานนิคม จังหวัดสกลนคร*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศาลาดพร้าว.
- สุธรรม อารีกุล. (2543). *รูปแบบและภารกิจอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

- สุธีรา เฝ้าโภคสถิตย์, อุบลรัตน์ จิตลานนท์, และปราจิต ทิพย์โอสถ. (2545). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชชมงคลพระนคร.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2534). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: แสงสุทธิการพิมพ์.
- สุมน อมรวิวัฒน์, และสมพงษ์ จิตระดับ. (2530). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: ครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร คุณานุกร. (2533). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ, และอรทัย มูลคำ. (2543). *เรียนรู้สู่ครูอาชีพ*. กรุงเทพฯ: ที พี พรินท์.
- เสน่ห์ จามริก. (2541). *ฐานคิดสู่ทางเลือกใหม่ของสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: วิดีทรรศน์.
- เสริมศรี ไชยสร, และคณะ. (2543). *หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, และคณะ. (2542). *การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: เอส ดี เพรส.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). *องค์การ*. กรุงเทพฯ: เอสทีการพิมพ์.
- อุทุมพร จามรมาน. (2542). *การเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยของรัฐเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ*. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการวิจัย.

บทความ

- เจแปนฟาวน์เดชั่น. (2552). ผลการสำรวจสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศประจำปี 2009. *วารสารตะวัน*, 52, 1-3.
- พัชรพร แก้วกฤษฎากค์. (2551). ดัชนีบ่งชี้คุณภาพหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารศิลปศาสตร์*, 8(1), 132-159.
- วรวุฒิ จิราสมบัติ. (2537). ประวัติการศึกษาภาษาญี่ปุ่นระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. *วารสารธรรมศาสตร์*, 20(3), 136-149.
- วรวุฒิ จิราสมบัติ. (2550). การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย. *วารสารอักษรศาสตร์*, 36(2), 89-91.

- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2533). อุดมศึกษาไทยในทศวรรษหน้า. *วารสารสุขุโขทัยธรรมมาธิราช*, 3(3), 2-6.
- สวัสดิ์ สุคนธรังสี. (2520). โมเดลการวิจัย. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 17(2), 206.
- ศุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2547). Competency: เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้. *Productivity*, 9(53), 44-48.
- สุณีย์รัตน์ เพียรเจริญสุข. (2547). ความพึงพอใจของผู้จ้างงานบัณฑิตภาควิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารศิลปศาสตร์*, 4(1), 85-98.
- อานนท์ ศักดิ์วีระชัย. (2547). แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency: เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง. *Chulalongkorn Review*, 16, 57-72.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2516). ตัวแบบ หุ่นจำลอง แบบจำลองหรือโมเดล. *วารสารครุศาสตร์*, 3(4), 25-34.
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). โมเดลคืออะไร. *วารสารวิชาการ*, (1-2), 22-26.

วิทยานิพนธ์

- คำฟู เพชรไชสี. (2545). การจัดทำหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จำเริญรัตน์ เจือจันทร์. (2543). การพัฒนาดัชนีบ่งชี้คุณภาพด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชน (ปริญญาโทบริหารธุรกิจบริหารธุรกิจบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชนกนารถ ชื่นเชย. (2550). รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ปริญญาโทบริหารธุรกิจบริหารธุรกิจบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชนะการณ ออสุวรรณ. (2548). ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวหัวหิน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบุรี.
- ทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง. (2545). รูปแบบและกลยุทธ์การจัดตั้งมหาวิทยาลัยบรรษัทในประเทศไทย (ปริญญาโทบริหารธุรกิจบริหารธุรกิจบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิณสุดา สิริรังศรี. (2546). การนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ปริญญาโทบริหารธุรกิจบริหารธุรกิจบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พลสุข หิงคานนท์. (2540). *การพัฒนารูปแบบการจัดองค์การของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนภูมิ ศรีวิชัยมุล. (2539). *ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว: ศึกษากรณีสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รุ่งนภา จิตโรจน์รักษ์. (2548). *การพัฒนารูปแบบการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประเทศไทย* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา จันทร์เพ็ญ. (2544). *การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมภูถ ฉาวรกิจ. (2543). *รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมศักดิ์ คลประสิทธิ์. (2539). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารคุณภาพแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2537). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด* (ปริญญา นิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล พุฒคำ. (2544). *การศึกษารูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์. (2549). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมนิสัยนักศึกษาที่มีความสามารถสูงตามทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551). *สถิตินักท่องเที่ยว*. สืบค้น 12 กันยายน 2553, จาก <http://thaitourismthailand.org.th>

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

- Abraham, K. (1994). *The conduct of inquiry: Methodology of behavioral science*. New York: John Wiley.
- Asia-Pacific Program of Education for All. (1999). *Monitoring and evaluation of literacy and continuing education program: Practitioners' manual*. Bangkok: UNESCO PROAP.
- Bardo, J. W., & Hartman, J. J. (1982). *Urban Sociology: A systematic introduction*. Itasca, IL: F. E. Peacock Publishers.
- Blake, et al. (1981). *Academic administrator grid*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Bloom, B. S. (1956). *Toxonomy of educational objectives*. New York: David Mckay.
- Bovee, C. L., & et al. (1995). *Management*. New York: McGraw-Hall.
- Brown, M. (1980). *Organization theory and management*. New York: John Wiley & Sons.
- Buch, T. (1986). *Theories of education management*. London: Harper and Raw Publishers.
- Chickering, A. W., & Gamson, Z. F. (1991). *Applying the seven principles for good practice in undergraduate education: New direction for teaching and learning*. San Francisco: Jossey Bass Publishers.
- Daft, R. L. (1992). *Management*. Florida: The Dryden Press.
- Dessler, G. (1998). *Management*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Drucher, P. F. (1979). *Management: Task, responsibility, practices*. London: Pan Books.
- Flippo, E. B. (1984). *Personnel management*. New York: McGraw-Hill.
- Gibson, D. (1992). *Fundamental of management* (8th ed.). Texas: Business Publications.
- Hilda, T. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt.
- Howell, D. W. (1989). *Passport: An introduction to the travel and tourism industry*. Cincinnati: South Western.
- Huse, E. F. (1980). *Organization development and change*. New York: West Publishing.
- Joyce, B., & Weil, M. (1972). *Models of teaching*. New Jersey: Prentice Hall.
- Joyce, B., & Weil, M. (1996). *Models of teaching*. New Jersey: Prentice Hall.

- Keeves, J. P. (1988). *Educational research, methodology and measurement: An international handbook*. Great Britain: Wheaton.
- Knowles, S. A. (1970). *Handbook of college and university administration*. New York: McGraw-Hill.
- Paisey, A. (1992). *Organization & management in schools* (2nd ed.). London: Longman.
- Phillip, G. (1981). *Webster's third new international dictionary*. Massachusetts: Merriam-Webster.
- Ramsden, P. (2003). *Learning to teach in higher education*. London: Routledge Press.
- Robbins, D. (2004). *Fundamental of management*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Robbins, M. C. (2005). *Management* (8th ed.). New Jersey: Pearson.
- Roberts, D. C. (1981). *Student leadership programs in higher education*. Washington D. C.: American College Personnel Association.
- Saylor, G., & Alexander, W. M. (1981). *Curriculum for better teaching and learning*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Sergiovanni, T., & et al. (1992). *Education governance and administration*. Massachusetts: A Division of Simon and Schutter.
- Sowell, E. J. (1996). *Curriculum: An integrative introduction*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Stoner, A. F., & Wankel, C. (1986). *Management*. New Delhi: Prentice-Hall.
- Tanner, D., & Tanner, L. N. (1980). *Curriculum development: Theory into practice*. Illinois: Macmillan.
- Tyler, R. W. (1957). *The curriculum then and now*. Princeton, New Jersey: Educational Testing Service.
- Willer, D. (1986). *Scientific sociology: Theory and method*. New Jersey: Prentice-Hall.

ARTICLES

- Eisner, E. (1976). Education connoisseurship and criticism: Their form and functions in educational evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 192-193.

Masahito, C., & Tomohito, T. (2010, November). The knowledge and skills required for a Thai guide of Japanese tourists who is based at Bangkok: Based on the interviews with experienced Thai tour guides of Japanese tourists. *The Japan Foundation, Bangkok*, 7, 51-60.

McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for intelligence. *American Psychologist*, 28, 1-14.

Shulman, L. S. (1987, January). Knowledge and teaching: Foundation of the new reform. *Educational Review*, 57, 1-22.

DISSERTATIONS

Japan Foundation. (2004). *Survey report on Japanese language education abroad 2003*. Tokyo: Bonjinsha.

Mori, Y. (2010). *A study of Japanese for tourism compulsory course in higher education in Thailand*. Bangkok: Sripatum University.

ELECTRONIC SOURCES

Australian Qualifications Framework Advisory Board. (2003). *The Australian qualifications framework: A QF*. Retrieved January 16, 2009, from <http://www.egf.edu.au/twelve.htm>

Carpenter Group LLC. (2009). *The deming cycle or PDSA and PDCA*. Retrieved January 29, 2012, from <http://www.quality-improvement-matters.com/deming-cycle.html>

Ishikawa, K. (2009). *Management resources*. Retrieved January 29, 2012, from <http://www.sky-mark.com/resources/leaders/ishikawa.asp>.

Quotationspage. (2007). *Management tool*. Retrieved January 3, 2007, from <http://www.quotationspage.com/quote/4748.html>.

ด
ร
ค
น
ว
ก

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สูงพันธ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณ์พิสุทธิ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดนันทนาการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อาจารย์ ดร.อัญฐมา นิลนพคุณ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร	ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและการวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
6. อาจารย์ ดร.ธิฎริ์ตัน ทิพรส	ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและการวิจัย คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

รายชื่อผู้รับการสัมภาษณ์เชิงลึก

ตัวแทนผู้ผลิตจากสถาบันการศึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกวรรณ เลหาบุระณิกิจ
หัวหน้าสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์สรัญญา คงจิตต์
หัวหน้าสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่
3. อาจารย์ ดร.วิชยา โยชิตะ
หัวหน้าสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. อาจารย์วรวรรณ เพ็ญขจรศักดิ์
หัวหน้าภาควิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ตัวแทนผู้ใช้จากบริษัทนำเข้าเที่ยวประเภท inbound นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงาน
บริษัทที่ดำเนินการ โดยชาวญี่ปุ่น 2 แห่ง คือ

1. ผู้จัดการฝ่ายบริหาร บริษัท H.I.S THAILAND จำกัด
2. ผู้จัดการฝ่ายบุคคล บริษัท JTB THAILAND จำกัด
บริษัทที่ดำเนินการโดยชาวไทย 2 แห่ง คือ
3. ผู้จัดการฝ่ายการตลาด บริษัท ASOBO จำกัด
4. กรรมการผู้จัดการ บริษัท AKIRA INTERGROUP จำกัด

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1. ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย และรักษาการคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย
ภาควิชาศิลปอาชีพ คณะมนุษยศาสตร์
4. คุณเสงี่ยม เอกโชติ
กรรมการผู้จัดการบริษัท เบรคเวย์ แทรเวล อินเทอร์เน็ต ชั้นเนล จำกัด
5. คุณสุธรรม ชินสกุล
กรรมการผู้จัดการบริษัท Possible Tour จำกัด
6. ศาสตราจารย์ ดร.บุญเสริม วิสกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์
7. รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินและรับรองรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

1. ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินดารัตน์
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย และรักษาการคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ราณี อธิชัยกุล
รองศาสตราจารย์ประจำสาขาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชนารถ รัตนสูงศักดิ์
ภาควิชาศิลปาชีพ คณะมนุษยศาสตร์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญ แสนภักดี
อดีตคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
8. อาจารย์ ดร.วรัญพร แสงนภาพร
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา
9. คุณเสงี่ยม เอกโชติ
กรรมการผู้จัดการบริษัท เบรคคเวย์ แทรเวล อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
10. คุณสุธรรม ชินสกุล
กรรมการผู้จัดการบริษัท Possible Tour จำกัด

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย

1. แบบสอบถาม สภาพคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว
2. แบบสอบถาม สาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว
3. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
4. แบบประเมินรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

สำหรับสถานประกอบการนำเข้าเที่ยว

แบบสอบถาม
สำหรับสถานประกอบการนำเข้าเที่ยว
คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาวิจัยคุณลักษณะเรื่อง รูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเข้า ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำไปศึกษา วิเคราะห์และเสนอในลักษณะภาพรวมโดยไม่ระบุหรือเจาะจงบริษัทและบุคคล จึงขอความกรุณา จากท่านในการตอบแบบสอบถามและโปรดนำแบบสอบถามนี้ใส่ซองที่แนบมาส่งกลับคืนภายใน วันที่ 15 มิถุนายน 2554 จักขอบพระคุณอย่างสูง

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและความต้องการบัณฑิตภาษาญี่ปุ่น เพื่อธุรกิจนำเข้าเที่ยว

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน และคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่น เพื่อธุรกิจนำเข้าเที่ยวที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของสถานประกอบการธุรกิจนำเข้าเที่ยว

ส่วนที่ 3 สาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเข้าเที่ยว

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม และความต้องการบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าเที่ยว

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง

2. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า

2. มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ปวช./ปวส.-ปริญญาตรี

4. ปริญญาโทขึ้นไป

5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านปฏิบัติงานในบริษัทแห่งนี้เป็นเวลากี่ปี

1. น้อยกว่า 1 ปี

2. 1-5 ปี

3. 6-10 ปี

4. มากกว่า 10 ปี

4. ท่านดำรงใดในบริษัทนำเที่ยวแห่งนี้

1. เจ้าของ 2. ผู้จัดการฝ่าย.....
3. พนักงานฝ่าย.....
4. อื่นๆ.....

5. ท่านดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลากี่ปี

1. น้อยกว่า 1 ปี 2. 1-5 ปี
3. 6-10 ปี 4. มากกว่า 10 ปี

6. ในบริษัทของท่าน มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงานหรือไม่

1. มี
2. ไม่มี

7. ธุรกิจของท่านมีความต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่องานธุรกิจนำเที่ยว นอกเหนือจากภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารทั่วไปหรือไม่ และมากน้อยระดับใด

1. ต้องการ ระดับใด
- มาก
- ค่อนข้างมาก
- ปานกลาง
- ค่อนข้างน้อย
- น้อย
2. ไม่ต้องการ

ประเด็น	สภาพบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน					คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่น เพื่อธุรกิจนำที่พึงประสงค์				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
42. ทิรียา วาจา และ มารยาท เรียบร้อย										
43. กระฉับกระเฉง คล่องแคล่วว่องไว										
44. ละเอียด สุขุม รอบคอบ มีเหตุผล										
45. ร่าเริง สดชื่น แจ่มใส										
46. อดทน อดกลั้น และมีกำลังใจสูง										
47. มีความเชื่อมั่นในตนเอง										

ข้อเสนอแนะ _____

_____

_____

_____

ส่วนที่ 3 สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยว

คำชี้แจง หากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะเปิดสอน โปรแกรม/หลักสูตร ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยว ในฐานะที่ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งบริหารหรือเป็นเจ้าของที่ ปฏิบัติงานในบริษัทนำที่เกี่ยวซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านธุรกิจนำที่เกี่ยว ผู้วิจัยประสงค์ให้ ท่านมีส่วนร่วมในการจัด โปรแกรม/หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยวดังกล่าว ดังนั้น แบบสอบถามส่วนที่ 3 ถามเกี่ยวกับสาระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจ นำที่เกี่ยว ขอความกรุณาท่านแสดงความคิดเห็นตามมุมมองของท่าน

โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ท่านมีความเห็นว่าเหมาะสมเพียง 1 คำตอบ หรือ เติมข้อความให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง

- ปรัชญาของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยวที่เหมาะสมที่สุดตามความคิดเห็นของท่าน
  - 1. มุ่งความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยวและทักษะในการ ประกอบอาชีพ
  - 2. มุ่งการนำความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยวไปใช้ในงานธุรกิจนำที่เกี่ยวและ สนองความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ
  - 3. มุ่งให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำที่เกี่ยวควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม

4. มุ่งให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้ายวควบคู่ การฝึกปฏิบัติ และสอดแทรก
คุณธรรมจริยธรรม

2. จุดมุ่งหมายที่เหมาะสมที่สุดของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้ายวตามความคิดเห็นของ
ท่าน

1. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้ายวที่สามารถ
ประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม

2. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้ายวที่สามารถนำไปใช้ใน
การประกอบอาชีพได้

3. เพื่อผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้ายวที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม
จริยธรรม มีทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

3. การจัดหลักสูตร

3.1 รูปแบบของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้ายวที่เหมาะสมที่สุดตามความคิดเห็นของ
ท่าน

1. ให้ความสำคัญกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน

2. ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และให้ผู้เรียนรู้การ
แก้ปัญหา

3. ผสมผสานทุกแบบ

3.2 เนื้อหาสาระของหลักสูตรโปรแกรมวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้ายวในภาพรวมที่ควรเน้น
มากที่สุดตามความคิดเห็นของท่าน

1. เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา สาระและความรู้ของวิทยาการต่างๆ การ
ประเมินผล

การเรียนรู้เรื่องความรู้และทักษะในวิชาต่างๆ

2. เน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุกด้านของ
ผู้เรียน

3. เน้นการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆหลอมรวมกันเป็นหมวดหมู่ การประเมินผล
การเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน

4. เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำงานเกิดทักษะ เกิดประสบการณ์และสามารถ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน

3.5 การพัฒนาหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร

ท่านเห็นด้วยระดับใดต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร
ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในหัวข้อต่อไปนี้

ประเด็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร	ระดับความเห็นด้วย				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
การพัฒนาหลักสูตร					
1. มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยผู้มีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชาหรือมีประสบการณ์ด้านภาษาญี่ปุ่นและธุรกิจนำเที่ยว					
2. มีการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการและความคิดเห็นของบัณฑิตที่จบในแต่ละปีการศึกษา					
3. มีการวิพากษ์หลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก					
4. มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงรายวิชาในหลักสูตรทุกปี					
5. มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรทุก 4-5 ปี					
การประเมินหลักสูตร					
1. มีการประเมินผลการจัดหลักสูตร โดยผู้สอนทุกปีการศึกษา					
2. มีการประเมินผลการจัดหลักสูตร โดยผู้เรียนทุกปีการศึกษา					
3. มีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชาทุกปีการศึกษา					
4. มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา					
5. มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาภายหลังการสำเร็จการศึกษา					
6. มีการประเมินหลักสูตรทุก 4 ปี					

4. การจัดบุคลากร

ท่านเห็นด้วยกับการจัดบุคลากรสอนใน โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวระดับใด
ในประเด็นต่อไปนี้

ประเด็นการจัดบุคลากรสอน	ระดับความเห็นด้วย				
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ปาน กลาง	ค่อนข้าง น้อย	น้อย
การวางแผนบุคลากรสอนและบริหารโปรแกรมวิชาฯ					
1. มีการสำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน					
2. มีการพยากรณ์กำลังบุคลากรกับงาน โดยวิเคราะห์ทั้งปริมาณ และคุณภาพ					
3. มีการจัดทำแผนอัตรากำลังล่วงหน้า					
การสรรหามบุคลากรสอนและบริหารโปรแกรมวิชาฯ					
1. มีความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจ นำเที่ยว					
2. มีความรู้ในการบริหารจัดการและความรู้การสอน					
3. มีประสบการณ์ทางธุรกิจนำเที่ยวและมีประสบการณ์สอน ในระดับอุดมศึกษา					
4. มีประสบการณ์ทำงานในบริษัทนำเที่ยวประเภท Inbound นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น					
5. มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารระดับกลางขึ้นไปของธุรกิจนำ เที่ยว					
6. มีประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นทะเบียน ถูกต้อง					
การคัดเลือกบุคลากรสอนและบริหารโปรแกรมวิชาฯ					
1. ตรวจสอบคุณสมบัติตรงสาขา					
2. ตรวจสอบสถาบันที่จบการศึกษา					
3. ตรวจสอบระดับการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่น (日本語 能力試験)					
4. ทดสอบความรู้ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อ ธุรกิจนำเที่ยว					
5. สัมภาษณ์ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว					
6. สอบประวัติเดิม(ถ้ามีประสบการณ์การทำงาน)					

ประเด็นการจัดบุคลากรสอน	ระดับความเห็นด้วย				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
การพัฒนาบุคลากร					
1. จัดปฐมนิเทศบุคลากรสอนที่รับเข้าใหม่					
2. จัดประชุม/อบรมทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถาบัน					
3. ส่งบุคลากรอบรม/สัมมนาทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในและต่างประเทศ					
4. ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มความรู้ เพิ่มคุณวุฒิต่อในระดับสูงขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ					
5. ส่งเสริมและสนับสนุนการทำผลงานวิชาการ					
6. ส่งเสริมสนับสนุนการฝึกประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้ทางสายวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ					
การประเมินผลการปฏิบัติงาน					
1. ประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคล					
1.1 ประเมินคุณวุฒิ/คุณสมบัติ					
2. ประเมินผลงานที่ปฏิบัติ					
2.1 ประเมินผลการปฏิบัติงานสอนทุกภาคการศึกษา					
2.2 ประเมินผลงานวิชาการ					
2.3 ประเมินการเพิ่มพูนความรู้วิชาการและวิชาชีพ					

5. การจัดการเรียนการสอน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ท่านมีความเห็นว่าเหมาะสมเพียง 1 คำตอบ

สำหรับการจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

5.1 หลักการจัดการเรียนการสอน

1. เน้นการเรียนรู้วิชาการหรือเนื้อหาสาระซึ่งเป็นข้อมูล ความรู้ หรือข้อเท็จจริงต่างๆ ผู้สอนจะจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ทุกอย่าง

2. เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอนการปฏิบัติในสถานที่จริง

3. เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนออนไลน์ เรียนทางไกล เป็นต้น โดยไม่มีครู

5.2 ท่านคิดว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวมากที่สุด คือข้อใด

- 1. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆ ที่เป็นกฎเกณฑ์ ความคิดรวบยอด
- 2. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึที่ดีต่อวิชาชีพ ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์
- 3. มุ่งพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติ การกระทำ และการแสดงออกต่างๆ
- 4. มุ่งพัฒนาการสืบสอบแสวงหาความรู้ หรือกระบวนการคิดต่างๆ และกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 5. มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ โดยใช้การบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระและประสบการณ์
- 6. ทุกรูปแบบผสมผสานกัน

5.3 รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวมากที่สุด คือข้อใด

- 1. เน้นเนื้อหาวิชาและกิจกรรม
- 2. เน้นพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน
- 3. เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

5.4 ท่านคิดว่าวิธีการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือข้อใด (ตอบได้มากกว่าข้อ)

- 1. การบรรยาย (มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระในเวลาจำกัด)
- 2. การสาธิต (มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ)
- 3. การทดลอง (มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการเห็นผลจากการคิดและการกระทำของตนเอง)
- 4. การนิรนัย (มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลักการและสามารถนำหลักไปใช้ได้)
- 5. การอุปนัย (มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์สามารถจับหลักการ ทำให้เกิดการเรียนรู้หลักการ แนวคิดต่างๆ)
- 6. ทศนศึกษา (มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในเรื่องที่เรียน ได้เรียนรู้ตามสภาพจริง)
- 7. การอภิปราย (มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้)
- 8. การแสดงละคร (มุ่งให้ผู้เรียนเห็นภาพหรือเรื่องราวที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง)
- 9. บทบาทสมมติ (มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ รู้จนสามารถปฏิบัติได้)

10. กรณีตัวอย่าง (มุ่งให้ผู้เรียนฝึกฝนการเผชิญปัญหาและแก้ปัญหา สามารถคิดด้วยตนเองและเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น)
11. เกม (มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติเอง ได้รับประสบการณ์ตรง)
12. สถานการณ์จำลอง (มุ่งให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงและเกิดความเข้าใจในสถานการณ์)
13. ศูนย์การเรียนรู้ เรียนออนไลน์ (มุ่งให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง)
14. เหมาะสมทุกข้อ

5.5 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม ท่านมีความคิดเห็นระดับใดในประเด็นต่อไปนี้

ประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1. เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
2. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน					
3. เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา					
4. เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้เรียน					
5. ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม					
6. กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา					
7. กิจกรรมน่าสนใจ สนุก มีความสุขในการเรียน					
8. กิจกรรมมีความท้าทายความสามารถของผู้เรียน					
9. เป็นกิจกรรมที่สามารถประเมินผลการปฏิบัติได้					
10. เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาเหมาะสม					

6. การจัดกิจกรรมนักศึกษา

ท่านเห็นด้วยระดับใดต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำ
เที่ยว

ประเด็นการจัดกิจกรรมนักศึกษา	ระดับความเห็นด้วย				
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ปาน กลาง	ค่อนข้าง น้อย	น้อย
1. มีการกำหนดคุณสมบัติผู้ที่เข้ามาศึกษาใน โปรแกรม					
2. มีการปฐมนิเทศนักศึกษา					
3. มีการให้คำแนะนำนักศึกษาเรื่องการเรียนรู้					
4. มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ					
5. มีการให้คำปรึกษาแบบกัลยาณมิตร(ปรึกษาเรื่องส่วนตัว)					
6. มีการติดตามผลการเรียน					
7. มีการจัดทุนการศึกษา					
8. มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ					
9. มีการดูแลเรื่องวินัยและบุคลิกภาพ					
10. ประเภทกิจกรรมที่ควรจัด					
10.1 กิจกรรมวิชาการ					
10.2 กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ					
10.3 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์					
10.4 กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม					

7. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

7.1 ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกต่อไปนี้มีความจำเป็นต่อ
โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวมากน้อยเพียงใด

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับความจำเป็น				
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ปาน กลาง	ค่อนข้าง น้อย	น้อย
1. สื่อการสอนประเภทวัสดุ (ได้แก่ หนังสือ ตำรา แบบฝึกหัด คู่มือครู สมุดภาพ พจนานุกรม บัตรคำ บัตรประโยค รูปภาพ ภาพ ชุด ของจริง ของตัวอย่าง ของจำลอง เทปเสียง แผ่นซีดี วีดีทัศน์ ซีดีรอม เป็นต้น)					

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับความจำเป็น				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
2. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ (ได้แก่ กระดาน เครื่องฉายต่างๆ แผ่นป้าย ป้ายนิเทศ เครื่องเล่นเทป โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น)					
3. สื่อการสอนประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ได้แก่ บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนออนไลน์ e-learning เป็นต้น)					
4. ห้องสมุด					
5. ห้องปฏิบัติการทางภาษา					
6. ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ					

7.2 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรม ภาษญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

ประเด็นคุณค่าของการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับคุณค่า				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1. ความเป็นประโยชน์					
2. ความเหมาะสม					
3. ความน่าสนใจ					
4. ความทันสมัย					
5. ความหลากหลาย					
6. ความเพียงพอ					
7. ความสะดวกในการใช้					
8. การบริการที่ดี					
9. ความแข็งแรง ทนทาน ใช้ง่าย					
10. ความปลอดภัยในการใช้					
11. อื่นๆ(โปรดระบุ).....					

ข้อคิดเห็นอื่นๆ _____
_____
_____
_____
_____

โปรดนำแบบสอบถามนี้ใส่ซองที่แนบมาส่งกลับคืนภายในวันที่ 15 มิถุนายน 2554 ด้วย จักขอบพระคุณอย่างสูง
ขอขอบพระคุณทุกท่านในความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้
สมพร โกมารทัต

สำหรับสถาบันการศึกษา

แบบสอบถาม
เรื่อง สารระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว
คำชี้แจง

ธุรกิจนำเที่ยว (Tourism Business) เป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ และมีน้ำหนักในการคำนวณผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) อยู่ในระดับต้นๆ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากเป็นอันดับต้นๆ คือ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นจะเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยโดยผ่านธุรกิจนำเที่ยวเพราะธุรกิจนำเที่ยวเป็นตัวแทนในการติดต่อสื่อสารทางภาษา เนื่องจากคนญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะสื่อสารภาษาอังกฤษไม่ค่อยได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาวิจัยคุณลักษณะ เรื่อง รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เป็นการถามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับ “สารระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว” ขอความกรุณาท่านพิจารณาความคิดเห็นโดยใช้มุมมองของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 5 ด้าน (ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ) และคุณลักษณะบัณฑิตที่สถานประกอบการพึงประสงค์ตามการรับรู้ของท่านเป็นฐาน

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 สารระการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำไปศึกษาวิเคราะห์และเสนอในลักษณะภาพรวมโดยไม่ระบุหรือเจาะจงสถาบันและบุคคล ขอความกรุณาจากท่านในการตอบคำถามและโปรดนำแบบสอบถามนี้ใส่ซองที่แนบมาส่งกลับคืนภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2554 ขอขอบพระคุณทุกท่านในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามนี้

ด้วยความเคารพอย่างสูง

สมพร โกมารทัต

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และเติมข้อความให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ปริญญาตรี สาขาวิชาที่จบการศึกษา.....
 2. ปริญญาโท สาขาวิชาที่จบการศึกษา.....
 3. ปริญญาเอก สาขาวิชาที่จบการศึกษา.....
 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านมีประสบการณ์สอนภาษาญี่ปุ่น จำนวน.....ปี

4. ท่านมีประสบการณ์สอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว หรือไม่

1. มี 2. ไม่มี

ส่วนที่ 2 สารการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

คำชี้แจง หากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะเปิดสอนโปรแกรม/หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ในฐานะที่ปัจจุบันท่านเป็นอาจารย์ผู้สอน หัวหน้าสาขาหรือเลขานุการ ผู้วิจัยประสงค์ให้ท่านมีส่วนร่วมในการจัด โปรแกรม/หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวดังกล่าว ดังนั้นแบบสอบถามส่วนที่ 2 ถามเกี่ยวกับสารการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ขอความกรุณาท่านแสดงความคิดเห็นตามมุมมองของท่าน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ท่านมีความเห็นว่าเหมาะสมเพียง 1 คำตอบ หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง

1. ปรัชญาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่เหมาะสมที่สุดตามความคิดเห็นของท่าน

1. มุ่งความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวและทักษะในการประกอบอาชีพ
 2. มุ่งการนำความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวไปใช้ในงานธุรกิจนำเที่ยวและสนองความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ

3. มุ่งให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม

4. มุ่งให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวควบคู่ การฝึกปฏิบัติ และสอดแทรกคุณธรรม

จริยธรรม

2. จุดมุ่งหมายที่เหมาะสมที่สุดของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวตามความคิดเห็นของท่าน

1. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สามารถประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม

2. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

3. เพื่อผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

3. การจัดหลักสูตร

3.1 รูปแบบของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่เหมาะสมที่สุดตามความคิดเห็นของท่าน

1. ให้ความสำคัญกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน

2. ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และให้ผู้เรียนรู้การแก้ปัญหา

3. ผสมผสานทุกแบบ

3.2 เนื้อหาสาระของหลักสูตร โปรแกรมวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวมที่ควรเน้นมากที่สุดตามความคิดเห็นของท่าน

1. เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา สาระและความรู้ของวิทยาการต่างๆ การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งเรื่องความรู้และทักษะในวิชาต่างๆ

2. เน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน

3. เน้นการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆหลอมรวมกันเป็นหมวดหมู่ การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน

4. เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำงานเกิดทักษะ เกิดประสบการณ์และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน

3.5 การพัฒนาหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร

ท่านเห็นด้วยระดับใดต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อ
ธุรกิจนำเที่ยวในหัวข้อต่อไปนี้

ประเด็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร	ระดับความเห็นด้วย				
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ปาน กลาง	ค่อนข้าง น้อย	น้อย
การพัฒนาหลักสูตร					
1. มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยผู้มีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชาหรือมีประสบการณ์ด้านภาษาญี่ปุ่นและธุรกิจนำเที่ยว					
2. มีการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการและความคิดเห็นของบัณฑิตที่จบในแต่ละปีการศึกษา					
3. มีการวิพากษ์หลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก					
4. มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงรายวิชาในหลักสูตรทุกปี					
5. มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรทุก 4-5 ปี					
การประเมินหลักสูตร					
1. มีการประเมินผลการจัดหลักสูตร โดยผู้สอนทุกปีการศึกษา					
2. มีการประเมินผลการจัดหลักสูตร โดยผู้เรียนทุกปีการศึกษา					
3. มีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชาทุกปีการศึกษา					
4. มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา					
5. มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาภายหลังการสำเร็จการศึกษา					
6. มีการประเมินหลักสูตรทุก 4 ปี					

4. การจัดบุคลากร

ท่านเห็นด้วยกับการจัดบุคลากรสอนใน โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวระดับใด ใน ประเด็นต่อไปนี้

ประเด็นการจัดบุคลากรสอน	ระดับความเห็นด้วย				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
การวางแผนบุคลากรสอนและบริหารโปรแกรมวิชาฯ					
1. มีการสำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน					
2. มีการพยากรณ์กำลังบุคลากรกับงาน โดยวิเคราะห์ทั้งปริมาณและคุณภาพ					
3. มีการจัดทำแผนอัตรากำลังล่วงหน้า					
การสรรหาคูบุคลากรสอนและบริหารโปรแกรมวิชาฯ					
1. มีความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจนำเที่ยว					
2. มีความรู้ในการบริหารจัดการและความรู้การสอน					
3. มีประสบการณ์ทางธุรกิจนำเที่ยวและมีประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษา					
4. มีประสบการณ์ทำงานในบริษัทนำเที่ยวประเภท Inbound นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น					
5. มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารระดับกลางขึ้นไปของธุรกิจนำเที่ยว					
6. มีประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง					
การคัดเลือกบุคลากรสอนและบริหารโปรแกรมวิชาฯ					
1. ตรวจสอบคุณสมบัติตรงสาขา					
2. ตรวจสอบสถาบันที่จบการศึกษา					
3. ตรวจสอบระดับการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่น (日本語能力試験)					
4. ทดสอบความรู้ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว					
5. สัมภาษณ์ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว					
6. สอบประวัติเดิม(ถ้ามีประสบการณ์การทำงาน)					
การพัฒนาบุคลากร					
1. จัดปฐมนิเทศบุคลากรสอนที่รับเข้าใหม่					
2. จัดประชุม/อบรมทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถาบัน					
3. ส่งบุคลากรอบรม/สัมมนาทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในและต่างประเทศ					
4. ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มความรู้ เพิ่มคุณวุฒิต่อในระดับสูงขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ					

ประเด็นการจับคู่การสอน	ระดับความเห็นด้วย				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
4.ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มความรู้ เพิ่มคุณวุฒิในระดับสูงขึ้นไปทั้งภายในและต่างประเทศ					
5.ส่งเสริมและสนับสนุนการทำผลงานวิชาการ					
6.ส่งเสริมสนับสนุนการฝึกประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้ทางสายวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ					
การประเมินผลการปฏิบัติงาน					
1.ประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคล					
1.1 ประเมินคุณวุฒิ/คุณสมบัติ					
2.ประเมินผลงานที่ปฏิบัติ					
2.1 ประเมินผลการปฏิบัติงานสอนทุกภาคการศึกษา					
2.2 ประเมินผลงานวิชาการ					
2.3 ประเมินการเพิ่มพูนความรู้วิชาการและวิชาชีพ					

5. การจัดการเรียนการสอน

โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ท่านมีความเห็นว่าเหมาะสมเพียง 1 คำตอบ

สำหรับการจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

5.1 หลักการจัดการเรียนการสอน

1. เน้นการเรียนรู้วิชาการหรือเนื้อหาสาระซึ่งเป็นข้อมูล ความรู้ หรือข้อเท็จจริงต่างๆ ผู้สอนจะจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ทุกอย่าง

2. เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอนการปฏิบัติในสถานที่จริง

3. เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนออนไลน์ เรียนทางไกล เป็นต้น โดยไม่มีครู

5.2 ท่านคิดว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวมากที่สุด คือข้อใด

1. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆที่เป็นกฎเกณฑ์ ความคิดรวบยอด

2. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อวิชาชีพ ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์

3. มุ่งพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติ การกระทำ และการแสดงออกต่างๆ

4. มุ่งพัฒนาการสืบสอบแสวงหาความรู้ หรือกระบวนการคิดต่างๆ และกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5. มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆโดยใช้การบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระและประสบการณ์

6. ทุกรูปแบบผสมผสานกัน

5.3 รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวมากที่สุด คือข้อใด

1. เน้นเนื้อหาวิชาและกิจกรรม

2. เน้นพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน

3. เน้นพัฒนาการเรียนรู้อันของผู้เรียน

5.4 ท่านคิดว่าวิธีการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. การบรรยาย (มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระในเวลาจำกัด)

2. การสาธิต (มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ)

3. การทดลอง (มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้จากการเห็นผลจากการคิดและการกระทำของตนเอง)

4. การนิรนัย (มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลักการและสามารถนำหลักไปใช้ได้)

5. การอุปนัย (มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์สามารถจับหลักการ ทำให้เกิดการเรียนรู้หลักการ แนวคิดต่างๆ)

6. ทศนศึกษา (มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในเรื่องที่เรียน ได้เรียนรู้ตามสภาพจริง)

7. การอภิปราย (มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้)

8. การแสดงละคร (มุ่งให้ผู้เรียนเห็นภาพหรือเรื่องราวที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง)

9. บทบาทสมมติ (มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ รู้จนสามารถปฏิบัติได้)

10. กรณีตัวอย่าง (มุ่งให้ผู้เรียนฝึกฝนการเผชิญปัญหาและแก้ปัญหา สามารถคิดด้วยตนเองและเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น)

11. เกม (มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติเอง ได้รับประสบการณ์ตรง)

12. สถานการณ์จำลอง (มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงและเกิดความเข้าใจในสถานการณ์)

13. ศูนย์การเรียนรู้ เรียนออนไลน์ (มุ่งให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง)
14. เหมาะสมทุกข้อ

5.5 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม ท่านมีความคิดเห็นระดับใดในประเด็นต่อไปนี้

ประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1. เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
2. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน					
3. เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา					
4. เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้เรียน					
5. ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม					
6. กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา					
7. กิจกรรมน่าสนใจ สนุก มีความสุขในการเรียน					
8. กิจกรรมมีความท้าทายความสามารถของผู้เรียน					
9. เป็นกิจกรรมที่สามารถประเมินผลการปฏิบัติได้					
10. เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาเหมาะสม					

6. การจัดกิจการนักศึกษา

ท่านเห็นด้วยระดับใดต่อการจัดกิจการนักศึกษาของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ประเด็นการจัดกิจการนักศึกษา	ระดับความเห็นด้วย				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1. มีการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้ามาศึกษาในโปรแกรม					
2. มีการปฐมนิเทศนักศึกษา					
3. มีการให้คำแนะนำนักศึกษาเรื่องการเรียน					
4. มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ					
5. มีการให้คำปรึกษาแบบกัลยาณมิตร(ปรึกษาเรื่องส่วนตัว)					
6. มีการติดตามผลการเรียน					
7. มีการจัดทุนการศึกษา					
8. มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ					
9. มีการดูแลเรื่องวินัยและบุคลิกภาพ					

ประเด็นการจัดกิจกรรมนักศึกษา	ระดับความเห็นด้วย				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
10. ประเภทกิจกรรมที่ควรจัด					
10.1 กิจกรรมวิชาการ					
10.2 กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ					
10.3 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์					
10.4 กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม					

7. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

7.1 ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกต่อไปนี้มีความจำเป็นต่อโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวมากน้อยเพียงใด

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับความจำเป็น				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1. สื่อการสอนประเภทวัสดุ (ได้แก่ หนังสือ ตำรา แบบฝึกหัด คู่มือครู สมุดภาพ พจนานุกรม บัตรคำ บัตรประโยค รูปภาพ ภาพชุด ของจริง ของตัวอย่าง ของจำลอง เทปเสียง แผ่นซีดี วีดิทัศน์ ซีดีรอม เป็นต้น)					
2. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ (ได้แก่ กระดาน เครื่องฉายต่างๆ แผ่นป้าย ป้ายนิเทศ เครื่องเล่นเทป โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น)					
3. สื่อการสอนประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน บทเรียนออนไลน์ e-learning เป็นต้น)					
4. ห้องสมุด					
5. ห้องปฏิบัติการทางภาษา					
6. ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ					

7.2 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

ประเด็นคุณค่าของการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับคุณค่า				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1. ความเป็นประโยชน์					
2. ความเหมาะสม					
3. ความน่าสนใจ					
4. ความทันสมัย					
5. ความหลากหลาย					
6. ความเพียงพอ					
7. ความสะดวกในการใช้					
8. การบริการที่ดี					
9. ความแข็งแรง ทนทาน ใช้งานง่าย					
10. ความปลอดภัยในการใช้					

อื่นๆ _____

โปรดนำแบบสอบถามนี้ใส่ซองที่แนบมาส่งกลับคืนภายในวันที่ 15 มิถุนายน 2554 ด้วย จักขอบพระคุณอย่างสูง
ขอขอบพระคุณทุกท่านในความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้
สมพร โกมารทัต

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือวิจัย

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (IOC : Index of Item-Objective Congruence) ของแบบสอบถามเรื่อง สภาพคุณลักษณะของบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

คำชี้แจงเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง ผู้ประเมินแน่ใจว่าข้อความดังกล่าววัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนน 0 หมายถึง ผู้ประเมินไม่แน่ใจว่าข้อความดังกล่าววัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนน -1 หมายถึง ผู้ประเมินแน่ใจว่าข้อความดังกล่าววัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

รายการประเมิน	จำนวนผู้ประเมิน			ค่าดัชนี IOC	ผลการประเมิน	
	+1	0	-1		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม และความต้องการบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ข้อคำถามเข้าใจง่าย ชัดเจน การเรียงลำดับของข้อคำถามเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย	5			1	✓	
ส่วนที่ 2 สภาพบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน และคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ	5			1	✓	
♦ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ						
1. ความซื่อสัตย์สุจริต						
2. ความรับผิดชอบต่อน้ำที่และต่องาน	5			1	✓	
3. ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน	5			1	✓	
4. การตรงต่อเวลา	5			1	✓	
5. ความมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงานและผู้อื่น	5			1	✓	
6. ความขยันอดทน	5			1	✓	
7. ความสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน มีสัมมาคารวะ	5			1	✓	
8. การอุทิศเวลาให้กับงาน	5			1	✓	
9. มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ	5			1	✓	
10. การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	5			1	✓	
♦ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวข้องธุรกิจนำเที่ยว						
11. ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารทั่วไป (ฟัง พูด อ่าน เขียน)	5			1	✓	
12. ความรู้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับธุรกิจนำเที่ยว (ฟัง พูด อ่าน เขียน)	5			1	✓	
13. ความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวข้องธุรกิจนำเที่ยว	5			1	✓	
14. ความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	5			1	✓	
15. ความรู้ภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการสื่อสาร	5			1	✓	

รายการประเมิน	จำนวนผู้ประเมิน			ค่าดัชนี IOC	ผลการประเมิน	
	+1	0	-1		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
◆ด้านทักษะทางปัญญา	5			1	✓	
16. ความสามารถในการเรียนรู้งาน						
17. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และคิดวิพากษ์	5			1	✓	
18. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา	5			1	✓	
19. ความสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์	5			1	✓	
20. ความสามารถในการบริหารจัดการงาน	5			1	✓	
21. ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านธุรกิจที่เกี่ยวข้อง	5			1	✓	
22. ความสามารถในการพัฒนางานให้มีคุณภาพ	5			1	✓	
23. ความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง	5			1	✓	
◆ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	5			1	✓	
24. ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานเป็นทีมได้						
25. ไม่เห็นแก่ตัวและไม่เอาเปรียบผู้อื่น	5			1	✓	
26. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	5			1	✓	
27. ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่องานที่ทำ	5			1	✓	
28. ความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ และรักความก้าวหน้า	5			1	✓	
◆ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	5			1	✓	
30. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง						
31. ความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติได้	5			1	✓	
32. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร	5			1	✓	
33. ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	5			1	✓	
34. ความสามารถในการใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	4	1		0.8	✓	
35. ความสามารถในการใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการประมวลและแปลความหมาย	4	1		0.8	✓	
◆ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา	5			1	✓	
36. ความสามารถในการวางแผนงาน						
37. ความสามารถในการจัดการงานที่ทำ	5			1	✓	
38. ความสามารถในการพัฒนาตนเอง	5			1	✓	
39. ความสามารถในการพัฒนางานที่ทำ	5			1	✓	
◆ด้านบุคลิกภาพ	5			1	✓	
40. สุขภาพร่างกายแข็งแรง						
41. รูปร่างหน้าตาดี และท่าทางสง่า	5			1	✓	
42. กิริยา วาจา และ มารยาทเรียบร้อย	5			1	✓	
43. กระจับกระเจิง คล่องแคล่วว่องไว	5			1	✓	

รายการประเมิน	จำนวนผู้ประเมิน			ค่าดัชนี IOC	ผลการประเมิน	
	+1	0	-1		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
44. ละเอียด สุขุม รอบคอบ มีเหตุผล	5			1	✓	
45. ร่าเริง สดชื่น แจ่มใส	5			1	✓	
46. อุตทาน อดกลั่น และมีกำลังใจสูง	5			1	✓	
47. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	5			1	✓	

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (IOC : Index of Item-Objective Congruence) ของแบบสอบถามเรื่อง “สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว”

ค่าชี้แจงเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง ผู้ประเมินแน่ใจว่าข้อความดังกล่าววัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนน 0 หมายถึง ผู้ประเมินไม่แน่ใจว่าข้อความดังกล่าววัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนน -1 หมายถึง ผู้ประเมินแน่ใจว่าข้อความดังกล่าววัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

รายการประเมิน	จำนวนผู้ประเมิน			ค่าดัชนี IOC	ผลการประเมิน	
	+1	0	-1		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อความเข้าใจง่าย ชัดเจน การเรียงลำดับของข้อความ เหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย	5			1	✓	
ส่วนที่ 2 สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา เพื่อธุรกิจนำเที่ยว 1. ปรัชญาของ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่ เหมาะสมที่สุดตามความคิดเห็นของท่าน ☐ 1.มุ่งความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว และทักษะในการประกอบ อาชีพ	5			1	✓	
☐ 2..มุ่งสร้างบัณฑิตที่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ไปใช้ในงานธุรกิจนำเที่ยวและสนองความต้องการของ ตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ	5			1	✓	
☐ 3.มุ่งให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวควบคู่กับการ สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม	5			1	✓	
☐ 4.มุ่งให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวควบคู่ การฝึกปฏิบัติ และสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม	5			1	✓	

รายการประเมิน	จำนวนผู้ประเมิน			ค่าดัชนี IOC	ผลการประเมิน	
	+1	0	-1		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
2. จุดมุ่งหมายที่เหมาะสมที่สุดของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อ ธุรกิจนำเที่ยวตามความคิดเห็นของท่าน ☐ 1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อ ธุรกิจนำเที่ยวสามารถประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม	5			1	✓	
☐ 2 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่ สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้	5			1	✓	
☒ 3. เพื่อผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะและสมรรถนะเป็น ที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและ ต่างประเทศ	5			1	✓	
3. การจัดหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่เหมาะสมที่สุด ตามความคิดเห็นของท่าน ☐ 1. ให้มีความสำคัญกับความต้องการ ความสนใจ และ ความสามารถของผู้เรียน	5			1	✓	
☐ 2. ให้มีความสำคัญกับการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ และให้ผู้เรียนรู้การแก้ปัญหา	5			1	✓	
☐ 3. ผสมผสานทุกแบบ	5			1	✓	
เนื้อหาสาระของหลักสูตร โปรแกรมวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำ เที่ยวที่ควรเน้นมากที่สุดในการรวมตามความคิดเห็นของท่าน ☐ 1. เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา สาระและความรู้ของ วิทยาการต่างๆ การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งเรื่องความรู้และ ทักษะในวิชาต่างๆ	5			1	✓	
☐ 2. เน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา การประเมินผลการเรียนรู้มุ่ง พัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน	5			1	✓	
☐ 3. เน้นการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ หลอมรวมกันเป็น หมวดหมู่ การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุกด้านของ ผู้เรียน	5			1	✓	
☐ 4. เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำงานเกิดทักษะ เกิด ประสบการณ์ และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การ ประเมินผลการเรียนรู้มุ่งพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน	5			1	✓	
การพัฒนาหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร 1. มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยผู้มีคุณวุฒิตรง ตามสาขาวิชาหรือมีประสบการณ์ด้านภาษาญี่ปุ่นและธุรกิจนำ เที่ยว	5			1	✓	

รายการประเมิน	จำนวนผู้ประเมิน			ค่าดัชนี IOC	ผลการประเมิน	
	+1	0	-1		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
2.มีการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการและความ คิดเห็นของบัณฑิตที่จบในแต่ละปีการศึกษา	5			1	✓	
3.มีการวิพากษ์หลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอก	5			1	✓	
4.มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงรายวิชาในหลักสูตรทุกปี	5			1	✓	
5.มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรทุก4-5ปี	5			1	✓	
การประเมินหลักสูตร	4	1		0.8	✓	
1.มีการประเมินผลการจัดหลักสูตร โดยผู้สอนทุกภาคการศึกษา						
2.มีการประเมินผลการจัดหลักสูตร โดยผู้เรียนทุกภาคการศึกษา	4	1		0.8	✓	
3.มีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชาทุกภาคการศึกษา	4	1		0.8	✓	
4.มีการประเมินผลการเรียนรู้โดยผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา	4	1		0.8	✓	
5.มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาภายหลัง การสำเร็จการศึกษา	5			1	✓	
6.มีการประเมินหลักสูตรทุก 4 ปี	5			1	✓	
4. การจัดบุคลากร	5			1	✓	
การวางแผนบุคลากรสอนและบริหารโปรแกรมวิชาฯ						
1.มีการสำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน						
2.มีการพยากรณ์กำลังบุคลากรกับงาน โดยวิเคราะห์ทั้งปริมาณ และคุณภาพ	5			1	✓	
3.มีการจัดทำแผนอัตรากำลังล่วงหน้า	5			1	✓	
การสรรหามูลากรสอนและบริหารโปรแกรมวิชาฯ	5			1	✓	
1.มีความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจนำ เที่ยว						
2.มีความรู้ในการบริหารจัดการและความรู้การสอน	5			1	✓	
3.มีประสบการณ์ทางธุรกิจนำเที่ยวและมีประสบการณ์สอนใน ระดับอุดมศึกษา	5			1	✓	
4.มีประสบการณ์ทำงานในบริษัทนำเที่ยวประเภท Inbound นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น	5			1	✓	
5.มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารระดับกลางขึ้นไปของธุรกิจนำ เที่ยว	5			1	✓	
6.มีประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นทะเบียน	5			1	✓	
การคัดเลือกบุคลากรสอนและบริหารโปรแกรมวิชาฯ	5			1	✓	
1.ตรวจสอบคุณสมบัติตรงสาขา						
2.ตรวจสอบสถานันที่จบการศึกษา	5			1	✓	
3.ตรวจสอบระดับการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่น (日本語能力試験)	5			1	✓	
4.ทดสอบความรู้ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อ	5			1	✓	

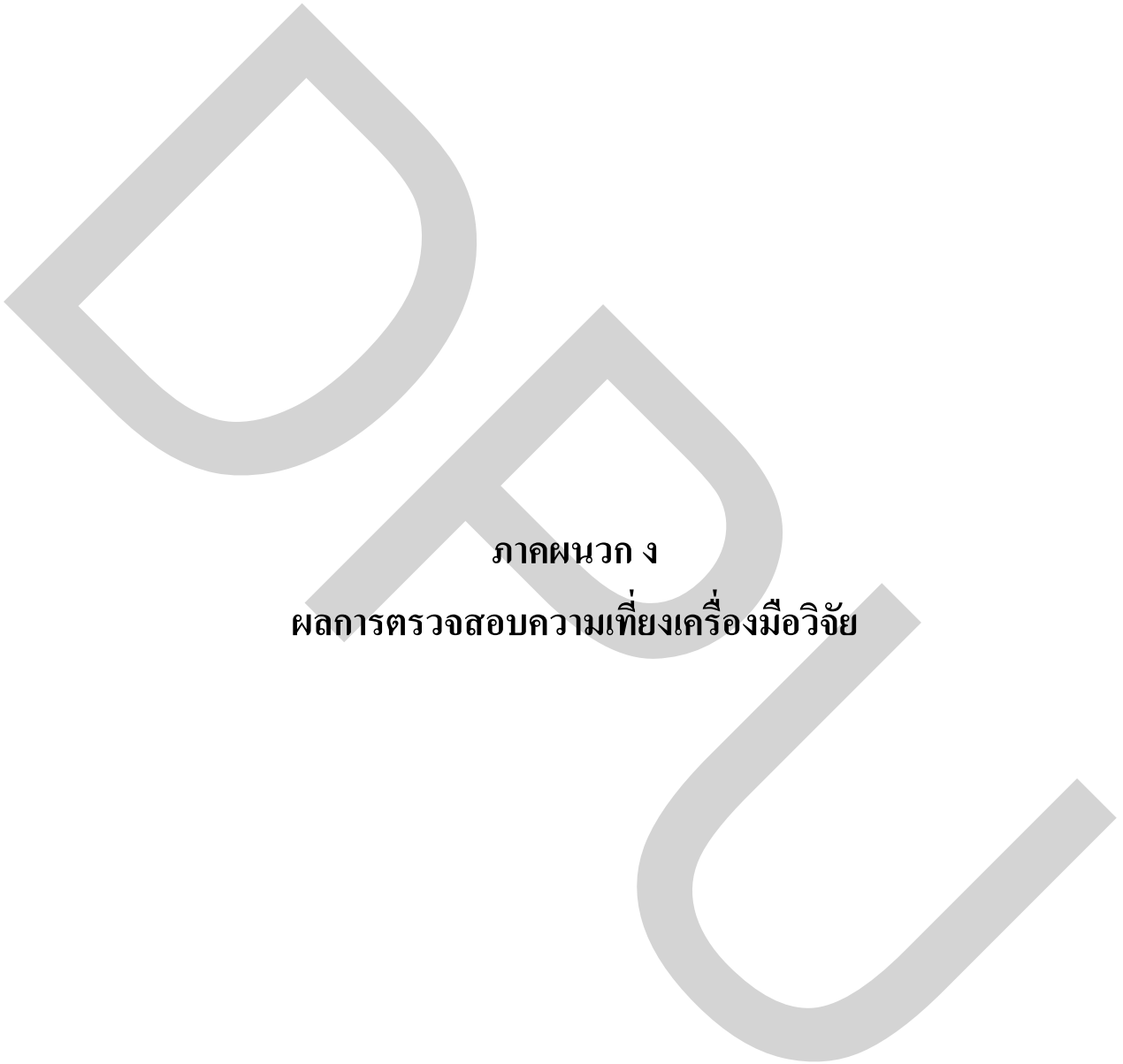
รายการประเมิน	จำนวนผู้ประเมิน			ค่าดัชนี IOC	ผลการประเมิน	
	+1	0	-1		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
ธุรกิจนำเที่ยว						
5.สัมภาษณ์ภาษาญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว	5			1	✓	
6.สอบประวัติเดิม(ถ้ามีประสบการณ์การทำงาน)	5			1	✓	
การฝึกอบรมเพื่อพัฒนา	5			1	✓	
1. จัดประชุม/สัมมนาที่รับมาใหม่						
2.จัดประชุม/อบรมทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถาบัน	5			1	✓	
3.ส่งบุคลากรอบรม/สัมมนาทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในและต่างประเทศ	5			1	✓	
4.ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มความรู้ เพิ่มคุณวุฒิต่อในระดับสูงขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ	5			1	✓	
5.ส่งเสริมและสนับสนุนการทำผลงานวิชาการ	5			1	✓	
6.ส่งเสริมสนับสนุนการฝึกประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้ทางสายวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ	5			1	✓	
การประเมินผลการปฏิบัติงาน	5			1	✓	
1.ประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคล						
1.1 ประเมินคุณวุฒิ/คุณสมบัติ						
1.2 อื่นๆ โปรดระบุ.....	3	2		0.6	✓	
2.ประเมินผลงานที่ปฏิบัติ	5			1	✓	
2.1 ประเมินผลการปฏิบัติงานสอนทุกภาคการศึกษา						
2.2 ประเมินผลงานวิชาการ	5			1	✓	
2.3 ประเมินการเพิ่มพูนความรู้วิชาการและวิชาชีพ	5			1	✓	
5. การจัดการเรียนการสอน	5			1	✓	
หลักการจัดการเรียนการสอน						
☐ 1.เน้นการเรียนรู้วิชาการหรือเนื้อหาสาระซึ่งเป็นข้อมูลความรู้ หรือข้อเท็จจริงต่างๆ ผู้สอนจะจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ทุกอย่าง						
☐ 2.เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอน การปฏิบัติในสถานที่จริง	5			1	✓	
☐ 3.เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนออนไลน์ เรียนทางไกล เป็นต้น โดยไม่มีครู	5			1	✓	
ท่านคิดว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวมากที่สุด คือข้อใด						
☐ 1. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆที่เป็นกฎเกณฑ์ ความคิดรวบยอด	5			1	✓	

รายการประเมิน	จำนวนผู้ประเมิน			ค่าดัชนี IOC	ผลการประเมิน	
	+1	0	-1		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
☐ 2. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึที่ดีต่อวิชาชีพ ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์	5			1	✓	
☐ 3. มุ่งพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติ การกระทำ และการแสดงออกต่างๆ	5			1	✓	
☐ 4. มุ่งพัฒนาการสืบสอบแสวงหาความรู้ หรือกระบวนการคิดต่างๆ และกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น	5			1	✓	
☐ 5. มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ โดยใช้การบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระและประสบการณ์	5			1	✓	
☐ 6. ทุกรูปแบบผสมผสานกัน	5			1	✓	
รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจ นำเที่ยวมากที่สุด คือข้อใด	5			1	✓	
☐ 1. เน้นเนื้อหาวิชาและกิจกรรม						
☐ 2. เน้นพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน	5			1	✓	
☐ 3. เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	5			1	✓	
ท่านคิดว่าวิธีการสอนที่เหมาะสมกับ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจ นำเที่ยว คือข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
☐ 1. การบรรยาย (มุ่งให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เนื้อหาสาระในเวลาจำกัด)	5			1	✓	
☐ 2. การสาธิต (มุ่งให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติจริงจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ)	5			1	✓	
☐ 3. การทดลอง (มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการเห็นผลจากการคิดและการกระทำของตนเอง)	5			1	✓	
☐ 4. การนิรนัย (มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลักการและสามารถนำหลักไปใช้ได้)	5			1	✓	
☐ 5. การอุปนัย (มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์สามารถจับหลักการ ทำให้เกิดการเรียนรู้หลักการ แนวคิดต่างๆ)	5			1	✓	
☐ 6. ทักษะศึกษา (มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในเรื่องที่เรียน ได้เรียนรู้ตามสภาพจริง)	5			1	✓	
☐ 7. การอภิปราย (มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้)	5			1	✓	
☐ 8. การแสดงละคร (มุ่งให้ผู้เรียนเห็นภาพหรือเรื่องราวที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง)	5			1	✓	
☐ 9. บทบาทสมมติ (มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ รู้จนสามารถปฏิบัติได้)	5			1	✓	
☐ 10. กรณีตัวอย่าง (มุ่งให้ผู้เรียนฝึกฝนการเผชิญปัญหาและแก้ปัญหา สามารถคิดด้วยตนเองและเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น)	5			1	✓	

รายการประเมิน	จำนวนผู้ประเมิน			ค่าดัชนี IOC	ผลการประเมิน	
	+1	0	-1		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
☐ 11. เกม (มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติเอง ได้รับประสบการณ์ตรง)	5			1	✓	
☐ 12. สถานการณ์จำลอง (มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงและเกิดความเข้าใจในสถานการณ์)	5			1	✓	
☐ 13. ศูนย์การเรียนรู้ เรียนออนไลน์ (มุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง)	5			1	✓	
☐ 14. เหมาะสมทุกข้อ	5			1	✓	
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในภาพรวม ท่านมีความคิดเห็นระดับใดในประเด็นต่อไปนี้	5			1	✓	
1. เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร						
2. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	5			1	✓	
3. เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา	5			1	✓	
4. เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้เรียน	5			1	✓	
5. ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	5			1	✓	
6. กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา	5			1	✓	
7. กิจกรรมน่าสนใจ สนุก มีความสุขในการเรียน	5			1	✓	
8. กิจกรรมมีความท้าทายความสามารถของผู้เรียน	5			1	✓	
9. เป็นกิจกรรมที่สามารถประเมินผลการปฏิบัติได้	5			1	✓	
10. เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาเหมาะสม	5			1	✓	
6. การจัดกิจกรรมนักศึกษา	5			1	✓	
1. มีการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาใน โปรแกรม						
2. มีการปฐมนิเทศนักศึกษา	5			1	✓	
3. มีการให้คำแนะนำนักศึกษาเรื่องการเรียน	5			1	✓	
4. มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ	5			1	✓	
5. มีการให้คำปรึกษาแบบกัลยาณมิตร(ปรึกษาเรื่องส่วนตัว)	5			1	✓	
6. มีการติดตามผลการเรียน	5			1	✓	
7. มีการจัดทุนการศึกษา	5			1	✓	
8. มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ	5			1	✓	
9. มีการดูแลเรื่องวินัยและบุคลิกภาพ	5			1	✓	
10. ประเภทกิจกรรมที่ควรจัด	5			1	✓	
10.1 กิจกรรมวิชาการ						
10.2 กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ						
10.3 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์						
10.4 กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม						

รายการประเมิน	จำนวนผู้ประเมิน			ค่าดัชนี IOC	ผลการประเมิน	
	+1	0	-1		ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
7. การจัดตั้งอำนวยการความสะดวก ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	5			1	✓	
1. สื่อการสอนประเภทวัสดุ (ได้แก่ หนังสือ ตำรา แบบฝึกหัด คู่มือครู สมุดภาพ พจนานุกรม บัตรคำ บัตรประโยค รูปภาพ ภาพชุด ของจริง ของตัวอย่าง ของจำลอง เทปเสียง แผ่นซีดี วีดีทัศน์ ซีดีรอม เป็นต้น)						
2. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ (ได้แก่ กระดาน เครื่องฉายต่างๆ แผ่นป้าย ป้ายนิเทศ เครื่องเล่นเทป โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น)	5			1	✓	
3. สื่อการสอนประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ได้แก่ บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนออนไลน์ e-learning เป็นต้น)	5			1	✓	
4. ห้องสมุด	5			1	✓	
5. ห้องปฏิบัติการทางภาษา	5			1	✓	
6. ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ	5			1	✓	
คุณค่าของการจัดตั้งอำนวยการความสะดวก	5			1	✓	
1. ความเป็นประโยชน์						
2. ความเหมาะสม	5			1	✓	
3. ความน่าสนใจ	5			1	✓	
4. ความทันสมัย	5			1	✓	
5. ความหลากหลาย	5			1	✓	
6. ความเพียงพอ	5			1	✓	
7. ความสะดวกในการใช้	5			1	✓	
8. การบริการที่ดี	5			1	✓	
9. ความแข็งแรง ทนทาน ใช้ง่าย	4	1		0.8	✓	
10. ความปลอดภัยในการใช้	5			5	✓	

ภาคผนวก ง

ผลการตรวจสอบความเที่ยงเครื่องมือวิจัย

ผลการตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถามเรื่อง สภาพคุณลักษณะของบัณฑิต
ภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันและคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของสถาน
ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B1_1	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_2	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_3	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_4	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_5	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_6	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_7	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_8	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_9	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_10	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_11_1	139.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_11_2	139.6000	83.4207	-1.0000	.8422
B1_11_3	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_11_4	139.0000	57.9310	1.0000	.7783
B1_12_1	139.0000	57.9310	1.0000	.7783
B1_12_2	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_12_3	139.0000	57.9310	1.0000	.7783

B1_12_4	139.0000	57.9310	1.0000	.7783
B1_13_1	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_13_2	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_13_3	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_13_4	139.0000	57.9310	1.0000	.7783
B1_13_5	139.0000	57.9310	1.0000	.7783
B1_14	140.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_15	140.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_16	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_17	139.1333	92.9471	-1.0000	.8687
B1_18	139.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_19	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_20	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_21	139.6000	83.4207	-1.0000	.8422
B1_22	138.6000	83.4207	-1.0000	.8422
B1_23	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_24	139.6000	83.4207	-1.0000	.8422
B1_25	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_26	139.1333	92.9471	-1.0000	.8687
B1_27	138.6000	83.4207	-1.0000	.8422
B1_28	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_29	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_30	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_31	138.5333	65.9126	1.0000	.7955

-

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale	Scale	Corrected	
	Mean	Variance	Item-	Alpha
	if Item	if Item	Total	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
B1_32	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_33	137.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_34	139.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_35	139.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_36	138.6000	83.4207	-1.0000	.8422
B1_37	138.6000	83.4207	-1.0000	.8422
B1_38	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_39	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_40	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_41	138.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_42	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_43	139.0667	74.4092	.0000	.8174
B1_44	139.6000	83.4207	-1.0000	.8422
B1_45	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_46	138.5333	65.9126	1.0000	.7955
B1_47	136.5333	65.9126	1.0000	.7955

Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0

N of Items = 57

Alpha = .8171

ผลการตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถามเรื่อง การจัดการโปรแกรม
ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าเที่ยว

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0

N of Items = 75

Alpha = .9494

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B3_51_1	47.4000	12.8353	.9318	.8696
B3_51_2	47.4000	12.8353	.9318	.8696
B3_51_3	47.5143	11.7277	.8032	.8696
B3_51_4	48.0000	12.5294	.2990	.9346
B3_51_5	47.6000	13.2471	.5736	.8850
B3_52_1	47.4000	12.8353	.9318	.8696
B3_52_2	47.2857	15.0336	.2439	.8982
B3_52_3	47.3714	14.2992	.3230	.8973
B3_52_4	47.4286	12.8992	.8475	.8724

B3_52_5	47.4857	11.6689	.8369	.8671
B3_52_6	47.4000	12.8353	.9318	.8696

Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0   N of Items = 11

Alpha = .8921

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B3_51_1	47.4000	12.8353	.9318	.8696
B3_51_2	47.4000	12.8353	.9318	.8696
B3_51_3	47.5143	11.7277	.8032	.8696
B3_51_4	48.0000	12.5294	.2990	.9346
B3_51_5	47.6000	13.2471	.5736	.8850
B3_52_1	47.4000	12.8353	.9318	.8696
B3_52_2	47.2857	15.0336	.2439	.8982
B3_52_3	47.3714	14.2992	.3230	.8973
B3_52_4	47.4286	12.8992	.8475	.8724
B3_52_5	47.4857	11.6689	.8369	.8671
B3_52_6	47.4000	12.8353	.9318	.8696

Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0   N of Items = 11

Alpha = .8921

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B56_1	40.7143	11.4454	.4005	.8191
B56_2	41.2286	10.5345	.2920	.8475
B56_3	41.0571	9.0555	.7334	.7811
B56_4	40.7714	10.4756	.7039	.7934
B56_5	41.0286	11.3815	.3572	.8228
B56_6	40.8286	10.4992	.6623	.7962
B56_7	40.7429	11.3143	.4279	.8168
B56_8	40.8571	10.4790	.6581	.7963
B56_9	40.9714	10.2050	.5241	.8080
B56_10	40.9143	10.6689	.5813	.8030

Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0   N of Items = 10

Alpha = .8248

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B6_1	53.7714	20.5345	.4100	.8432
B6_2	53.5429	21.7261	.4002	.8397

B6_3	53.5143	20.7277	.8687	.8176
B6_4	53.6286	19.0639	.8124	.8097
B6_5	54.1429	20.0084	.5675	.8284
B6_6	53.3714	22.8286	.4860	.8383
B6_7	53.6000	21.0706	.7078	.8239
B6_8	53.3714	22.8286	.4860	.8383
B6_9	53.6857	20.2807	.6905	.8209
B6_10_1	53.8286	21.8521	.3888	.8403
B6_10_2	54.4000	23.2471	.1223	.8577
B6_10_3	54.1143	19.9866	.4937	.8357
B6_10_4	54.1143	19.9866	.4937	.8357

Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0   N of Items = 13

Alpha = .8443

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B71_1	71.7714	18.2403	.2152	.8816
B71_2	71.7143	17.6807	.6068	.8726
B71_3	71.9429	15.5261	.7691	.8598
B71_4	71.9143	16.6689	.5723	.8696
B71_5	71.9429	15.5261	.7691	.8598

B71_6	71.9429	15.5261	.7691	.8598
B72_1	71.6857	17.7513	.8130	.8718
B72_2	71.8286	16.7933	.6376	.8679
B72_3	71.7143	17.6807	.6068	.8726
B72_4	71.8000	18.2235	.1941	.8827
B72_5	71.6857	17.7513	.8130	.8718
B72_6	72.1714	16.9697	.2316	.8956
B72_7	71.8571	16.2437	.6483	.8661
B72_8	71.8000	16.9294	.5154	.8720
B72_9	72.2286	15.2992	.4985	.8802
B72_10	71.8571	15.6555	.8176	.8584

Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0

N of Items = 16

Alpha = .8788

ภาคผนวก จ

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าเที่ยว

KEP to S&C Model

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้า
KEP to S&C Model

คำนำ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคณาจารย์บัณฑิตสาขาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ปีการศึกษา 2554

ความเป็นมาของการวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล เอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน กล่าวคือ การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเริ่มต้นอย่างเป็นทางการในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และเริ่มมีการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2508 ที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จนถึงปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับปริญญาตรี โท และเอกรวมทั่วประเทศ 38 แห่ง ทั้ง 38 แห่งในระดับปริญญาตรีเปิดสอนหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ และการสอนภาษาญี่ปุ่น จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย พบว่า ยังไม่มีหลักสูตรหรือโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อวิชาชีพทางธุรกิจนำเที่ยวเปิดสอนเลย จะมีเพียงสอนเป็นรายวิชา 2-3 วิชา ได้แก่ ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการโรงแรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยวและภาษาญี่ปุ่นสำหรับมัคคุเทศก์เท่านั้น ในขณะที่ธุรกิจนำเที่ยวเป็นองค์ประกอบหลักของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นตัวกลางประสานงานระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจต่างๆ ประกอบกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากเป็นอันดับต้นๆคือนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นและมักเดินทางท่องเที่ยวโดยผ่านธุรกิจนำเที่ยว เนื่องจากชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีข้อจำกัดเรื่องการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ และเมื่อมองการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาของไทย พบว่า ไม่มีโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวประกอบกับผลการวิจัยของสมพร โกมารทัต ทำการศึกษาความต้องการบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว พบว่า สถานประกอบการธุรกิจนำเที่ยวประเภท inbound มีความต้องการบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว” ขึ้น

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว” ทำให้ได้รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่ชื่อว่า “KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management for Tourism Business” รูปแบบโปรแกรมนี้นับเป็นนวัตกรรม และแนวปฏิบัติแนวใหม่ของการจัดการศึกษาต่างประเทศในประเทศไทย ผู้วิจัยเห็นว่านวัตกรรมนี้จะประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ผู้สอน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง จึงจัดทำคู่มือการใช้นี้ขึ้นเพื่อความรู้ความเข้าใจและความสะดวกต่อการนำรูปแบบนี้ไปใช้ต่อยอดเพื่อเปิดโปรแกรมใหม่หรือหลักสูตรใหม่ และสามารถประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไปได้

สมพร โกมารทัต

สารบัญ	หน้า
แนวทางการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาตามรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว	311
แนวคิดและหลักการจัด	311
ขั้นตอนและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการจัดการโปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว	312
ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรใหม่และเปิดหลักสูตร	312
ขั้นตอนที่ 2 การจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวตาม KEP to S&C Model	313
ขั้นตอนที่ 3 การกำกับติดตาม/ประเมินผลโปรแกรม	317

แนวทางการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาตามรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อ ธุรกิจนำเที่ยว

แนวคิดและหลักการจัด

การจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวตามรูปแบบ KEP to S&C เป็นการจัดการโปรแกรมที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะในการประกอบวิชาชีพธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิต ประกอบด้วย กรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือ ความรู้ภาษาญี่ปุ่น ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ความรู้เรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมทางวิชาชีพธุรกิจนำเที่ยว และความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว พัฒนาผู้ทักษะและสมรรถนะในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่เป็นที่ต้องการของ ตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ โครงสร้างของการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย ปรัชญาการจัดการโปรแกรม จุดมุ่งหมายของการจัดการโปรแกรม การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษานักศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการกำกับติดตามประเมินผลโปรแกรม ในแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดของการจัดการเพื่อให้บัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิต กล่าวคือ เป็นบัณฑิตที่

1. มีความรู้และทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว
2. มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
3. มีทักษะทางปัญญาและบุคลิกภาพดี
4. มีความสามารถในการวางแผน การจัดการและการพัฒนา
5. มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ
6. มีทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ขั้นตอนและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรใหม่และเปิดหลักสูตร มีแนวปฏิบัติ และขั้นตอน ดังนี้

1. มีข้อมูลการวิจัยความต้องการของประเทศ สังคม ท้องถิ่น สนับสนุนการพิจารณาเปิดหลักสูตรใหม่

2. มีอาจารย์ประจำหลักสูตรครบตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548

3. ปฏิบัติตามมาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552

4. แนวปฏิบัติ ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรใหม่ ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

4.1 คณะวิชาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร

4.2 คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรดำเนินการยกร่างหลักสูตรใหม่

4.3 ทำการวิพากษ์หลักสูตรโดยคณะกรรมการภายใน

4.4 นำหลักสูตรที่ผ่านการวิพากษ์ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ บริหารคณะ

4.5 ทำการวิพากษ์หลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญภายนอก

4.6 ปรับปรุงแก้ไข จัดทำเล่มเพื่อนำเข้าประชุมขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการวิชาการ คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย และสภามหาวิทยาลัย และสกอ.รับทราบตามลำดับ

4.7 เมื่อทุกฝ่ายเห็นชอบ ดำเนินการขอเปิดหลักสูตร

5. แนวปฏิบัติและขั้นตอนการขอเปิดหลักสูตร

5.1 ประธานหลักสูตรเสนอขอเปิดหลักสูตรผ่านคณะกรรมการบริหารคณะวิชา คณะกรรมการวิชาการ คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย และสภามหาวิทยาลัย เมื่อได้รับการเห็นชอบตามขั้นตอนข้างต้น เปิดดำเนินการสอน

5.2 รายงาน สกอ. ทุกภาคการศึกษา

6. มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตอุดมศึกษา

6.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

6.2 กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

6.3 มาตรฐานการศึกษาชาติ พ.ศ. 2547 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

6.4 มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2549 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

6.5 มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2551 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

6.6 ประกาศ ก.พ.อ. เรื่องมาตรฐานของจรรยาบรรณที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2551

6.7 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualification Framework for Higher Education (TQF:HEd.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

6.8 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการ

6.9 แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

6.10 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

6.11 มาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษารอบสาม พ.ศ. 2553 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

6.12 ตัวบ่งชี้ 8 ตัวของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553 ประกอบด้วย ระบบและกลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตร อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก อาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ระบบการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน ห้องสมุด อุปกรณ์การศึกษาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอน ระบบและกลไกการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการเรียนตามคุณลักษณะของบัณฑิต ระดับความสำเร็จของการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่จัดให้กับนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวตาม KEP to S&C Model ดำเนินการจัดการโปรแกรมตามสาระและรายละเอียด ดังนี้

1. ปรัชญาของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือ ผลลัพธ์บัณฑิตให้ความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สนองความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ

2. จุดมุ่งหมายของการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว คือ ผลลัพธ์บัณฑิตให้ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความสามารถหรือศักยภาพในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เข้าใจถึงมารยาทและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมสามารถประกอบอาชีพอย่างมีทักษะและสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

3. การจัดหลักสูตรของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว รูปแบบหลักสูตร เน้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเรียนรู้การแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน นอกชั้นเรียนและการปฏิบัติงานในสถานที่จริง **สาระหลักสูตร** เน้นการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 5 ด้านด้วยการปฏิบัติจริงจนเกิดทักษะและสมรรถนะเกิดประสบการณ์และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังนี้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมในการให้บริการ เป็นต้น

ด้านความรู้ มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในระดับสามารถปฏิบัติงานในธุรกิจนำเที่ยวได้

ด้านทักษะทางปัญญามีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติ ไปใช้ประโยชน์ในการฝึกประสบการณ์ในสถานที่จริง และสามารถปฏิบัติงานจริงตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานเป็นทีมได้ มีความสามารถในการเรียนรู้งาน มีทักษะในการคิด มีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสามารถในการใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสรุปประเด็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาหลักสูตร มีกระบวนการต่างๆดังนี้ มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยผู้มีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชาหรือมีประสบการณ์ด้านภาษาญี่ปุ่นและธุรกิจนำเที่ยว มีการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการและความคิดเห็นของบัณฑิตที่จบในแต่ละปี การศึกษา มีการวิพากษ์หลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก มีแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรทุก 4-5ปี การประเมินหลักสูตร มีการประเมินผลการจัดหลักสูตร โดยผู้สอนและผู้เรียนทุกปีการศึกษา มีการประเมินหลักสูตร โดยผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเที่ยว ผู้ใช้บัณฑิต (ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว) มีการประเมินการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา มีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษาหรือหลังจากทำงานไปแล้ว 6 - 12 เดือน มีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในธุรกิจนำเที่ยว การประเมินหลักสูตรควรทำทุก 4-5 ปี

4. การจัดบุคลากรสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวดำเนินการตามกระบวนการ ดังนี้

1) การวางแผนบุคลากรสอน ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้สำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน พยากรณ์กำลังบุคลากรกับงาน โดยวิเคราะห์ทั้งปริมาณและคุณภาพ จัดทำแผนอัตรากำลังล่วงหน้า

2) การสรรหาบุคลากรสอน มีเกณฑ์ดังนี้ความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจนำเที่ยว ความรู้ในการบริหารจัดการ ความรู้การสอน ความรู้ ด้านมารยาท ความเข้าใจทางวัฒนธรรมเพื่องานบริการ ประสบการณ์ทางธุรกิจนำเที่ยว ประสบการณ์สอน ประสบการณ์ทำงานในบริษัทนำเที่ยวประเภท Inboundนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง

3) การคัดเลือกบุคลากรสอน ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติตรงสาขาภาษาญี่ปุ่นทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น เน้นสัดส่วนของบุคลากรสอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นควรเท่ากัน ตรวจสอบประสบการณ์ บุคลากรสอนชาวไทยตรวจสอบระดับการสอบวัดความสามารถภาษาญี่ปุ่น (Japanese-Language Proficiency Test: JLPT) ทดสอบความรู้ภาษาญี่ปุ่นทั่วไปและความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว สัมภาษณ์ภาษาญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ตรวจสอบประวัติเดิม (ถ้ามีประสบการณ์การทำงาน)

4) การพัฒนาบุคลากรสอน จัดให้มีการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ ประชุม/อบรมทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถาบัน ส่งบุคลากรอบรม/สัมมนาทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มความรู้ เพิ่มคุณวุฒิต่อในระดับสูงขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนการทำผลงานวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนการฝึกประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้ทางสายวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ

5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการประเมินคุณวุฒิ/คุณสมบัติ ประเมินผลการปฏิบัติงานสอนทุกภาคการศึกษา ประเมินผลงานวิชาการ ประเมินการเพิ่มพูนความรู้วิชาการและวิชาชีพ

5. การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว หลักการจัดการเรียนการสอน เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอนและการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง รูปแบบการจัดการเรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจจนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจนำเที่ยวอย่างชำนาญ ตลอดจนปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ รูปแบบการสอน ต้องเน้นกิจกรรมและพฤติกรรมทางจิตของผู้เรียน วิธีการสอน เน้นการใช้สถานการณ์จำลอง การบรรยาย บทบาทสมมติ ทักษะศึกษา และการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ การคิด การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมน่าสนใจ สนุก ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน กิจกรรมมีความท้าทายความสามารถของผู้เรียน และกิจกรรมที่สามารถประเมินผลการปฏิบัติได้

6. การจัดกิจกรรมนักศึกษาของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จัดให้มีปฐมนิเทศนักศึกษา ปัจฉิมนิเทศโดยรุ่นพี่หรือผู้มีประสบการณ์ทางภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จัดอาจารย์ที่ปรึกษาจัดการทุนการศึกษา จัดแนะแนวการศึกษาและอาชีพ จัดดูแลเรื่องวินัยและบุคลิกภาพ จัดการฝึกงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์วิชาชีพ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดให้ครบทุกด้าน ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมทั้งไทยและญี่ปุ่น

7. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เน้นสื่อเพื่อการเรียนรู้ จัดโดยเน้นความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความน่าสนใจ ความทันสมัย ความหลากหลาย ความเพียงพอ ความสะดวกในการใช้ และความปลอดภัย ประเภทสื่อที่เหมาะสม คือ สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และฝึกทักษะทางภาษา แต่การจัดสื่อการสอนสำหรับภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ควรเน้นสื่อการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และสื่อบุคคลที่มีความรู้ มีประสบการณ์ และมีความรู้ในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์

ขั้นตอนที่ 3 การกำกับติดตาม/ประเมินผลโปรแกรม

เน้นการดำเนินการตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข ดังรายละเอียดดังนี้

1. ตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว โดยมีเป้าหมายและพันธกิจ คือ การผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิต
2. ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานการผลิตบัณฑิตโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวตามขั้นตอนในกลุ่มนี้
3. ร่วมกันดำเนินงานตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและจัดให้มีการประเมินย่อยการจัดการโปรแกรมทุกปีการศึกษาเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงในระหว่างการดำเนินงานของทุกปีการศึกษา
4. การกำกับติดตามควรกระทำทุกปีการศึกษา การประเมินการจัดการโปรแกรมในภาพรวมควรประเมินทุก 4 ปี หรือเมื่อมีผู้สำเร็จการศึกษา การจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวทำการประเมินโดยผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษาที่ปฏิบัติงานในธุรกิจนำเที่ยว ผู้ใช้บัณฑิต และบุคคล หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	สมพร โกมารทัต
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2527 ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2530
ตำแหน่ง สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น หัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ประสบการณ์	อาจารย์พิเศษคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา กรรมการพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น สาขาภาษาญี่ปุ่น ธุรกิจ ระดับอุดมศึกษา
ผลงานทางวิชาการ	ตำราภาษาญี่ปุ่นเพื่อการ โรงแรม สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย งานวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอน ภาษาญี่ปุ่นระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและประเทศ ญี่ปุ่นทุนวิจัย JSPS ประเทศญี่ปุ่น